

Rigmor Henriksen

Idretten som en arena for integrering av etniske minoriteter.

En kvalitativ studie i hvordan ulike betingelsesfaktorer påvirker deltakelse og integrering i idrett for innvandrere med syrisk bakgrunn

Universitetet i Sørøst-Norge
Fakultet for humaniora, idretts- og utdanningsvitenskap
Institutt for kultur, religion og samfunnsfag
Postboks 235
3603 Kongsberg

<http://www.usn.no>

Omslagsfoto: Kyrre Lien

© 2019 Rigmor Henriksen

Denne avhandlingen representerer 60 studiepoeng

Sammendrag

Denne masteroppgaven er en kvalitativ studie av "Idretten som arena for integrering av etniske minoriteter". Jeg har hatt som formål å danne et bilde av hvilken rolle idrett spiller for kulturell- og sosial integrasjon av etniske minoriteter. Jeg har også studert hvordan ulike betingelsesfaktorer har betydning for deltakelse og integrering i idrett. Og i hvilken grad og på hvilke måter kjønn har betydning for tilrettelegging og integrering av innvandrere med syrisk bakgrunn. I denne oppgaven som omhandler idrett og integrering, er teorier som omhandler sosial og kulturell integrasjon og teorier om kulturelle prosesser, slik som *akkulturasjon* og *integrasjon* sentrale. I møte med det norske samfunnet vil de syriske innvandrerne møte nye normer og verdier. For å belyse dette har jeg i studien å benyttet teorier som omhandler *kultur* og *verdier*. Med utgangspunkt i problemstillingen har jeg valgt en kvalitativ tilnærming og et intensivt undersøkelsesdesign med intervjuer. Respondentene besto av innvandrere med ulik innvandrerbakgrunn. Jeg har her intervjuet foreldre og barn av syrere som innvandret til Norge for rundt 20 år siden og foreldre og barn som kom som flyktninger til Norge for bare et par år siden. Intervjuene ble foretatt høsten 2017.

Gjennomgangen av det empiriske materialet viser at deltagelse i idrett kan bidra både til sosial- og kulturell integrasjon. For barn fører idrettsdeltakelse til sosial integrasjon ved at barna ved å holde på med idrett får venner, opplever fellesskap og tilhørighet med andre barn. Mangel på andre venner i idrettslaget kan derimot ha en negativ effekt på deltagelse i idrett. Idrett kan også bidra til kulturell integrasjon, som handler om endringer knyttet til språk, væremåter, verdier og verdifellesskap mv. Det kan være vanskelig å svare på om idrett er en direkte årsak til at et individ gjennomgår en kulturell integrasjon, fordi de gjerne deltar i flere fellesskap, og personer vil kunne påvirkes i flere ulike miljøer og situasjoner. At flere av respondentene ser verdien av idrett og at barna starter med dette i Norge, kan også dreie seg om forholdet mellom struktur og aktør, dvs. at i Norge så har de mulighet til dette i motsetning til i Syria.

Når det gjelder hvordan ulike betingelsesfaktorer påvirker deltagelse og integrering i idrett for innvandrere med syrisk bakgrunn, viser analysen at endring i kontekst muliggjør nye muligheter for de syriske innvandrerne i Norge. Men innvandrerbakgrunn, tradisjon, religion og ulike foreldrepraksiser, kan føre til barrierer for deltagelse. Når det gjelder syrernes subjektive disposisjoner, så viser det empiriske materialet at idretten i Norge har større ettertraktelsesverdi for syrerne i Norge enn det idretten hadde i Syria. Flere av respondentene ser verdien av idrett i Norge og ønsker at barna starter med idrett. Opplevelse av tilhørighet og sosiale relasjoner i idretten, synes å være viktig både for barn og foreldre. Når det gjelder idretten som sosialt fenomen, viser studien at både familieressurser, kjønn, alder og livsfase kan ha betydning for deltagelse i idrett.

Når det gjelder i hvilken grad og på hvilke måter kjønn har betydning for tilrettelegging og integrering av innvandrere med syrisk bakgrunn, viser det empiriske materialet at respondentene ikke mente at det var stor forskjell på jenter og gutter i Norge i forhold til idrett. Men studien viser likevel at det er forskjeller vedrørende kjønn og det kan være en barriere for deltagelse i idrett. Det er forhold ved den syriske tradisjoner som særlig kan påvirke jenters deltagelse i idrett.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	3
Innholdsfortegnelse	4
Forord	8
1 Innledning	9
1.1 Bakgrunn for studien	9
1.1.1 Hva studien tar for seg.....	9
1.1.2 En vellykket integrering?.....	9
1.1.3 De frivilliges rolle i integrering av innvandrere	10
1.2 Utfordringsbilder	11
1.2.1 Bekymring om integrering av immigranter	11
1.3 Valg av tema	12
1.4 Problemstilling	12
1.4.1 Formål med studien.....	12
1.4.2 Forskningsspørsmål/problemstilling	13
1.5 Noen begreper.....	13
1.6 Teori og metode	13
1.7 Utdyping av forskningsspørsmålene.....	14
1.7.1 Sosial integrasjon vs. kulturell integrasjon	14
1.7.2 Perspektiver på deltakelse	15
1.7.3 Sosial integrasjon og sosial kapital	16
1.7.4 Aspekter ved kulturkontakt og Interkulturell kommunikasjon	16
1.8 Studiens oppbygging	17
2 Bakgrunns- og kunnskapsgrunnlag	18
2.1 Sammendrag.....	18
2.2 Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Syria	18
2.2.1 Demografi.....	18
2.3 Migrasjonens stoppesteder	19
2.3.1 Den syriske konteksten	19
2.3.2 Konsekvenser av krigen	21
2.3.3 Asylens stoppesteder	22
2.3.4 Asyl og oppholdstillatelse	22
2.4 Idrett i Syria.....	23
2.4.1 Et historisk perspektiv på idrett i Syria.....	23
2.4.2 Muslimske kvinner og idrett.	24
2.4.3 Idrett i Syria før krigen	25
2.4.4 Vanskeligheter og barrierer.	27

2.4.5	Idrett under krigen	28
2.5	Kunnskapsgrunnlag.....	29
2.5.1	Integreringens plass i de frivillige organisasjonene	29
2.6	Tidligere forskning	29
2.6.1	Idrett og Integrering.....	29
2.6.2	Deltagelse i idrett og fysisk aktivitet.....	30
2.6.3	Kjønnforskjeller i idrettsdeltakelse	30
2.6.4	Minoritetsungdom sin deltagelse i idrett og hvordan trening påvirkes	30
2.6.5	Frivillig organisasjonsarbeid og frivillig innsats.....	31
2.6.6	Barrierer på organisasjonsnivå og systemnivå	31
2.6.7	Sosial kapital, nettverk og tillit	31
2.6.8	Integreringens plass i de frivillige organisasjonene	32
2.6.9	Diskusjon.....	32
3	TEORI.....	34
3.1	Sammendrag	34
3.2	Innledning.....	35
3.3	Kultur og kulturbegrep	35
3.3.1	Kultur som røtter eller kultur som føtter?.....	35
3.3.2	Nyere oppfatninger av kulturbegrepet.....	36
3.4	Noen analytiske grep	36
3.4.1	Struktur og aktør	36
3.4.2	Fenomenologi	37
3.4.3	Hermeneutik.....	38
3.5	Kulturelle prosesser	38
3.5.1	Akkulturasjon	38
3.5.2	Migrasjonsprosessen.....	39
3.5.3	Rammefaktorer for integrering	39
3.5.4	Sosialisering og deltagelseskultur.....	40
3.6	Kultur og Verdier.....	41
3.6.1	Identitet, trenger vi det?	41
3.6.2	Familiens mange roller	41
3.6.3	Kultur og smak.....	42
3.6.4	Idrettens verdier	42
3.7	Idrett som sosialt fenomen	44
3.7.1	Sosial ulikhet	44
3.7.2	Idrett og klasse.....	46
3.8	Sosial integrasjon i idrett	46
3.8.1	Mikro- meso-makronivå.....	46
3.8.2	Sosial kapital som forståelsesramme	47
3.8.3	Generalisert og partikulær form for tillit.	48

3.9	Aspekter ved kulturkontakt.....	49
4	Kapittel Metode	50
4.1	Sammendrag.....	50
4.2	Problemstilling og metode.....	50
4.2.1	Fenomenologisk tilnærming	50
4.2.2	Valg av undersøkelsesdesign	51
4.3	Metoder for datainnsamling og utforming av intervju.....	51
4.4	Utvalg og rekruttering av informanter	52
4.4.1	Utvalgsstrategi	52
4.4.2	Forarbeid og rekruttering av informanter.....	52
4.4.3	Om utvalget	53
4.5	Datainnsamlingen	54
4.5.1	Gjennomføring av intervjuene.....	54
4.5.2	Utfordringer.....	55
4.6	Forskerrollen og egen posisjon i feltet	56
4.7	Risiko og gevinster for informantene	57
5	Analyse	58
5.1	Innledning	58
5.1.1	Bakgrunn for analysen	58
5.1.2	Analyse, teoretiske betraktninger.....	58
5.1.3	Hva vi kan forvente fra tidligere forskning.....	59
5.1.4	Analysens temaer og oppbygging.	60
5.1.5	Hva analysen viser.....	61
5.2	Konteksten og forholdet mellom individ og samfunn	62
5.2.1	Kontekst for idrett og fysisk aktivitet i Syria.....	62
5.2.2	Idrettens kontekst og deltagelse i idrett i Norge	65
5.2.3	Oppsummering og drøfting. Konteksten og forholdet mellom individ og samfunn	65
5.3	Kultur, tradisjoner og religion i Syria	68
5.3.1	Kjønnforskjeller i idrett og fysisk aktivitet i Syria	68
5.3.2	Idrettens status i Syria	70
5.3.3	Alder og Livsfase	70
5.3.4	Tradisjoner og religion	71
5.3.5	Oppsummering og drøfting. Kultur, tradisjoner og religion i Syria.....	75
5.4	Kulturelle prosesser, fysisk aktivitet, og foreldrepraksis	78
5.4.1	Egen bakgrunn og erfaring med fysisk aktivitet og barns aktiviteter i Norge.....	78
5.4.2	Erfaring fra dugnad og annet	82
5.4.3	Utdanning og jobb	83
5.4.4	Familietradisjoner, Verdier og oppdragelse i Syria	83

5.4.5	Oppdragelse i Norge, roller, sønner og døtre.....	85
5.4.6	Oppsummering og drøfting. Kulturelle prosesser, fysisk aktivitet, og foreldrepraksis	89
5.5	Subjektive disposisjoner. Motivasjon og barrierer for idrett	93
5.5.1	Idrett, verdier og motivasjon.....	93
5.5.2	Idretten som sosialt fenomen	99
5.5.3	Oppsummering og drøfting, subjektive disposisjoner	104
5.6	Foreldresamarbeid, nettverk og tillit	109
5.6.1	Foreldredeltakelse og dugnad.....	109
5.6.2	Informasjon og tillit	110
5.6.3	Oppsummering og drøfting. Foreldresamarbeid, nettverk og tillit.....	113
5.7	Integrering og sosialt nettverk gjennom idrett	116
5.7.1	Barn, unge og integrering.....	116
5.7.2	Foreldres integrering.....	117
5.7.3	Integrering før og nå	118
5.7.4	Oppsummering og drøfting. Integrering og sosialt nettverk gjennom idrett ..	120
5.8	Avsluttende kommentarer	124
5.8.1	Forslag til hvordan de selv kan bidra til deltagelse i idrett.	124
5.8.2	Hvordan kommune og idrettslag kan legge til rette for deltagelse	124
5.8.3	Prosjektet til NAV, for familier på introduksjonsprogrammet.....	126
5.8.4	Oppsummering og drøfting. Avsluttende kommentarer	128
6	Sammendrag, konklusjon og forslag til tiltak	132
6.1	Sammendrag av analysen.....	132
6.1.1	Konteksten og forholdet mellom individ og samfunn	132
6.1.2	Kultur, tradisjoner og religion i Syria	132
6.1.3	Kulturelle prosesser, fysisk aktivitet og foreldrepraksis	133
6.1.4	Subjektive disposisjoner, motivasjon og barrierer for idrett	133
6.1.5	Foreldresamarbeid, nettverk og tillit.....	135
6.1.6	Integrering og sosialt nettverk gjennom idrett	136
6.1.7	Avsluttende kommentarer.....	137
6.2	Konklusjon	138
6.3	Forslag til tiltak og tilrettelegging	140
7	Forslag til videre forskning	142
8.	Litteratur	144
8.1	<u>Nedlastninger:</u>	157
9	Vedlegg.....	160

Forord

Underveis i skrivingen av denne masteroppgaven har det skjedd store endringer på innvandrings- og integreringsfeltet. Det har vært umulig å ikke la seg berøre av den nye virkeligheten med en million mennesker på flukt til og i Europa. I denne studien har jeg ønsket å studere om, og i så fall hvordan idrett kan bidra til kulturell og sosial integrasjon. Hvordan denne prosessen påvirkes av innvandrerbakgrunn er også et viktig spørsmål. Respondentene i studien er syriske innvandrere, både de som er kommet til Norge nylig som flyktninger og de som er kommet til Norge for 15-20 år siden av andre årsaker.

Det er flere jeg gjerne vil takke for bidrag på den lange, lærerike veien mot en ferdig masteroppgave. Først og fremst fortjener respondentene mine en stor takk for at de ville dele sine opplevelser med meg. Deres historier er selve grunnlaget for oppgaven. Jeg vil også takke dem jeg har vært i kontakt med på Norskskolen og Verdensmesteren mottaksskole i Larvik for praktisk hjelp og velvilje.

Så vil jeg takke veilederen min, Sture Kvarv, for alle konstruktive tilbakemeldinger og oppmuntringer.

Larvik, mai 2019

Rigmor Henriksen

1 Innledning

1.1 Bakgrunn for studien

1.1.1 Hva studien tar for seg

Denne masteroppgaven er en kvalitativ studie av Idretten som arena for integrering av etniske minoriteter. Jeg har hatt som formål å danne et bilde av hvilken rolle idrett spiller for opplevelsen av integrasjon og lokal tilhørighet. I hvilken grad kan idrett spille en rolle for kulturell- og sosial integrasjon av etniske minoriteter? Jeg har også studert hvordan ulike betingelser har betydning for deltakelse og integrering i idrett. Undersøkelsen består hovedsakelig av intervjuer. Jeg har her intervjuet foreldre og barn av Syrere som innvandret til Norge for rundt 20 år siden og foreldre og barn som er kommet som flyktninger til Norge for bare et par år siden.

1.1.2 En vellykket integrering?

I 2015 kom det vel 1 million flyktninger/asylsøkere til Europa, tusenvis druknet i Middelhavet, over 30 000 fant veien til Norge. Av disse var rundt en tredjedel fra Syria. For ti år siden var det kun noen få prosent som kom fra Syria (Østby 2016:4). I vår moderne tid har man forsøkt å beskrive og forstå migrasjon innenfor en rekke fagområder. *Det skiller gjerne mellom tvungen og frivillig migrasjon, men ofte ser vi at beskrivelsen av disse migrasjonsformene flyter over i hverandre (Berg 2010:17)*. Innvandrernes integreringsprosesser kan påvirkes av innvandringsbakgrunn. Innvandringsgrunnen vil være viktig i mange kontekster. Personer med flyktningebakgrunn vil ha generelt større utfordringer siden mange sliter med belastninger fra krig og flukt. Dette kan medføre at tilpasningen til det norske samfunnet blir mer krevende (Dzamarija 2018:17). Eksiltilværelsen innebærer store omveltninger i familiers og enkeltmenneskers liv og inneholder en rekke medbrudd. Flyktningene har forlatt sine hjemland, familier er splittet, og de har brutt med både mennesker og institusjoner der de kom fra. Å bryte opp er en del av flyktingetilværelsen, men flyktingetilværelsen innebærer også møter med nye levesett, verdier, normer, språk, klima osv. Forskere som Gustavo Ramirez (1990) og Svante Lundberg (1989) er opptatt av eksiltilværelsen som noe dobbelt. Det representerer et brudd med fortiden, men det representerer også noen nye muligheter. Paulo Freire, som var en av de mest innflytelsesrike pedagoger i det 20. århundre, har i flere av sine arbeider beskrevet eksilet som *en læringsprosess* (Ramirez 1990). I dette ligger det en implisitt forståelse av flyktingen som et handlende subjekt – ikke som et passivt offer (Berg 2010:23).

Hva innebærer en vellykket integreringsprosess? Verbet å integrere stammer fra latin, og betyr «å gjøre hel». Mange forskere påpeker at når en minoritetsgruppe og majoritetsgruppe skal bli «én», så må det medføre at begge grupper tilpasser seg hverandre, hver på sin måte (HLSenteret 2014, se også Brochmann 2014). Det ser ut til å være begrenset bevissthet om mangfoldet innen innvandrere- og flyktningebefolkningsgrupper som for øyeblikket homogeniseres og generaliseres i media (Sirkeci et al. 2016; Chouliaraki & Zaborowski 2017; Georgiou & Zaborowski 2017; Ong 2018:3). I Norge har debattene om integrasjon, mangfold og multikulturalisme hovedsakelig hatt en gruppe i sentrum av diskusjonen, nemlig muslimer (Hagelund 2002; Erikson 2013; Kyllingstad 2017:325). I Norge, som i resten av Europa, blir positive holdninger til kulturell pluralisme stadig mer utfordret av krav til kulturell assimilering av minoriteter, samt ved intensiverte debatter om nasjonale tradisjoner, verdier og identitet. I

slike debatter er muslimske minoriteter og deres religiøse og kulturelle normer og praksis ofte sammenlignet med "vestlige" eller "norske" verdier (Kyllingstad 2017:325).

Integreringsbegrepet står sentralt i norsk innvandrings- og flyktningpolitikk, men det er et vidt begrep som ikke er lett å definere. Begrepet brukes med mange betydninger i den offentlige debatten om innvandrere og flyktninger. Noen generelle målemuligheter og indikatorer finnes det som er godt egnet til å fastslå hvilken vei integreringen går. Dette er for eksempel slik som deltakelse i utdanningssystem og i arbeidslivet. Imidlertid er det andre indikatorer innenfor integreringsfeltet som også trekkes frem som viktige for hva som blir definert som vellykket integrering. Vi snakker her om indikatorer som det å føle seg hjemme i Norge, tilhøre lokalsamfunnet, ha norske venner, være samfunnsinteressert og satse på en fremtid i Norge. I Norge er også deltakelse i det frivillige liv trukket fram som viktige indikatorer på vellykket integrering (Østby 2016:19).

1.1.3 De frivilliges rolle i integrering av innvandrere

Ved de store ankomstene til Norge, og til Europa var «de frivillige» helt avgjørende i innsatsen for flyktninger og migranter. Innsatsen til de frivillige er blitt løftet fram av myndighetene både høsten 2015 og i Integrerings-meldingen (JD 2016). De frivillige var pådrivere i å sikre et forsvarlig tilbud til de nyankomne. Organisasjonene er i sitt langsiktige integreringsarbeid opptatt av å inkludere flyktninger som medlemmer og å inkludere disse i sine aktiviteter og i aktiviteter i lokalsamfunnet generelt. Organisasjonene skiller ikke ut flyktninger som særskilt målgruppe, men retter innsatsen mot minoriteter, fattige og flyktninger (Aasen et al. 2017:8-10).

Idrettslagene har som del av sivilsamfunnet, sosial integrasjon som en av sine viktigste legitimeringsgrunner (Lorentzen 2001:26). I en større samfunnsmessig sammenheng forstås idrettslagene som arena for læring av demokratisk medbestemmelse. I tillegg vil det å delta i et idrettslag ha en integrerende effekt på individuelt nivå. I idretten skal de unge utdannes, og dannes, til idrettsutøvere, idrettsledere og samfunnsengasjerte borgere (jf. Fougli 1952; Strandbu & Bakken 2007:14). I Norge har idrettens integrasjonspotensial stått sterkt.¹ Norges idrettsforbund visjon er: «Idrettsglede for alle» og skal prege organisasjonsarbeidet og aktivitetspolitikken. Alle skal få utøve idrett ut fra sine ønsker og behov. I NIFs programerklæring står det blant annet at Norsk idrett vil: «Arbeide for en åpen og inkluderende idrett» (Norges idrettsforbund).

For den samfunnsmessige integrasjonen tillegges idretten også en betydning ved å være en arena der folk fra ulike samfunnslag kan møtes på like fot (Strandbu & Bakken 2007:14). Idretten kan med Putnams (2001:8) begreper ha en brobyggende («bridging») funksjon ved at en blir kjent på tvers av sosiale skillelinjer. Dette argumentet om *idrettens integrasjonspotensial* er i dag oftest framme i forbindelse med etnisk mangfold i befolkningen (Strandbu 2002; Strandbu & Bakken 2007:14). Idretten som møteplass for ungdom med ulik kulturbakgrunn har fått økt oppmerksomhet. Ettersom andelen innvandrere har økt i mange lokalsamfunn, har idretten som arena for inkludering av innvandrere og deres etterkommere fått særlig oppmerksomhet (Ødegård et al. 2016:12). Det argumenteres med at idretten er internasjonal, har enkle regler som muliggjør samvær uten at en trenger å kjenne hverandre godt, og at deltakelse heller ikke krever høy språklig kompetanse (Strandbu & Bakken 2007:14)

¹ Før Landsforbundet for idrett og Arbeidernes Idrettsforbund ble slått sammen til Norges idrettsforbund i 1946, var denne tanken tydeligst fundert i arbeideridretten. Dette har vært en viktig legitimeringsgrunn i hele NIFs historie.

Idretten forstås altså som et godt møtested. Vi snakker da om integrering *i* idretten. En ledsagende forestilling er idrettsdeltakelse som en vei til større samfunnsmessig integrasjon, altså integrering **gjennom** idretten (Strandbu 2002; Strandbu & Bakken 2007:14). I Rapporten «Statlig idrettspolitik inn i en ny tid» (2016, Kap. 3.3), poengteres viktigheten av inkludering av grupper med lav deltakelse i idretten.² Når idretten løftes fram som viktig, har dette sammenheng med idrettens mangfold av aktiviteter og brede nedslagsfelt. Idretten som arena er ikke bare viktig for inkludering av barn og unge med minoritetsbakgrunn, men også for deres foreldre (Ødegård et al. 2016:12). Idrett er fremdeles den organisasjonstypen der flest deltar i frivillig arbeid. En studie av frivillig innsats (Folkestad et al. 2015), viser at fire av ti over 16 år oppgir at de har utført frivillig arbeid i et idrettslag i løpet av siste år og at brorparten av disse har barn i eget hushold (Folkestad m.fl. 2015:67).

1.2 Utfordringsbilder

1.2.1 Bekymring om integrering av immigranter

Det har vært mye uro knyttet til usikkerhet om hvordan det store antallet asylsøkere i 2015 kunne integreres. Det har vært en uttalt målsetting at de som får bli i Norge, må bli integrert så raskt og så godt som mulig. Men majoritetsbefolkningens tilpasning har man vært lite opptatt av. (Østby 2016:7) Det er stort fokus på resultatene av assimilering blant flyktningeforeldre og mindre fokus på å forstå den vanskelige prosessen foreldrene møter i vurdering og sortering av kulturverdier for å avgjøre hvilke som skal bevares eller tilpasses hverdagen for deres familier (Clucas et al. 2014; Sherr et al. 2014; Skar et al. 2014; Ong, 2018:5). Innvandring krever akkulturering og integrering. Akkulturasjon refererer her til prosessen med kulturell og psykologisk forandring i forhold til den vanlige "mottakskulturen" som oppstår når grupper av individer med ulike kulturer og sosiale innflytelser kommer i kontinuerlig kontakt (Redfield et al. 1936; Berry 1997; Gibson 2001; Bornstein & Bohr 2011:15).

Sivilsamfunnet og de frivillige organisasjonene er en av de få møteplasser hvor individer med forskjeller med hensyn til etnisitet, kultur og religion møtes, og danner et sosialt nettverk basert på frivillig basis utover sin egen familiekontekst. Nettopp i slike sivile fellesskap er det at brytninger i verdier, kultur og interesser kommer til uttrykk. Derfor har det lokale sivilsamfunnet potensiale for å bli arena, ikke bare for verdi- og kulturkollisjon, men også for utveksling på tvers og for gjensidig tilpasning (Ødegård et al. 2014:16).

Idrett og fysisk aktivitet står sterkt i en norsk kontekst. Som Archetti (2003) har påpekt, er det å introdusere barn til idretten sett på som tegn på godt foreldreskap i Norge (Ødegård et al. 2016:18). *Idretten er i Norge den organisasjonstypen som samler flest til frivillig arbeid, og den arenaen hvor foreldrefrivilligheten er definitivt størst* (Folkestad m.fl., 2015:67). Dette forteller derfor noe om idretten som sosial møteplass både for barn og ungdom og for dugnadsaktive foreldre. Når barn av innvandrere er underrepresenterte i idretten, så betyr det

² «Offentlige (NAV, skoler etc.) og frivillige aktører, herunder idrettslag, bør arbeide mer systematisk og strategisk for å inkludere og beholde etniske minoriteter, særlig jenter, i idrettslag og andre frivillige organisasjoner. Dette arbeidet bør ledes og koordineres av kommunene.» (Kulturdepartementet, 2016:10)

at deres foreldre også står utenfor en viktig arena for dannelsen av fellesskap og nettverk (Ødegård et al. 2016:12).³

Det finnes noen særtrekk som gjør det viktig å følge den organiserte idretten med et kritisk blikk. *For det første er "idrett for alle" en tydelig uttalt ambisjon for idrettsbevegelsen. For det andre mottar idretten betydelig offentlig støtte.* Det er særlig problematisk dersom enkelte grupper slik som minoritetsjenter, er klart underrepresentert på idrettsarenaen, siden vi vet at idrettslagene også fungerer som viktige arenaer for sosial inkludering i ungdomstida (Strandbu et al. 2016; Ødegård et al. 2016:15).

1.3 Valg av tema

Kan deltakelse i idrett bidra til kulturell og sosial integrasjon i det norske samfunnet? Å tilpasse seg levemåten i et samfunn som det norske innebærer store utfordringer og tilpasningsproblemer, men også muligheter. Poenget er at hverken egenskap ved individer eller grupper er konstante, men at samfunnsforhold preger mennesker og deres måte å leve livet på. Når mennesker skal skape seg et nytt liv i Norge, så spiller derfor bakgrunn en rolle. Hvilke erfaringer, forventninger og forestillinger har mennesker med seg fra hjemlandet? Hvordan har de levd som familie? Hva preget forholdet mellom barn og foreldre? Hvilken tilknytning hadde de til arbeidslivet, fritid og idrett i hjemlandet (Alseth et al. 2014:7)?

Berit Berg (2010) skriver i avhandlingen «Eksilets stoppesteder» at eksilprosessen kan ta ulike former og avsluttes på ulike måter. Eksilprosessen vil uansett ha noen fellestrekk: Den vil påvirkes av både individuelle forutsetninger og ytre betingelser. Den vil påvirkes både av situasjonen i eksil og i hjemlandet. Den vil påvirkes både av din egen innstilling og omgivelsenes vilje og evne til å gi deg innpass og muligheter. Og den vil påvirkes av tidsfaktoren (Berg 2010:7). Studien har fokus på integreringsprosesser til nytt land. Fokuset i denne studien er om idrett kan være en arena for integrering av etniske minoriteter og hvordan ulike betingelsesfaktorer har betydning for deltakelse og integrering i idrett.

1.4 Problemstilling

1.4.1 Formål med studien

Formålet med studien er å få kunnskap om idrett som arena for integrering. I studien ønsker jeg å få kunnskap om hvordan idrett kan bidra til integrasjon *i* idrett og hvordan idrett kan bidra til integrasjon *gjennom* idrett. I studien ønskes innsikt i hvordan ulike prosesser spiller inn i møtet med norsk kultur og miljø og på hvilken måte deltakelse i idrett kan bidra til kulturell og sosial integrasjon. For å få kunnskap om dette ønsker jeg mer kunnskap om hvordan ulike betingelsesfaktorer har betydning for deltakelse og integrering i idrett. I studien vil jeg spesielt se på individuelle-, kontekstuelle- og subjektive betingelser for deltakelse i idrett. Studien vil ha et særlig fokus på innvandringsbakgrunn, livsfaser og kjønnsforskjeller i idrett. I Norge er særlig minoritetsjentene underrepresentert i idrett.

³ I flere studier av lokalt foreningsliv og særlig i studier av idretten, blir dugnad, frivillig deltagelse og medlemskap brukt som lakmestest på om innvandreregruppers integrering i det frivillige organisasjonslivet har lyktes eller ei (Carlsson og Haaland 2006; Nødland og Vassenden 2011; Ødegård et al. 2016:19).

1.4.2 Forskningsspørsmål/problemstilling

På bakgrunn av formålet med studien stilles følgende forskningsspørsmål:

Idretten som en arena for integrering av etniske minoriteter.

- *Kan deltakelse i idrett bidra til kulturell- og sosial integrasjon?*
- *Hvordan påvirker ulike betingelsesfaktorer deltakelse og integrering i idrett for innvandrere med syrisk bakgrunn?*
- *I hvilken grad og på hvilke måter har kjønn betydning for tilrettelegging og integrering av innvandrere med syrisk bakgrunn?*

1.5 Noen begreper.

Hvem er de nye? Det å være «ny» et sted er relativt. Hva med innvandrerne? Hvor lenge er de «nye», og i hvor mange generasjoner har man «innvandrerbakgrunn»? Det vil si at jeg i oppgaven bruker begrepet *innvandrere* som en felles betegnelse på personer med to utenlandskfødte foreldre som selv har innvandret til eller fått opphold i Norge. Betegnelsen norskfødte med innvandrerforeldre brukes på barn som er født i Norge av to utenlandskfødte foreldre. Til sammen utgjør disse to gruppene personer med innvandrerbakgrunn. For personer som er kommet til Norge med flyktningebakgrunn bruker jeg *flyktning*, *overføringsflyktning* eller *familieinnvandrer* hvis det er behov for å skille mellom de ulike typer juridisk status personer har. Noen av disse er også kvoteflyktninger. Alle som er kommet til Norge med flyktningebakgrunn deltar eller har deltatt på introduksjonsprogram. Begrepet *migranter* er også en felles betegnelse på mennesker som enten har vandret inn i (immigrert til) et land eller vandret ut av (emigrert fra) et land, uavhengig av årsak eller juridisk status.

Majoritet/minoritet: Minoritet betyr mindretall, og brukes om en folkegruppe som utgjør et mindretall av et lands befolkning. Minoritet er det motsatte av majoritet, som beskriver et flertall. I studien blir etniske minoriteter brukt. I denne studien betyr dette innvandrere av ulike generasjoner, som har innvandret til Norge av ulike grunner, og som i realiteten utgjør mange ulike minoriteter. I studien er det også brukt uttrykket minoritetsjenter. Dette er en fellesbetegnelse på jenter med utenlandsk opprinnelse.

Migrasjon og Innvandringsgrunn: Migrasjon betyr folkevandring, eller inn- og utvandring. Stort sett blir uttrykket assosiert med vandring mellom stater, men det uttrykker også flytting internt i et land. Innvandringsgrunn beskriver ulike grunner for innvandring slik som flukt, familiegjenforening, arbeidsinnvandring, utdanning og annet (Statistisk sentralbyrå).

Idrett, Sport og fysisk aktivitet: I studien brukes uttrykk som idrett, sport og fysisk aktivitet. Sport og idrett er nær synonyme begreper som brukes om alle former for fysisk aktivitet både gjennom uformell eller organisert deltakelse. I denne studien brukes uttrykket sport og idrett mer i forhold til den organisert idretten. Fysisk aktivitet inngår her i mange termer knyttet til fysisk utfoldelse, for eksempel idrett, mosjon, friluftsliv, lek, trening, trim, kroppsøving og fysisk fostring og hverdagsliv fysisk aktivitet.

1.6 Teori og metode

I denne oppgaven som omhandler idrett og integrering, vil jeg blant annet bruke begreper i analysen som omhandler teorier om *sosial- og kulturell integrasjon*. I innvandringsprosessen vil de syriske innvandrerne gjennomgå prosesser for å tilpasse seg sitt nye miljø- på en meningsfull måte. For å belyse dette så ønsker jeg bla. å ta utgangspunkt i teorier om kulturelle prosesser slik som *akkulturasjon*, *integrasjon* og *migrasjonsprosesser*. For valg og handlinger er de syriske

innvandrerne avhengig av betingelser og rammer, strukturer, og de mulighetene de gir. Den syriske konteksten innehar andre betingelser og rammer enn den norske konteksten. Dette vil handle om samspillet mellom *struktur og aktør*. De syriske innvandrerne har med seg et sett med verdier og normer fra hjemlandet. I møte med det norske samfunnet vil de møte nye normer og verdier. For å belyse dette ønsker jeg i studien å bruke teorier som omhandler *kultur og verdier*. I analysen vil jeg også se på idretten som sosialt fenomen. Idretten er også en arena som på tradisjonelt vis reflekterer og reproducerer ulikhet knyttet til sosial *bakgrunn* slik som *alder, kjønn, klasse og kultur*. I studien som bla. omhandler sosial integrasjon vil teorier om *Sosial kapital* sentralt, særlig teorier om *sammenbindende (bonding) og brobyggende (bridging) sosial kapital*. Videre vil aspekter ved kulturkontakt og kommunikasjon være viktig.

Med utgangspunkt i problemstillingen har jeg valgt en kvalitativ tilnærming og et intensivt undersøkelsesdesign med intervjuer. Jeg ønsket å danne et bilde av hvordan mennesker – både innvandrerforeldre – og innvandrerbarns sitt perspektiv, opplever idrett som integrasjonsarena. Respondentene besto av innvandrere med ulik innvandrerbakgrunn. Den 1. gruppen med foreldre og deres barn, innvandret fra Syria for rundt 15-20 år siden. I denne gruppen var alle barna født i Norge. Den andre gruppen med foreldre og barn som jeg intervjuet, innvandret fra Syria for bare et par år siden og kom som flyktninger. Som supplerende informasjon har jeg brukt samtaler med ansatte på Larvik Læringscenter, som underviser på Introkurs på Norskskolen, i tillegg til en veileder fra NAV som arbeider spesielt med flyktninger i Larvik.

1.7 Utdyping av forskningsspørsmålene

Med integrasjon menes deltakelse i samfunnets felles institusjoner, kombinert med opprettholdelse av gruppeidentitet og kulturelt særpreg. Integreringsbegrepet blir sett på som en toveisprosess hvor minoritet og majoritet tilpasser seg hverandre og hvor det åpnes for en viss veridipluralisme gjennom tilrettelegging av flere ulike kulturer i utformingen og organiseringen av samfunnsinstitusjoner. Når menneskene i samfunnet er integrert, deltar de på viktige arenaer. Å være integrert betyr å oppleve tilhørighet til, og anerkjennelse fra, et fellesskap

1.7.1 Sosial integrasjon vs. kulturell integrasjon

Sosial og kulturell integrasjon og tilpasning til majoritetssamfunnet og opprinnelseskulturen kan være viktig for selvfølelse, livskvalitet og psykososial tilpasning. Sosial integrasjon betyr her deltakelse i ulike nettverk, opplevelse av fellesskap, og tilhørighet og sosiale relasjoner mellom mennesker. Et mål for sosial integrasjon er sosial kapital. Kulturell integrasjon handler her om endringer knyttet til språk, væremåter, verdier og verdifellesskap mv. Kulturell integrasjon vil si at en forholder seg til og forstår samfunnets regler og normer. Dette kaller Eriksen i denne sammenheng for «produksjon av felles mening» (Eriksen 2010:75).

I følge Skytte (2008) er det minst tre perspektiver på hvordan kulturell endring forstås: evolusjonistisk, relativistisk eller kontekstuell. For denne studien anser jeg at det er «Den kontekstuelle kulturforståelsen» som er mest interessant. Den betrakter kultur og kulturelle praksiser som uttrykk for karakteristiske trekk ved grupper skapt under historiske, økonomiske, politiske, og sosiale omstendigheter. I dette perspektivet skjer ikke bare kulturelle endringer gjennom overføring fra en generasjon til en annen, men også gjennom nye erfaringer, for eksempel migrasjon. Det vil i ethvert samfunn eksistere kulturelle forskjeller for eksempel knyttet til etnisitet, religion, klasse og kjønn. Ved å anerkjenne forskjeller, tar vi samtidig høyde

for at mennesker representerer mange identiteter og at et samfunn vil bestå av kulturell pluralisme. Immigranter og flyktninger vil i møte med det norske samfunn, møte krav om endring av kulturelle praksiser på flere områder (Alseth et al.2014:14).

For å få kunnskap om hvordan ulike betingelsesfaktorer påvirker deltakelse og integrering i idrett, følger studien tre hovedkategorier av forklaringer, som litteraturen om frivillig organisasjonsdeltagelse omtales som individuelle, kontekstuelle- og subjektive betingelser (Wollebæk et al.2015; Ødegård et al. 2016:7).

1.7.2 Perspektiver på deltakelse

Hva er det som får folk til å delta i idrett, hva motiveres de av og hvorfor slutter de? Brady og kolleger (1995:271) oppsummerer i en studie av frivillig arbeid, tre intuitive årsaker til at folk ikke deltar: «Because they can't, because they don't want to, or because nobody asked.» Sitatet er like relevant for deltakelse i frivillig arbeid for organisasjoner som i idrettsaktiviteter. Man deltar ikke dersom man mangler ressursene som skal til for å delta, enten det dreier seg om utstyr, penger, ledig tid, kvalifikasjoner eller tilgang til idrettsanlegg. Man deltar heller ikke om man mangler interesse eller motivasjon for å delta. Og sannsynligheten for å delta minker også dersom ingen spør om man vil bli med (Ødegård et al. 2016:15).

For å forstå frivillig arbeid, må man med andre ord analysere både subjektive disposisjoner, individuelle utgangsbetingelser, og forhold ved konteksten aktiviteten foregår innenfor (Wollebæk et al. 2015:7). Med subjektive disposisjoner menes her motivasjon og rasjonelle overveielser knyttet til aktivitetens kostnader og nytteverdi. Individuelle utgangsbetingelser er mer objektive og relativt stabile forhold ved individet slik som innvandrerbakgrunn, kulturbakgrunn, sosioøkonomiske ressurser, familiebakgrunn, kjønn og livsfase. Med konteksten siktes det til forhold mellom aktør og struktur, og betingelser og rammer. Jeg mener at disse tre hovedkategoriene av forklaringer også vil være et godt utgangspunkt i denne studien som omhandler «Idrett som arena for integrering».

Analysen har tatt utgangspunkt i tre hovedkategorier av forklaringer: subjektive disposisjoner, individuelle utgangsbetingelser og forhold ved konteksten. I tillegg vil idrett og sosial integrasjon ha et viktig fokus i studien. Også aspekter ved kulturkontakt og interkulturell kommunikasjon blir viet plass i studien. I denne studien vil jeg også fokusere på forklaringer som ligger i skjæringspunktet mellom de ulike forklaringsmodellene. Tema for studiet er integrasjon. På bakgrunn av dette så vil jeg også fokusere på prosesser og endringer for personene innen disse tre hovedkategoriene. ⁴

Subjektive disposisjoner er forhold som motivasjon, kostnads/nyttevurderinger og oppfatninger om kollektiv mestringstro. Hva slags motiver har en for å delta, hva slags motiver har en for å slutte, hva er motivet for at man aldri har vært med? Til begrepet kan vi også regne vurderinger man gjør seg som frivillig og deltaker- hvor stor grad av tilhørighet man føler til organisasjonen og så videre. Til subjektive disposisjoner vil jeg også se på prioriteringer og valg innenfor de utgangsbetingelsene som man har. Foreldre og barn vil til en viss grad kunne velge og prioritere hva de vil bruke penger og tid på osv. på tross av individuelle utgangsbetingelsene.

⁴ Alle disse perspektivene har en forklaringskraft, men ingen av dem gir hele svaret på hvorfor man deltar i idrett og i frivillig arbeid. Innsikter fra de ulike tilnærmingene er gjensidig utfyllende og berikende, og de vil ha ulik betydning i de ulike stadiene og mellom ulike former for idrett og frivillighet (Wollebæk et al. 2015:8).

Individuelle utgangsbetingelser er mer objektive og relativt stabile forhold ved individet som påvirker sannsynligheten for frivillig arbeid. Selv om det er enighet om at subjektive disposisjoner har betydning, vil man innen en sosiologisk tradisjon argumentere for at menneskelig motivasjon og handling også er betinget av mer objektivt observerbare individuelle karakteristikker (Wollebæk et al. 2015:11). For denne studien mener jeg at disse individuelle utgangsbetingelser vil kunne belyse temaet om idrett og integrering. For det første kan man se på idretten som en arena som på tradisjonelt vis reflekterer og reproducerer ulikhet knyttet til *sosial bakgrunn* (alder, kjønn, klasse og kultur). Når migranter skal bosette seg i Norge vil akkulturasjon og integrering også blant annet være avhengig av innvandrerbakgrunn, kulturelle prosesser og familiepraksiser, sosialisering og deltakelseskultur, religion og tradisjoner, og sosiale nettverk.

Kontekst handler også om forhold vedrørende struktur og aktør. For valg og handlinger er individet avhengig av betingelser og rammer, strukturer, og de mulighetene de gir. Også måten individ tenker og føler på, er avhengig av de omgivelsene vilkårene og måten som de er internalisert på (Sørensen et al. 2008:123-124).

1.7.3 Sosial integrasjon og sosial kapital

Som tidligere nevnt betyr sosial integrasjon her deltakelse i ulike nettverk, opplevelse av fellesskap, og tilhørighet og sosiale relasjoner mellom mennesker. Sosial kapital har blitt et samlende begrep for en rekke forhold; sosial støtte, sosiale nettverk, sosiale bånd, ressurser, tillit, trygghet, deltakelse, det sivile samfunn og medborgerskap. Et mye brukt begrep omkring fellesskap, integrering og frivillig deltaking er *sosial kapital*. Sosial kapital blir her forstått som tillit, sosiale nettverk og normer for gjensidighet. Det er spesielt to aspekt ved sosial kapital som har fått mye oppmerksomhet i forbindelse med samfunnsintegrasjon, nemlig *sammenbindende (bonding) og brobyggende (bridging) sosial kapital*. Vi kan også skille mellom to former for tillit, en generalisert form for tillit og en partikulær form for tillit.

1.7.4 Aspekter ved kulturkontakt og Interkulturell kommunikasjon

Kommunikasjon blir ofte betraktet mer eller mindre som synonymt med språk. *Men svært mye av kommunikasjon er ikke-språklig slik f.eks. billedkunst, musikk og ulike tegn* (Dahl 2001). Ethvert samfunn består av mange, ulike kommunikasjonsfellesskap. Dette betyr at det finnes ulike regler for hva som er god tone, relevant informasjon og nyttig og vakkert osv. for ulike mennesker og i ulike situasjoner. Kommunikasjon skjer altså aldri i et vakuum (tomrom). Konteksten er en del av omgivelsene og er med på å gi nøkler til hvordan vi skal forstå de tegn vi sender verbalt eller ikke-verbalt. Jo lenger vi oppholder oss i et annet kulturelt fellesskap, og jo mer vi kommuniserer, desto mer vil vi forstå at vi trenger å vite noe mer om omgivelsene (Eriksen 1994:125-129).

1.8 Studiens oppbygging

I de neste kapitlene:

2. Kapittel: Bakgrunns- og kunnskapsgrunnlag: Dette kapitlet består av 3 deler: Et generelt overblikk over innvandrere til Norge fra Syria, bakgrunn og ulike kontekster i Syria og migrasjonens stoppesteder og Norge. Andre del tar for seg idrett i Syria, både historisk, organisatorisk og i forhold til deltakelse. Denne delen tar for seg idrett både før og under krigen. Tredje del tar for seg tidligere forskning som vil kunne gi kunnskap om temaet som er idrett og integrering.
3. Kapittel: Teori: Dette kapitlet tar for seg Kultur og kulturbegrep, Noen analytiske grep i forhold til det å arbeide med denne studien. Videre tar jeg for meg ulike teorier om kulturelle prosesser, kultur og verdier. Deretter tar jeg for meg idretten som sosialt fenomen, teorier om sosial kapital og ved kulturkontakt.
4. Kapittel: Metoden: Metoden i undersøkelsen blir beskrevet i dette kapitlet.
5. Kapittel: Analysen: Det sjette kapitlet er hoveddelen i oppgaven. I analysedelen vil jeg presentere mine funn, og hva jeg kan forstå av disse funnene.
6. Kapittel: Sammendrag, konklusjon og forslag til tiltak: Trådene samles i det sjette og avsluttende kapitlet. Dette er et kortfattet kapittel som trekker linjene fra temavalg og bakgrunnskapittel, gjennom problemstilling, teori og metode fram til analysedelen for å ende opp med mine konklusjoner. Kapitlet inneholder også et forslag til tilrettelegging og tiltak.
7. Kapittel: Forslag til videre forskning. Her beskrives forslag til aktuelle forskningstemaer som kan belyse temaet ytterligere.
8. Kapittel: Litteratur

2 Bakgrunns- og kunnskapsgrunnlag

2.1 Sammendrag

Kapittelet med bakgrunns- og kunnskapsgrunnlag gir en beskrivelse av de syriske migrantenes ulike stoppesteder på vei til Norge både i forhold til det Syria de dro fra og stoppesteder på veien til Norge og opphold i Norge, og i forhold til Idrett i Syria før krigen og under krigen. Kapittelet avslutter med en kort kunnskapsoversikt over idrett og integrering i Norge og en forskningsoversikt som kan relateres til idrett og integrering.

Integreringsprosesser kan påvirkes av innvandrernes innvandringsbakgrunn. I mange kontekster er innvandringsgrunnen viktig. På vei til opphold i Norge vil migrantene ha flere stoppesteder. Det Syria som de forlater, vil være forskjellig fra Norge i forhold til kultur og tradisjoner, levesett og politikk mm. På veien til Norge har flere kanskje hatt en strabasiøs og farlig flukt. Migrasjonens stoppesteder beskriver den syriske konteksten og politisk utvikling, konsekvenser av krigen, asyls stoppesteder og Norge og integrering.

For mange innvandrere er den norske måten å organisere idretten på ukjent i fra hjemlandet. Avsnittet om Idrett i Syria gir et historisk overblikk over idrett i Syria, og muslimske kvinner og idrett. Kapittelet tar for seg idrett i Syria før krigen, med fysisk opplæring i skolen, organisering av idretten, idrett og fysisk trening på samfunnsnivå, og vanskeligheter og barrierer. For barn og unge som blir rykket opp av krig eller forfølgelse, er sport mye mer enn en fritidsaktivitet. Avsnittet «Idrett under krigen» viser bla. hvordan UNHCR (The UN Refugee Agency) bruker idrett i flere programmer som en positiv katalysator for å styrke flyktningsamfunn, bidra til å styrke sosial samholdighet og å gi barna en sjanse til å helbrede, utvikle og vokse. Samtidig har borgerkrigen tatt en tung avgift på alle aspekter av det syriske samfunnet, inkludert sport der stadioner og anlegg har blitt bombet og idrettsmenn og kvinner er drept og arrestert (The National World: Muqdad, 2017).

I kunnskapsgrunnlaget blir Integreringens plass i de frivillige organisasjonene studert. 7. juni 2016 signerte Norges Idrettsforbund og en rekke andre frivillige organisasjoner *Fritidserklæringen* sammen med regjeringen og kommunene. Alle store frivillige organisasjonene har utarbeidet målsettinger for organisasjonens arbeid med integrering av minoriteter. I forskningsgjennomgangen vil noe av forskningen med relevans til temaet om idrett og integrasjon bli belyst. Dette er forskning som sier noe om deltagelse i idrett og fysisk aktivitet, både i befolkningen generelt og i innvandrerbefolkningen spesielt.

2.2 Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Syria

2.2.1 Demografi

Ved inngangen til 2018 var det i alt 27 400 innvandrere og 2 500 norskfødte med innvandrerforeldre fra Syria registrert bosatt i Norge.⁵ Av de største innvandrergroppene er syrerne den gruppen med kortest botid. Blant disse har hele ni av ti botid under fem år.⁶

⁵ Personer med innvandrerbakgrunn fra Syria har blitt den syvende største gruppen i Norge. I 2010 var det en svært liten gruppe Syrere med bare litt over 1 000 personer. For en nyankommen flyktninggruppe er kjønns sammensetningen relativt typisk, det er langt flere menn enn kvinner. Etter hvert som tiden går kommer sannsynligvis familiejenforening og familieetablering til å jevne ut kjønnsbalansen noe.

⁶ Fra Syria kom åtte av ti bosatte innvandrere som flykninger, mens resterende to av ti kom gjennom familieinnvandring. Da de fleste flykningene fra Syria er nyankomne er familieinnvandring fortsatt på et lavt nivå. Tallmessig er norskfødte med innvandrerforeldre en liten og veldig ung gruppe. De teller i alt 2 500 personer, hvorav omtrent 67 prosent tilhører aldersgruppen 0-4 år (Dzamarija M. T. 2018:4).

Integreringsprosesser kan påvirkes av innvandrernes innvandringsbakgrunn. I mange kontekster er Innvandringsgrunnen viktig. Personer med flyktningebakgrunn vil ha generelt større utfordringer siden mange sliter med belastninger fra krig og flukt. Dette kan medføre at tilpasningen til det norske samfunnet blir mer krevende.

2.3 Migrasjonens stoppesteder

2.3.1 Den syriske konteksten

Syria var tidligere senter for en av verdens eldste sivilisasjoner (FN-sambandet). Landet har en kyststripe mot Middelhavet i vest og grenser til Tyrkia i nord, Irak i øst, Jordan og Israel i sør og Libanon i sørvest, og Golanhøydene i sør er annektert av Israel (Store norske leksikon). I dag er det et oljeproduserende land med et autoritært regime. Syria er formelt en parlamentarisk republikk, men i praksis har landet fungert mer som et autoritært regime. I hovedsak er makten konsentrert hos presidenten og hans nærmeste rådgivere fra militæret og sikkerhetspolitiet. Opposisjonen i landet undertrykkes. I 2011 brøt det ut et folkeopprør i Syria, som utviklet seg til en blodig borgerkrig (FN-sambandet).

2.3.1.1 Religion, kultur og samfunn

Det syriske samfunnet er sterkt preget av borgerkrigen som brøt ut i 2011. Landet hadde i 2011 cirka 23 millioner innbyggere, og hadde en svært variert befolkning med mange forskjellige etniske og religiøse grupper. Befolkningen er kulturelt sammensatt, med overveiende arabisk og muslimsk befolkning, men også med flere minoriteter. Det offisielle språket er arabisk. Selv om befolkningen er mangfoldig, har de forskjellige etniske og religiøse gruppene tradisjonelt sett bodd atskilt fra hverandre i egne geografiske områder (UDI-regelverk). Et synlig uttrykk for Syrias kulturelle eklektisisme er demonstrert i dens utvalg av klesstiler. Mens noen kvinner velger de siste europeiske motene, er andre kvinner helt tildekket. Eldre menn kan kle seg i tradisjonelle sorte posete bukser i kontrast til ungdommens sportslige vestlige stiler (World Culture Encyclopedie).

Familien er det viktigste aspektet av livet til syrerne. Det antas å omfatte ikke bare kjernefamilien, men også besteforeldre, tanter, onkler og fettere. Forbindelser med den utvidede familie er dypt verdsatt og fungere som et viktig støtteapparat følelsesmessig, økonomisk og sosialt (Cultural Atlas). Syrerne følger opp barna sine tett. Dette inkluderer å hjelpe barn med skolearbeid og overvåke alle aktiviteter så godt de kan (A Guide for Refugee Sponsors). Ekteskap foretrekkes mellom personer av samme sosiale status og samme tilgang på ressurser. Ekteskap mellom forskjellige religiøse grupper er svært uvanlig (UDI-regelverk). Syrere har en tendens til å gifte seg i en ung alder. Arbeidsklasse-kvinner og kvinner fra landsbygda gifter seg generelt yngre enn urbane og/eller mer utdannede kvinner (Cultural Orientation Resource Center). I velstående, mer utdannede familier gifter unge kvinner seg etter at de har fullført universitetsutdanning.

Kjønnsroller i Syria varierer i henhold til økonomisk klasse, familie og urban / rural bosted. I Syrisk lov skilles det ikke mellom menn og kvinner, eller mellom religioner. Selv om kvinner har lov til å jobbe utenfor hjemmet i Syria, er det likevel betydelige hindringer. I middelklasse urbane- og rurale husholdninger, arbeider det færre kvinner utenfor hjemmet, spesielt hvis det er små barn. Blant de øvre og mer utdannede klasser, arbeider kvinner gjerne

utenfor hjemmet, og kan finnes i et bredt spekter av yrker (Cultural Orientation Resource Center). Menn er hovedsakelig ansvarlige for å jobbe og finansielt støtte hele familien (Cultural Orientation Resource Center).

2.3.1.2 Skole og utdanning i Syria

Før utbruddet av den sivile konflikten (borgerkrigen) i 2011, var syriske unge blant de mest utdannede i Midtøsten-regionen (Bouchane, 2016:766). Strukturen i det syriske utdanningssystemet deler mange likheter med andre land rundt om i verden.⁷ Det primære undervisningsspråket er arabisk med noen høyere utdanningsprogrammer som er på fransk og engelsk. Syria har også et velutviklet postsekundært utdanningssystem.⁸

2.3.1.3 Politisk utvikling.

Baath-partiet har sittet med makten siden 1963. Det har siden da også vært unntakstilstand i landet. Nåværende president Bashar Al-Assad fikk makten etter sin far i 2000 (UDI-regelverk). Landet har siden 2011 vært i borgerkrig.⁹

2.3.1.4 Hva slags land var Syria før krigen brøt ut?

Før borgerkrigen, før bombene, før IS, før de brutale opprørsgroppene, før flyktningehistoriene, før hele elendigheten — hva slags land var Syria egentlig?

Det var et helt vanlig liv i Syria. Barna gikk på skolen, dro på fritidsklubben, spilte fotball og lekte med venner i nabolaget, og av og til kunne de dra på en ferietur til de syriske badestedene Latakia, til den 4000 år gamle byen Tartus eller det frodige Kassab. Man kunne kjøle seg ned i bassengene i de store, offentlige sportsparkene, eller man kunne spille tennis på private, eksklusive klubber. Som i resten av verden var likevel fotball den mest populære idretten. I utstrekning er ikke Syria stort, det er bare halvparten av Norge. Landet var vakkert og stabilt, og man ble ønsket velkommen av et vennlig og sjenerøst folk. Tidligere kom det hundretusenvis av turister til Syria.

I hovedstaden Damaskus var det universiteter, jobber, kafeer, og det gode storbylivet. Årene før borgerkrigen myldret det i hovedstaden av lokale, autentiske restauranter og barer. Alkohol var i motsetning til gulfstatene ikke forbudt i Syria. Eliten tok for seg, mens syrere flest hadde mindre penger til fest og restaurantbesøk. Man kunne før krigen kjøpe alt i Damaskus. Store handelssentre ble bygget, og det ble åpnet utenlandske kjedebutikker som Benetton, Zara og Mango. Folk i de mer velstående bydelene var gjerne vestlig antrukket. Man kunne også se de tradisjonelle kåpene og skautene, men da gjerne av mer eksklusiv kvalitet. Alt var tilsynelatende i den skjønneste orden. I Syria levde muslimer, jøder og kristne fredelig sammen. Folk gikk til moskeen og til kirke, og gudshusene lå side ved side (Aarnes & Halvorsen 2015 (2017)).

⁷ Førskole er tilgjengelig for barn i alderen 3 til 5 år, men er ikke obligatorisk og er basert på betaling. Syria følger et 12-års system av grunnleggende- og videregående opplæring, som består av ni år med obligatorisk grunnutdanning delt i to sykluser (første syklus: 4 år, andre syklus: 5 år) og tre års videregående opplæring, allmennfaglig opplæring eller teknisk / yrkesskoler.

⁸ Det består av over 200 tekniske/mellomstore institusjoner, 27 universiteter (7 offentlige og 20 private) og 6 høyere institutter, som er offentlige institusjoner under tilsyn av høyere utdanningsdepartementet med høyere opptakskrav enn for offentlige universiteter, og tilbyr diplomer og grader opp til doktorgradsnivå (Immerstein & Al-Shaikhly, 2016; Ong 2018:24).

⁹ Omtrent 13 millioner mennesker av en befolkning på om lag 23 millioner er drevet på flukt på grunn av krigshandlingene. Av disse er 6,45 millioner flyktninger, nærmere 6,78 millioner er internt fordrevne (NRC Flyktninghjelpen), og 5.646.298 millioner som flyktninger i nabolandene (UNHCR: The UN Refugee Agency).

Men under skallet av harmoni var Syria et av Midtøstens verste fryktregimer. President Hafez al-Assad fra det sosialistiske Baath- partiet hadde tatt makten i 1971. Presidenten stabiliserte med hard hånd landet som hadde flere tiår bak seg med politisk uro. Familien al-Assad tilhørte den muslimske minoriteten alawittene, men førte et sekulært styresett. I likhet med flere andre stater i Midtøsten var det syriske samfunnet et stort paradoks sett med vestlige øyne. Man kunne midt på natten gå gatelangs uten å frykte noe, men det var bare fordi alle visste at hvert skritt ble overvåket. Det var etterretningsagenter og politi her døgnet rundt. All opposisjon ble holdt nede med rå maktbruk og ved bruk av vold, arrestasjoner, årelange fengslinger og tortur (Aarnes & Halvorsen, 2015 (2017)).

Helt i starten av regjeringstiden i 2000, fremsto Bashar al-Assad og hans kone som progressive og reformvennlige. I starten av regjeringstiden tillot de private mediehus å etablere seg utenfor det statskontrollerte medieapparatet og de løslot også flere politiske fanger. Den unge presidenten hadde i denne tiden ennå ord på seg for å starte det som så ut som en modernisering av Syria (Salvesen og Leganger 2015). Det ble også innført en rekke reformer under far og sønn Assad. Kvinners rettigheter ble forbedret og folks utdanning og leseferdigheter ble bedret. Syria lå i verdenstoppen når det gjaldt skolegang for barn da krigen siden brøt ut i 2011. Skolegang var obligatorisk i Syria, men lærebøkene var fulle av propaganda (Aarnes & Halvorsen 2015 (2017)).

2.3.2 Konsekvenser av krigen

Omer Karaspan som er kunnskaps- og utdanningskoordinator i Middle East and North Africa Region's sier at tragedien i den syriske konflikten strekker seg utover sine nesten 500 000 dødsfall og tvangsflytting av over halvparten av Syrias befolkningen. Volden og sosiale og kulturelle krefter utløst av krigen har revet familier fra hverandre, noe som trolig vil ha en langvarig effekt på Syria (Karasapan, 2017, The Brookings Institution).¹⁰

Verden har sviktet barna i Syria sier Redd Barnas generalsekretær Tove R. Wang. «Hele barndommen er bombet sønder og sammen, og tre millioner syriske barn har ikke opplevd annet enn krig. Til tross for løfter om trygge soner og ny våpenhvile, har det bare blitt verre for barna som bombes i hjemmene sine, på skolen og på sykehusene». ¹¹ For barn og ungdom er utdanning en grunnleggende menneskerett. Flukt har en svært ødeleggende effekt på barns læring. Det resulterer ofte i at mange barn og unge må avbryte skolegangen eller ikke får sjansen til å begynne på skolen i det hele tatt (NRC: Kolstad 2018).

¹⁰ Det rapporteres at, mer enn 13,5 millioner trenger humanitær hjelp og at over 6,45 millioner er flyktninger og nærmere 6,78 millioner er internt fordrevne (NRC Flyktningshjelpen). Totalt antall registrerte flyktninger i de første asyllandene i Tyrkia, Libanon, Jordan, Irak og Egypt var 5.646.298 (per 22.november 2018) (UNHCR: The UN Refugee Agency).

¹¹ Dødstallene har siden midten av 2017 steget med nesten 50 prosent, og er det høyeste i Syria-konflikten på flere år (Redd barna). Over to millioner barn står i dag uten tilgang til utdanning, i og utenfor Syria, og går ikke lenger på skole. 4000 av landets skoler er ødelagt de tre siste årene.

2.3.3 Asyllets stoppesteder

«Et barn som vokser opp i en krigssone ender med å bli en del av krigen», forteller en familiefar som til slutt flyktet fra hjembyen til fordel for en flyktningleir (Redd Barna: Crabtree, 2017). Redd Barnas nye rapport «Invisible Wounds» har sett på hvordan seks år med krig i Syria har påvirket barns mentale helse.¹² De har sett sine venner og familier dø foran øynene deres eller blitt begravet under ruinene i deres hjem. I de siste seks årene har barn i Syria både sultet og blitt bombet (Save the Children 2017).

Under-generalsekretær og FNs utviklingsprogramms Associate Administrator Gina Casar, rapporterte i 2014 at «de landene som er vertskap for syriske flyktninger sliter med en massiv innvirkning på lands økonomi, samfunn og infrastruktur og truer ikke bare deres stabilitet, men også stabiliteten i hele regionen» (UNDP, United Nations Development Program 2014). Det vi vet er at syriske flyktningfamilier er under et enormt press. Turen til Europa har også sine utfordringer som individ. Menn sendes ofte ut for lengre opphold som ankere for å bringe resten av familien etter til Europa. Dette tvinger mange familier til lange separasjoner og igjen for mange en vanskelig gjenforening (Karasapan 2017, The Brookings Institution).

2.3.4 Asyl og oppholdstillatelse

Alle som kommer til Norge og som søker asyl her, registreres som asylsøker hos UDI. Mange søknader sendes til andre land med hjemmel i Dublinkonvensjonen, eller til sikre tredjeland. Av søknader som realitetsbehandles i Norge, vil en større eller mindre del avslås (Nørgaard et al. 2016:3).¹³ Av de syrerne som kommer til Norge fremstår det ikke som om de er kommet fra en spesiell del av landet.¹⁴

Norge topper ofte Human Development Index (HDI) utarbeidet av FNs utviklingsprogram (UNDP), som måler prestasjoner på dimensjonene av forventet levealder, utdanning og kompetanse og levestandard (UNDP 2018:2).¹⁵ Foreldre er registrert i et strukturert integreringsprogram, mens barna er innskrevet i skolen der de får språkstøtte og tett oppfølging. Det er verdt å nevne at mens flyktningeforeldre bare kan begynne å delta i integreringsaktiviteter etter å ha fått permanent oppholdstillatelse i Norge, har flyktningbarn rett til å gå på skole før de får permanent oppholdstillatelse og ofte får lære språket tidligere enn sine foreldre (Sletten & Engebrigtsen 2011: 15-16).

¹² Rapporten som er den største og mest omfattende studien i Syria om barns mentale helsetilstand, viser at en av fire barn har psykiske plager. Den slår fast at vi står ved et vendepunkt; millioner av barn har vært til de grader utsatt for skadelig stress at deres sjanser for å bli bra igjen minsker for hver dag.

¹³ En asylsøker kan få beskyttelse i Norge hvis norske myndigheter mener det er farlig for søkeren å reise hjem. Det å få asyl innebærer at søkeren får beskyttelse i Norge. Det betyr rent konkret at han får en oppholdstillatelse her. Søkeren får da status som flyktning og asyl (Utlendingsnemnda 2018).

¹⁴ Det er også både syrerere, kurdere og statsløse palestinere i søkergruppen. I tillegg varierer det også om søkerne fortsatt bor i Syria, eller om de flyktet ut fra Syria med referansepersonen til et annet land og har blitt igjen der mens referansepersonen har reist videre til Norge (UDI-regelverk).

¹⁵ Dette gjenspeiler både den positive måten som den norske stat tar vare på sine borgere, og også på suksess med det norske velferdssystemet (Hermansen 2017). Disse universelle velferdsgodene strekker seg også til nye medlemmer av samfunnet, dvs. flyktningeforeldre og barn som mottar omfattende sosial støtte ved bosetting i norske kommuner

2.4 Idrett i Syria

Oversikten over Syria, med utvikling, organisering og bekymringer for kvinner og idrett illustrerer prioritering av en sekulær arabisk identitet som har gjennomgått en lang periode med sosial og politisk uro. Usikkerhet og ustabilitet i Syria fortsetter når det gjelder geografisk plassering og omdømme som hjemland for flyktninger for fordrevne arabere fra nabolandene. Med borgerkrigen som startet i mars 2011 har situasjonen i Syria blitt svært vanskelig. Sikkert, er det at denne situasjonen har hatt flere økonomiske og sosiale konsekvenser for det syriske folket og dermed for alle sider av livet, inkludert kvinners situasjon i idrett. Noen ganger må andre prioriteter ha forrang.

Muligheter eksisterer for jenter og kvinner innen fysisk utdanning og idrett i Syria. Kjønn, religion og etnisitet trenger ikke å være barrierer for deltakelse.¹⁶ Kvinners deltakelse i idrett i Syria har vært økende, noe som er et stort framskritt for et ganske tradisjonelt arabisk land (Topenid sports). *Men fortsatt er deltakelsen for kvinner lav både på organisasjonsnivå, på trenersiden og som utøvere, noe som indikerer at mange kvinner ikke er nok engasjert i idrett i Syria, og at sporten fortsatt er et mannlige domene* (Karfoul 2010:211-225).

For mennesker på flukt har de ulike programmene i flyktningeleirene vist at sport også kan være en positiv katalysator for å styrke flyktningssamfunn, og å bidra til å styrke sosial samholdighet og legge til rette for tettere bånd med vertsamfunn.

2.4.1 Et historisk perspektiv på idrett i Syria.

Syria har en lang historie med deltakelse i sport, og har også produsert olympiske mestere i de opprinnelige olympiske lekene i Hellas.¹⁷ Den syriske historikeren Dr. Wadii Bashour (1999) nevner at syriske kvinner hadde deltatt i de store sportsfestivaler som ble arrangert i den antikke byen Dafna i Syria i keiserens Antlekos epoke (Benn et al.2010:212).

Det krigsherjede landet Syria i Midtøsten deltok for første gang i sommer-OL i 1948 i London.¹⁸ Syria sin deltakelse i store idrettsmesterskap har variert i forhold til nivå av deltakelse, resultater, og ulike idrettsmesterskap siden 1970.¹⁹ Det er hevdet at Syria sin deltakelse i OL i utgangspunktet ikke var viktig i forhold til resultater og medaljer, men som «tegn på statsdannelse», som medlemskap i OL-samfunnet, og at deltakelse i regionale spill støttet Syrias politiske stillinger som Baathist, Arabisk Republikk (Stanton, A. L. 2014:290-305). Den politiske stabiliteten mellom 1970 og 2011 bidro til at sportsbevegelsen blomstret (Megheirkouni 2014: 1820-1830). Det konkluderes med at disse politiske forpliktelsene har fornyet salience med fortsettelsen av konflikten i Syria som begynte i mars 2011, og at landets deltakelse i olympiske og regionale spill blir stadig mer politisert (Stanton, A. L. 2014:290-305). Selv om den politiske konflikten i Syria etter 2011 ikke har påvirket ønsket om å konkurrere, er det bemerket at mangel på sikkerhet, økende terrorisme og politiske og økonomiske sanksjoner, har vært de

¹⁶ Uavhengighetsperioden etter 1946 har hatt en vekst i tilbudet av skolebasert, samfunns- og konkurransesport for jenter og kvinner.

¹⁷ Disse mestrene kom fra forskjellige syriske byer som Antakya, Latakia (i antikken kjent som Laodicea), Saida og Petra (Abu Nauwar 1983; Benn et al. 2010:211).

¹⁸ Syria sendte da en eneste deltaker, stuperen Zouheir Al-Shourbagi. Syria konkurrerte ikke i de olympiske leker mellom 1948 og 1970.

¹⁹ Det er argumentert for at syrisk deltakelse i konkurranser i de fleste regionale / internasjonale mesterskap, ikke bare har vært på grunn av sosial og politisk støtte representert av Baath-partiet, men at det også har vært et middel for å reflektere det siviliserte og sekulære ansiktet til Syria og syrerne etter en lang periode med statskupp på 1950 og 1960-tallet (Megheirkouni, 2014: 1820-1830).

største hindringene for syrisk idrett på den internasjonale arena etter den «Arabiske våren», noe som har hatt en negativ innvirkning på støtten til de fleste idrettslag og idrettsoppdrag (Megheirkouni, 2014: 1820-1830).

2.4.2 Muslimske kvinner og idrett.

Begrepet «sport» brukes i videste forstand til å dekke alle aspekter av fysisk aktivitet, inkludert kroppsopplæring og skolesport, fritid / samfunnsbasert deltagelse og konkurransesport på elitenivå. Kvinner, islam og sport utgjør et omstridt område hvor maktspørsmål krysser i forhold til kjønn og politikk, og hvor spenninger oppstår mellom religiøse og sekulære verdier, forholdet mellom universelle menneskerettigheter og kulturelt særpreg og kulturell relativitet, som kan rettferdiggjøre inhumane aktiviteter på grunnlag av langvarige kulturelle tradisjoner (Runnymede Trust 1997; Richardson 2004; Benn et al. 2010:28).

Frykten for radikalisme og stereotyper av muslimske folk som «andre» har akselerert i Vesten med veksten av islamofobi etter terrorangrepene 11. september 2001 (Fekete 2008:18).²⁰ Forenklete generaliseringer har vist seg å være lite til hjelp for å forstå den komplekse virkeligheten i arabiske samfunn, spesielt på hvilke måter kvinners erfaringer varierer over tid og sted, og hvilke strategier de tar i bruk for å forhandle på egne vegne (Holt & Jawad 2013:3). For mange er islam en livsstil, et sett med prinsipper, verdier og tro, en felles referanseramme som gir mening og hensikt til hverdagen.²¹

Kroppskultur i den dominerende idrettsverden krever ofte høy synlighet av menns og kvinners kropper i samsvar med kleskodeforskriften til internasjonale sportsforbund. Noen muslimske kvinner kan delta når kleskoden er fleksibel, men utelukkes når fleksibilitet ikke eksisterer.²²

I følge populær misoppfatning i vesten, blir muslimske kvinner undertrykt og mishandlet av menn og deres religion. I denne oppfatningen mangler de makt, både politisk og personlig, og nyter ikke av noen av de rettighetene eller frihetene som kvinner i vesten er vant til.²³ Den relativt lave deltakelsen fra muslimske kvinner i idrettsaktiviteter betyr at de ofte blir merket som marginaliserte og at de blir temaer for kamp for feminister med felles mål, men med forskjellige verdensbilder, som vestlige og islamske feminister (Benn et al.2010:35).²⁴ *Islamske feminister* har bidratt til å motvirke undertrykkelsen, opplevd av noen muslimske kvinner, som ikke reflekterer kjønnsrelasjoner i tidlig islam, og som har skjedd av en islam som tolkes for dem

²⁰ Dette har resultert i en lite fruktbar polarisering av verdier knyttet til hvordan mennesker lever sine liv (Allen and Nielsen 2002; Commission on British Muslims and Islamophobia 2004; Esposito and Mogahed 2007; Fekete 2008:18). I denne dialogen blir muslimsk kvinner ofte sett på som undertrykte, utsatte og vanskeligstilte (Fekete 2008:17).

²¹ Forskning om livserfaringer fra muslimske kvinner i idrettsmessige sammenhenger adresserer de omtvistede diskursene og praksisene mellom religion og sport, men også mellom mangfoldet av personlige, lokale og internasjonale sammenhenger. Dette er hvor idrett og utdanningsinstitusjoner er kulturelt konstruert av nyanser av kulturell og religiøs dynamikk, samt politiske, sosiale og økonomiske faktorer (Benn et al. 2010: 35).

²² På samme måte på skoler, kan skolebasert fysisk / idrettsutdanningspolitikk og praksis også imøtekomme eller nekte religiøst motiverte forespørsler om påkledning. Det finnes land som gjør hijab obligatorisk og andre som forneker borgere rett til å bruke hijab i offentlighet. Disse *posisjonene* fjerner enkeltpersoners valgfrihet (Fekete 2008:67).

²³ Forenklete generaliseringer av denne typen har vist seg å være lite til hjelp for å forstå *den komplekse virkeligheten i arabiske samfunn*, spesielt på hvilke måter kvinners erfaringer varierer over tid og sted, og hvilke strategier de tar i bruk for å forhandle på egne vegne (Holt & Jawad 2013:3)

²⁴ Islamsk feminisme nøler ikke med å kritisere og utfordre den islamske patriarkalske autoritet som gjelder perspektivet til kvinner (og menn), selv om de er forpliktet til islam som en viktig del av deres identitet (Jawad 2009:2).

av menn (Waljee 2008:99). Gjennom gjenfortolkning av islamske tekster fra et kvinnelig perspektiv har disse feministene hjulpet muslimske kvinner til å komme inn i et mer offentlig liv, og å fremme likestilling innenfor et islamsk rammeverk (Wadud 2006; Jawad 2009; Benn et al. 2010:36). Slike studier har også hjulpet muslimske kvinner i idrett til å skille mellom religiøse og kulturelle barrierer gjennom å forstå at ingenting i islam utelukker deltakelse i fysisk aktivitet (Sfeir 1985; Daiman 1994; Al-Ansari 1999; Benn et al. 2010:36). Kulturelle verdier har en tendens til å forbli rigide, og forestillinger om "respekt" blir sjelden gransket. Faktisk er mannlige verdier knyttet til «victory», en tendens til å bli forankret, og kvinnens rolle fortsetter å bli idealisert som et mål for tradisjon og kontinuitet siden kvinner historisk sett har blitt betraktet som bærere, voktere og formidlere av kultur (Holt & Jawad 2013:19)

2.4.3 Idrett i Syria før krigen

Det strenge Ottomansk styre og påfølgende tilstand i Syria betydde at det ikke var skolegang eller sport for jenter på grunn av vanskelige sosiale og politiske forhold. Kvinner og jenter i byområder ble ikke oppfordret til å forlate hjemmet, hverken for læring eller rekreasjon, mens de på landsbygda var forventet å jobbe på landet eller med husdyr (Karfoul 2010:212-213).

2.4.3.1 Fysisk opplæring i skolen.

Under det Franske mandatet ble det syriske utdanningssystemet utviklet og åpent for alle jenter og gutter. ²⁵Med kvalifiserte kvinnelærere som tok ledelsen, begynte jentene å konkurrere i sine skoler. Skolekonkurranser og –andre konkurranser ble holdt på alle stadier på grunn- og videregående trinn i de åtte idrettene som læres i den nasjonale læreplanen (idrett, gymnastikk, svømming, fotball, basketball, håndball, volleyball og bordtennis). Skolelag for jenter ble dannet på samme måte som for gutter i alle utdanningsfaser. Skolelagene deltar i Pan-Arab School Games, som først ble organisert i 1949. Syria deltok her alltid med både gutte- og jentelag (Karfoul 2010:213-216).

2.4.3.2 Organiseringen av idrett i Syria.

Den viktigste milepælen i utviklingen av sport i Syria skjedde i 1952 med utstedelse av Dekret nummer 199. Dette dekretet formaliserte idrettsforbundet (the Sports Federation) og sammenhengen mellom Informasjonsdepartementet (the Ministry of Information), nasjonale idrettsforbund (National Sports Federations) og sportsklubber. Viktigst av alt inneholdt dekretet *ingen forskjell mellom menn og kvinner, men inkluderte alle medlemmer av samfunnet.*

Ytterligere organisatoriske endringer ble gjort etter den politiske separasjonen av Syria og Egypt, med videreføring av jenter som praktiserer idrett på skoler og klubber, og som førte til etableringen av den syriske generalsportforbundet (GSF) i 1971 (the Syrian General Sports Federation (GSF)). ²⁶Et sentralt element i GSFs strategi var etablering av treningsentre hvor toppidrettsutøvere i en rekke idretter og dyktige ungdommer kunne få spesialopplæring under gode fasiliteter. Det ultimate målet med disse sentrene var å støtte landslagene. Mens dette ble

²⁵ Informasjonsdepartementet (The Ministry of Information) ble i 1947 ansvarlig for idrettsutdanning og departementets tjenestemenn ble tildelt en rekke oppgaver, blant annet idrettsleksjoner i skolen, både statlige og private, utdanning av ledere og trenere, konstruksjon av spille/lekeområder på skolene, organisere og planlegge skoleturneringer og sportsfestivaler mm.

²⁶ Denne regjeringsfinansierte organisasjonen var ansvarlig for å utarbeide en strategisk utviklingsplan for idrett og ble alene ansvarlig for veiledningen av idrettsbevegelsen i Syria. Den ble pålagt å sertifisere nasjonale føderasjoner og idrettsforeninger, samt å organisere interne idrettskonkurranser, festivaler og opplæringskurs for trenere. GSF har grener i alle 14 provinser i Syria og overvåker finansieringen av de nasjonale forbundene.

finansiert av GSF, beholdt de nasjonale forbundene en tilsynsrolle med hensyn til det tekniske aspektet av opplæringen (Karfoul 2010:217).

2.4.3.3 *Kvinner sin status i sport og dens organisasjoner.*

I form av lovgivning og adgang for kvinner i sport, tillot GSF ingen forskjell på bakgrunn av kjønn eller religiøse grunner. Trenerne og dommere er lønnet likt, selv om vederlagene de mottar, ikke er tilstrekkelige til å utgjøre en (års)lønn, da disse ikke er heltidsansatte. De samme privilegiene og rettighetene til å trene sport nytes både av menn og kvinner. Tilknytning til klubber er åpen for alle personer, som i deltakelse i mesterskap og kamper som er planlagt av nasjonale foreninger for alle aldersgrupper. De spesielle treningssentrene, nasjonale lag og internasjonale konkurransemuligheter er åpne for alle som er kvalifisert.

Når det gjelder deltakelse, coaching og på tjenestemannsiden av idretten, er det kjønnsforskjeller med langt færre kvinnelige- trenere, dommere og medlemmer idrettsforeninger. ²⁷ Sport som ble praktisert av jenter i klubbene var friidrett, svømming, gymnastikk, basketball, håndball, volleyball, bordtennis, tennis, karate, judo, sykling, skyting og ridning; og mer nylig, fotball, boksing, bryting og fekting (Karfoul 2010:217-219).

2.4.3.4 *Syriske kvinner og elitesport.*

Lag og enkeltpersoner kan delta i Pan-Arabiske-, Asiatiske-, Middelhavs (Mediterranean)- og internasjonale turneringer og mesterskap så vel som OL. I tillegg deltar kvinnelige syriske lag (muslimske og ikke-muslimske deltakere) i det islamske kvinners sportsforbundets mesterskap (the Islamic Women's Sport Federation's Championships). I de arrangementer der både syriske menns- og kvinners lag deltar, har andelen kvinnelige lagmedlemmene aldri oversteget 15 prosent i de Pan-Arabiske lekene (Pan-Arab Games), selv om tallet er noe høyere for andre arrangementer. I de moderne Olympiske Leker, har Syria hatt en rekke kvinnelige representanter. ²⁸

Med hensyn til hijaben er det ingen regler som refererer til hodedekning i idrett i Syria. Jenter og kvinner kan velge å bruke den eller ikke. Kjønnsegregering i idrett er ikke praktisert utenfor det videregående skolesystemet. Alle skolesportmesterskap og nasjonale mesterskap holdes følgelig i åpne lokaler og for alle som enten velger å delta, ha glede av det som tilskuer eller engasjere seg via media.

Selv om kvinners sportslige aktiviteter mottar medieoppmerksomhet, er idrettsrapportering svært dominert av mannefotball, noe som gir relativt lite plass til andre idretter, og spesielt kvinners idretter (Karfoul 2010:220-221).

²⁷ GSFs Rapport for 2007 indikerte en alvorlig situasjon: bare 257 av 9 865 trenere var kvinner og bare 321 av 10 445 dommere var kvinner. Det var 380 sertifiserte idrettsforeninger i Syria med 206 164 tilknyttede medlemmer, hvorav 19 740 var kvinner (9,6 prosent).

²⁸ Langt den mest suksessrike kvinnelige idrettsutøver fra Syria var Ghada Shouaa, som konkurrerte i sjukamp. Hun oppnådde kjendisstatus i Syria og ble inspirasjonen for mange gutter og jenter for å utvikle seg som idrettsutøvere.

2.4.3.5 Samfunnsnivå- Idrett og fysisk trening.

Sportsklubber og idrettsanlegg vokste først fram i byene som hadde sportsinstitusjoner, og deretter mer vidt etter 1971. De imøtekom en bred spredning av sportsaktiviteter, som inkluderte menn og kvinner og folk fra alle religioner og etnisiteter, fra rekreasjons- til konkurransenivå, samt på regionalt, nasjonalt og internasjonalt nivå. Lærere bidro utenfor skoletiden til å videreføre sportsutviklingen i Syria, ved å tilby muligheter for idrettstrening og ved coaching i byklubber.

Med økningen av generell bevissthet om betydningen av fysisk aktivitet i alle dens former for helse og velvære for alle, økte antall personer som trener, særlig blant kvinner. Mennesker som trimmet kunne sees i gatene, parker og idrettsanlegg, hvor inngang er gratis for både menn og kvinner. Trening for Fitness i form av aerobic har også blitt populært i statens idrettshaller, hvor klasser tilbys til svært lave kostnader. Det syriske arabiske "*Sport for All*" - forbundet organiserer spesielle kurs for mannlige og kvinnelige trenere i aerobic, yoga og dans. I 2007 var 613 kvinnelige trenere kvalifisert.

Antall private treningssentre og svømmebassenger, som utelukkende gjelder kvinner på bestemte tidspunkter eller i separate anlegg, har økt, men medlemskapet er relativt dyrt. Kommersielt eide treningssentre, hvor gutter og jenter kan spille fotball, basketball og tennis og svømme, er bygget, men disse er også relativt dyre å besøke regelmessig.²⁹ Kvinner og jenter utgjør kun 9,6 prosent av medlemskapet i idrettsforeninger, selv om de mest talentfulle og engasjerte jentene og kvinnene går på GSFs treningssentre, hvor de får spesialundervisning, spesielt innen kunstnerisk og rytmisk gymnastikk, svømming, friidrett, tennis, karate, judo, bordtennis og badminton (Karfoul 2010:221-222).

2.4.4 Vanskeligheter og barrierer.

Nour El-Houda Karfoul (2010) mener at de største hindringene for syriske kvinner i sport er sosiale-, tekniske- og økonomiske hindringer.

Sosiale hindringer er hovedsakelig knyttet til syrernes kultur og lokale tradisjoner, som fortsatt praktiseres, spesielt i landlige områder. Disse inkluderer tidlig ekteskap og det faktum at mange kvinner gir opp sporten etter at de har giftet seg eller i en viss alder. Det eksisterer og mer tekniske hindringer som er knyttet til mangel på kvinnelige ledere, trenere og tjenestemenn, og dette er forankret i både økonomiske og sosiale hindringer.

Syria er et islamsk land i og med at 89 prosent av innbyggerne er muslimer, men det som skiller det fra en rekke andre islamske land, spesielt i den arabiske regionen, er at ingen politisk eller motsatt religiøs gruppe, internt eller eksternt, påvirker statens planer eller strategier.³⁰

Mens politikk og religion er utenom sport, er det interessant å merke seg økningen i jenter som er iført hijab i sporten også. Statlige forskrifter og lover i Syria i dag gir kvinner rett til å leve sine liv som borgere på samme måte som menn, uten noen forskjell, forplikter begge kjønn til prinsippene om deling, samarbeid og like karrieremuligheter, inkludert deres rett til å

²⁹ Regjeringen anerkjente tidlig at for å utvikle sport effektivt i Syria, så måtte det være et utbyggingsprogram av idrettsanlegg både i byer og på klubbnivå. GSF, som er ansvarlig for sport i Syria, understreket betydningen av tilgjengelighet av sportsfasiliteter i hver by. Store idrettsanlegg ble bygget, ofte for å lette vertskapet av store sportsbegivenheter.

³⁰ Statens generelle politikk både tillot og hjalp forskjellige religiøse institusjoner i Syria med å realisere, en rekke religiøse friheter. Disse inkluderte også godkjenning og bygging av flere moskeer og kirker, avholdelse av økter for å forkynne Koranen og Bibelen, og åpningen av religiøse skoler (islam og kristen). Følgelig vil eventuelle statssponsede aktiviteter, inkludert de som er relatert til sport, bli møtt med støtte og oppmuntring av religiøse menn og forskjellige religiøse institusjoner.

utøve idrett og sport. Den største utfordringen for mange syriske kvinner er å øke nivået av bevissthet og evne til å overvinne begrensninger av enkelte skikker og tradisjoner, og å få kunnskaper og ferdigheter gjennom utdanning og kvalifikasjoner, som vil gjøre dem i stand til å bidra mer til samfunnet. (Karfoul 2010:223).

2.4.5 Idrett under krigen

2.4.5.1 UNHCR: Organiserte sportsprogrammer

For barn og unge som blir rykket opp av krig eller forfølgelse, er sport mye mer enn en fritidsaktivitet. Det er en mulighet til å bli inkludert og beskyttet - en sjanse til å helbrede, utvikle og vokse. Sport kan også være en positiv katalysator for å styrke flyktningssamfunn, bidra til å styrke sosial samholdighet og legge til rette for tettere bånd med vertsamfunn.

UNHCR arbeider for å utnytte den unike muligheten med sportsprogram og ulike sportspartnerskap for å oppnå bedre resultater for fordrevne og statsløse mennesker - inkludert jenter, gutter, unge kvinner og unge menn - og deres lokalsamfunn. Sport og spill er populære aktiviteter blant fordrevne barn og ungdom, med fasjonable baller laget av gamle klær eller plastposer når ingenting annet er tilgjengelig (UNHCR). De organiserte sportsprogrammene arbeider for å utvikle livsferdigheter og løse de spesifikke beskyttelsesrisikoer som barn og unge står overfor, i et morsomt, trygt og støttende miljø.³¹ Også andre organisasjoner bruker idrett og lek som et viktig bidrag til flyktninghjelp. Dette gjelder også den norske Flyktninghjelpen (Den Norske Flyktninghjelpen).

2.4.5.2 Idrett ved frontlinjen

En kan ikke snakke om det daglige livet i Syria uten å se på virkningen som volden har hatt - og sport er ikke annerledes. På tross av bombing og store ødeleggelser holdes det fortsatt turneringer og sport for barn i de utbombede idrettshallene i Syria (BBC: Conway&David,2017). I de siste syv årene har landet vært herjet av krig, og historiene som har blitt fortalt, er forferdelige og umenneskelige.³²

Siden opprøret begynte i 2011, har det vært liten positivitet. Da er det den bemerkelsesverdige historien om Syrias nasjonale fotballag som må nevnes. Forholdet som eksisterer mellom dette landslaget og dets folk skildrer idrettens kraft på et personlig, kulturelt og politisk nivå. Fotballkulturen går dypt i Syria og før opprøret begynte i 2011, blomstret de nasjonale spillene. Et eksempel på sin popularitet og rekkevidde kom i 2005 da kvinnelandslaget spilte sin første kamp i en konkurranse. Mennene tiltrekker seg mest oppmerksomhet, men Syrias kvinnelige fotballandslag er i ferd med å starte sin egen VM-prekvalifiseringskampanje, som på mange måter er like viktig som mennenes (BBC: Conway&David,2017). Syrias mannlige fotballandslag har aldri kvalifisert seg til VM-sluttspill, men nådde fjerde kvalifiseringsrunde i 2018 (Wikipedia).

³¹ Gjennom partnerskap med Den internasjonale olympiske komité (IOC), FC Barcelona Foundation, World Taekwondo Federation, International Judo Federation, The Asian Football Confederation og mange andre, bruker UNHCR kompetanse, finansiering og kvalitetsprogram for å bringe organisert og beskyttende idrettsaktiviteter til fordrevne barn og unge globalt (UNHCR).

³² Borgerkrigen har tatt en tung avgift på alle aspekter av det syriske samfunnet, inkludert sport der stadioner og anlegg har blitt bombet og idrettsmenn og kvinner er drept og arrestert (The National World: Muqdad, 2017).

2.5 Kunnskapsgrunnlag

I kunnskapsgrunnlaget belyses integreringens plass i de frivillige organisasjonene. I Norge har alle store frivillige organisasjoner utarbeidet målsettinger for organisasjonens arbeid med integrering av minoriteter. I forskningsgjennomgangen vil noe av forskningen med relevans til temaet om idrett og integrasjon bli belyst. Dette er forskning som sier noe om deltagelse i idrett og fysisk aktivitet, både i befolkningen generelt og i innvandrerbefolkningen spesielt.

Med *integrasjon* menes deltagelse i samfunnets felles institusjoner, kombinert med opprettholdelse av gruppeidentitet og kulturelt særpreg.³³

2.5.1 Integreringens plass i de frivillige organisasjonene

7. juni 2016 signerte Norges Idrettsforbund og en rekke andre frivillige organisasjoner *Fritidserklæringen* sammen med regjeringen og kommunene.³⁴

Visjonen til Norges idrettsforbund er *“idrettsglede for alle”* Denne visjonen skal prege organisasjonsarbeidet og aktivitetspolitikken. Visjonen *“idrettsglede for alle”* betyr at alle skal få utøve idrett ut fra sine ønsker og behov. Idretten har først lyktes når alle føler seg velkomne, og når samhold og ekte glede preger hverdagen i idrettslagene (NIF). Alle store frivillige organisasjoner har utarbeidet målsettinger for organisasjonens arbeid med integrering av minoriteter.³⁵ Det idrettspolitiske dokumentet sier at *«Norsk idrett vil speile mangfoldet i samfunnet, og skal arbeide for å øke antall medlemmer med ulik etnisk bakgrunn»*. I tillegg jobber NIF også med inkludering i idrettslag gjennom fokus på barnefattigdom. Dette gjelder i praksis mange familier med innvandrerbakgrunn. Norges idrettsforbund ser på idrett som et godt inkluderingsverktøy der flyktninger kan bli med uten å kunne språket, få venner og lære sosiale og kulturelle koder. Idrett finnes i alle kommuner og er et ordinært tilbud, ikke et hjelpetiltak, men preget av likeverdighet (Norges Idrettsforbund).

2.6 Tidligere forskning

2.6.1 Idrett og Integrering

Kunnskapsområdet om etnisk mangfold, integrasjon og idrett er fortsatt noe begrenset, men tilfanget på dette området har økt betydelig de siste årene. Det meste av tilfanget på området er kvantitative rapporter, men det finnes også en del kvalitativ forskning, casestudier, feltarbeid med mer. Spørsmålstillingen har ikke endret seg så mye over tid og veldig mange resultater peker på omtrent samme resultat som tidligere. Det er også et spørsmål om hvordan en kan måle og vurdere om idrett bidrar til integrasjon. Den kvantitative forskningen vil kanskje måle dette ut fra antallet som deltar i idrett, mens den kvalitative forskningen vil være mer opptatt av på hvilke måte de deltar og hva som er effekten av deltakelsen i idrett.

³³ I forskning på idrett som middel til integrasjon av minoritetsungdom skilles det ofte mellom integrasjon i idretten og integrasjon gjennom idretten. Med integrering i idretten menes det at personer blir integrert i selve idrettsgruppen. Med integrering gjennom idretten henspiller en på at personer gjennom å drive med idrett blir integrert i samfunnet generelt (Walseth 2004).

³⁴ Målet er å arbeide for at barn fra vanskeligstilte familier skal delta i minst én fritidsaktivitet. Fritidserklæringen bygger på FNs konvensjon om barnets rettigheter, herunder artikkel 31.

³⁵ Norges Idrettsforbund (NIF) har siden 1993 hatt tilskuddsordningen Inkludering i Idrettslag som har gått direkte til idrettskretser og idrettsråd. I september 2015 ble flyktningefondet opprettet pga. de økte ankomstene. Før dette i 2014, hadde NIF satt i gang arbeid med en (utvidet) inkluderingsstrategi og hadde en handlingsplan for å løfte dette internt før flyktningssituasjonen. Som ledd i det opprettet NIF en intensjonsavtale med IMDi.

I denne forskningsgjennomgangen vil noe av forskningen med relevans til temaet om idrett og integrasjon bli studert. Dette er forskning som sier noe om deltagelse i idrett og fysisk aktivitet, både i befolkningen generelt og i innvandrerbefolkningen spesielt. Hva forteller forskningen om kjønnsforskjellene i idrettsdeltakelse og om hvordan påvirkes minoritetsungdom sin deltagelse i idrett og trening? Hva forteller forskning vedrørende frivillig organisasjonsarbeid og frivillig innsats, generelt i befolkningen og blant innvandrere spesielt? En del forskning ser også på barrierer på organisasjonsnivå og på systemnivå når det gjelder integreringsarbeidet. Forskning på sosial kapital, nettverk og tillit, som vil være en viktig indikator for integrering, vil også bli gjennomgått. Videre vil forskning vedrørende integreringens plass i de frivillige organisasjonene belyses. Til slutt diskuteres forskningen som er belyst i lys av tema om idrett og integrasjon.

2.6.2 Deltagelse i idrett og fysisk aktivitet

Det er mye som tyder på at idrett har en forholdsvis høy status blant ungdom. Men ungdomstiden er også en fase av livet der mange velger å slutte med organisert idrett. En del forskning viser at gutter generelt er mer fysisk aktive enn jenter, og at de i større grad enn jenter driver med uformelle fysiske aktiviteter sammen med venner. Forskning viser også at ungdom som driver med idrett, oftere enn andre vokser opp i familier der foreldre har høyere utdanning, og der tilgangen til ulike typer av materielle ressurser er høy (Undata 2017). Idrett er den største organiserte fritidsaktiviteten også blant minoritetsungdommene. Men et gjennomgående funn er at minoritetsungdom har svakere tilknytning til den organiserte idretten enn unge fra majoritetsbefolkningen (Ung i Oslo 2015; Ødegård et al. 2016). Når vi ser på aktive innenfor treningsaktiviteter i befolkningen 15 år og eldre er andelen aktive høyere blant innvandrere sammenliknet med ikke-innvandrere innenfor uorganisert trening/mosjon, Fitness/kommersiell trening, organisert trening og andre aktiviteter (Breivik og Rafoss 2017: 111).

2.6.3 Kjønnsforskjeller i idrettsdeltakelse

Flere undersøkelser viser at kjønnsforskjellene i idrettsdeltakelse er større i minoritetsbefolkningen enn i majoritetsbefolkningen (Strandbu 2007 et al. Ødegård et al. 2014 og Ødegård et al. 2016). Tidligere studier konkluderer med at minoritetsjenter er i langt mindre grad med i idretten enn andre ungdommer (Strandbu 2007 et al. Ødegård et al. 2014 og Ødegård et al. 2016). Noen sider ved norsk idrettskultur er fremmed for mange minoritetsforeldre, som blant annet handler om den relativt kjønnsneutral deltakelsen, krav om foreldreinnsats og den relativt utbredte oppfatningen om at det hører med til godt foreldreskap å introdusere barn og ungdom til idretten (Strandbu 2006). Visjonene om idrett som integrerende er ikke så treffende for minoritetsjenter siden idrettsdeltakelse, særlig i noen former med klare maskuline konnotasjoner, kommer i konflikt med rådende feminitetsidealer og forventninger til jenter i mange minoritetsmiljøer (Walseth 2006).

2.6.4 Minoritetsungdom sin deltagelse i idrett og hvordan trening påvirkes

Forskning viser at deltagelsesbarrierene for etniske minoritetsunge i det lokale foreningslivet både knyttes til manglende individuelle ressurser, organisatoriske begrensninger, samt mer systembetingede hindringer knyttet til demografiske forhold og ikke minst lokale myndigheters rolle som motor i det lokale utviklingsarbeidet for sosial og politisk integrasjon (Enjolras et al 2012: 51 og 87). I en undersøkelse av hvordan minoritetsungdommer sin deltagelse i idrett og trening ble påvirket av (1) individuelle faktorer slik som kjønn, innvandringsbakgrunn, alder,

sosioøkonomiske faktorer og andre familieressurser for deltakelse i idretts- og treningsaktiviteter, av (2) kontekstuelle faktorer slik som geografisk bosted i Oslo, foreldres opprinnelsesland og religiøs tilhørighet, og av (3) subjektive betingelser, viser konklusjonen i rapporten at familieressurser var den viktigste enkeltdriveren for å forstå hvorfor minoritetsungdommer har lavere deltakelse i idrett enn andre (Ødegård et al 2016).

Motiver for deltakelse i idrett kan også henge sammen med hvilke motiver og verdier som en legger i idrettsdeltakelsen (Seippel, Ørnulf 2002).

2.6.5 Frivillig organisasjonsarbeid og frivillig innsats

Det viser seg at det er tre hovedgrupper av motiver for frivillig foreldreinnsats. Noen foreldre gjør det fordi de opplever det som en naturlig del av det å være foreldre, noen gjør det mer av plikt, men andre stiller opp fordi de faktisk synes det er morsomt og det gir god erfaring (Saglie et al. 2013). Wollebæk og kollegaer har utviklet en modell om tre forhold som bidrar til å påvirke menneskers ønske om å delta i frivillig arbeid. Det handler om: *1. subjektive betingelser, 2 individuelle faktorer, 3 kontekstuelle faktorer*. Tidligere studier av frivilligheten i Norge har pekt på tendenser til individualisering. Frivillige drives i økende grad av egenmotivasjon, betydningen av organiserte kollektiv svekkes og det er aktivitetene som står i sentrum (Wollebæk et al.2010, Wollebæk et al. 2015; Fridberg et al.2014; Folkestad et al 2018).

Når det gjelder foreldredeltakelse i flerkulturelle idrettslag viser noe av forskningen at en relativt stor del følger opp barnas idrettsaktivitet, særlig når de er små. Derimot er oppfølgings- og dugnadsinnsatsen svært beskjeden på de eldste alderstrinnene. Det var også svært få med minoritetsbakgrunn som hadde tatt på seg de mest tidkrevende oppgavene som lagleder og trener (Carlsson et al.2006:132).

2.6.6 Barrierer på organisasjonsnivå og systemnivå

Barrierer på organisasjonsnivå handler i stor grad om ulike organisasjoners ressurser, kompetanse, kultur og legitimitet i forhold til å rekruttere barn og unge med minoritetsbakgrunn (Enjolras et al.2012: 97). De systembetingede barrierene utgjør kanskje de viktigste hindrene for lokalt rekrutteringsarbeid. Lokale myndigheters manglende evne eller vilje til å fungere som koordinerende instans synes å sinke integrasjons- og rekrutteringsarbeidet i flere av våre lokalsamfunn (Enjolras et al.2012: 97,98). Rapporten *Levende drabantbyer: Ungdoms deltagelse i fritidsaktiviteter i flerkulturelle oppvekstmiljø* (Eriksen & Frøyland, 2017), viser at foreldrepraksiser i stor grad oppleves som hovedbarrierer for minoritetsungdom sin deltagelse og innsatsen som nå gjøres på dette feltet. Den sentrale dimensjonen som framkommer, er betydningen av å skape tillit hos foreldrene (Eriksen & Frøyland, 2017:72). I mange tilfeller er ikke synliggjøringen og formidlingen av idrettens verdier overfor minoritetsbefolkningen heller god nok (Kulturdepartementet 2014).

2.6.7 Sosial kapital, nettverk og tillit

Medlemskap i idrettslag involverer tilknytning til svært ulike former for fellesskap. Sosial integrasjon, forstått som deltakelse i sosiale fellesskap, betyr svært forskjellige ting for ulike medlemmer i de frivillige idrettslagene. Mange må sies å være del av sterke fellesskap knyttet til idretten, andre inngår i mer «blandede» former for fellesskap, mens et mindretall ser ut til å inngå i svake fellesskap (Seippel 2002). Spørsmål om eventuell sammenheng mellom idrettsdeltagelse og sosial utvikling blant barn og unge har interessert forskere i mange land. Forskningen er omfattende og peker i ulike retninger: at idrett kan bidra til sosial utvikling, at

det ikke finnes noen slik sammenheng og at idrett i blant kan være negativ for barn og unges utvikling (Faskunger et al. 2017:87-97). Frivillige organisasjoner kan fungere som sosiale møtesteder der mennesker kan bli integrert i sosiale fellesskap lokalt og i samfunnet mer generelt. På denne måten bidrar frivillige organisasjoner til samfunnsintegrasjon (Putnam 2000, Eimhjellen og Loga 2017).

I flere studier finner vi at de som er frivillige i organisasjoner i gjennomsnitt skårer høyere på tillitsskalaen enn de som ikke er frivillige i organisasjoner, og også at svake relasjoner går sammen med lavere deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter, deltakelse i idrettslag og regelmessig trening (Wollebæk og Selle 2007; Seggaard 2011; Enjolras et al. 2010; Eimhjellen 2016; Andersen og Dæhlen 2017). Enkelte studier rapporterer også at deltakelse i idrett noen ganger kan bidra til det motsatte av sosial utvikling, for eksempel lært hjelpeløshet og et negativt selvbilde, og med en oppgivelse av idrett som resultat. Eime (2013) og kollegaene hans, peker på noen negative erfaringer med samspillet mellom barn og unge, spesielt hvis aktiviteten er forbundet med sterk konkurranse.

2.6.8 Integreringens plass i de frivillige organisasjonene

De frivillige organisasjonene er viktige arenaer for integrering, gjennom å være åpne også for nye medborgere. Det legges vekt på å rekruttere flyktninger og innvandrere som nye medlemmer, og invitere inn innvandrere i aktiviteter (Aasen et al 2017).

2.6.9 Diskusjon

Har idrett noen sosiale, kulturelle og samfunnsmessige fordeler i integreringsarbeidet? Dette er et spørsmål basert på et sammendrag av dette brede forskningsområdet om etnisk mangfold, integrasjon og idrett. Et annet relevant spørsmål er selvfølgelig hvor mange som deltar i idrett og hvordan de opplever sin deltagelse i idrett. Er det meningsfylt, har de det gøy, føler de fellesskap? En tredje inngang er de effekter som deltagelse i idrett kan bidra til. Kan idrett bidra til kulturell og sosial integrasjon? Skaper idretten nye kontakter inn i samfunnet for øvrig? Bidrar aktiviteten til et (livslangt) sunt liv? Et mer spesifikt spørsmål når det gjelder etnisk mangfold er om deltagelse i idrett kan bidra til språkinnlæring.

For å undersøke hvor stor andel av en viss kategori mennesker som deltar i idrett, sammenlignet med andre, kreves det at det føres statistikk. Dette skjer tilfeldig hva gjelder etnisitet og idrett. For det første har det vært en stadig kilde til diskusjon hvordan og om etnisitet skal anvendes som statistisk variabel. I tillegg er det også liten tradisjon i idrettslagene for å føre statistikk over landbakgrunn for idrettsmedlemmene.

Etnisk mangfold tydeliggjør normer i norsk idrett gjennom å stille spørsmål om hva som er normalitet og hva som er avvik. For eksempel er det mange utsagn om «minoritetsjenter» i idrettsbevegelsen. Minoritetsjenter blir gjerne beskrevet som muslim, at foreldrene hindrer henne fra å trene, at hun har på seg hijab (slør) som hindrer henne fra å utøve visse idretter og at hun blir kontrollert basert på oppfatninger av seksualitet (jomfruelighet, ikke vis hud i offentligheten). Det finnes med andre ord en sterk og tung fortelling om disse jentene. Maktanalysen omkring dette innebærer å stille spørsmål om hvordan normer skapes ut i fra det som ikke sies, i dette tilfellet at religion «ikke er viktig» eller «uinteressant», at foreldre skal støtte og engasjere seg i sine barns idrettsdeltagelse og at individualitet råder som norm (Fundberg 2001, Faskunger 2017:125).

Er idretten samfunnsnyttig når det gjelder etnisk mangfold og integrasjon? Hva kan sies om idrettens samfunnsnytte utenfor selve idretten? Er det en vei inn i, åpner den dører, bidrar

den til at barn og unge lærer seg språk? Det finnes få studier som har undersøkt dette, og det stilles sjelden spørsmål om oppholdstiden i Norge, som kunne besvare spørsmålet om integrasjon. Er deltakelse i idrett et tegn på en høy grad av integrasjon - i idrett, i samfunnet? I et kvalitativt perspektiv kan resultatene tolkes på mer enn én måte. Idrett ser ut til å i stor grad fylle den samfunnsnyttige oppgaven med å være en morsom og meningsfylt aktivitet for mange barn og unge uavhengig av bakgrunn. Men bildet er mer negativt når idrett også betyr, som tidligere nevnt, rasisme og andre former for ekskludering og diskriminering.

Det bør stilles flere spørsmål om foreldrenes sosioøkonomiske status, da flere studier viser at deltakelse i idrett ofte krever foreldrenes engasjement i form av foreldreinnsats slik som dugnader, transport, betaling av avgifter og utstyr og nærhet til foreningene. Det er også, med unntak for Carlsson og Haalands arbeid (Carlsson et al.2006), få studier av foreldres rolle. Hva tenker foreldre med minoritetsbakgrunn om norsk idrett?

Mange uttrykker forhåpninger om integrasjon via idretten, men få uttrykker hva integrasjon handler om. Hvordan skal en undersøke disse aspektene? Kan retrospektive studier av mennesker med utenlandsk bakgrunn og deres vei inn i samfunnet være en vei? Å stille spørsmålet om idretten har spilt en rolle og i så fall hvilken rolle? Muligens pålegger idretten seg et for stort samfunnsansvar når det gjelder integrering. I noen undersøkelser ser det ut til at mange mennesker får nye venner, lærer nye ting, har det gøy og føler fellesskap (et mål for integrasjon?) så lenge en er med i idretten - men at det ikke leder videre. Og skal det gjøre det? Det er mulig at noen år i en idrettsforening kan øke graden av selvtillit og føre til et utvidet nettverk som dermed bidrar til integrering i samfunnet - men det finnes lite studier om det.

3 TEORI

3.1 Sammendrag

Ut fra ulike definisjoner av kultur kan vi se på kultur som røtter³⁶ eller som føtter.³⁷ *Den som reiser blir ofte stilt overfor store utfordringer når det gjelder å beholde, endre eller tilpasse sin kultur og identitet.* Kultur forandrer seg hele tiden, og man kan ikke regne med at alle som befinner seg i samme geografiske område «har samme kulturen». I følge Sørensen et al. (2008) er kultur noe som skapes i sosiale prosesser og er derfor i kontinuerlig endring (Sørensen et al. 2008: 141).

For valg og handlinger er individet avhengig av betingelser og rammer, strukturer, og de mulighetene de gir. All kulturanalyse handler på en eller annen måte om dette samspillet mellom struktur og aktør. Fenomenologiske studier beskriver den meningen mennesker legger i en opplevelse knyttet til en bestemt erfaring av et fenomen (Giorgi 1985, Moustakas 1994, Postholm 2005). Spørsmålet om intensjonalitet er viktig i kultur- og samfunnsforskninga fordi den subjektive oppfatninga som aktørene har av situasjonen de står i, er konstituerende for den meningen situasjonen gir for dem. Det er ikke mulig å snakke om metode og analyse uten å snakke om hermeneutikk, eller læren om fortolkning. En hovedtanke i Gadamer's hermeneutikk er at all forståelse er forankret i fordommer.

Integrasjonsprosessen eller det John W. Berry (1997) kaller akkulturasjonsprosessen, er den prosessen enkeltindivider og grupper gjennomgår for å tilpasse seg sitt nye miljø- på en meningsfull måte, og i hvilken grad innvandrere velger å bevare og vedlikeholde egen kultur og i hvilken utstrekning de ønsker å delta i den kulturen som er rådende i det nye landet. Forskning på idrett som middel til integrasjon har i større grad fokusert på integrasjon som en toveis prosess (Walseth 2004. Dahl (2001:198-201) har beskrevet migrasjonsprosessen og hvordan de ulike fasene arter seg. På en rekke områder vil både botid i Norge, opprinnelsesland og om man selv har innvandret til Norge eller er født her, være avgjørende faktorer for integrasjon i norsk samfunnsniv. Frivillighet og idrettsdeltagelse kan være knyttet til primærsosialisering, det vil si at erfaringer i oppveksten kan bidra til at fysisk aktivitet og idrett blir en naturlig del av hverdagslivet.

Forskere har ikke minst vært interessert i identitetsproblemer. Hvem er jeg? Har to morsmål, lever i to verdener. Vi snakker her gjerne om en kulturell identitet og en kollektiv identitet. Ulike oppdragelsesstiler knyttet til tradisjonelle kjønnsrollemønstre blir tydeliggjort i foreningslivet, særlig på barne- og ungdomsfeltet og innen idretten (Krange og Strandbu 2004; Friberg og Gautun 2007:80).

Idrettens verdigrunnlag er et tema som stadig dukker opp i forskjellige debatter. Spørsmålet gjelder både hva dette verdigrunnlaget bør være, hva det faktisk er, og hva slags funksjoner ulike verdier kan tenkes å ha i forhold til utviklingen av den moderne idretten. Man kan alt i alt da si at verdier er en spesiell type kulturoppfatninger om det ettertraktelsesverdige som har en sosial karakter- som igjen er en del av en større sosial helhet.

For å finne fram til og forklare forskjeller i hvordan ulike aktører legger ulik mening og verdi i sin idrettsaktivitet, kan en se på idretten som sosialt fenomen, på idretten som en arena

³⁶ Arne Martin Klausen definerer kultur slik: «... ideer, verdier, regler, normer, koder og symboler som et menneske overtar fra den foregående generasjon, og som man forsøker å bringe videre – oftest noe forandret – til den neste generasjon».

³⁷ Forfatteren Salman Rushdie skriver at «Det er trær som har røtter, mennesker har føtter» (Eriksen 1994:97).

som på tradisjonelt vis reflekterer og reproducerer ulikhet knyttet til *sosial bakgrunn* (alder, kjønn, klasse og kultur). Mye forskning viser også at det å være fysisk aktiv har et snev av klassekarakter ved seg.

Som en tilnærming til temaet om sosial integrasjon, kan det være fruktbart å skille mellom ulike sosiale enheter ut fra hvilke sosiale nivåer mikro- meso - makro- de befinner seg på. Dette kan sammenlignes med inndelingene individ-, organisasjons-, og systemnivå som vi finner i andre forskningsarbeider. Et mye brukt begrep omkring fellesskap, integrering og frivillig deltaking er *sosial kapital*. *Sosial kapital* blir her forstått som tillit, sosiale nettverk og normer for gjensidighet. Det er spesielt to aspekt ved sosial kapital som har fått mye oppmerksomhet i forbindelse med samfunnsintegrasjon, nemlig *sammenbindende (bonding) og brobyggende (bridging) sosial kapital*. Vi kan også skille mellom en generalisert og ei partikulær form for tillit.

Ethvert samfunn består av mange, ulike kommunikasjonsfellesskap. Kommunikasjon blir ofte betraktet mer eller mindre som synonymt med språk. Men svært mye av kommunikasjonen skjer også nonverbalt.

3.2 Innledning

Denne masteroppgaven handler om idretten som arena for integrering av minoriteter. Jeg vil i dette kapittelet gjøre rede for de teoretiske perspektivene jeg har valgt for å analysere materialet fra datainnsamlingen. Et gjennomgående perspektiv er *integrasjonsperspektivet*. Perspektiver på kulturelle prosesser, verdier, idrett som sosialt fenomen, idrettens fellesskap og aspekter ved kulturkontakt er også viktige temaer i oppgaven. Jeg drøfter kultur og kulturbegrepet før jeg presenterer aktuelle teorier.

3.3 Kultur og kulturbegrep

Det er vanlig å tenke seg at en kultur er noe folk har, noe som er blitt en del av dem selv fordi de er vokst opp i et miljø som har lært dem bestemte ting om hvordan verden ser ut, om riktig og galt, og om hvordan de skal oppføre seg. Kultur forandrer seg hele tiden, og man kan ikke regne med at alle som befinner seg i samme geografiske område «har samme kulturen». Dermed blir det også problematisk å sette grenser for «kulturer». Hvor slutter en kultur for at den neste skal begynne (Eriksen 1994:41-43)?

3.3.1 Kultur som røtter eller kultur som føtter?

Ut fra ulike definisjoner av kultur kan vi se på kultur som røtter eller som føtter.

Kultur som røtter: Den norske antropologen Arne Martin Klausen definerer kultur slik: “... ideer, verdier, regler, normer, koder og symboler som et menneske overtar fra den foregående generasjon, og som man forsøker å bringe videre – oftest noe forandret – til den neste generasjon”. Kultur er med andre ord alt vi lærer om rett og galt, stygt og pent, nyttig og unyttig, om daglig atferd og meningen med livet (Klausen 1992:27).

Kultur som føtter: Forfatteren Salman Rushdie skriver at «Det er trær som har røtter, mennesker har føtter» (Eriksen 1994:97). Den som reiser blir ofte stilt overfor store utfordringer når det gjelder å beholde, endre eller tilpasse sin kultur og identitet.

Den engelske antropologen Edward Tylers forståelse av kultur som et helhetlig uttrykk for menneskets livsverden, ble knyttet til ideen om at kultur blir overlevert fra tidligere generasjoner: “Kultur eller sivilisasjon er den kompliserte helhet som omfatter kunnskap, trosforestillinger, kunst, lovregler, skikk og bruk, og alle andre ferdigheter og vaner som

mennesket har ervervet seg som medlem av et samfunn” (E.Tyler 1817).³⁸ Mange av de ferdigheter, regler og kunnskaper hver enkelt av oss bruker daglig har vi lært av forrige generasjon, som lærte det av sin foreldregenerasjon. Samtidig- og det er et viktig poeng- *forandrer* kultur seg (Eriksen 1994:35-38).

3.3.2 Nyere oppfatninger av kulturbegrepet

Nyere oppfatninger av kulturbegrepet ser på kultur som mer komplekse størrelser. En ser på kultur som inkluderende fellesskap som skapes her og nå og at kultur er kulturelle prosesser på tvers av verdifellesskap. Hylland Eriksen (1997) sier at: «Kultur er det som gjør kommunikasjon mulig.» Felles språk, felles erfaringer, felles kunnskaper og felles verdier er viktige elementer i kulturelle fellesskap (Hylland Eriksen 1997:44). I flere tilfeller ser vi at ulik kulturforståelse og kulturbakgrunn fører til misforståelser og dårlig kommunikasjon mellom innvandrere og «norske»

Sørensen m.fl. argumenterer for at *Det komplekse kulturbegrepet* har fire dimensjoner. Kulturbegrepet beveger seg mot det komplekse refleksive kulturbegrep som består av fire dimensjoner: *noe man har, er, kan og gjør*. Kultur er ikke bare noe man «gjør», det er også noe man skaper, forandrer og installerer i et samfunn. Den siste dimensjonen i Det komplekse kulturbegrepet er det å gjøre. Kultur er noe som noen gjør med noe (annet) over for noen (andre), og som derfor er uatskillelig fra et prosessbegrep, et relasjonsbegrep og et maktbegrep. Å-gjøre-dimensjonen handler dermed basalt sett om de relasjonene som skapes mellom mennesker og omverdenen (Sørensen et al. 2008: 29-35). I følge Sørensen et al. (2008) er kultur noe som skapes i sosiale prosesser og er derfor i kontinuerlig endring (Sørensen et al. 2008: 141).

I denne masteroppgaven er det flerdimensjonale kulturbegrepet relevant fordi den fjerde dimensjonen «å gjøre» har relasjonisme som premiss. *Kultur i denne betydningen blir da noe som skjer i relasjoner mellom mennesker og i forhold til omverdenen*. Dette vil være sentralt i en kulturanalyse av idrett som arena for integrering.

3.4 Noen analytiske grep

Å analysere er å finne ut hvilke deler eller komponenter et materiale er sammensatt av, og så ordne dem i et mønster som gir ny forståelse av det undersøkte materialet (Sørensen et al. 2008:123).

3.4.1 Struktur og aktør

For valg og handlinger er individet avhengig av betingelser og rammer, strukturer, og de mulighetene de gir. Også måten individ tenker og føler på, er avhengig av omgivelsene, vilkårene og måten de er internalisert på. På en eller annen måte handler all kulturanalyse om dette samspillet mellom struktur og aktør. Det helt grunnleggende spørsmålet gjelder forholdet om mennesket er fritt til å handle og velge selv, eller om det er bestemt av de vilkår og betingelser det vokser opp med og lever sitt liv under- eller om det er noe tredje som gjelder.

De betingelsene mennesket lever under og de strukturene det er innfelt i, vil være *mulighetsbetingelser* som gjør det mulig for individet å gjøre valg og handle og samhandle med

³⁸ Hos Tylor var det et viktig poeng at forskjellene mellom folkeslagene ikke var medfødt, men at de skyldtes at mennesker som levde i forskjellige samfunn hadde skaffet seg forskjellige ferdigheter og kunnskaper fordi samfunn og naturmiljø krevde det. Kultur er ikke bare lært, den overføres også i høy grad fra generasjon til generasjon.

andre mennesker og grupper. Kultur er den overordnede strukturen, og ifølge definisjonen av Det komplekse kulturbegrepet, kan aktørene operere innen forskjellige kulturelle modi, *å være og ha noe, kunne og gjøre noe*. Samlet og hver for seg kan disse modi danne grunnlag for analyse av hvordan subjektet agerer i verden.

Strukturer er dels språk og livsverden, dels økonomiske, sosiale og historiske vilkår, dels natur og miljø, kropp og fornuft, tradisjoner og mentaliteter, diskurser og språkspill med mer. Mennesket kan både individuelt og gruppevis selv aktivere strukturene som aktør, siden mennesket ikke bare er innfelt i disse strukturene, men selv er bærer av dem. Dersom vi orienterer oss fenomenologisk inn i livsverdenen møter vi aktivt handlende individer som viser at valg og praksis gjør en forskjell. Der er det også på sin plass å spørre om *verdier* spiller en handlingsmotiverende rolle (Sørensen et al. 2008:123-124). Respondentenes bakgrunn, hva slags betingelser og de strukturene som de har levd og lever under, vil virke inn på mulighetsbetingelser for disse til å gjøre valg og handle.

3.4.2 Fenomenologi

Fenomenologiske studier beskriver den meningen mennesker legger i en opplevelse knyttet til en bestemt erfaring av et fenomen (Giorgi 1985, Moustakas 1994, Postholm 2005). Fenomenologisk analyse kan kalles temaanalyse. Kjernen i metoden kan fanges opp med Edmund Husserls (1859-1938) slagord: *Til saken selv!* Kjernen i den fenomenologiske metoden er å beskrive saken eller det gitte så presist og fullstendig som mulig, beskrive og ikke forklare (Sørensen, 2008:100). Den bør styres av det, som rent faktisk foreligger, snarere enn av det, som vi forventer å finne gitt våre teoretiske standpunkt (Dan Zahari: 2003:25). For å forstå de syriske innvandrernes atferd, hvordan de tenker, føler og handler, må jeg som forsker ta utgangspunkt i deres «livsverden», deres perspektiv, og forsøke å forstå den innenfra, (slik som i kvalitativ metode). Fenomenologien retter oppmerksomheten mot saken selv. Den fremhever muligheten av en før-vitenskapelig tilgang til fenomenene (Nils Gilje 2006:7). Williams definisjon «culture is ordinary», kultur forstått som det levde liv, hverdagslivet, samsvarer også godt med livsverdenbegrepet, som er sentralt for flere av de tenkere som utgjør teorigrunnet i kulturstudier, blant annet Jürgen Habermas (jf. S. 54ff) (Sørensen et al.2008:100).

Fenomenologiske studier er også utforskning av prosess eller en pågående hverdagsaktivitet, men denne prosessen er avsluttet når forskeren tar til med forskningsarbeidet (Postholm 2005:43). Måten å få tak i opplevelsen som de syriske innvandrerne har hatt, er å samtale med dem. Fenomenologien fremhever betydningen av intensjonalitet og subjektiv erfaring.³⁹Alt dette er problemstillinger som står sentralt i nyere kulturforskning (Gilje: 2006:7). I studien vil det være viktig å få tak i den meningen og erfaringer som de syriske respondentene legger i opplevelsene knyttet til bestemte erfaringer av fysisk aktivitet i forhold til tradisjoner, verdier osv. både i Syria og i Norge. Det vil være viktig å beskrive saken eller det gitte så presist og fullstendig som mulig, men ikke forklare saken.

³⁹ Spørsmålet om intensjonalitet er viktig i kultur- og samfunnsforskninga. Den er viktig fordi den subjektive oppfatninga som aktørene har av situasjonen de står i, er konstituerende for den meningen situasjonen gir for dem, fordi en forståelse av situasjonen er uløselig knyttet til denne meningen, og fordi en adekvat tolking av situasjonen også involverer den subjektive oppfatningen tredjepart (andre involverte) eller forskeren.

3.4.3 Hermeneutik

Det er ikke mulig å snakke om metode og analyse uten å snakke om hermeneutikk, eller læren om fortolkning. Hermeneutikk kommer av det greske ordet *hermeneuein*, som betyr forklare, tolke utlegge. En hovedtanke i Gadamer's hermeneutikk er at all forståelse er forankret i fordommer.⁴⁰ En grunnleggende forutsetning for en hermeneutisk analyse er fortolkerens villighet til å være bevisst sin egen rolle i, og betydning for fortolkningsprosessen. Fortolkninger vil alltid finne sted blant mennesker. Alle former for forståelse vil henger sammen med den kontekst eller situasjon det forstås innenfor. Konteksten er ikke en fast, objektiv ramme, men varierer avhengig av mottakerens bakgrunn og situasjon. I denne situasjonen vil min egen bakgrunn være svært forskjellig fra respondentenes bakgrunn. Jeg må i denne situasjonen være forsiktig med å legge egne verdinormer for bastant til grunn for registrering og fortolkning

3.5 Kulturelle prosesser

3.5.1 Akkulturasjon

Forståelsen av integrasjonsprosessen tar her utgangspunkt i den kanadiske sosialpsykologen John W. Berry (Berry 1997; Ødegård et al. 2014:51) beskrivelse av *akkulturasjonsprosessen*. Dette er den prosessen enkeltindivider og grupper gjennomgår for å tilpasse seg sitt nye miljø på en meningsfull måte. Prosessen består av to uavhengige, kulturelle dimensjoner. For det første i hvilken grad innvandrere velger å bevare og vedlikeholde egen kultur (cultural maintenance), og for det andre i hvilken utstrekning de ønsker å delta i den kulturen som er rådende i det nye landet (contact and participation). Tilpasningsstrategiene vil variere mellom de to dimensjonene. En total tilpasning til majoritetssamfunnet vil føre til *assimilasjon*, mens ved å hverken å forholde seg til egen kultur eller orientere seg mot majoritetskulturen, *marginaliseres* individet. *Integrasjon* oppstår når individet eller gruppen balanserer forholdet mellom opprettholdelse av egen kulturell identitet, samtidig som man søker å delta i deler av storsamfunnets nettverk (Berry et al.2006; Ødegård et al. 2014:52). Langvarig akkulturasjon kan resultere i at de to kulturene smelter sammen til et helt nytt kulturelt system, men dette er ikke gitt. Integrasjon skjer altså først når kulturene påvirker hverandre gjensidig.

I forskning på idrett som middel til integrasjon av minoritetsungdom skilles det ofte mellom integrasjon *i* idretten og integrasjon *gjennom* idretten.⁴¹ I denne studien er begge disse innfallsvinklne interessante. Forskning på idrett som middel til integrasjon har i stor grad fokusert på innvandrernes kultur som barriere for idrettsdeltagelse. Nyere forskning på idrett som middel til integrasjon har i større grad fokusert på integrasjon som en toveis prosess. Dette innebærer at det i dag også rettes fokus på majoriteten og hvordan de skaper barrierer for integrasjon (Walseth 2004).⁴²

Med *integrasjon* menes deltakelse i samfunnets felles institusjoner, kombinert med opprettholdelse av gruppeidentitet og kulturelt særpreg. Et vanskelig og politisk spørsmål er

⁴⁰ Fordommer er for Gadamer ikke noe negativt, men noe strukturelt, nemlig den før-dommen eller før-forståelsen som gjør forståelse mulig (Sørensen et al. 208:102)

⁴¹ Med integrasjon *i* idretten menes det at personer blir integrert i selve idrettsgruppen. Med integrasjon *gjennom* idretten henspiller en på at personer gjennom å drive med idrett blir integrert i samfunnet generelt (Walseth 2004).

⁴² Etniske minoriteter kan defineres som en gruppe som er i mindretall i et storsamfunn, og som eksisterer som etnisk kategori over en viss tidsperiode. Begrepene minoritet og majoritet er relative, og handler om relasjoner snarere enn om ting. En minoritet eksisterer bare i forhold til en majoritet og omvendt.

hvor samfunnet bør sette grensen mellom *kravet om likhet og retten til å være forskjellig* (Eriksen 1994:77-81). En må skille mellom *sosial integrasjon* og *kulturell integrasjon*. Sosial integrasjon betyr her deltakelse i ulike nettverk, opplevelse av fellesskap, og tilhørighet og sosiale relasjoner mellom mennesker. Kulturell integrasjon handler her om endringer knyttet til språk, væremåter, verdier og verdifellesskap mv. (Eriksen, 2010:75). I studien vil jeg undersøke i hvilken grad idrett bidrar til sosial og kulturell integrasjon som følge av deltagelse i idrett.

3.5.2 Migrasjonsprosessen

Dahl (2001:198-201) har beskrevet migrasjonsprosessen og hvordan de ulike fasene arter seg, og det understrekes at selv om fasene presenteres adskilt er det glidende overganger. Noen vil også vise flere reaksjoner fra ulike faser samtidig, og det er vanlig å gå frem og tilbake mellom fasene. Dette skjer fordi på det å møte en fremmed kultur er veldig sammensatt.

Turistfasen: Denne fasen kjennetegnes av at de fleste opplever det som positivt å komme til dette nye stedet, de fleste blir tatt vel imot og blir vist respekt. For mange av de nyankomne syrerne oppleves det nye som interessant og spennende. Det er mye aktiviteter rundt disse, både voksne og barn, og det er også nye muligheter. Dersom man hadde vært «turist» hadde man kunnet reise hjem etter denne fasen med stor begeistring og med mange inntrykk.

Sjokkfasen: For de som av ulike grunner er nødt til å bli i dette fremmede landet enten det er jobb, utdanning, flyktning eller familiegjenforening, er det ikke uvanlig å oppleve *kultursjokket*. For en del av de voksne syriske innvandrerne har situasjonen blitt vanskeligere etter at introprogrammet er over. Noen opplever at det er vanskelig å få jobb og at de ikke lenger har like god kontakt med andre. Det er vanlig å lengte hjem, og mange gjør også tanker om det er lurt å reise tilbake til hjemlandet.

Reaksjons- og bearbeidingsfasen: I denne fasen vil mange reagere med synlig sinne eller frustrasjon over tingene som oppleves utilfredsstillende eller frustrerende. I denne fasen er det viktig å skaffe seg kunnskap om sin egen situasjon og hvordan en kan få hjelp til å løse de problemene man sliter med. En del av de syriske innvandrerne har fortalt at de har tatt nye utdanninger og på den måten tatt kontroll over egen situasjon.

Nyorienteringsfasen: Typisk for denne fasen er at man ser mer realistisk på sin egen situasjon og på de muligheter og begrensninger man har både her og nå, og i fremtiden. De fleste av de syriske innvandrerne som kom til Norge for lengre tid siden, har funnet seg vel til rette i Norge. Flere av respondentene har også fortalt at de i Norge balanserer og kombinerer kunnskap, tradisjoner og ulike erfaringer fra sin opprinnelige kultur med den norske kulturen, «at de tar det beste fra to kulturer»

Fasene i migrasjonsprosessen er ikke naturgitte, og den enkelte kan bevege seg fram og tilbake og det er heller ikke slik at en er i de forskjellige fasene med hele sin personlighet (Dahl 2001:198-201; Ødegård, Trude,2013:25). *Respondentene i studien vil befinne seg på ulike trinn i migrasjonsfasene.*

3.5.3 Rammefaktorer for integrering

Integrasjon er et normativt begrep som kan romme ulike forståelser og politiske ståsteder. Fokuset på kulturelle prosesser, nettverk, tillit og på møteplasser henger nært sammen med at jeg i denne studien ønsker å belyse integrasjonsprosesser. *Integreringsbegrepet blir sett på som en toveisprosess hvor minoritet og majoritet tilpasser hverandre og hvor det åpnes for en viss*

verdipluralisme gjennom tilrettelegging av flere ulike kulturer i utformingen og organiseringen av samfunnsinstitusjoner.

På en rekke områder er både botid i Norge, opprinnelsesland og om man selv har innvandret til Norge eller er født her, være avgjørende faktorer for integrasjon i norsk samfunnsnivå - det være seg yrkesliv, utdanningssektoren, foreningsdeltakelse. Hvilke muligheter finnes for at det tradisjonelle organisasjonslivet i større grad gjør seg tilgjengelig for innvandringsgrupper og deres etterkommere? Hvordan påvirker respondentenes egne erfaringer og tradisjoner deltagelse i idrett, og hva slags tilbud og barrierer finnes det for deltagelse? Spørsmålet retter også fokus mot grensene for tilpasning og endring hos det tradisjonelle organisasjonssamfunnet (Ødegård et al 2014:14).

Det særegne ved det norske og nordiske sivilsamfunnet, knytter seg også til organisasjonsmodellen. Den såkalte medlemskapsmodellen medfører et organisasjonslandskap med høy formaliseringsgrad gjennom blant annet krav til årsmøter, medlemslister og kontingent. Potensielt kan fritidsorganisasjonene tilby tilhørighet, identitet, fellesskap, og integrasjon. Men samtidig blir slike organisasjoner sårbare ettersom de er avhengig av frivillig innsats fra deltakerne eller deltagernes foreldre/foresatte. Respondentene vil ha ulike erfaringer i forhold til foreldredeltagelse i fra hjemlandet. Det kan føre til særskilte utfordringer når de frivillige har ulike forutsetninger for å bidra, enten det er svak økonomi, dårlig tid eller manglende kompetanse. Fordi denne typen organisasjoner skal fungere som fellesskap er de avhengig av en grad av felles forståelse av organisasjonens verdier og kultur (Ødegård et al. 2014:53).

3.5.4 Sosialisering og deltagelseskultur

Frivillighet kan være knyttet til *primærsosialisering*, det vil si erfaringer som er gjort i oppveksten i form av eget engasjement, organisasjonsaktive foreldre eller tilhørighet i et lokalsamfunn preget av dugnadskultur. En rekke studier har vist at slike erfaringer er viktige for å forklare omfang av frivillighet i voksen alder (Astin et al.1999; Janoski &Wilson 1995; Sundeen &Raskoff 1994; Wollebæk et al. 2015:13).

Primærsosialiseringen kan tenkes å operere gjennom flere ulike mekanismer, men ikke alle lar seg like lett utforske ved hjelp av dataene i denne studien. Dette er hvorvidt en eventuell overføring mellom generasjonene er genetisk betinget, og om det er snakk om statusoverføringsmekanisme siden vi dels mangler data for foreldrenes sosiale status. Imidlertid kan vi utforske to andre mulige mekanismer som er en *verdioverføringsmekanisme* og en *habitusmekanisme*. De som forfekter det første synet, en verdioverføringsmekanisme, argumenterer for at foreldre som deltar aktivt i frivillig arbeid innprenter bestemte verdier i barna, som betydningen av aktivt medborgerskap og altruisme (Janoski, Musick & Wilson 1998; Wollebæk et al. 2015:13). En habitusmekanisme på sin side forutsetter at erfaringer i oppveksten gjør at frivillighet i varierende grad blir del av individers naturlige måte å være på - deres habitus, noe man «bare gjør» (Bourdieu 1994). Det som er felles for disse to mekanismene, er at erfaringer i oppveksten bidrar til at fysisk aktivitet og idrett blir en naturlig del av hverdagslivet. Dette beskrives som en slags human kapital som er bygget seg opp fra barnsben av (Ødegård et al. 2016:19). Det kan også tenkes at det representerer en deltagelsesbarriere for våre respondenter dersom slike erfaringer, enten ved ikke å ha hatt aktive foreldre eller selv ikke vært aktiv som barn. I analysen vil jeg undersøke i hvilken grad og på hvilke måter primærsosialisering spiller, og har spilt en rolle for deres egen og barnas idrettsdeltagelse.

3.6 Kultur og Verdier

3.6.1 Identitet, trenger vi det?

I mye forskning og debatt er det er en oppfatning om innvandrere og «kontakt mellom kulturer» at mennesker har et dypt, mer eller mindre medfødt behov for dype røtter og en fast identitet. Denne forestillingen gjør kanskje større skade enn nytte, ettersom den tvinger folk til å skaffe seg en identitet, selv om noen kanskje helst ville ha sluppet (Eriksen 1994:97). Vi snakker her gjerne om en kulturell identitet⁴³ ⁴⁴og en kollektiv identitet.

Når kollektiv identitet forstås som kulturell likhet, oppstår det altså lett en forvirrende situasjon: For å kunne si at «vi» alle sammen har et visst særpreg, ser vi til hva *noen andre*, i gamle dager, kan ha vært.⁴⁵ I hvilken grad vil respondentene føle at de er en del av den norske kulturen som de er med på å forme, eller vil de snakke om deres kultur og vår kultur? Forskere har ikke minst vært interessert i identitetsproblemer. Hvem er jeg? Har to morsmål, lever i to verdener. Thomas Hylland (1994) spør i denne sammenheng hvorfor det skulle være så viktig for et menneske å «ha en kultur»? I denne sammenheng snakkes det ofte om psykologiske behov for stabilitet og sosiale behov for fast gruppetilhørighet, men det er sjelden at slike påstander blir begrunnet. Salman Rushdie slo fast at det er trær, og ikke mennesker som har røtter. Det er fullt mulig å være trygg på seg selv og sine verdier, normer osv. uten at man knytter dem til en etnisk merkelapp (Eriksen 1994:97). Hvordan oppfatter respondentene sin identitet? Tenker de at de har en blandet identitet, er litt Syrisk og litt norsk, eller tar de det beste fra hver kultur til en ny identitet? Dette vil bli beskrevet nærmere i analysen.

3.6.2 Familiens mange roller

Ulike oppdragelsesstiler knyttet til tradisjonelle kjønnsrollemønstre blir tydeliggjort i foreningslivet, særlig på barne- og ungdomsfeltet og innen idretten (Krange og Strandbu 2004; Friberg og Gautun 2007:80). Det kan gjøre det lettere å forstå mennesker med en annen familiebakgrunn enn den vi er vant til ved å fokusere på hvor forskjellig familien kan være organisert og hvordan makt og autoritet er fordelt. Hva en familie er og hvilke funksjoner den har, varierer fra samfunn til samfunn, innen samme samfunn og over tid.

Økt migrasjon har bidratt til større variasjon i både familiestørrelse og familie kulturer når det gjelder slektsrelasjoner og familieband. Ved å presentere to diametralt forskjellige modeller av

⁴³ Arne Martin Klausen påpeker at: «*Det nye som er kommet til (både i forskningen og i samfunnet siden Hedda Gabler ble skrevet), synes å kunne sammenfattes som en orientering mot fenomenet kulturell identitet som går som en rød tråd gjennom KULT-forskningen*» (KULTs handlingsplan)» (Hans Fredrik Dahl, sitert etter Arne Martin Klausen, *Kultur: Mønster og kaos*, s. 202).

⁴⁴ Barker (2000) definerer kulturell identitet som: «*Eit stillbilde (snapshot) av meninger under utfolding, som heng saman med kva ein utnemner seg sjølv til eller kva andre tillegg ein. Slik sett kan kulturell sjølvidentitet forståast som ei skildring av oss sjølve som me identifiserer oss med. Sosial identitet ville då vise til dei framstillingane (descriptions) andre gjev av oss. Kulturell identitet viser til knutepunkt av kulturelle meninga, spesielt klasse, kjønn (gender), rase, etnisitet, nasjon og alder.*» (Chris Barker 2000 (2008:481)(Etter I.Meland sin oversettelse).

⁴⁵ Vi er oss, heter det som regel – fordi de likte en type musikk som de færreste av oss har sans for i dag, fordi de gikk i klær som nå har gått helt av moten: Nesten alle de skikker og gjenstander vi tar som tegn på hvem vi er, inngår i den såkalte kulturarv, det vil si at de angår *dem*, slik vi mener at *de* en gang var» (Anders Johansen i Peter Larsen og Liv Hausken (red.): *Medievitenskap. Bind 4: Medier – kultur og samfunn*, s. 24).

familien: *Den norske kjernefamilien*⁴⁶ og *den patriarkalske storfamilien*⁴⁷ kan vi forstå hvor forskjellig en familie faktisk kan se ut og hvor ulike dens funksjoner kan være. I storfamilien er familiestrukturen hierarkisk, der alder og kjønn er avgjørende for ens plass. «Vi» er det mest anvendte begrepet i storfamilien i motsetning til den individorienterte norske kjernefamiliens «jeg»-begrep (Eriksen: 1994:149- 155). *Mens norske jenter får økt handlingsrom i takt med økende alder, synes dette å gå i motsatt vei for jenter i en del muslimske familier. Handlingsrommet er stort fram til tenårene og puberteten- for så å innskrenkes* (Ødegård et al 2014: 24). De syriske innvandrerne har med seg kunnskap om velfungerende familietradisjoner og barneoppdragelse fra hjemlandet. En del av de syriske innvandrerne, særlig de som er kommet som flyktninger, har kanskje opplevet at familien som de var en del av i Syria er revet fra hverandre som resultat av krigen i Syria. For de syriske innvandrerne kan tilpasningen til det norske samfunnet bli utfordrende med kanskje endrede familiestrukturer og roller. Dette vil bli nærmere belyst i analysen.

3.6.3 Kultur og smak

Den franske kunstsosiologen Pierre Bourdieu hadde mange teorier om hvordan sosial status og klasses tilhørighet avgjør smaken til folk. Det er den sosiale ulikheten som reproduseres av kulturen i vid forstand, som utgjør det sentrale temaet i Bourdieus kultur- og smakssosiologi. For å forstå denne kulturelle reproduksjonen og studere den empirisk utviklet Bourdieu en rekke nye teoretiske begreper. Av disse er det framfor alt habitus, symbolsk kapital og sosiale felter som framstår som sentrale i hans kultursosiologi. Ved hjelp av disse begrepene sirkler Bourdieu inn den legitime kulturen (inklusive smaken), samtidig som han hevder å forklare hvordan denne reproduseres sosialt. Med begrepet *habitus* har Bourdieu til hensikt å fange de disposisjonene som mennesker handler, tenker og orienterer seg i verden ut fra. Disse ulike mønstrene, eller «disposisjonene», er resultatet av kulturell læring og tilegnelsen av sosiale strukturer, gjennom individers og gruppers erfaringer. Livsstil og smak, som ofte innebærer en avsmak for andre gruppers smak, er viktige deler i en persons habitus. Habitus skaper felles perspektiver på omverdenen og på individers selvforståelse, og er et middel for å avgrense seg fra andre grupper. Habitus er ikke bare utelukkende et produkt av den sosiale verden, men bidrar også til å opprettholde og forvandle den. Bourdieu ser også habitus som en form av kroppsliggjort *kulturell kapital* (Sørensen et al 2008:209). Hva legger respondentene i smak og verdier og hvordan ser de på dette i forhold til verdier og normer i det norske samfunn? Vil barn og unge «arve» interessene og verdiene til sine foreldre, eller vil påvirkningen fra venner bety mer for valgene disse barna tar?

3.6.4 Idrettens verdier

Idrettens verdigrunnlag er et tema som stadig dukker opp i forskjellige debatter. Spørsmålet gjelder både hva dette verdigrunnlaget bør være, hva det faktisk er, og hva slags funksjoner ulike verdier kan tenkes å ha i forhold til utviklingen av den moderne idretten. En studie av hva slags verdier og holdninger som preger idretten og hvordan disse fungerer i en større sosial

⁴⁶ *Den norske kjernefamilien* består av mor, far og barn. Individet er i det norske samfunnet klart definert, og likhet og likeverd mellom individene er et ideal. Dette gjenspeiles også i kjernefamiliestrukturen. Barn oppdras til å ha egne meninger, til selvstendighet og til løsrivelse fra sine foreldre i ung alder.

⁴⁷ *Den patriarkalske storfamilien* er også en idealtypisk familie som utgjør en tregenerasjons familie med foreldre, deres sønner og sønnes koner og barn. Storfamilien utgjør sammen et hushold og en produksjonsenhet med gjensidige felles økonomiske og omsorgsmessige forpliktelser. (Eriksen: 1994:149- 155).

sammenheng har derfor mye å vinne på å ha et nyansert og godt teoretisk fundert utgangspunkt og basere sine slutninger på empirisk data som gjør det mulig å generalisere i forhold til større deler av idrettsfeltet (Seippel 2002:99-100).

3.6.4.1 Verdier-teoretisk grunnlag

De fleste har en formening om hva verdier betyr, men kan det være nyttig med en mer presis forståelse av begrepet, og hvordan verdier kan tenkes å ha betydning eller fungere i en større sosial sammenheng. Den kanskje mest kjente tradisjonen som omhandler verdier i sosiologisk sammenheng, og som har hatt stor innflytelse i forhold til empiriske arbeider, går tilbake til amerikansk sosiologi (med Talcott Parsons som sentral aktør), der et svært sentralt bidrag stammer fra Kluckhohn som sier at:

«en verdi er en oppfatning, eksplisitt eller implisitt, om hva som er ettertraktelsesverdig og som kjennetegner et individ eller en gruppe og som har betydning for valg av tilgjengelige måter, midler og mål for handling» (Kluckhohn 1951:395; Seippel 2002: 101).

Deth og Scarbrough (1995) kommer i en oppdatert gjennomgang av verdibegrepet fram til tre punkter som de helt grunnleggende mener kjennetegner «verdier». Verdier er altså for det første oppfatninger om det *ettertraktelsesverdige*; dvs. de inneholder eller bygger ofte opp under moralske betraktninger. For det andre understreker van Deth og Scarbrough at *verdier er sosiale*, de oppstår og fungerer i relasjonene mellom individer og deres sosiale omgivelser, og finnes ikke som utelukkende individuelle erfaringer eller uttrykk.⁴⁸ For det tredje er det også viktig å være klar over at verdier ikke er direkte observerbare. Man kan alt i alt da si at verdier er en spesiell type kulturoppfatninger om det ettertraktelsesverdige som har en sosial karakter som igjen er en del av en større sosial helhet.⁴⁹ Det er mye som tyder på at idrett ikke har like stor ettertraktelsesverdi i Syria som i Norge. Men for respondentene vil den nye konteksten i Norge føre med seg nye muligheter. Flere av respondentene så stor ettertraktelsesverdi av idretten i Norge.

3.6.4.2 Idrettens merverdi og egenverdi

Idrett og fysisk aktivitet innebærer mer enn bare fysiologi, biologi og fysisk helse. Idrettsaktivitet har også en verdi og en betydning for den som deltar.⁵⁰ En inngang, som vi kan benytte, er å bruke begrepsparet merverdi-egenverdi. Merverdi viser til idrettens verdi for samfunnet i stort, som innbefatter effekter også utenfor det som direkte har med idretten å gjøre. Idrett betraktes da som et *middel* for å oppnå noe annet. Positive merverdieffekter kan for eksempel være at vi blir friskere, sterkere og mer utholdende om vi holder på med idrett. Dette kan da i neste ledd, kunne føre med seg økte skoleprestasjoner og bedret sysselsettingsytelse som i igjen kan føre

⁴⁸ For i det hele tatt å kunne snakke om sosial integrasjon, må man knyttes sammen gjennom en felles forståelse eller opplevelse av hvordan verden er og/eller bør være, og verdier har her en svært sentral plass

⁴⁹ Dette gjør at det både er teoretiske og metodologiske utfordringer knyttet til det å studere og forstå hvordan slike verdier har en sosial effekt. Verdier kan i denne sammenhengen ha stor betydning i forhold til spørsmål om integrasjon, men at denne betydningen kan være av svært varierende karakter; betinget av hva slags verdier det konkret handler om og hva slags sammenheng de er tenkt å skulle fungere i (Seippel 2002:101-103).

⁵⁰ En innfallsvinkel til dette spørsmålet er å se på en av de motsetningene som har stått sentralt både i filosofiske (Morgan & Meier 1995), historiske (Olstad & Tønnesen 1986) og sosiologiske (Heinemann 1998) forsøk på å forstå hva idretten har betydd i ulike sammenhenger; nemlig spørsmålet om idrettens verdi og mening primært ligger i aktiviteten selv, eller om man bedriver idrett for å oppnå et mål som er eksternt i forhold til aktiviteten (Seippel 2002:39).

til økt økonomisk utvikling og så videre (Faskunger et.al 2017:15). Idrettens egenverdi anvendes for å beskrive den betydningen idretten kan ha for de individer som deltar i virksomhetene. Positive egenverdieffekter kan foruten å bli friskere, sterkere og mer utholdende, også være at det er gøy å delta i idrett, at vi får venner når vi holder på med idrett og/eller at vi får måle våre krefter når vi deltar i idrett, som igjen skulle kunne bidra til at vi trives bedre i generelt, at vi inngår i en større fellesskap og lærer oss å konkurrere (hvilket muligens kan lede til økt trygghet og bedre samhold i samfunnet samt er forberedelse for livet). Men da er vi igjen inne på idrettens/idrettsbevegelsens merverdi. Det er egenverdien som de aller fleste mennesker angir som den hovedsakelige drivkraften til at de er aktive i idrett. Det bør også bety at hvis vi mener at i idretten skaper merverdi, er det avgjørende at disse egenverdiene også støttes på forskjellige måter av samfunnets representanter (Faskunger et.al 2017:15).

Respondentene vil ha ulik opplevelse av verdier og motivasjon for å drive med idrett. For noen vil egenverdien være det viktigste, for andre vil merverdi være det viktigste av idretten. I analysen vil generasjonsmessige og kjønnsmessige forskjeller i synet på, og opplevelsen av idrettens verdier bli belyst.

3.7 Idrett som sosialt fenomen

3.7.1 Sosial ulikhet

For å finne fram til og forklare forskjeller i hvordan ulike aktører legger ulik mening og verdi i sin idrettsaktivitet, kan det være nyttig å bruke disse tre innfallsvinklene. *For det første kan man se på idretten som en arena som på tradisjonelt vis reflekterer og reproducerer ulikhet knyttet til sosial bakgrunn* (alder, kjønn, klasse og kultur). *For det andre* kan man anta at det er forskjeller når det gjelder hva folk legger i sin *idrettsaktivitet* som kan betinges av trekk ved selve aktiviteten (hva slags idrett, lagidrett vs. individuell idrett, konkurransenivå). *For det tredje* kan man anta at en del av de begrunnelsene for å drive idrett som her kommer fram betinges av den organisatoriske sammenhengen de finner sted i, dvs. å se på idrettslaget som en arena av betydning for idrettens verdi og mening. Det er ikke nytt at deltakelse i idrettsaktiviteter kan forstås i lys av sosial ulikhet, og det er også rimelig å anta at det finnes gjennomgående og interessante forskjeller knyttet til alder og kjønn (Seippel 2002:43).

3.7.1.1 Alder og livsfase

I moderne samfunn kan man skille mellom tre distinkte faser i livsløpet: en tidlig fase preget av sosialisering, utvikling og utdanning, en midtdel, der etableringen av familie og hjem samt yrkesaktivitet spiller sentrale roller, og en tredje fase etter at eventuelle barn forlater hjemmet, man blir pensjonist og til slutt dør man (Musick & Wilson, 2008:221; Wollebæk et al. 2015:59). Mange former for engasjement har en naturlig start og slutt ved at man trer inn i og går ut av roller gjennom livsløpet.⁵¹ Overgangen fra barneskolen til ungdomsskolen, og deretter til videregående, kan representere brudd i tilknytning både til lokalsamfunn og til etablerte sosiale relasjoner (Ødegård et al. 2016:18). Det er en antakelse og uttalt mål at *leken og gleden skal være dominerende i barne- og ungdomsidretten*, og det er med det også å forvente at det instrumentelle står svakere blant de yngre enn de eldre, og at «gleden» står sterkere blant de yngste (Weinberg et al.2000; Seippel 2002:43). Det også rimelig å forvente utover dette at særlig

⁵¹ Som Knoke og Thomson (1977:48) enkelt og presist observerer: «An individual's position in the family life circle affects his or her involvement in voluntary associations».

helseaspektet- både fysisk og mentalt-, blir mer framtrødende med økende alder. Deltakelse og motivasjon for idrettsdeltakelse vil for respondentene være ulike ut i fra livsfase mm. Ulike livsfaser kan også gi seg utslag i ulike prioriteringer, opplevelser og motivasjon for idrettsaktiviteter.

3.7.1.2 Kjønnforskjeller

Dersom vi ser på kjønnforskjeller så har det vært vanlig å legge vekt på at idrett er og har vært preget av en utpreget maskulin kultur som vektlegger prestasjon, ytelse, utholdenhet og styrke, noe som har gjort at kvinner i mindre grad har funnet seg til rette innen idretten, eventuelt at de finner sin plass innen bestemte deler av idretten (Abraham 1998; Theberge 2000; Ulseth 2000; Seippel 2002:43). Dette kan på et overordnet plan forklare det forhold at gutter/menn er overrepresentert i idretten. Man kan da i tråd med dette forvente at kvinner/jenter er mindre prestasjons- og ytelsesorienterte enn menn/gutter, men kanskje tilsvarende mer orientert både mot andre instrumentelle forhold (helse og kropp), det sosiale og idrettens iboende verdier (gleden og det ekspressive) (Seippel 2002:44). Respondentenes vil ha ulike meninger om maskulinitet og feminitet i idrett og fysisk aktivitet. I analysen vil respondentenes syn på idrett, kultur og attraktivitet mm. bli nærmere belyst, og om det finnes utpregede kjønnforskjeller i idretten.

3.7.1.3 Likestilling som en forutsetning for idrettens samfunnsnytte

Likestilling er definert som like muligheter, rettigheter og forpliktelser for kvinner og menn på alle områder (Faskunger 2017:103). I samfunnet ordnes mennesker i spesifikke mønster og maktrelasjoner ut ifra kjønn samt ut ifra dagens forestillinger om maskulinitet og feminitet. Dette kalles for genusordning (Connell, 1987). *Genusordningen* bygger både på en oppdeling av kvinner og menn og på en hierarki basert på forestillinger om kjønn samt heteronormativitet (dvs. at heteroseksualitet er normerende) (Faskunger 2017:103).⁵² Gjennom utseende, klær, bevegelsesmønstre og så videre skapes idéer om, og forventninger om, hvordan kvinner og menn bør være. Dette kan beskrives med termene feminitet og maskulinitet (Paechter, 2007). Hva som anses å være «normal» feminitet og maskulinitet påvirkes av normer. Om disse normene gjentas så kommer de til slutt å oppfattes som naturlige og sanne, som for eksempel at kvinner og menn ikke skal konkurrere mot hverandre (Larsson & Svender, 2015). I analysen vil dette bli nærmere belyst.

3.7.1.4 Kjønnsegregering

Områder knyttet til likestilling mellom kjønn, familieorganisering, barns rettigheter og demokratiforståelse er de vanligste områdene hvor det oppstår konflikt mellom religiøse lover og det moderne verdigrunnlaget i det norske samfunnet (Loga 2012; Brochmann 2003; Ødegård et al 2014: 23). Det foreligger i mange tilfeller et tilsynelatende uløselig dilemma for en sekulær rettsstat som både baserer seg på religionsfrihet og kjønnsmessig likestilling (Borchrevink 2002b; Ødegård et al 2014: 23).

I samfunn der regulering mellom kjønnene eller kjønnsegregering eksisterer, er det store forskjeller på hvordan kjønnsegregeringen praktiseres. Det finnes både konservative eller

⁵² Genus er et begrep som beskriver kjønn som historisk, sosialt og kulturelt skapt, og i forskningen brukes kjønnskonsept til å analysere forestillinger om kjønn. Vi skaper genus gjennom interaksjon og lærer av hverandre i ulike sosiale sammenhenger.

«tradisjonelle» muslimer, som i større grad enn andre opprettholder tradisjonelle væremåter, og det finnes mer «moderne» kosmopolitisk orienterte muslimer, som ikke er like opptatt av gamle tradisjoner. Søsken kan innenfor en og samme familie leve forskjellige liv, og også bli mer opptatt av kjønnssegregering enn det foreldrene er.⁵³ Barn og unge vokser i dag opp med andre kjønnsroller enn foreldre- og besteforeldregenerasjonen (Eriksen 1994:169-184). Hva slags erfaringer har respondentene med kjønnssegregering i fra Syria? Hvordan forholder de syriske innvandrerne seg til tema om kjønnssegregering i den norske konteksten?

3.7.2 Idrett og klasse

Det er utfordrende å skille helt mellom kulturforskjeller og klasseforskjeller. Det vil være en viss smitteeffekt mellom de to dimensjonene, spesielt når etniske grupper rangeres i et hierarki. De er ofte både økonomisk underlegne og kulturelt forskjellige (Eriksen 1994:83).⁵⁴ Det mest innflytelsesrike bidraget til forståelsen av forholdet mellom «idrett og klasse» stammer fra Bourdieu (1978, 1984).⁵⁵ Mye forskning viser også at det å være fysisk aktiv har et snev av klassekarakter ved seg. De med høy utdanning er de mest aktive, og det virker rimelig å anta at deler av denne aktiviteten har en instrumentell karakter, kanskje særlig knyttet til fysisk form og mentalt velvære. Idrettens fellesskap: sosiale nettverk og forpliktelser. Hvordan påvirker forhold vedrørende økonomi og klasse deltakelsen for de syriske innvandrerne? Hvordan så en på idrett i Syria, var det kulturforskjeller og klasseforskjeller også her, eller var idrett noe som en betegnet som mindre nyttig og mindre ettertraktelsesverdig?

3.8 Sosial integrasjon i idrett

Når det gjelder begrepet «sosial integrasjon» gir dette antakeligvis for de fleste umiddelbare assosiasjoner til spørsmålet om: hvordan noe henger sammen og hvordan noe utgjør en *helhet eller enhet*; eller som *desintegrasjon*, om hvordan noe ikke (lenger) henger sammen og utgjør en enhet.

3.8.1 Mikro- meso-makronivå

Som en første tilnærming til temaet sosial integrasjon, kan det derfor være fruktbart å skille mellom ulike sosiale enheter ut fra hvilke sosiale nivåer mikro- meso - makro- de befinner seg på. Dette tilsvarer noenlunde inndelingene individ-, organisasjons-, og systemnivå som vi finner i andre norske forskningsarbeider (jf. Seippel 2002; Enjolras et al.2012; Ødegård et al.2014; Ødegård et al 2016).

På mikronivået studerer man vanligvis individer alene eller slik de inngår i konkrete sosiale nettverk og små grupper. At et enkeltindivid har integritet innebærer at dets ulike ideer

⁵³ Muslimer kan leve sine liv svært ulikt, og at de er like forskjellige som andre kvinner. Noen er sjelden utenfor hjemmet, andre deltar i utdanning, yrkesliv og politikk. Noen kvinner er helt tildekket eller bruker et hodetørkle (hijab, skaut, sjal) av religiøse, identitetsmessige, politiske, motemessige eller andre årsaker, mens andre går med håret og armene bare. Det finnes også regler for oppførsel, hvordan man skal forholde seg til det motsatte kjønn, bruk av blikket mv. Menn både beskytter og kontrollerer sine kvinner.

⁵⁴ Torstein Veblen (1976org. 1899) viste allerede i «Den arbeidsfrie klasse» hvordan ulike klasser hadde forskjellige syn på hva idrett innebærer og hva den kan brukes til. Marxistiske klasseperspektiver har senere stått sentralt i idrettssosiologien (Morgan 1995; Gruneau 1999), og det finnes også mange studier av idrett og sosial ulikhet mer generelt (Cachay & Hartmann-Tews 1998; Dølvik et al. 1988; Sugden & Tomlinson 2000).

⁵⁵ Bourdieu setter idretten inn i en historisk kontekst og hevder at overklassen har en mer distansert, lekende og på sett og vis mindre nytteorientert holdning til sine idrettsaktiviteter enn lavere sosiale lag og klasser; eliten er mer opptatt av idrettens iboende og verdier enn prestasjonen som sådan (Seippel 2002:44).

og praksiser ikke står i motsetning til hverandre.⁵⁶ Derneft er det snakk om hvordan individer knyttes sammen.⁵⁷ Barn og voksne, vil ha ulike tilknytning til idretten. I studien vil spørsmål om og på hvilken måte respondentene har fått venner, nettverk osv. i idretten bli nærmere belyst. På samme måte som på andre sosiale nivåer kan man også her se for seg at individers aktivitet i eller i tilknytning til frivillige organisasjoner kan ha betydning for samfunnsintegrasjonene på et høyere nivå - på et mesonivå.⁵⁸ Vi snakker da om sosial integrasjon *gjennom* idretten. Dette vil være i hvilken grad respondentene har fått utvidet nettverk og sosiale relasjoner som følge av deltagelse i idrettsaktiviteter. Idrett og nasjonalisme er et eksempel som på en god måte viser hvordan man kan se for seg sosial integrasjon som noe som knytter individer mer eller mindre direkte til en makro-enhet (individ i nasjon), selv om det ofte i praksis vil ligge en eller annen mesoaktør (en organisasjon, institusjon eller en hendelse) som formidler av denne relasjonen. Poenget er imidlertid at man kan se for seg sosial integrasjon (mikro-meso-makro) som dekker hele feltet av sosiale nivåer (Seippel 2002:20-22).

Eksempler her er Durkheim sin tro på at organisasjoner knyttet til arbeidslivet kan bidra avgjørende til et samfunns integrasjon og Putnam sine forhåpninger til frivillige organisasjoner som en avgjørende integrasjonsarena mellom individ og demokrati (Seippel 2002:9). Det er også viktig å være klar over at sosiale relasjoner innen en samfunnsfære ofte må antas å reflektere hva som skjer på andre samfunnsarenaer, og en faktor som kan være sentral å få med i en analyse som dette er derfor spørsmålet om hvordan folk er rekruttert til frivillige idrettslag (Seippel 2002:78).⁵⁹ I analysen vil respondentenes rekruttering til idrettsaktiviteter belyses nærmere. Et annet empirisk spørsmål er hvordan forskjeller i fellesskapsstrukturer i en frivillig organisasjon kan ha betydning for hva som skjer utover selve idrettsaktiviteten, både i idrettslaget og på andre samfunnsområder på hva slags fellesskapsstrukturer individene inngår i tilknytning til medlemskap og aktivitet i norske idrettslag (Seippel 2002:79).

3.8.2 Sosial kapital som forståelsesramme

Når jeg lar det lokale foreningslivet som idrettslag være omdreiningspunktet for studien om integrasjon, er dette fordi jeg mener slike formelle arenaer har potensiale til å bygge nettverk, tillit og normer for samhandling mellom individer og grupper. Nettverk basert på frivillig deltagelse bærer også i seg mekanismer som kan virke ekskluderende, noe som er særlig viktig å synliggjøre når målet er å forstå og forklare integrasjon og nettverksbygging i flerkulturelle samfunn (Ødegård et al.2014:8).

Et mye brukt begrep omkring fellesskap, integrering og frivillig deltagelse er *sosial kapital*. I følge Putnam (2000) sin teori om sosial kapital blir det gode samfunn best skapt nedenfra og opp ved at sosiale nettverk, tillit og sivilisert engasjement blir utviklet lokalt gjennom ansikt-til-

⁵⁶ Det vil si at man utgjør et hele, og når det gjelder den sosiale vurderingen av en persons integritet, at denne integriteten knyttes til noe som oppfattes som korrekt.

⁵⁷ Det vil si hvordan man gjennom felles praksis, verdier og/eller interesser inngår i ulike former for grupper, fellesskap eller organisasjoner, og hvordan disse sosiale enhetene igjen i ulike grad uttrykker solidariske og forpliktende sosiale relasjoner.

⁵⁸ Når det gjelder idretten, er kanskje den mest nærliggende tilnærmingen her hvordan det å være aktiv i et frivillig idrettslag bidrar til etablering av sosiale nettverk, som igjen nedfelles i sosiale grupper og fellesskap som i neste omgang kan være viktige byggesteiner i et lokalsamfunn.

⁵⁹ Store deler av diskursen om sivilsamfunnet, og da særlig den knyttet til begrepet sosial kapital (Putnam 1992, 2000; Levi 1996; Portes 1998; Wilson 2001), er opptatt av hvordan sosial integrasjon på et nivå- (medlemskap, aktivitet og tilknytning til frivillige organisasjoner)- har betydning for sosial integrasjon på et annet og høyere nivå; i forhold til egen organisasjon og i forhold til politiske institusjoner (Habermas 1996; Cohen 1999).

ansikt kontakt i fritidsbaserte og ikke-politiske organisasjoner. Frivillige organisasjoner som innebærer direkte interaksjon, vil kunne skape samhandling mellom ulike mennesker som ellers ikke ville ha møttes, på tvers av ulike kulturelle, politiske og verdimeslige ståsteder. Sosial kapital blir her forstått som tillit, sosiale nettverk og normer for gjensidighet.

Det er spesielt to aspekter ved sosial kapital som har fått mye oppmerksomhet i forbindelse med samfunnsintegrasjon, nemlig *sammenbindende (bonding) og brobyggende (bridging) sosial kapital*. Sammenbindende sosial kapital er her forstått som tillit og nettverk mellom mennesker som har like kjennetegn på sentrale variabler, som for eksempel etnisitet, språk, religion eller ideologisk tilhørighet. En slik sammenbindende sosial kapital kan fungere integrerende for individ i avgrensede grupper, og den kan også føre til en større tillit til mennesker mer generelt. Men dersom integrasjonen internt blir for sterk kan det også bli bygd opp barrierer mot de som står utenfor. På den andre siden vil brobyggende sosial kapital: – tillit og nettverk mellom mennesker som har ulike kjennetegn på sentrale variabler –, kunne støtte opp under bredere fellesskap og kollektiv handling på tvers av ulike kjennetegn. Grensene mellom gruppe og omverden vil altså være avhengig av grad av tilknytning enkeltindivid har til gruppa og andre medlemmer, og grad av lukking mot omgivelsene (Putnam 2000; Eimhjellen 2016:49). Et sentralt element i Putnam sin sosial kapital-teori er altså at de frivillige organisasjonene kan skape overlappende arenaer for aktivitet og for sosiale nettverk der en kan erfare at andre er til å stole på.⁶⁰ Sammenbindende (*bonding*) og brobyggende (*bridging*) sosial kapital, kan ha ulike funksjoner i forhold til hvilke situasjoner de syriske innvandrerne befinner seg i og bør ikke sees på som svart/hvitt, men heller at de ulike formene for organisering kan utfylle hverandre.

3.8.3 Generalisert og partikulær form for tillit.

Vi kan også skille mellom en generalisert og en partikulær form for tillit. Partikulær tillit handler om i hvilken grad en stoler på mennesker en kjenner personlig – at en for eksempel stoler på personer i sin egen familie. Generalisert tillit handler om i hvilken grad en stoler på andre mennesker mer generelt, uten å måtte kjenne de personlig. Vi kan altså ha tillit til andre mennesker, både de vi kjenner og de vi ikke kjenner, og til mennesker som har like kjennetegn (sammenbindende) og til mennesker som har ulike kjennetegn (brobyggende) som oss selv. Disse kategoriene av tillit er ikke gjensidig utelukkende, og individ og samfunn kan skåre høyt og lavt på alle, uavhengig av hverandre. Tidligere studier internasjonalt har vist en negativ sammenheng mellom etnisk segregering og tillit (Delhey og Newton 2005, Wollebæk og Selle 2007; Eimhjellen 2016:49). Hvordan syriske innvandrere opplever tillit vil være ulikt. En del av de syriske innvandrerne vil føle både trygghet og utrygghet i det norske samfunnet. En viktig oppgave for idrettslagene vil være hvordan en kan skape tillit og trygghet rundt aktivitetene til barna. En del syriske foreldre opplever for eksempel utrygghet ved å la barna deres delta på turneer, leirskoleopphold og overnatting ol.

⁶⁰ Et sentralt problem med denne teorien om sosial kapital er at organisasjonstilknytning i flere undersøkelser ikke ser ut til å utgjøre noen empirisk forskjell i tillitsnivå mellom de som er aktive og de som er mindre aktive i organisasjoner. Effekten av ansikt-til-ansikt kontakt i frivillige organisasjoner er knapt statistisk målbar på individnivå (Wollebæk et al. 2011).

3.9 Aspekter ved kulturkontakt.

Kommunikasjon blir ofte betraktet mer eller mindre som synonymt med språk. Men svært mye av kommunikasjonen skjer også nonverbalt. Kulturkollisjoner og språkbarriere kan skape misforståelser ved at en ikke tolker den andre rett. Det er også viktig å være klar over at noen syriske innvandrere kan reagere negativt på annen kommunikasjon slik som nonverbal kommunikasjon, og andre former for kommunikasjon som klær, gester osv.

Kommunikasjon *mellom* aktører med ulik kulturbakgrunn kalles for *interkulturell kommunikasjon* (inter- av mellom). Vi kan da definere interkulturell kommunikasjon slik: «*Interkulturell kommunikasjon er en prosess som innebærer utveksling og fortolkning av tegn og meldinger mellom mennesker som representerer ulike kulturelle fellesskap som er så forskjellige at deres tilskrivning av mening påvirkes*» (Dahl 2001). Ethvert samfunn består av mange, ulike kommunikasjonsfellesskap. Dette betyr at det finnes ulike regler for hva som er god tone, relevant informasjon og nyttig og vakkert osv. for ulike mennesker og i ulike situasjoner. Det er nødvendig å vite noe om konteksten, altså de ytre kulturelle rammene som definerer det kommunikative fellesskapet, for at det skal være mulig å forstå en slik spesialisert form for kommunikasjon. Kommunikasjon skjer aldri i et vakuum. Konteksten kan imidlertid også inkludere uformelle, usagte og implisitte regler, som kan ha med verbal stil, klesdrakt og kroppsspråk å gjøre. (Eriksen 1994 s. 125). Konteksten er en del av omgivelsene og er med på å gi nøkler til hvordan vi skal forstå de tegn vi sender verbalt eller ikke-verbalt. Jo lenger vi oppholder oss i et annet kulturelt fellesskap, og jo mer vi kommuniserer, desto mer vil vi forstå at vi trenger å vite noe mer om omgivelsene. Språkbeherskelse dreier seg med andre ord ikke bare om å lære seg uttale, ordforråd og grammatikk, det dreier seg i høy grad om å mestre en hel *livsverden*. I dette ligger det en fundamental maktforskjell mellom nordmenn og innvandrere. (Eriksen 1994, s. 129).

4 Kapittel Metode

4.1 Sammendrag

I denne studien er jeg interessert i å studere idrett og integrasjon med et fokus på syriske innvandrere. Med den problemstillingen mener jeg at en kvalitativ tilnærming er best egnet for informasjonsinnhenting. For å forstå respondentenes opplevelser må jeg vektlegge *førstepersonsperspektivet*. Dette innebærer en fenomenologisk tilnærming, «å gå til saken selv». I denne studien har jeg valgt et intensivt undersøkelsesdesign fordi et slik design går i dybden på fenomenet jeg ønsker å undersøke og er best egnet når en ønsker å se sammenhengen mellom individ og kontekst. For datainnsamling er det i denne studien både benyttet semistrukturerte individualintervjuer og gruppeintervjuer. Utvalget i studien representerer familier med Syrisk/Midtøstenbakgrunn, både de med flyktningebakgrunn, med kort botid i Norge og de med annen innvandrerbakgrunn, med lang botid i Norge. Datainnsamlingen består av data fra 26 delvis strukturerte intervjuer med et utvalg på 36 personer. Intervjuene ble gjennomført høst og vinter 2017.

4.2 Problemstilling og metode

Ethvert forskningsprosjekt skal inneholde en tilfredsstillende begrunnelse for valg av design og metode som er konsistent med og kan belyse prosjektets problemstilling. I denne studien er jeg interessert i å studere idrett og integrasjon med et fokus på Syriske innvandrere. Med den problemstillingen mener jeg at en kvalitativ tilnærming er best egnet for informasjonsinnhenting. Kvalitativ metode vil være godt egnet for å få fram nødvendige nyanser over temaet og er en god metode for studier av avgrensede enkeltmiljøer, der målet er å gi helhetlig beskrivelse av prosesser og særtrekk ved nettopp dette miljøet (Repstad 1987(2007)). Kvalitativ forskning kan bidra til å bringe frem i lyset fenomener som har vært lite studert, og til å utvikle velegnede begreper for å studere slike fenomener. Kvalitative metoder bygger på teorier om fortolkning (hermeneutikk) og menneskelig erfaring (fenomenologi). Målet i studien er å utforske meningsinnholdet i sosiale fenomener, slik det oppleves for de involverte selv. I den kvalitative forskningstradisjonen legges det vekt på et nært og tett forhold mellom forskeren og det miljøet eller de personene som utforskes.

4.2.1 Fenomenologisk tilnærming

Et annet trekk ved kvalitative metoder, beskrevet som «The actor's point of view», er rettet inn på å få tak i aktørens egen virkelighetsoppfatning, deres motiver, deres tenkemåte- i all sin nyanserikdom, og så lojalt og autentisk gjengitt som forskeren bare kan få det til (Repstad 2007). For å forstå informantenes opplevelser må jeg vektlegge *førstepersonsperspektivet*. Dette innebærer en fenomenologisk tilnærming, å gå til saken selv. Fenomenologiske studier beskriver den meningen mennesker legger i en opplevelse knyttet til en bestemt erfaring av et fenomen (Giorgi 1985, Moustakas 1994, Postholm 2005 (2017):41). Hensikten er å få tak i og løfte frem deltakernes perspektiv. Det betyr at forskeren må lytte til det som deltakerne har å si, samtidig som forskeren bringer de ulike temaene inn i intervjusituasjonen (Postholm 2005 (2017):79).

Intensjonalitet (intentionality) er et viktig begrep i Husserls filosofi. Dette begrepet refererer til bevisstheten, til den indre erfaringen av at bevisstheten er rettet mot «noe». I fenomenologien er en av de mest grunnleggende innsikter at bevissthet alltid er bevissthet om

noe. Den er alltid rettet mot noe (Sørensen et al. 2008: 102). Dette «noe» representerer et behov som mennesket har, og dette behovet gir bevisstheten retning. En slik forståelse innebærer at det eksisterer en interaksjon mellom selvet eller personen og verden, en interaksjon som skaper mening og forståelse. Når mennesker gjør nye erfaringer, vil deres oppfattelse, meninger og forståelser utvikles videre. På den måten er mennesket i stadig utvikling i møtet mellom sin bevissthet og den livsverden det lever og handler i (Moustakas 1994, Postholm 2005(2017):43). I dette studiet er jeg også interessert i få tak i respondentene sine oppfattelser, meninger og forståelser ettersom de får nye erfaringer i møte med det Norske samfunn.

4.2.2 Valg av undersøkelsesdesign

I denne studien har jeg valgt et intensivt undersøkelsesdesign fordi et slik design går i dybden på fenomenet jeg ønsker å undersøke og er best egnet når en ønsker å se sammenhengen mellom individ og kontekst. Det er viktig i kvalitativ forskning at prosjektets design gir grunnlag for fleksibilitet. Fremgangsmåten må kunne endres på grunnlag av den informasjon som dataen gir. I kvalitative studier er det viktig med fleksibilitet og åpenhet i løpet av forskningsprosessen. I kvalitativ forskning er det mest vanlig å bruke ulike kilder for å belyse temaet eller problemfeltet som undersøkes (Creswell 1998, Postholm 2005(2010):132). I praksis vil en ofte bruke eksisterende kvantitative undersøkelser eller annen statistisk informasjon som bakgrunn for en mer intensiv, kvalitativ studie (Repstad 1987(2007)). Ved å benytte flere datakilder får man mulighet til å finne ut om de ulike kildene støtter opp om hverandre, eller om de bidrar med inkonsistent informasjon (Postholm 2005 (2010):138).

4.3 Metoder for datainnsamling og utforming av intervju

Problemstillingen skal i kvalitative som i kvantitative forskningsprosjekter, representere en mulighet for ny kunnskap og være basert på god kjennskap til foreliggende forskning på området. Da hensikten med forskningen er å få innsikt i individers livserfaringer og deres egne fortolkninger av disse, er dette data som samles inn ved hjelp av intervjuer (Marshall og Rossmann (2006)). Kvalitative intervjustudier kan bygge på data fra individualintervju – ofte kalt semistrukturerte intervjuer, eller gruppeintervjuer, som ofte kalles fokusgrupper. Det er i denne studien både benyttet semistrukturerte individualintervjuer og gruppeintervjuer. Intervjuskjemaet i denne studien støtter seg til en forhåndsformulert, semistrukturert intervjuguide som bidrar til å gi intervjuet struktur. En viktig forutsetning er å legge til rette for ikkeforberedte oppfølgingsspørsmål som gir muligheter for å følge opp kunnskap som i utgangspunktet var ukjent eller uklart. Et noe strukturert intervju vil også bidra til å gjøre analysearbeidet mer oversiktlig.

I intervjuene i studien var temaene fastlagt på forhånd, men rekkefølgen ble bestemt underveis. På den måten kunne en følge intervjupersonen sin fortelling, men samtidig sørge for at de temaene som er viktige for problemstillingen ble diskutert underveis. Fleksibilitet i intervjuene var nødvendig for å kunne knytte spørsmålene til den enkelte intervjupersons forutsetninger. Dette var viktig fordi intervjupersonene ville ha svært ulikt nivå når det gjelder alder og norskkunnskaper med mer. I forbindelse med utarbeidelsen av intervjuene hadde jeg flere møter med norskskolen. Disse har ansvaret for norskopplæring og introduksjonsprogrammet i kommunen og har god kjennskap rundt det syriske miljøet i Larvik.

Med bakgrunn i problemstillingen som omhandler idrett og integrering, ønsket jeg nærmere kunnskap om respondentenes egen erfaring med:

- Bakgrunn, (idrett og fysisk aktivitet i Syria og (Norge)
- Kultur, tradisjoner og religion (opprinnelseslandet)
- Oppdragelse og roller i Norge
- Motivasjon og barrierer for idrett og fysisk aktivitet
- Foreldredeltagelse
- Nettverk og tillit
- Integrasjon gjennom idrett og respondentenes tanker om integrasjon for de som kom før og de som kommer nå
- Til slutt har de fått et oppfølgingsspørsmål om hva de selv kan bidra med og hva organisasjonen/kommunen kan bidra med for å øke deltagelse i aktiviteter

4.4 Utvalg og rekruttering av informanter

4.4.1 Utvalgsstrategi

Kvalitative studier innebærer fordypning i data der den enkelte deltaker bidrar med betydelige mengder informasjon. Målet i denne studien er å bidra med kunnskap som kan ha overføringsverdi og være nyttig også i andre kontekster enn den som studien er utført i. Dette får betydning for vurderingen av hva som er et relevant utvalg for denne studien. Det er her viktigere at deltakerne bidrar med nyanserte, reflekterte og fullstendige svar på forskningsspørsmålene. Hovedkriteriet for å komme med i utvalget er alltid om de aktuelle personene har relevant informasjon for prosjektets problemstilling, enten det er meninger, kunnskap, holdninger, erfaringer eller annet som etterlyses (Repstad 1987(2007)).

Det avgjørende i vurderingen av prosjektet, er derfor ikke om det er oppgitt et nøyaktig antall respondenter, men at det er lagt en godt begrunnet utvalgsstrategi til grunn. I denne studien er det etablert et strategisk utvalg. Respondentene som er valgt ut er antatt de personer som har refleksjonsevne, - vilje og som er i stand til å uttrykke refleksjoner. Utvalget i studien representerer familier med Syrisk/Midtøstenbakgrunn, både de med flyktningebakgrunn, med kort botid i Norge og de med annen innvandrerbakgrunn, med lang botid i Norge. Det var i studien viktig å få fram meninger og opplevelser vedrørende utvalgte temaer både fra mødre, fedre og barn i de respektive familiene. Hensikten med denne kvalitative studien er ikke generaliserbare funn, men målet er likevel at den skal gi kunnskap som kan brukes av andre og således ha en overføringsverdi.

Det brukes gjerne ulike benevnelse på personene som blir intervjuet. Respondent er personer som har direkte kjennskap til et fenomen eller som er medlem av en spesiell gruppe. Informant er personer som vet noe om en problemstilling, men som ikke selv har deltatt eller opplevd det vi skal undersøke. (Jacobsen 2000(2005):171). I praksis vil en og samme samtale kunne være både et informant- og et respondentintervju (Repstad 1987(2007):17). I denne studien velger jeg å kalle alle intervjudeltakerne for respondenter som et samlebegrep.

4.4.2 Forarbeid og rekruttering av informanter

Som forarbeid til studien hadde jeg flere møter med Læringscenteret og Norskskolen i Larvik. Norskskolen underviser innvandrere i norsk og samfunnskunnskap. Undervisningen er i henhold til «Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere». Norskskolen har lærere som har arabisk som morsmål og som har god kjennskap til familier med Syrisk bakgrunn.

Norskskolen hjalp meg å skaffe en oversikt over familier og personer som jeg ønsket å intervju og som kunne bidra til å belyse problemstillingen til studien. Dette var personer og familier med bakgrunn fra Syria og Midtøsten. Jeg ønsket å komme i kontakt med familier med både lang- og kort botid i Norge. Norskskolen hjalp meg også med å få kontakt med både familier som hadde muslimsk og annen religiøs bakgrunn. Et ønske var også å komme i kontakt med familier hvor en også kunne intervju mødre, fedre og deres barn. Et av kriteriene var også om de var aktive i idrett eller ikke. Jeg fikk fra Norskskolen både hjelp til å komme i kontakt med familier med syrisk bakgrunn som har bodd i Norge i lengre tid og syriske familier som har kommet som flyktninger og som har bodd i Norge kun kort tid. Før oppstart ble det holdt et informasjonsmøte på arabisk av en av lærerne på Norskskolen om forskningsprosjektet. Jeg fikk også hjelp med å organisere intervjuene på Norskskolen. Når det gjelder intervjuene av barna til familiene med kort botid i Norge, fikk jeg god hjelp av Verdensmesteren skole, mottaksskole, for kontakt med barna og organisering av intervjuene.

I forhold til ønske om et strategisk utvalg, så kan en slik måte å rekruttere på også by på noen utfordringer. En kan miste litt kontrollen med utvalget av intervjudeltakere i prosjektet. Det kan være en fare for at utvalget for eksempel blir skjevt og at det vil bestå av de mest ressurssterke personene i miljøet. Dette vil igjen kunne få konsekvenser for forskningsresultatet. Jeg har også hatt en samtale med en syrer spesielt som har arbeidet mye for de syriske flyktningene og som også kunne fortelle litt om forskjellen for de syriske gruppene som kommer til Larvik nå i forhold til situasjonen for de som kom for ca. 20 år siden. I tillegg til Intervjuer med syriske/irakiske innvandrere har jeg hatt en samtale med en veileder fra NAV. Vedkommende er programveileder i "Avdeling for flyktningarbeid" og har spesielt ansvar for tilrettelegging for flyktninger på Introprogrammet og fritid. Han ga meg innblikk og informasjon om ulike tilbud og situasjonen til mange av syrerne som kommer til Larvik nå.

4.4.3 Om utvalget

Utvalget i studien består av et utvalg på 35 personer som har en innvandringsbakgrunn fra Syria i tillegg til noen personer med annen midtøstenbakgrunn. Dette er personer og familier med både kort og lang botid i Norge. Barna i utvalget består av gutter og jenter og fordeler seg aldersmessig fra ca. 10 -15 år. Alle barna fra familier med kort botid i Norge er født i utlandet. Alle barna fra familier med lang botid i Norge er født i Norge. De fleste av personene med kort botid i Norge er kommet til Norge som flyktninger, en del av disse er overføringsflyktninger (kvoteflyktninger). Noen er også kommet på familiegjenforening. Botid i Norge for denne gruppen er fra ca.7 mnd-ca.2,5 år. Når det gjelder personene med lang botid så har de litt ulik innvandringsbakgrunn. Noen her er også kommet som flyktninger (asylsøkere), noen på familiegjenforening og også noen er kommet som arbeidsinnvandrere. Botid i Norge er for denne gruppen ca.15 -25 år. I tillegg til disse syriske og irakiske respondentene, er det foretatt et intervju med en veileder fra NAV. Det var litt utfordringer med å få et godt og balansert utvalg. Det kunne bl.a. ha vært ønskelig å få flere gutter og fedre i utvalget med lang botid i Norge. Med bare en gutt som er født i Norge, og en far fra Syria og en far fra Irak, så ble utvalget fra disse litt få, noe som kan ha hatt betydning for resultatet av studien. Noen var også litt skeptisk til å delta i undersøkelsen. Men de som har svart har likevel gitt meget god og reflektert respons.

Under vises et skjematisk oversikt over personer som er intervjuet i studien:

Innvandrere med Syrisk bakgrunn som innvandret for 15-25 år siden

<i>Mødre</i>	<i>Fedre</i>	<i>gutter</i>	<i>jenter</i>	<i>Samlet</i>
Syria: 5 Damaskus: 3, Aleppo:1. Syria, Palestiner oppvokst i Norge:1 Irak: 1	Syria:1, Damaskus Irak: 1	1: født i Norge	5: født i Norge	14

Innvandrere med Syrisk bakgrunn som innvandret for 7 mnd- 2,5 år siden

<i>Mødre</i>	<i>Fedre</i>	<i>gutter</i>	<i>jenter</i>	<i>Samlet</i>
Syria: 7 Damaskus:1, Aleppo:2 Homs:1, Raqqa:1, Hama:1 Hasaka (landsby)-1	Syria: 5 Aleppo:3, Homs:1 Hasaka (landsby):1	Syria: 4 Aleppo:2, Homs:1 Hasaka:1	Syria: 5 Aleppo:4, Hasaka:1	21

4.5 Datainnsamlingen

Datainnsamlingen består av data fra 26 delvis strukturerte intervjuer med et utvalg på 36 personer. Intervjuene består både av individualintervju og gruppeintervjuer. I utgangspunktet var det tenkt at flere av intervjuene skulle være gruppeintervjuer. Dette gjaldt blant annet intervjuene med innvandrere med kort botid i Norge. Det ble avholdt et gruppeintervju med syriske kvinner sammen med tolk. Jeg valgte etter dette intervjuet å gå bort i fra ønsket om gruppeintervju der det var behov for tolk, fordi det for meg som ikke kan arabisk var vanskelig å få tak i alle nyanser og meningsytringer fra respondentene. Jeg valgte derfor å bruke tolk og individualintervju for intervjuene på Norskskolen, i alt 6 intervjuer, for de foreldrene som deltok i Introduksjonsprogrammet. Intervjuene med barna deres ble gjort som individualintervju uten tolk. Når det gjelder intervjuer med innvandrere som har bodd lenge i Norge, så hadde jeg både individualintervju og gruppeintervju. Dette ble litt spontant ettersom hvordan respondentene selv ønsket det.

4.5.1 Gjennomføring av intervjuene

Intervjuene ble gjennomført høst og vinter 2017. I forbindelse med gjennomføringen av intervjuene ble sted for intervjuene nøye vurdert. Stedsvalget kan innvirke på om et intervju blir vellykket (Repstad 1987(2007)). For gjennomføring av intervjuene ble det valgt «nøytrale» steder og steder hvor respondenten føler seg hjemme. Det kan være positivt å intervjuer folk hjemme, på arbeidsplassen deres eller på skolen deres. Men det er viktig å forvise seg om at det er mulig å sitte uforstyrret.

Intervjuene med foreldrene som deltok på Introduksjonsprogrammet foregikk alle på Norskskolen. Det ble på Norskskolen gjennomført et gruppeintervju med tolk og 6 individuelle intervjuer med bruk av tolk hvor mødre og fedre ble intervjuet hver for seg. Intervjuene med barna deres foregikk på Verdensmesteren skole. Dette var sønner og døtre av de som ble intervjuet på Norskskolen. Disse intervjuene foregikk uten bruk av tolk. Intervjuene med familier

som har bodd lengre tid i Norge foregikk i hovedsak på deres egen hjemmebane, hjemme hos dem selv. Dette skapte en trygg ramme rundt intervjuene. Det ble også foretatt intervju i en idrettshall der barna trente. I tillegg til dette hadde jeg noen enkeltintervjuer på respondentenes arbeidsplass.

For intervjuene med de respondentene med lengre botid i Norge, ble det litt tilfeldig om det ble individuelt eller intervju med flere samlet. Dette ble gjort litt etter familienes egne ønsker. Dette bød også på litt utfordringer. Ved et tilfelle ble hele familien intervjuet samlet. Her fungerte datter som tolk for far. Det at barna deltar i intervju sammen med foreldre bidrar til at en må være ekstra varsom med temaer som tas opp under intervjuet. Jeg gjennomførte også intervju der mor og far ble intervjuet sammen, og barna ble intervjuet sammen. I tillegg gjennomførte jeg intervju der to voksne venninner ble intervjuet sammen og to unge venninner ble intervjuet sammen.

Det er flere fordeler med bruk av gruppeintervju. Det kan gi trygghet i intervjusituasjoner, hjelpe en til å huske tilbake og bidra til at en må utdype tankene og refleksjonene sine. I spesielle tilfeller kan også avdekking av reelle holdninger skje lettere i en gruppe som respondentene er vant med, enn i et individuelt intervju. Hoel og Hvinden mener også at gruppeintervjuet kan gi fylligere informasjon (Bjørn Hvinden og Marit Hoel (1982), Repstad 1987(2007):99). Men bruk av gruppeintervju som datakilde kan også ha noen negative sider. Respondentene kan bli litt bundet og ikke være helt ærlig i svarene. Det kan være vanskeligere å få fram hva hver og en tenker om aktuelle temaer og nyanser, og de kan bli påvirket av hverandre i svarene de gir. Ved gjennomføring av gruppeintervjuer gis deltakerne tilgang til informasjon som gis av de øvrige deltakerne. I slike studier er det bare forskerne som kan pålegges taushetsplikt, respondentene er ikke bundet av taushetsplikten. Det vil derfor i gruppeintervju være en fare for spredning av informasjon.

Det ble tatt lydopptak av alle intervjuene. Å ta opp intervjuene sparte tid og skapte en bedre intervjusituasjon siden jeg slapp å notere ned alt som ble sagt. Det gjorde også til at jeg i ettertid kunne transkribere og skrive ut alt som ble sagt i intervjuene. Det ble informert om bruk og begrunnelse for at det ble tatt lydopptak og gitt informasjon om at alt blir slettet etterpå. Det var ingen informanter som var negative til bruk av lydopptak under intervjuene. Lengden på intervjuene var fra 10 min. for noen av barna og til over en time for noen av de voksne respondentene.

4.5.2 Utfordringer

Under datainnsamlingen ble de språklige utfordringene tydelige hos respondentene. Dette var spesielt når det var opplevelser og abstrakter som for eksempel følelser som var tema. Som det er nevnt tidligere i kapitlet så var det en plan om i utgangspunktet å gjennomføre gruppeintervju med nyankomne syriske innvandrere. Erfaringer fra første gruppeintervju med bruk av tolk gjorde at jeg valgte å bruke individualintervju med nyankomne syrere istedenfor gruppeintervju. Individuelle intervjuer med voksne som har bodd i Norge kort tid (flyktninger) ble gjennomført med autorisert tolk på Norskskolen i Larvik. Spørsmål og svar vil derfor skje gjennom tolk og filtreres gjennom hennes forståelse og fortolkning. Det kan derfor være en fare for at spørsmål og svar blir oppfattet eller fortolket feil. Intervjuer med barn på Verdensmesteren skole ble ikke gjennomført med bruk av tolk. En del av disse barna hadde ganske dårlig språkforståelse. Dette resulterte i at det ble mye «ja og nei» spørsmål. Det ble også lite refleksjoner i svarene jamfør barn som har bodd lenge i Norge. Guttene hadde også jevnt over dårligere utviklet ferdigheter i norsk enn jentene som var med i undersøkelsen. Det

var også språklige utfordringer for de som hadde bodd i Norge i lengre tid. Språklig forståelse, kulturell bakgrunn med videre vil ha betydning for å ha lik forståelse for spørsmål og svar som blir gitt.

I etterkant av intervjuene ser jeg at noen temaer kunne blitt belyst bedre. Jeg var nok litt engstelig for å ta opp enkelte temaer som kunne medføre smerte for respondentene. Dette gjaldt kanskje særlig i forhold til syriske respondenter med flyktningstatus. Det kunne ha vært stilt mer oppfølgingsspørsmål for å få mer utdyping og klarhet rundt respondentenes meninger og tanker om vanskelige temaer.

I intervjuene av foreldrene ønsket jeg også å få mer informasjon om respondentenes egen bakgrunn og oppvekst i Syria. Et intervju reflekterer hva en person føler og mener på et bestemt tidspunkt og i en bestemt kontekst. Begge gruppene med Syrere, både de med lang botid i Norge og de med kort botid i Norge hadde sin oppvekst i Syria i omtrent samme tidsperiode, men mens de med lang botid i Norge, innvandret til Norge under Syrias «Gullalder» har den siste gruppe syriske innvandret til Norge under en langvarig krig i hjemlandet. Det er derfor knyttet noen særlige metodiske problemer til retrospektive intervjuer, altså intervjuer der folk ser tilbake på fortida. Ved siden av at folk glemmer hendelser, og ikke minst følelser og meninger fra tidlige tider, er det et hovedproblem ved retrospektive intervjuer at folk lett gjenkaller fortida gjennom et filter av begreper og tenkemåter de har tilegnet seg langt senere. En rekke skjevheter og feilkilder kan melde seg. Disse må en være oppmerksom på når en skal analysere intervjuene (Repstad 1987(2007):95).

Siste utfordring er at forholdet mellom meg som intervjuer og intervjupersonene endrer seg når jeg har tekst, og ikke lenger mennesket foran meg. Respondentene har da ikke lenger den innflytelsen over sin egen medvirkning som de hadde under intervjuet. Data taler ikke for seg selv. De må fortolkes. Data er latin og betyr de ting som er gitt. (Repstad 1987(2007)). Enhver registrering av data er en fortolkning. Noe kommer med, noe annet utelates. Repstad skriver at både når det gjelder fysisk miljø, aktører og hendelser må en være forsiktig med å legge egne verdinormer for bastant til grunn for registrering og fortolkning (Repstad 1987(2007):64). Men dette vil praktisk talt, ikke være til å unngå. En hovedtanke i Gadammers hermeneutikk er at all forståelse er forankret i *fordommer*. Gadammers hermeneutikk dreier seg om at fortolkning er en prosess som innebærer at vi forstår og endrer våre fordommer og dermed flytter grensene for vår *forståelseshorison*t (Sørensen et.al 2008:103).

Det er viktig å ta vare på deltakerens perspektiv gjennom analysen og presentasjonen av data. Det er også viktig ta hensyn til både vitenskapelig troverdighet i resultatene og til den tillit som intervjupersonene har vist meg ved å delta i forskningsstudien.

4.6 Forskerrollen og egen posisjon i feltet

Nærhet til feltet er en viktig forutsetning ved kvalitative studier, samtidig som det er nødvendig med en refleksiv holdning hos forskeren for å kunne gi de empiriske dataene en analytisk fortolkning. I den kvalitative forskningstradisjonen ligger det derfor klare forventninger om at forskeren er seg bevisst og kan gjøre rede for og kritisk vurdere de etiske og vitenskapelige utfordringene ved ulike forskerroller. Refleksivitet er en kompetanse og en forskerposisjon som innebærer at forskeren evner å se betydningen av sin egen rolle i samhandling med deltakerne, de empiriske dataene, de teoretiske perspektivene, og den forforståelsen som forskeren bringer med seg inn i prosjektet (Lincoln og Guba 2000b, Postholm 2005 (2010):128).

Mange forskningstema er verdiladede. Ikke bare forskerens egen sosiale bakgrunn og grad av fortrolighet med fenomenet påvirker forskningen i positiv eller negativ retning, men

også religiøse og moralske holdninger overfor det fenomenet som skal studeres. Alle mennesker har en slags «før-dom» om hva som viktig og mindre viktig. «Før-dommer» er antakelser vi mennesker har om hvordan verden ser ut (Jacobsen 2000(2005):69). Forskeren må være sine egne holdninger bevisst og være i stand til å vurdere den betydningen de kan få, f.eks. for intervjusituasjonen eller i tolkning av data. I følge Bourdieu må en forsker alltid stille spørsmål ved seg selv. Forskeren er selv en del av den virkeligheten hun forsker på og i denne konteksten er vi alle fanget av egen biografi, egne verdier, sanser og opplevelser (Bourdieu 1993).

Min egen erfaring fra innvandrertfeltet er bla. som saksbehandler i Larvik kommune, gjennom media og nyheter og gjennom tidligere forskning på feltet. Dette kan ha påvirket min «før-dom» og min tilnærming til feltet og temaene som skulle belyses. Min innvirkning på situasjonen som ble studert, er knyttet til den posisjonen jeg hadde i forhold til deltakerne. Ved intervjusituasjonen vil ytre kjennetegn slik som kjønn og alder ha betydning for hvordan forskeren blir oppfattet av personer i felten (Thagaard 2013). Det at jeg selv er kvinne og eldre enn de fleste som jeg intervjuet, tror jeg har vært en fordel i intervjuer med kvinner, kanskje særlig de kvinnene med muslimsk bakgrunn. Forholdet mellom meg som intervjuer og de kvinnene som ble intervjuet ble på den måten mer likebyrdig. Jeg opplevde også å ha gode intervjuer med de mannlige respondentene.

4.7 Risiko og gevinster for informantene

Mennesker som intervjues, blottstiller alltid noe av seg selv. Menneskers tale- og handlemåte er så tett knyttet til deres identitet at det ikke er mulig å skille fullstendig mellom sak og person når det er språklige ytringer og handling som studeres og fortolkes. For en del av deltakerne var språket en utfordring. I den situasjonen så kan det være en fare for feiltolkninger både av person og av ytringer. Respondenter kan i intervjusituasjoner ha behov for å holde en viss avstand til forskeren, fysisk eller mentalt, og det er viktig at disse grensene respekteres. I en intervjusituasjon kan respondenter oppleve at deres mentale grenser krenkes hvis forskeren graver videre i en tematikk som respondenten vegrer seg for å snakke om. Jeg var derfor i intervjusituasjonen forsiktig med å gå for mye inn på temaer som kunne være smertefulle for dem.

Fortolkningen av de bidragene som deltakeren har kommet med gjennom intervju eller observasjon, kan også medføre en fare for krenkelse av respondentenes integritet. Mennesker som utleverer deler av sitt liv til en forsker, kan oppleve det som et tillitsbrudd hvis forskeren forklarer eller fortolker respondentens situasjon, handlinger eller utsagn på en måte som vedkommende ikke kan kjenne seg igjen i, eller som oppleves stereotypiserende eller stigmatiserende. For å få klarhet i meninger under intervjuet, fulgte jeg opp med oppklaringsspørsmål der dette var nødvendig for forståelsen. Dialogisk validering fungerer best underveis i en intervjustudie, der forskeren kan sjekke om hun eller han har forstått et utsagn på rett måte. Senere i studien kan det være mer problematisk å gi deltakerne kommentarrett, både på grunn av hensynet til personvernet for de andre deltakerne i studien, og fordi det som regel er en sammenfatning av mange forskjellige historier som skal presenteres i sluttresultatet.

At noen vil studere bestemte respondenters erfaringer eller handlinger, kan også oppleves som en gevinst for respondentene. Det er en styrke ved kvalitative metoder at de kan fange inn menneskers individuelle, komplekse og nyanserte erfaringer. De er derfor vel egnet til å finne fram til og presentere alternative beskrivelser og forståelser av mennesker, relasjoner og situasjoner som hittil er blitt stereotypisk framstilt.

5 Analyse

5.1 Innledning

5.1.1 Bakgrunn for analysen

Med bakgrunn i problemstillingen i denne studien som omhandler idrett og integrering, ønsket jeg nærmere kunnskap om respondentenes egen erfaring med idrett som en arena for integrering. Sivilsamfunnet og idrettsorganisasjonene kan fungere som sosiale møtesteder for ulike grupper i lokalsamfunnet. Deltagelse i frivillige organisasjoner og idrett kan legge grunnlag for opparbeiding av sosial kapital, samhandling og nettverk (Eriksen og Frøyland 2017:11). Slike møtesteder er på den ene siden essensielle for å knytte bånd mellom mennesker, for å sosialiseres inn i et samfunn og for å opprettholde en identitet som samfunnsmedlem. På den andre siden kan organisasjonene ved å samle mennesker fra ulike samfunnsgrupper bidra til å bryte ned fordommer eller andre barrierer som kan oppstå mellom mennesker basert på kjønn, alder, sosioøkonomisk bakgrunn eller etnisitet (Eimhjellen og Ødegård 2016; Eriksen og Frøyland 2017:12).

5.1.2 Analyse, teoretiske betraktninger

Jeg har i denne studien funnet det metodisk relevant å bruke kvalitative teknikker- som intervju og observasjon. Intensjonen med kvalitative analyser er at forskeren mest mulig skal møte datamaterialet med et åpent sinn, og legge til side sine allerede ervervede perspektiver (Postholm 2005 (2010):86). Det er likevel vanskelig å unngå at analysen vil farges av de erfaringer og opplevelser eller subjektive, individuelle teorier forskeren bringer med seg inn i analyseprosessen.

Sosiologene Berney Glaser og Anselm Strauss utviklet en forskningsmetode, en teori skapt i møte med det innsamlede datamaterialet, og som på en måte var «grounded» i dataene. Resultatet var utviklingen av en metodisk tilnærming kalt Grounded Theory (Glaser og Strauss 1967; Postholm 2005 (2010):87). En rendyrket grounded Theory-studie er fullstendig induktiv, noe som innebærer å la datamaterialet tale for seg uten at forskerens egne perspektiver påvirker teorien som utvikles på grunnlag av materialet. Innenfor denne tilnærmingen er det samtidig utviklet en analysemetode kalt «*the constant comparative method of analyses*» (Glaser og Strauss 1967:101-116; Postholm2005(2010)). Denne analysemetoden hevdes å kunne brukes innenfor alle kvalitative studier hvor koding og kategorisering av datamaterialet blir vesentlig i analysearbeidet (Postholm 2005 (2010):88).

I fenomenologisk analyse prøver forskeren å klarlegge meningen, strukturen og essensen av det erfarte, opplevde fenomenet (Patton 2002; Postholm 2005(2010):98). *Idealet er å behandle dataene på en mest mulig induktiv måte. En bør likevel være oppmerksom på at forskerens forforståelse alltid vil bli med inn i analysene, slik at det er en viss interaksjon mellom induksjon og deduksjon.* Analyser som innebærer koding og kategorisering, kan kalles deskriptive analyser. I denne analysen blir datamaterialet redusert slik at det blir mer oversiktlig og forståelig. Materialet blir samlet og delt inn i ulike deler.

Respondentene i undersøkelsen består som tidligere beskrevet av syriske innvandrere til Norge i tillegg til et par voksne med Irakisk opphav.⁶¹

⁶¹ Når det gjelder de voksne i studien så hadde begge gruppene med syrere sin oppvekst i Syria i omtrent i samme tidsperiode, både de med lang botid i Norge og de med kort botid i Norge. Men mens de med lang botid,

I analysen er familietilhørighet kodet med bokstaver. Dette gjelder også i forhold til om de har bodd kort eller lang tid i Norge, om det er mor, pappa, jente eller gutt. I analysen er følgende koder benyttet:

ML=mor lang tid, PL=pappa lang tid, JL=jente lang tid (født i Norge), GL=Gutt lang tid (født i Norge) og MK=mor kort tid, PK=pappa kort tid, JK=jente kort tid, GK=gutt kort tid.

Disse kodene vil også brukes i selve teksten av analysen. Alle navn brukt i analysen er anonymisert. Medlemmer i samme familie har fått navn med samme forbokstav i analysen.

5.1.3 Hva vi kan forvente fra tidligere forskning

Flere tidligere studier viser at:

- Kjønnforskjellene i idrettsdeltakelse er større i minoritetsbefolkningen enn i majoritetsbefolkningen og minoritetsjenter er i langt mindre grad med i idretten enn andre ungdommer (Strandbu & Bakken, 2007, Ødegård et al. 2014 og Ødegård et al. 2016).
- Noen sider ved norsk idrettskultur er fremmed for mange minoritetsforeldre, som blant annet handler om den relativt kjønnssegaltære deltakelsen, krav om foreldreinnsats og den relativt utbredte oppfatningen om at det hører med til godt foreldreskap å introdusere barn og ungdom til idretten (Strandbu 2006).
- Deltagelsesbarrierene for etniske minoritetsunge i det lokale foreningslivet knyttes både til manglende individuelle ressurser, organisatoriske begrensninger samt mer systembetingede hindringer knyttet til demografiske forhold og ikke minst lokale myndigheters rolle som motor i det lokale utviklingsarbeidet for sosial og politisk integrasjon (Enjolras et al 2012: 51 og 87).
- Minoritetsungdommer sin deltagelse i idrett påvirkes av (1) individuelle faktorer slik som kjønn, innvandringsbakgrunn, alder, sosioøkonomiske faktorer og andre familieressurser for deltagelse i idretts- og treningsaktiviteter, av (2) kontekstuelle faktorer slik som geografisk bosted i Oslo, foreldres opprinnelsesland og religiøs tilhørighet, og av (3) subjektive betingelser (Ødegård et al 2016).
- Motiver for deltagelse i idrett kan også henge sammen med hvilke motiv og verdi som en legger i idrettsdeltakelsen (Seippel, Ørnulf 2002).
- Det er tre hovedgrupper av motiver for frivillig foreldreinnsats. Noen foreldre gjør det fordi de opplever det som en naturlig del av det å være foreldre, noen gjør det mer av plikt, men andre stiller opp fordi de faktisk synes det er morsomt og det gir god erfaring (Saglie et al. 2013).

Kunnskapsgjennomgang fra idrett i Syria viser følgende:

- Oversikten over Syria, med utvikling, organisering og bekymringer for kvinner og idrett illustrerer prioritering av en sekulær arabisk identitet som har gjennomgått en lang periode med sosial og politisk uro. Med borgerkrigen som startet i mars 2011 har situasjonen i Syria blitt svært vanskelig.

innvandret til Norge for 15-25 år siden under Syria sin «Gullalder», har den siste gruppen fra Syria innvandret til Norge under en langvarig krig i hjemlandet. Når det gjelder barna i undersøkelsen, så er alle barna til de foreldrene som har lengre botid i Norge født her, mens barna til de foreldrene med kort botid i Norge er alle født i Syria. Respondentene har overveiende muslimsk bakgrunn, med unntak av en kristen familie.

- Denne situasjonen har hatt flere økonomiske og sosiale konsekvenser for det syriske folket og dermed for alle sider av livet, inkludert kvinners situasjon i idrett.
- Muligheter eksisterer for jenter og kvinner innen fysisk utdanning og idrett i Syria. Kjønn, religion og etnisitet trenger ikke å være barrierer for deltakelse.
- Uavhengighetsperioden etter 1946 har hatt en vekst i tilbudet av skolebasert, samfunns- og konkurransesport for jenter og kvinner.
- Kvinners deltakelse i idrett i Syria har før krigen vært økende, noe som er et stort framskritt for et ganske tradisjonelt arabisk land (Tepend sports). Men fortsatt er deltakelsen for kvinner lav både på organisasjonsnivå, på trenersiden og som utøvere, noe som indikerer at mange kvinner ikke er nok engasjert i idrett i Syria, og at sporten fortsatt er et mannlige domene (Karfoul, 2010:211-225).
- Det er ikke organisert idrett i Syria slik vi kjenner til det i Norge.
- For mennesker på flukt har de ulike programmene i flyktningeleirene vist at sport også kan være en positiv katalysator for å styrke flyktningssamfunn, og å bidra til å styrke sosial samholdighet og legge til rette for tettere bånd med vertsamfunn.

5.1.4 Analysens temaer og oppbygging.

I dette kapitlet presenteres funn fra undersøkelsen. Jeg har valgt å benytte en temasentrert analysemetode i bearbeidingen av intervjuene. Spørsmålene i denne analysen er tilpasset temaet for studien som er idrett og integrering. På bakgrunn av formålet med studien stilles følgende forskningsspørsmål:

- *Kan deltakelse i idrett bidra til kulturell- og sosial integrasjon?*
- *Hvordan påvirker ulike betingelsesfaktorer deltakelse og integrering i idrett for innvandrere med syrisk bakgrunn?*
- *I hvilken grad og på hvilke måter har kjønn betydning for tilrettelegging og integrering av innvandrere med syrisk bakgrunn?*

Temaene kulturell- og sosial integrasjon, nettverk og tillit har også fått en stor plass i studien. For å få mer kunnskap om disse spørsmålene vil ulike betingelser for deltakelse og integrering i idrett bli studert og belyst.

I studien er disse temaene belyst:

- Kontekst og forhold mellom individ og samfunn:
- Kultur, tradisjoner og religion i Syria:
- Kulturelle prosesser, fysisk aktivitet, og foreldrepraksis.
- Subjektive disposisjoner. Motivasjon og barrierer for idrett og fysisk aktivitet.
- Foreldresamarbeid, nettverk og tillit
- Integrering og sosialt nettverk gjennom idrett
- Avsluttende kommentarer. Hvordan respondentene selv kan bidra og hvordan kommune og idrettslag kan legge til rette for deltagelse

Kontekst, innvandrerbakgrunn, livsfase og spørsmål om kjønn vil være et gjennomgående tema i hele analysen. Endringsprosesser vil også få en viktig plass i analysen.

De analytiske temaene er utformet med tanke på at de skal inngå sammen med tidligere forskning og teori i min drøfting av *om deltagelse i idrett kan bidra til kulturell- og sosial integrasjon*. Analysen er strukturert ved først å gjengi hovedpunktene i intervjuobjektene synspunkter på hvert av de analytiske temaene, og så sammenfatte disse i hva jeg ser som de

mest sentrale momentene til hvert tema. Datainnsamlingen består av *data fra 26 delvis strukturerte intervjuer med et utvalg på 35 personer*. Intervjuene består *både av individualintervju og gruppeintervjuer*. Utvalget i studien består av et utvalg på 35 personer som har en innvandringsbakgrunn fra Syria i tillegg til noen personer med annen Midtøstenbakgrunn. Dette er personer og familier med både kort, som er kommet til Norge som flykninger og familier med lang botid i Norge, som kom til Norge for 15-25 år siden av ulike årsaker. Barna i utvalget består av *gutter og jenter* og fordeler seg aldersmessig fra ca. *10 -15 år*. Alle barna fra familier med kort botid i Norge er født i utlandet. Alle barna fra familier med lang botid i Norge er født i Norge.

5.1.5 Hva analysen viser

Gjennomgangen av det empiriske materialet viser at deltagelse i idrett kan bidra både til sosial- og kulturell integrasjon. For barn fører idrettsdeltakelse til sosial integrasjon ved at barna ved å holde på med idrett får venner, opplever fellesskap og tilhørighet med andre barn. Mangel på andre venner i idrettslaget kan derimot ha en negativ effekt på deltagelse i idrett. Idrett kan også bidra til kulturell integrasjon, som handler om endringer knyttet til språk, væremåter, verdier og verdifellesskap mv. Det kan være vanskelig å svare på om idrett er en direkte årsak til at et individ gjennomgår en kulturell integrasjon, fordi de gjerne deltar i flere fellesskap, og personer vil kunne påvirkes i flere ulike miljøer og situasjoner. At flere av respondentene ser verdien av idrett og at barna starter med dette i Norge, kan også dreie seg om forholdet mellom struktur og aktør, dvs. at i Norge så har de mulighet til dette i motsetning til i Syria.

Når det gjelder hvordan ulike betingelsesfaktorer påvirker deltagelse og integrering i idrett for innvandrere med syrisk bakgrunn, viser analysen at endring i kontekst muliggjør nye muligheter for de syriske innvandrerne i Norge. Men innvandrerbakgrunn, tradisjon, religion og ulike foreldrepraksiser fra Syria, kan føre til barrierer for deltagelse. Når det gjelder syrernes subjektive disposisjoner, så viser det empiriske materialet at idretten i Norge har større ettertraktelsesverdi for syrerne enn det idretten hadde i Syria. Flere av respondentene ser verdien av idrett i Norge og ønsker at barna starter med idrett. Opplevelse av tilhørighet og sosiale relasjoner i idretten, synes å være viktig både for barn og foreldre. Når det gjelder idretten som sosialt fenomen, viser studien at både familieressurser, kjønn, alder og livsfase kan ha betydning for deltagelse i idrett.

Når det gjelder i hvilken grad og på hvilke måter kjønn har betydning for tilrettelegging og integrering av innvandrere med syrisk bakgrunn, viser det empiriske materialet at respondentene ikke mente at det var stor forskjell på jenter og gutter i Norge i forhold til idrett. Men studien viser likevel at det er forskjeller vedrørende kjønn og det kan være en barriere for deltagelse i idrett. Det er forhold ved den syriske tradisjoner som særlig kan påvirke jenters deltagelse i idrett.

5.2 Konteksten og forholdet mellom individ og samfunn

Det ligger implisitt i problemstillingen at flyktningenes og innvandrernes bakgrunn og opplevelser blir tillagt stor betydning for i hvilken grad de greier å tilpasse seg det norske samfunnet. Vi har derfor et strukturelt syn på forholdet mellom individet og omgivelsene (Prieur 2007).

Menneskers kulturelle ballast vil være preget av den kontekst de opplever tilhørighet til og identifiserer seg med. Eriksen og Sajjad omtaler kontekst som «de ytre kulturelle rammer som definerer de kommunikative fellesskap» (Eriksen og Sajjad 2006(2017):127). I den sammenheng vil jeg særlig framheve betydningen av de økonomiske, politiske og sosiale rammer. Våre respondenter har en nokså ulik innvandrerbakgrunn. Jeg mener at det vil være viktig å se på det som Skytte (2008) kaller den kontekstuelle kulturforståelsen i denne analysen. Den kontekstuelle kulturforståelsen betrakter kultur og kulturelle praksiser som uttrykk for karakteristiske trekk ved grupper skapt under historiske, økonomiske, politiske, og sosiale omstendigheter. Kulturelle endringer skjer ikke bare gjennom overføring fra en generasjon til en annen, men også gjennom nye erfaringer, slik som for eksempel ved migrasjon.

Når det gjelder forhold ved konteksten, har jeg i denne studien vært opptatt av hvordan endringer på samfunns- og organisasjonsnivå påvirker subjektive disposisjoner. Altså hvordan forhold rundt organisasjoner, bosted og bredere samfunnsprosesser påvirker deltagelsen (Wollebæk et al. 2015:154; Ødegård et al. 2016:16). I forhold til lokalsamfunnskonteksten/bosted og samfunnsmessige forhold så vil de ulike kontekstene i Syria og Norge være viktig. Her vil betydningen av historiske, økonomiske, politiske, og sosiale omstendigheter spille en viktig rolle. Våre respondenter har kommet til Norge i ulike perioder og på ulikt grunnlag. Den første gruppen av informanter kom til Norge for rundt 20 år siden. De har også kommet frivillig til Norge. Den andre gruppen som kom som flyktninger for bare noen år siden, har det til felles at de var tvunget til å forlate landet Syria. Både det Syria som de forlot og det Norge som de kom til vil utgjøre svært forskjellige kontekster for de to gruppene av innvandrere.

5.2.1 Kontekst for idrett og fysisk aktivitet i Syria.

For å forstå deltagelse i idretten er det ikke tilstrekkelig å kjenne til barrierer knyttet til tilskreven status og individenes motiver for å ikke være med. Man må også ta hensyn til de kontekstuelle forholdene rundt aktiviteten (jf. Wollebæk mfl. 2015). Kontekst handler også om hvordan idrett er organisert i Syria og i Norge. Mye av idrettsaktivitetene i Syria foregikk i forbindelse med skole. Det var også sportsklubber som en kunne besøke og det var også bygd ut idrettsanlegg i de større byene. I analysen ønsket jeg å få informasjon om hvor og hvordan våre respondenter hadde drevet med idrett og fysisk aktivitet i Syria.

5.2.1.1 Skolekonteksten

Noen av respondentene mente at det ikke ble lagt så mye til rette for idrettsaktiviteter på skolen. Farida – ML (mor lang tid), forteller at: *“Jo, vi har gymtime, - på timeplan står gym, men dessverre er det ikke alle skoler som praktiserer det og det blir ikke lagt til rette for å ha gym”*. *“Vi har ikke gymsal, vi har ikke utstyr, det blir kun kanskje skolegården som vi bruker til å gymme, løpe litt og gjøre noen aktiviteter ute”*. Nabila-MK, en mor som kom nylig til Norge og som har vært lærer i Syria, forteller at det ikke var noe fokus på aktiviteter i Syria: *“Ja for man kunne ha en gymtime som læreren sier at la oss ta det som vanlig skole fordi skole er viktigere, skolen er*

det viktigste, studiene er viktigere". Magid –PK, pappa kort tid, forteller at gymtimen på skolen ofte ble gjort om til matematikk.

Kaysan –PK (pappa kort tid), forteller at de på en del skoler hadde noe som het "Junioraktiviteter" der man driver med forskjellige aktiviteter for ungdommer. Dette forteller han var en del av skoletilbudet. *"Det foregår på den måten at de velger ut de aktive elevene og så blir de testet og så basert på testresultatene så blir de sendt til å delta i forskjellige konkurranser"*. Men Kaysan -PK forteller at de ikke hadde noen profesjonelle trenere som hjalp til og trente dem. Det var først og fremst basert på egen innsats og trening. *«Som med kroppsbygging, vi hadde ingen som tok seg av det, man gjorde det på egen hånd.»* Eshal-ML, en mor som innvandret til Norge for mange år siden, forteller at hun hadde erfaring med volleyball. Hun forteller at hun ble tatt ut for å spille for skolen sitt lag. Det var disse som var litt høye og ekstra spreke som fikk være med her. Hun forteller at de også hadde kamper med andre skoler.⁶²

I løpet av tiden elevene går i grunnskolen i Norge, får de tilbud om en ukes leirskoleopphold. Leirskole er en del av den norske grunnskolen, men det er ikke obligatorisk. Selv om oppholdet ikke er obligatorisk, velger nesten alle elevene i en klasse å være med på leirskole. I Norge har en opplevd at det kan være en barriere for barn, kanskje spesielt for jenter med muslimsk bakgrunn, å delta på disse leirskolene. Det er da interessant at en i Syria har hatt lignende opplegg som del av skoleopplegget. Bahija-ML, (mor lang tid), fortalte at hun hadde vært på en slags leirskole i regi av skolen hele tre ganger, mellom 5 og 6. klasse, i ungdomsskolen og på høyskolen. De hadde da tilbrakt rundt tyve dager i telt på fjellet i skikkelige fine områder. Dette var et spesielt område, en slags skole og hvor det også var vakter.

En del av fritidsaktivitetene foregikk etter skoletid og i skolen sine lokaler. Bahija-ML, en som kom til Norge for lengre tid siden, forteller at aktivitetene etter skoletid også gjerne var på skolen. *"Jeg var ferdig på skolen klokka tre og tilbake igjen klokka seks. Mellom klokka seks og åtte så sto det forskjellige aktiviteter"*. Dette var frivillig og dette var gratis. Jaeda-MK (mor kort tid), forteller at hun var i en litt friere skole i 11 år. Hun kan huske at hun i niende klasse spilte håndball mot guttene. De var i idrettslag, i en klubb, og de spilte fotball med faste avtaler med trening.

5.2.1.2 Idrettsutdanning

Eshal-ML (mor lang tid), forteller at det også var idrettsutdanning i Syria. Det var mulig å ta en 2-årig idrettsskole etter gymnaset. I Syria har Informasjonsdepartementet (The Ministry of Information) vært ansvarlig for idrettsutdanningen. Departementet har hatt ansvaret for å holde treningsleirer for trenere og ledere og å sikre at tilstrekkelige idrettstrenere og speiderledere var opplært for å kunne bemanne alle skoler.

5.2.1.3 Idrett i privat regi

Habiba-MK (mor kort tid), forteller at etter at man er 12 år så er det vanskeligere med sport. Det er lite gym på skolen, men hvis en er interessert så kan en melde seg til «klan» eller idrettsforening i for eksempel basketball. Kaysan-PK (pappa kort tid), som kommer fra landsbygda Nord i Syria, forteller at man ikke hadde organisert idrett slik man har det i Norge. Nadir-PK (pappa kort tid), som kommer fra Aleppo, forteller at de selvfølgelig har fotballspilling også, men at det ikke var slik at man er registrert i en klubb og spiller i regi av den. Det var ikke

⁶² Det var vanlig i Syria at man hadde skolelag. Skolekonkurranser og -konkurranser holdes for alle stadier på grunn- og videregående trinn i de åtte idrettene som læres i den nasjonale læreplanen. Skolelagene deltar i Pan-Arab School Games. Syria deltar her alltid med både gutte- og jentelag.

noen ordning med at man ble hjulpet for å bli bedre eller for å øke nivået for å gå videre med det. Det særegne ved det norske og nordiske sivilsamfunnet, knytter seg også til organisasjonsmodellen.⁶³

Sportsklubber og idrettsanlegg vokste først fram i byene som hadde sportsinstitusjoner, og deretter mer vidt etter 1971. Trening for Fitness i form av aerobic var også blitt populært i statens idrettshaller, hvor klasser ble tilbudt til svært lave kostnader (Karfoul 2010:221-222). Antall private treningssentre og svømmebassenger som utelukkende gjelder kvinner på bestemte tidspunkter eller i separate anlegg, har økt i Syria, men medlemskapet er relativt dyrt (Karfoul, (2010:221-222). Habiba-MK (mor kort tid), fra Homs i Syria, forteller at på den tiden hun var i Syria, deltok hun aerobic som bare var for damer. En del av mødrene var også glade i å svømme. Farida-ML (mor lang tid), fortalte at hun pleide å ta med seg jentene sine til svømmehallen som kun var for jenter, *“slik at de kunne få fri”*. *“Vi har ikke felles som her i Norge, ikke sant? Så da har vi mulighet å dra til svømmehallen om sommeren eller vanlige dager”*. Svømming foregikk gjerne privat og etter skoletid. De som hadde råd til det sendte gjerne barna sine til aktiviteter til fotballag, til svømming og til andre aktiviteter. Farida-ML forteller at: *“På den tida som vi kaller “gulltida”, er det mange som har råd til å sende barna deres til aktiviteter.”* – *“Men nå dessverre de har ikke mulighet, nå må de heller gi barna mat enn å sende barna til aktiviteter så det blir veldig lite selvfølgelig.”*

5.2.1.4 Den uorganiserte idretten, å spille på løkka

Flere av fedrene i studien forteller at man ikke hadde organisert idrett slik man har det i Norge. Det meste av aktiviteten foregikk på skolen. Ellers så var idrettsaktiviteter gjerne noe som man betalte for. Å spille på “løkka” var også mer vanlig i Syria på den tida da fedrene var unge. Det fantes i Syria parker og idrettsanlegg, hvor inngang var gratis for både menn og kvinner. Det var også statlige idrettshaller, hvor trening ble tilbudt til svært lave kostnader (Karfoul, (2010:221-222). Men Magid -PK (pappa kort tid), forteller at det egentlig ikke er noe arenaer for idrettsutøvelse der han vokste opp i Syria, hverken for gutter eller jenter. Magid -PK forteller at de ikke hadde anlegg og idrettsbaner i Syria slik som i Norge. Han forteller at i bygda der han bodde var det en tomt som guttungene selv hadde gjort om til en slags fotballbane. I Norge bidrar gode støtteordninger slik som spillemidler, til at idrettsanlegg svært godt utbygd i norske kommuner.

Bager -PL (pappa lang tid), forteller at han elsker sport, men at han hadde drevet lite med organisert sport. Bager-PL forteller at han i Syria pleide å spille fotball med noen kompisser: *“vi laget turnering sjæl, avtalte trening sjæl, på den tiden når jeg var liten”* *“..på den tiden til og med bane og sånn, vi fiksa det selv”*. Karima-MK, (mor kort tid), forteller at de ikke hadde organisert idrett slik som i Norge, det var bare sånn frilek med andre slektninger og venner i gata. En del av mødrene på Norskskolen mente også at fri lek, fri idrett, når du vil, ikke noe idrettslag, ikke noe faste avtaler, og at du kan gjøre det når du vil var det beste.

Noen foreldre likte å dra på utflukter i Syria. Gadar -MK (mor kort tid), forteller at de likte å svømme og at de pleide å ta med barna til svømmehallen for å svømme og at de også gjerne dro ut til kysten for å svømme. Gadar-MK med familie likte også å reise på utflukter til fjellet. Det var også en far som kom fra Irak for mange år siden, som fortalte at han hadde sin erfaring med idrett fra militæret i Irak.

⁶³ Det Syriske Generalsportforbundet (GSF) som ble etablert i 1971, kan sammenlignes med Norges Idrettsforbund i Norge, men fungerer likevel ikke helt slik som idrettsforbundet i Norge.

5.2.2 Idrettens kontekst og deltagelse i idrett i Norge

5.2.2.1 Jentene

For de jentene som er født i Norge av foreldre som har bodd lenge i Norge, virker det som om de fleste har spilt/eller spiller håndball. Av andre fritidsaktiviteter har også musikk vært populært for flere av jentene. Noen holder også på med fotball og svømming. Det er også en del av jentene som forteller at de spiller fotball på skolen i friminuttene. Alle disse jentene har spilt eller spiller på idrettslaget Fram, enten det er fotball eller håndball. Dette er et lag i Larvik som har arbeidet mye i forhold til innvandrere, og som også har jobbet for rekruttere trenere med innvandrerbakgrunn.

Av de jentene som er kommet nylig til Norge så er det litt ulikt hva de holder på med. Dette er fotball, svømming og orientering. En jente ønsker også å begynne med volleyball. De som deltar i idrett gjør dette for det meste innenfor en idrettsklubb, enten det er fotballag, svømmeklubb eller i en orienteringsgruppe. Av disse er det bare Gamila-JK, og Ghada-JK Syria som drev litt med idrett og svømming i Syria. De andre nyankomne jentene har begynt med nye idrettsaktiviteter i Norge. Det er få av jentene som spiller med andre venner på fritida. Det meste av aktiviteten foregår i idrettslag eller i skoletiden.

5.2.2.2 Guttene

De fleste av guttene i studien spiller fotball. Djamel, 15 år som er født i Norge forteller at han har spilt fotball siden han begynte å spille i 1. klasse. Han spiller på idrettslaget Fram, men han spiller også litt for seg selv med kompis. Når det gjelder de nyankomne syrerne, så er det litt ulikt hva de holder på med av idrett. De fleste av disse spiller fotball. En av guttene har spilt litt fotball fra før i Syria, men ikke i fotballag. De andre guttene har begynt med fotball i Norge. De fleste av guttene spiller på fotballaget Fram. De har der mer tilrettelagte fotballag med flere innvandrere og ordinære fotballag. Hadi –PK (pappa kort tid), mener at både ordinære idrettslag og tilrettelagte idrettsaktiviteter for innvandrere er positivt, fordi det er utøvelse av idrett. *“Det gjelder særlig for barn, for i hjemlandet hadde vi ikke til disposisjon så mange fotballbaner som vi har her i Norge”.*

Noen av guttene har også startet opp med individuelle idretter i Norge. Givon-GK, en gutt på 14 år, holdt på med musikk og speidervirksomhet i kirke i Syria. I Norge har han også begynt med orientering. Det er også noen av de nyankomne syrerne som svømmer. Også svømming er populære aktiviteter for guttene. Hadi –PK (pappa kort tid), forteller at yngste sønnen hans svømmer regelmessig i svømmehall tre ganger i uka, men at han foreløpig ikke er med i svømmeklubb. Det er også flere av guttene som forteller at de pleier å spille med andre kompis på fritida, men at de da ikke har trener. Dette gjelder også andre aktiviteter en fotball.

5.2.3 Oppsummering og drøfting. Konteksten og forholdet mellom individ og samfunn

5.2.3.1 Oppsummering: Idrettens kontekst i Syria

Mesteparten av utøvelsen av idrett i Syria foregikk i skolekonteksten. Det fantes her også utviklingsprogrammer i forbindelse med skole, slik som juniorprogrammer og skolelag. Det var ikke trenere til å trene disse slik som i Norge. Gymtimen ble også ofte gjort om til andre «viktigere» fag. Dette kan tyde på at idrett i Syria har hatt en annen status enn det den har i Norge. Det var heller ikke samme fasiliteter på skolene slik som i Norge. Det var også opplegg

med leirskole hvor de lå i telt. Det var også andre aktiviteter i regi av skolen etter skoletid. Dette var gratis.⁶⁴

Etter grunnskolen i Syria var det mindre muligheter for å holde på med idrett i Syria. Det var mulig å melde seg til klan eller *idrettsforening* i Syria. Disse var ikke organisert på samme måte som i Norge. Det var også vanlig at man betalte for å være medlem av idrettsforeningene. Tidligere i Syria var det mange som hadde råd til dette, men nå er situasjonen en helt annen. Også forskning fra Norge viser at familieressurser er en av de viktigste barrierene for idrettsdeltaking i Norge. Men situasjonen i Syria nå er selvfølgelig ekstremt vanskelig for de fleste familier i og med at det er borgerkrig, at det derfor eksisterer en mangel på det meste av det mest nødvendige og at også infrastrukturen er ødelagt.

Det fantes også *idrettshaller og svømmehaller* spesielt for kvinner på bestemte tidspunkt eller i separate anlegg i Syria. Farida-ML (mor lang tid), forteller at hun pleide å ta med seg jentene sine til svømmehall for jenter for å få «fri». I samfunn der regulering mellom kjønnene eller kjønnssegregering eksisterer, er det store forskjeller på hvordan kjønnssegregeringen praktiseres, men fra statlig hold var det ikke kjønnssegregering i Syria.⁶⁵ Likevel- idrett krever ofte stor synlighet av kropp. Dette er og et spørsmål om tradisjoner og bluferdighet. Det er også interessant at Farida-ML, mor lang tid, sier at ved å besøke svømmehaller bare for jenter, at de var frie, dvs. som en frihet. I Norge har man også treningstider i svømmehaller hvor det bare er for kvinner eller bare for menn. Også i Norge er det kvinner og menn som føler seg ukomfortable når det annet kjønn er til stede, i svømmehall og ved bading i sjø. Det fantes i Syria både kommersielle idrettshaller og svømmehaller hvor en betalte for å komme inn og også statlige som var gratis å besøke

Å spille på løkka var mer vanlig i Syria. En far forteller at det ikke var arenaer for idrettsøvelse i Syria, hverken for gutter eller jenter. Det var ikke vanlig at man hadde organisert idrett i Syria. Det var mer vanlig med fri lek på gata med andre slektninger og venner. Noen av fedrene forteller at de pleide å spille på "løkka" og at de ordnet alt selv med turneringer osv. I Norge var det nok tidligere mer vanlig at unger var ute og lekte med andre kompisser, og at uorganisert idrett sammen med andre var mer vanlig. Dette er det nok blitt mindre av. Kanskje er hverdagen for mange barn blitt for organisert og at den viktige leken for mange ikke lenger er til stede (Jf. Idrett som egenverdi)? I Norge finnes det relativt få løkker igjen hvor barn og unge har mulighet til å spille på egenhånd uten at det er organisert trening. Det er bygget en del ballbinger (med støtte bl.a. fra Spillemidler) i Norge, men erfaring fra disse har vist seg at disse kan virke ekskluderende for enkelte grupper.

I forhold til kontekst og aktør-struktur så kan følgende barrierer og muligheter i Syria, oppsummeres følgende:

- Organiseringen rundt idretten i Syria kan være en barriere i og med at dette ikke er så tilgjengelig. Det mangler f.eks. organisering rundt idrettslagene slik at disse kan bidra til utvikling av talenter mm.
- Videre eksisterer det sosioøkonomiske barrierer. Deltaking i idrett var gjerne noe en betalte for. Det var også relativt dyrt å besøke svømmehaller og idrettshaller
- Når det gjelder kontekst og arenaer, så var dette lite utbygd i Syria. Det var derfor lite fasiliteter og lite muligheter for idrettsutøvelse.

⁶⁴ I Syria har Departementet for informasjon (Ministry of Information) ansvaret for å sikre idrettsaktiviteter på alle skoler for gutter og jenter. De har også ansvaret for å kvalitetssikre praksisen med sport og innhold av idrettsleksjoner i skolen, både statlige og private.

⁶⁵ I form av lovgivning og adgang for kvinner i sport, tillater GSF (Generalsportforbundet i Syria) ingen forskjell på bakgrunn av kjønn eller religiøse grunner.

- Mesteparten av idrettsaktivitetene for barn foregikk i regi av skole og var gratis. Dette gjorde at barn hadde mulighet til å være med på dette uavhengig av den økonomiske situasjonen til foreldrene. Aktivitetene kunne også foregå i «trygge» omgivelser.
- At det fantes spesielle svømmeanlegg og idrettshaller som var separat for menn og kvinner, kunne bidra til at kvinner i større grad kunne svømme eller holde på med annen idrettsaktivitet. For noen kvinner ville dette kanskje ikke ha vært mulig i forhold til tradisjon og strengere regler for segresjon mellom kjønnene i noen kretser/kulturer.

5.2.3.2 Oppsummering, Idrettens kontekst og deltagelse i idrett i Norge

Av barna i studien så holdt de fleste på med organisert idrett. Jentene og guttene var ikke så forskjellige i valg aktiviteter. De fleste holdt på med lagidrett, men noen holdt også på med individuelle idretter -slik som svømming og orientering.

For jentene som er født i Norge, var det flest som spilte /eller har spilt håndball. Det var en av døtrene som spilte fotball. For de nyankomne jentene var det litt ulikt valg av aktiviteter. Av lagidretter var dette fotball, og en ønsket å begynne med volleyball. For guttene var det bare fotball. Det var noen som drev med litt annet forskjellig på fritida også. Av organiserte individuelle idretter så var det en familie som holdt på med orientering. I tillegg til at noen jenter var i svømmeklubb. Andre kontekster for idrett var også svømmehallen. Flere av guttene fortalte også at de pleide å spille fotball på fritida med andre venner. For jentene foregikk denne aktiviteten mest i forbindelse med skole i friminuttene.

5.3 Kultur, tradisjoner og religion i Syria

Syria er formelt en parlamentarisk republikk, men i praksis har landet fungert mer som et autoritært regime (FN-sambandet). 89 prosent av innbyggerne i Syria er muslimer, men det som skiller den fra en rekke andre islamske land, spesielt i den arabiske regionen, er at ingen politisk eller motsatt religiøs gruppe, internt eller eksternt, påvirker statens planer eller strategier (før borgerkrigen). Syria har gjennomgått en lang periode med sosial og politisk uro. Med borgerkrigen som startet i mars 2011 har situasjonen i Syria blitt svært vanskelig.

5.3.1 Kjønnforskjeller i idrett og fysisk aktivitet i Syria

I Syria utgjorde kvinner og jenter kun 9,6 prosent av medlemskapet i idrettsforeninger (Karfoul 2010). I form av lovgivning og adgang for kvinner i sport, tillater GSF (Det Syriske generalsportsforbundet) ingen forskjell på bakgrunn av kjønn eller religiøse grunner.

5.3.1.1 Jenter og gutter og aktiviteter

Flere av foreldrene i studien mener at det ikke er mye ulikheter mellom gutter og jenter i Syria i forhold til det å drive med idrett og fritidsaktiviteter. Alt var vanlig i Syria, håndball og basketball, fotball. Bager-PL (far lang tid), forteller at når han bodde i Syria så var fotball, basket, boksinger og fribryting veldig populært i tillegg til friidrett og svømming. Hadi – PK (pappa kort tid), mener at både gutter og jenter generelt driver med idrett, men at det for det meste var gutter som drev med fotball. Det var bare et fåtall jenter som drev med det. Jenter drev mye med håndball, volleyball og styrketrening. Eshal-ML (mor lang tid), forteller at hun selv spilte volleyball. Karima-MK (mor kort tid), forteller at de ikke hadde idrett slik som i Norge. Det var idrett bare innenfor skoletiden. Nabila-MK, (mor kort tid), forteller at guttene gjerne kunne velge fotball, mens jentene gjerne velger matlaging eller husarbeid. Om jentene velger idrett avhenger av hva de er interessert i.

5.3.1.2 Feminitet og maskulinitet i idrett

Vektlegging av prestasjon, ytelse, utholdenhet og styrke innen idretten, har gjort at kvinner i mindre grad har funnet seg til rette i idretten. Idrett er og har vært preget av en utpreget maskulin kultur (Abraham 1998; Theberge 2000; Ulseth 2000; Seippel 2002:43).

Noen av kvinnene fra Norskskolen som nylig er kommet til Norge, mente at det finnes noe idrett som passer for jenter fordi det er feminint, og så er det noe idrett som passer til guttene fordi det er muskler og styrke. Habiba-MK (mor kort tid), mener at for eksempel når en skal løfte mye, så er det best for gutter, ikke for jenter. *“Ingen av jentene kan løfte opp på hodet. Det er boksing f.eks.”*. Hun mente at basket, fotball, ring, aerobic og håndball passet for jenter. Men for gutter var det mest fotball. Karima-MK (mor kort tid), mener at dette har endret seg. I hennes generasjon så var det ikke så vanlig at jenter spilte fotball, men i hennes datters generasjon er det annerledes. Hun spiller fotball i Norge nå. Jaeda-MK (mor kort tid), mener at for eksempel guttene og jentene kan spille basket, men ikke i samme laget. Men begge spiller basket. Jaeda –MK og Karima – MK, alle mødre på Norskskolen, mener at i idrettssammenheng når gutter spiller sammen mot hverandre og jenter spiller sammen mot hverandre, så er det ikke noe problem. Men gutter og jenter kan ikke konkurrere mot hverandre fordi guttene er sterkere og har mer muskler enn jentene.

I Norge fungerer idretten på samme måte. I barneidretten så er det vanligere med blandede lag, mens det i ungdomsidretten er separate lag med gutter og jenter. Det er ikke vanlig i Norge at jenter og gutter konkurrerer mot hverandre. Hva som anses å være «normal»

femininitet og maskulinitet påvirkes av normer. Om disse normene gjentas så kommer de til slutt å oppfattes som naturlige og sanne, som for eksempel at kvinner og menn ikke skal konkurrere mot hverandre (Larsson & Svender 2015).

5.3.1.3 Kjønnsegregering

I Syria var ikke kjønnsegregering i idrett praktisert utenfor det videregående skolesystemet. Alle skolesportmesterskap og nasjonale mesterskap ble følgelig holdt i åpne lokaler og for alle som enten valgte å delta, ha glede av det som tilskuer eller engasjere seg via media (Karfoul 2010:220-221). Karima-MK (mor kort tid), forteller at de hadde blandet gym i barneskolen hvor det går både gutter og jenter, men etter barneskole, etter 6.klasse, når ungdomsskolen begynner, så er det separate skoler for gutter og jenter. Det er det systemet de har i Syria. I dag (fram til 2010) er idrettsopplæring i Syria obligatorisk i statsskoler for gutter og jenter, og inngår i de offisielle eksamene, sammen med de andre fagene (Karfoul 2010:213-216).

Noen av de nyankomne muslimske kvinnene på Norskskolen syntest at det var problematisk å blande kjønn. Kvinnene mente at alt er greit i Norge. De kan gå hvor de vil, men problemet er at det er begge kjønn til stede. Gadi –PK (pappa kort tid) som er kristen, mener at det ikke er noe problem for dem om jenter og gutter er sammen i gymtimer eller ulike aktiviteter. De fortalte at de også likte godt å svømme og at de både dro til svømmehaller i Syria for å svømme og ut til kysten av Aleppo. Muslimske kvinner kan leve sine liv svært ulikt, og de er like forskjellige som andre kvinner. I dag vokser barn og unge opp med andre kjønnsroller enn foreldre- og besteforeldregenerasjonen (Eriksen 1994:169-184).

5.3.1.4 Idrett som “mannsdominert” bastion.

Flere av mødrene mente at guttene drev mer med idrett og fysisk aktivitet i Syria enn jentene, og at det var mer tilgjengelig for gutter enn for jenter. Forskning fra Norge viser at gutter også i Norge generelt er mer fysisk aktive enn jenter, og at de i større grad enn jenter driver med uformelle fysiske aktiviteter sammen med venner (Ungdata 2017).

Bager –PL, som er en far som kom til Norge sent på 90-tallet, mener at Syria er et “mannlig land”. *“Syria er et veldig åpent land”, “- men stort sett at det mannfolk som styrer og driver med idrett”*. Men også i Norge har vi støtt på kvinnefiendtlige, konservative holdninger til idrett- helt fram til 1980-tallet. Konservative og reaksjonære idrettsstemmer har vært å høre også i norsk kontekst- for eksempel Gerhard Heiberg. Han mente inntil 1980-tallet at kvinner ikke passet fysisk til å hoppe på ski. Norges Fotballforbund var for eksempel helt fram til midten av 1970-tallet skeptisk til å la kvinner bli med i forbundet (Goksøy og Olstad 2002), mens fotball i dag er den største idretten blant jenter i Norge (Strandbu og Sletten 2011).

Bager -PL forteller at de alltid har hatt fotball i Syria og alltid hatt landslag siden 50-tallet. Det kan nevnes at på tross av krig har Syrias mannlige fotballandslag holdt stand. Syrias mannlige fotballandslag har aldri kvalifisert seg til VM-sluttspill, men nådde i 2018 fjerde kvalifiseringsrunde. Bager -PL mener at Syria er mer åpent nå og at de som har hatt mest suksess i Syria faktisk er de syriske er jentene. *“De har vært i OL og fikk noe gull der nede og sånn”*. Fotballkulturen går dypt i Syria og før opprøret begynte i 2011 blomstret de nasjonale spillene (Wikipedia). Et eksempel på sin popularitet og rekkevidde kom i 2005 da kvinnelandslaget spilte sin første kamp i en konkurranse (BBC: Conway&David 2017).

5.3.2 Idrettens status i Syria

Det er mye som tyder på at idrett ikke har like høy status blant unge i Syria som i Norge. Nabila-MK (mor kort tid), som var lærer i Syria, forteller at det var fokus i Syria på skolen og fritidsaktiviteter, og at de motiverte veldig til idrett. Men det som er forskjellen her i Norge er at her er det mye mer fokus på fritidsaktiviteter og at det settes som viktig. Det er mye som tyder på at idrett har en forholdsvis høy status blant ungdom i Norge (Ungdata 2017). Flere av de nyankomne kvinnene på Norskskolen mente at også når det gjaldt idrettens verdi og status i Syria sammenlignet med Norge, så var det forskjeller mellom gutter og jenter. Men Karima-MK (mor kort tid), forteller også at det i Syria var en jente som vant i boksing.

Kaysan –PK (pappa kort tid), som kommer fra landsbygda Nord i Syria, forteller at det er noen gode talenter blant jentene, men også blant guttene, men at det ikke er noe som man bruker tid og krefter på, hverken foreldre eller staten. *“Det er ingen som legger vekt på det, særlig jenter, de går og studerer, eller så bare blir hjemme. Det viktigste som opptar en far i familien er å jobbe og skaffe penger slik at familien kan leve og staten gjør heller ingen ting”*. Grunnen til at man satser såpass lite på idrett i Syria tror Kaysan –PK kanskje er fordi det ikke er økonomi til det, og at staten ikke setter det som viktig. Derfor ser man at det heller ikke oppnås noen resultater i idretten i Syria, hverken i fotball eller i andre typer av idrett. Han mener at man heller ikke har sett på det med idrett og fysisk aktivitet som en mulighet for å forbedre helsen sin. I Norge finnes det til sammenligning en rekke tilskuddsordninger for idrett.

Bager –PL (pappa lang tid), forteller at for et land som ikke er så rikt, så handler alt om økonomi. Når kvinner og menn skal tenke på framtida, så er ikke idrett noe framtid i et land som Syria. *“Du tjener ikke bra, ikke sant og da er det at de er veldig flinke til å sparke fotball, kanskje det, men til slutt hva skal jeg bli ikke sant? Hvor mye skal jeg tjene, Ikke sant? Og når jeg blir atten nitten år, da begynner du å tenke på framtida, du er på topp og så begynner du å gå ned. På grunn av du har, du må begynne å tenke ditt eget framtida eller begynner å bygge opp livet, kanskje gå på skole, studere en god linje istedenfor å drive med idrett og ikke til slutt”*. *“I Norge, er du flink med ski, ikke sant, da tjener du veldig bra. Staten eller idretten støtter deg helt til slutt”*

Dette handler altså i stor grad om økonomiske prioriteringer, men dette er også kulturelt betinget. På spørsmål om hvorfor jenter gjerne slutter tidligere med idrett enn gutter mener Bager -PL at dette handler en del om kultur, en del om religion, og det er en del suksess. *“Suksess ... at det er jenter, hvorfor skal de, ho drive med idrett ikke sant? Slite hver dag og trene og svette og sånn, når hun kan finne den prinsen som kan dekke alle utgiftene hennes ikke sant? Det er sånn mennesker tenker. Ikke sant!”* *“Kultur er for oss at jente skal, jeg snakke om mitt hjemland, ikke sant. Drive med idrett, da du må reise og reise aleine, ikke sant”* *“bli borte fra familien, ikke sant, og det er ikke veldig populært i «muslimland» ikke sant”*.

5.3.3 Alder og Livsfase

Mange former for engasjement har en naturlig start og slutt ved at man trer inn i og går ut av roller gjennom livsløpet.

5.3.3.1 Barn og ungdom

Hadi – PK (pappa kort tid), forteller at når barna var små, så var det ikke noe stor forskjell på gutter og jenter i forhold til idrett og fysisk aktivitet, men når de ble eldre så driver de bare for seg, jenter for seg og gutter for seg. Disse fasene bygger da mye på grunnskolesystemet slik det er i Syria med aldersblandede grupper opp til 6. klasse og separate idrettsklasser etter 6. klasse.

Innenfor idrett i Norge ser vi liknende aldersfaser som i Syria. Barneidrett i Norge er idrettsaktivitet for barn til og med det året de fyller 12 år. Dette er idrett i form av mer allidrett. I ungdomsidretten er fokuset foruten "Idrett for alle" også ungt lederskap og fremtidens utøvere. Det er her også kjønnsdelte lag.

5.3.3.2 Voksen

Cala –ML (mor lang tid) fra Irak, trodde ikke at jenter deltar like mye i idrett som guttene. De slutter gjerne med aktiviteter når de er 18 år. Dette gjelder mest for idrett. Årsaken sier hun er at de ikke hadde lag for jenter. Men Cala –ML håper datteren hennes vil fortsette med idrett i Norge. "Hun begynte i 1. klasse og går i 10.klasse nå. Hun bare fortsetter med det fordi hun har et lag som fortsetter". Også i Norge er det generelt mindre tilbud for voksne enn for barn og ungdom dersom en vil holde på med organisert idrett. Det finnes enkelte oldboyslag, men heller færre tilbud for voksne kvinner.

Cala –ML forteller at i Syria slutter gjerne jentene med idrett og aktivitet når de er ferdig med skole. Også norske studier viser en generell nedgang i idrettsdeltagelse gjennom tenårene og over i alderen som ung voksen (Ødegård et al. 2016:18). Cala –ML mener at jenter også sluttet fordi de skulle gifte seg. "De begynner å tenke, de skal ha eget hus og sånn og noen sier det er litt feil å gå på idrett". Hadi-PK (pappa kort tid), forteller at "I vårt samfunn generelt så med en gang jentene gifter seg, så stopper de med utøvelsen av idretten. Kanskje en prosent fortsetter i idrett. Eller at de fortsetter som trenere, ikke som utøvere". Hadi-PK mener at dette er på grunn av tradisjoner i Syria.

Cala –ML forteller at guttene vanligvis gifter seg seinere i Syria enn jentene. Om guttene kan fortsette selv om de har gifta seg mener Hadi-PK (pappa kort tid) er avhengig av hvor mye tid man har disponibelt. "Men selvfølgelig, menn har bedre sjanser enn jenter hos oss". Han mener at årsaken er at kvinner hos dem er veldig opptatt av hjemmet og barna, og at de ikke kan disponere tid til for eksempel idrett eller noe. Og hvis hun i tillegg jobber, da har hun også veldig lite tid. "Samfunnet hos oss er bygd på den måten at jenter er mere bundet enn hva guttene er. Selv om Islam sier ingen ting om det, men det er kulturbetinget." Gadar-MK (mor kort tid) og mannen hennes Gadi-PK, (begge kristne), mener at de i Syria har litt ulik praksis med fysisk aktivitet for muslimer og kristne. De sier at for særlig damene, de palestinske, så er det ikke vanlig å holde på med idrett, spesielt ikke etter at man er tretti. Men de mener likevel at det også er forskjellig.

5.3.4 Tradisjoner og religion

I Syria er befolkningen kulturelt sammensatt, med overveiende arabisk og muslimsk befolkning, men også med flere minoriteter (Store norske leksikon). I Syria finnes det også en del andre religioner både kristne og andre religioner som praktiseres mer eller mindre strengt. Det finnes også her en del regler og skikker for atferd som kan virke hemmende på f.eks. deltakelse i idrett. Det syriske samfunnet er rikt og mangfoldig når det gjelder dens kulturelle, etniske og religiøse sammensetning (Mahmoud & Rosiny 2015:6). Eshal –ML (mor lang tid), forteller at det er mange nasjonaliteter og ulike religioner i Syria. "Så derfor, folk klarer å leve så fint sammen". Bahija-ML (mor lang tid) og Cala-ML (mor lang tid), mener at det heller ikke er store forskjeller mellom, naboland i Midtøsten.

5.3.4.1 Kulturbetingede forskjeller

Statlige forskrifter og lover i Syria i dag, gir kvinner rett til å leve sine liv som borgere på samme måte som menn, uten noen forskjell, forplikter begge kjønn til prinsippene om deling, samarbeid og like karrieremuligheter, inkludert deres rett å øve idrett og sport. For mange syriske kvinner er den største utfordringen å øke nivået av bevissthet, og evne til å overvinne begrensninger av enkelte skikker og tradisjoner (Benn et al 2010:222-223).

Bahija –ML (mor lang tid), mener at det er forskjellig mellom gutter og jenter: *"Ja, jeg tror det er bitte litt forskjell. Det er ikke grenser, kanskje det er kultur"*. Men hun mener at dette er forskjellig fra familie til familie, og at det er forskjell på åpenhet. I forhold til å slutte på aktiviteter så mener og hun at det er forskjellig mellom gutter og jenter. En del slutter når de er ferdig med skole. I Norge får døtrene hennes selv bestemme når de vil slutte.

På spørsmål om det er ulik motivasjon for hvorfor gutter er med i idrett i forhold til hvorfor jenter er med i idrett svarer Hadi-PK (pappa kort tid), at samfunnet hos dem er bygd på den måten at jenter er mere bundet enn hva guttene er selv om Islam sier ingen ting om det, men det er kulturbetinget. *"Ja fordi du kan se at i våres samfunnet så er det forskjellige sammensetninger av religioner, forskjellige type religioner, men du ser jo at det som forener disse menneskene som tilhører forskjellige religionene det er kultur og de tradisjonene som finnes i samfunnet"*.

5.3.4.2 Syria og likestilling

Kvinner og religion kan være et omstridt tema og en vil finne svært forskjellige fortolkninger av både skrift og praksis. I islam og kristendom er synet på kvinner forskjellig innenfor ulike miljøer og retninger. Det er ulike fortolkninger av både bibelen og koranen, og ikke minst er kultur og samfunnet ellers viktig for hvordan en «bruker» religionen (Hestvik 2018). Damali-ML, som kom til Norge som liten jente for litt over 20 år siden, forteller at hun ikke har noe problem med religion. Hun sier at hun har lært barna *"at vi skal se på mennesker som mennesker, ikke hva vi tror på"*. Hun sier også at religionen Islam ikke skiller gutter og jenter og at de er likestilt, men at det kanskje ikke kommer så godt fram. *"Hvis jeg skal behandle barna mine etter religion, så er gutter og jenter like. Ikke noe forskjell"*.

5.3.4.3 Muligheter og begrensninger

Når det gjelder forholdet mellom religion, kultur og idrett, så mener mødrene på Norskskolen at guttene kanskje i deres kultur får mer *"dytting"* til å delta på idrettsaktiviteter enn jentene. *"Men i Islamsk religion er det helt motsatt. I Koranen, Profeten Mohammed sier: Alle damer må ri og skyte og svømme. De sa ikke gutter og jenter. De sa barna"*. *"Det er viktig at vi lærer at det er forskjellig kultur og religion"*. (Tolk, Mødre, Norskskolen kort tid). Islam er en interessant religion fordi det både ligger klare bud om å ta vare på kroppen og deriblant være fysisk aktiv, men religionen kan også virke begrensende på jenters idrettsdeltakelse (Ødegård et al. 2016:20). Nabila-MK (mor kort tid), mener at også i religionen deres blir idrett sett på som noe positivt. Men Nadir –PK (pappa kort tid), forteller at det er en del av mentaliteten hos dem i Syria at de ikke vil tillate at jentene skal holde på med idrett og drive med forskjellige ting. Nadir –PK mener at dette har med tradisjonene i Syria å gjøre og at det ikke har å gjøre med religion. Selv sier han at han ikke har hatt den tankegangen. *"Hadde jentene selv villet og det hadde vært aktuelt å være med, da hadde jeg ikke noe imot"*. *"Mine barn har gått på skole og har drevet med idrett innenfor skoletilbudet"*.

Flere av mødrene fra intervjuene på norskskolen mente likevel at religionen begrenset deres deltakelse i idrett. De fortalte også om en episode i forbindelse med oppstarten av Introprogrammet da de måtte danse foran mennene. Jaeda -MK (mor kort tid), sier at religionen også setter grenser. *“Vi kan ikke danse foran hvem som helst. I kultur også. Det er ikke greit at jeg danser foran mennene. Det betyr religion og kultur”*. Men Karima –MK (mor kort tid), forteller at guttene får spille og danse for dem. Det er ikke noe problem. I noen religioner og kulturer finnes det regler for oppførsel, hvordan man skal forholde seg til det motsatte kjønn, bruk av blikket mv. Menn både beskytter og kontrollerer sine kvinner (Eriksen 1994:169-184). Det foreligger i mange tilfeller et tilsynelatende uløselig dilemma for en sekulær rettsstat som både baserer seg på religionsfrihet og kjønnsmessig likestilling (Borchrevink 2002b; Ødegård et al 2014: 23).

5.3.4.4 Religiøst og tradisjonelt forankrede bluferdighetsfølelser

Med hensyn til hijaben er(var) det ingen regler som refererer til hodedekning i idrett i Syria. Jenter og kvinner kan velge å bruke den eller ikke. I den dominerende idrettsverden krever ofte kroppskultur høy synlighet av menns og kvinners kropp i samsvar med kleskodeforskrifter til internasjonale sportsforbund. Noen muslimske kvinner kan delta når kleskoden er fleksibel, men utelukkes når fleksibilitet ikke eksisterer (Fekete 2008:67). For Gadar-MK (mor kort tid), som er kristen, er det ikke noe problem om jenter og gutter er sammen i gymtimer eller ulike aktiviteter. Når det gjelder påkledning for døtrene og svømming sier hun: *“Vi svømmer, vi dro til svømmehallen i Syria, så det er ikke problem for oss”*. *“Vi liker å svømme og det er viktig. Det er ikke bare å ha det gøy også”*. Når det gjelder klesplagg så fortalte noen av de nyankomne mødrene på Norskskolen at det var forskjell på gutter og jenter og at det i barneskole var vanlig med shorts for jentene, men fra 7-, 8.-klasse var det vanlig med plagg som hel dress. For noen strengt praktiserende muslimske jenter kan religiøst og tradisjonelt forankrede bluferdighetsfølelser knyttet til eksponering av kroppen være én grunn til at idrett framstår som mindre attraktivt og relevant. Men dette gjelder langt fra for alle muslimske jenter (Strandbu 2005). På spørsmål om det er enklere i forhold til religion å blande gutter og jenter dersom de tar på seg bukser og hijab, så var det litt delte meninger om dette. *“Hvis du spør Karima- (mor kort tid), det er ikke greit. Hijab og Hijab. Men noen ganger tar de på seg bukser og bare spiller. Det er forskjellig. De er forskjellige”*, sier Ikram –MK (mor kort tid).

5.3.4.5 Tradisjoner og forskjeller mellom by og land

For kvinner kan det være betydelige hindringer, selv om kvinner lovlig har lov til å jobbe utenfor hjemmet i Syria. I middelklasse urbane- og rurale husholdninger, arbeider det færre kvinner utenfor hjemmet. Blant de øvre og mer utdannede klasser, arbeider kvinner gjerne utenfor hjemmet, og kan finnes i et bredt spekter av yrker (Cultural Orientation Resource Center). De muslimske kvinnene kan leve sine liv svært ulikt og er like forskjellige som andre kvinner. Noen er sjelden utenfor hjemmet, mens andre deltar i utdanning, yrkesliv og politikk (Eriksen 1994:169-184). Eshal-ML (mor lang tid), mener at hun er en litt sånn *“fri muslim”* og at hun er vokst opp i en familie som er veldig bra utdannet og en litt sånn fri familie. *“Vi har grenser, ikke at man ikke misforstår at vi kan gjøre hva vi vil, og tar ikke hensyn til andre. Men jeg gjør alt med respekt”*. Eshal-ML forteller at hun kom fra en familie hvor foreldrene hadde veldig høy utdanning og at de var åpne; *“mora mi sitter med vennene til pappa og pappa sitter med.- Det er ikke som alle andre familier. Vi er åpne, litt sånn fri familie”*. Hun forteller også et pappaen til

dattera, og mannen hennes er oppvokst i Europa og er professor. *"Så mannen min er litt sånn, en fri god pappa, så ikke streng"*.

Kjønnsroller i Syria varierer i henhold til økonomisk klasse, familie og urban / rural bosted. Flere av de som jeg intervjuet mente at grad av åpenhet har å gjøre med om man kommer fra stor eller liten by og utdanningsbakgrunn. *Både det å komme fra stor by og komme fra hjem med høy utdanning virket positivt inn på åpenhet.* Bahija –ML, en mor som innvandret for ca. 20 år siden, tror at det er stor forskjell fra stor by til liten by. Hun forteller at hun selv kommer fra en stor by. Eshal-ML, som selv kom fra Damaskus for rundt 20 år siden, mener at på landsbygda så har man regler på en annen måte enn i byen. Det handler om tradisjon for eksempel at; *"man skal gjøre sånn og man skal ikke gjøre sånn"*. *"Ja, bare litt sånn skikkelige regler og"*. I Damaskus forteller hun, at det var masse forskjellige regler. Alle har laget noen egne regler. For noen er det helt greit at menn er med kvinner, og for andre ikke. Noen går med hijab og andre ikke. *"For du har sikkert hørt masse om Damaskus. Så Damaskus hvis du går på en sånn shoppingssenter, du ser blanding. Noen går med topp, noen går med hijab og noen går litt som her. Så det er forskjellig"*. Farida-ML, en mor som også kom til Norge for over 20 år siden, mener at det er stor forskjell mellom de som kommer fra bygda til de som bodde i Damaskus. Hun forteller at hun selv kom fra Damaskus og hadde alle muligheter. Farida-ML forteller at de om sommeren pleide å besøke svømmehaller. *"Vi har ikke i sjøen i Damaskus, men vi har svømmehaller overalt"*.

Det finnes både konservative eller "tradisjonelle" muslimer, som i større grad enn andre opprettholder tradisjonelle væremåter, og det finnes mer "moderne" kosmopolitisk orienterte muslimer, som ikke er like opptatt av gamle tradisjoner (Eriksen 1994:169-184). Kaysan-PK, en nyankommet far som selv har vokst opp på landsbygda i Syria, mener at det er *forskjell i måten gutter og jenter blir integrert med hverandre på i byen og på landsbygda*. For eksempel i byer etter ungdomsskolen, så driver gutter og jenter sammen både på samme skole og i idretten. Det er ikke tilfelle i landsbyene. Han mener at *det er strengere på landsbygda*. Nadir-PK (pappa kort tid fra Aleppo), mener at *de som bor i byer er mere åpne enn de som kommer fra landsbygda*, og at tanken og mentalitet til de som kommer fra landsbyene er annerledes. Hadi-PK (pappa kort tid), som kommer fra Homs i Syria, mener at de på landsbygda er mer lukket, og at samfunnet er mer lukket der enn i byene. I byene er det mer åpent og mer åpenhet.

5.3.4.6 Kristne og muslimer og åpenhet

Noen foreldre mener at muslimer noen ganger er strengere enn kristne, men at dette er forskjellig fra familie til familie. Dette gjelder også grad av åpenhet. Gadar-MK (mor kort tid) og Gadi- PK (pappa kort tid), som selv er kristne, mener at muslimer kan være åpne, spesielt de som bor i by, men også de som bor ved kysten. Muslimske foreldre kan være strengere også i forhold til å la barna sine være ute sammen med andre. Men det er forskjellig. *"Det er mange muslimer som er åpne, andre ikke"*. Gadi-PK forteller at muslimer noen ganger kan være strengere. Det kan være i forhold til overnatting og camping f.eks. Gadi-PK forteller at når de treffer muslimske familier, så snakker de ikke om aktivitetene til barna fordi de er godt kjent med tradisjonene fra Syria: *"Vi vet hva de tenker, fordi de bodde der i Syria, vet hva muslimsk tenker, hva som er regel, hva de ikke kan, hva er lov, hva er ikke, vi diskuterer ikke det"*.

Gadar-MK, forteller at dette også er forskjellig blant syrere med kristen bakgrunn. Syriske kristne kan også være strengere. *"Hvis du for eksempel er litt streng protestant, de for eksempel danser ikke, men hvis du er armensk-ortodokse, da kan du dra på camping, men ikke danse"*. Gadar-MK mener at *det også finnes strenge kristne her i Norge: "Det var en kristen*

familie i Norge som sa til oss: Skal dere sende barna deres på overnatting? Er det mulig å gjøre det, og vi ble sjokkert! Er det noen som skal diskutere det også her?” Gadar-MK tenker likevel at det er litt større sosial kontroll blant de muslimske familiene enn de kristne. De kristne gruppene i Syria er svært mangeartede. Man finner blant annet syrisk-ortodokse, den ortodokse kirke i Antiokia, nestorianere, ortodokse, armensk-protestantiske og andre kristne grupper som tilhører den vestlige Kirken

Når det gjelder alkohol så sier Gadar-MK (mor kort tid) og Gadi- PK (pappa kort tid) at de kan drikke litt alkohol, men ikke hvis de er sammen med barn. Det er det ikke lov til, hverken for dem eller andre. Når de skal sende barna sine på overnatting så er det viktig for dem å vite hva slags regler som gjelder. *“De forklarte oss at de holder regler det samme som på skole, at de får ikke lov til å drikke og at de voksne får ikke lov til å drikke også”.* Gadar-MK og Gadi- PK forteller at de selv ikke drikker alkohol med barn til stede. *“Hvis vi er på camping med ungdom, da er det ikke lov for oss å drikke”.. “når det er fest, eller lag, men ikke med barna”.* *“Det er viktig altså at de voksne ikke drikker når de passer barn”.* I Norge har vi heldigvis en restriktiv holdning til alkohol når det gjelder barn og unge og idrett: *“Barn og unge som deltar i aldersbestemte klasser (under 18 år) skal møte et trygt og alkoholfritt idrettsmiljø. Trenere, ledere og utøvere skal fremstå som gode forbilder for barn og unge og ikke nyte alkohol i samvær med utøvere i denne alderen”* (Norges Idrettsforbund). Dessverre har ikke alle naboland like restriktive holdninger til alkohol. Det kan by på utfordringer i tilknytning til reiser på cuper og turneringer som klubbene deltar på utenfor Norge.

5.3.5 Oppsummering og drøfting. Kultur, tradisjoner og religion i Syria

5.3.5.1 Oppsummering, kjønnsforskjeller

Av flere grunner er relasjonen idrett og kjønn komplisert. Menn har etter puberteten større muskelmasse enn kvinner. På grunn av dette er derfor menn sterkere og mer utholdende og presterer bedre enn kvinner i de fleste idretter, men variasjonene mellom kvinner og mellom menn er store. Kvinners idrettsdeltagelse har for feminister i Norge vært et viktig anliggende. Idrettsdeltagelse for kvinner på linje med menn har hatt en viktig symbolverdi fordi idretten står i motsetning til en kroppslig disiplinering av jenter og kvinner. Kvinnefotball omtales derfor gjerne som *“et symbol på og en spydspiss for kvinnefrigjøring”* (Gogsøyr og Olstad 2002:85; Strandu & Sletten 2011:94).

Når det gjelder kjønnssegregering sa Karima-MK (mor kort tid), at de hadde blandet gym i barneskole med både gutter og jenter, men at på ungdomsskolen var separate skoler for gutter og jenter. Men også i Norge var kroppsøvningsfaget delt i egne klasser for gutter og jenter til langt ut på 1980-tallet. Noen av de nyankomne syriske kvinnene syntes at det var problematisk når begge kjønn var til stede. Muslimske regler om kjønnssegregering er av flere foreslått som en av de faktorene som tydelig begrenser muslimske jenters idrettsdeltagelse. Islamsk religion prøver på ingen måte å nedvurdere, langt mindre nekte sport for kvinner. Tvert imot, tilskriver Islam stor betydning og funksjon til fysiske styrke og sportslige aktiviteter (Pfister 2000:511). I Syria ble kjønnssegregering i idrett ikke praktisert utenfor det videregående skolesystemet (2010) (Karfoul 2010:220-221).

En av respondentene mener at Syria er et mannlig land og at idrett i Syria er mannsdominert. I samfunnet ordnes mennesker i spesifikke mønster og maktrelasjoner ut ifra kjønn samt ut ifra dagens forestillinger om maskulinitet og femininitet (Connell 1987; Faskunger 2017:103). *Kvinnens deltagelse i idrett i Syria har vært økende* (Topend sports), men fortsatt er deltakelsen for kvinner lav både på organisasjonsnivå, på trenersiden og som utøvere, noe som

indikerer at mange kvinner ikke er nok engasjert i idrett i Syria, og at sporten fortsatt er et mannlig domene (Karfoul 2010:211-225). Dette ser vi også i Norge. I Norge var idretten lenge en arena for unge menn. En rapport om likestilling i norsk idrett viser at kvinner fremdeles er underrepresentert som utøvere, trenere og ledere (Fasting et al.2008; Ødegård et al. 2016:17). Selv om det er nesten like mange jenter som gutter som er med i idrettslag i Norge, så er forskjellene tydeligere når vi ser på eliteidretten. Dette er tydeligst i forhold til lønninger til toppidrettsutøvere og i forhold til medieoppmerksomhet og synlighet av kvinnelige og mannlige utøvere. Den mannlige delen av idrett har både mer status og engasjerer flere. I Norge er det fortsatt den mannlige idretten som får størst oppmerksomhet.

5.3.5.2 Oppsummering, idrettens status i Syria

Teorien om rasjonelle valg (TRV) tar utgangspunkt i at mennesker er motivert av egeninteresse i form av tilgang til belønning. Vi fatter bevisste handlingsvalg ved hjelp av kostnad-/nyttevurderinger (Aakvaag 1998:102; Wollebæk et.al 2015:10). Her vurderes ikke idrett for å kunne være en levevei i Syria, altså i forhold til økonomisk nytte. Det fantes støtte til mannlige og kvinnelige toppidrettsutøvere i Syria (Karfoul 2010:220-221), men dette programmet har nok likevel ikke vært på nivå med satsingen som en finner i Norge. Det synes som om det var svært begrensede muligheter for livnære seg av idrett i Syria. Bager-PL (pappa lang tid), sier at: *«du må begynne å tenke ditt eget framtida eller begynner å bygge opp livet, kanskje gå på skole, studere en god linje istedenfor å drive med idrett»*. Pierre Bourdieu, som var en fransk samfunnsforsker, ville ha spurt hvilken «symbolsk makt» og «distinksjoner» som er knyttet til idrettens posisjon i samfunnet (Bourdieu 1995). Ofte har tiltreknings- og utstøtingsmekanismer mer å gjøre med slike sosiale forhold enn med rene økonomiske realiteter (Ødegård 2016:22).

Verdier kan sies å være sosiale og at de oppstår og fungerer i relasjonene mellom individer og deres sosiale omgivelser. Bager-PL (Pappa lang tid) sier at *«idrett for kvinner i muslimland ikke er populært fordi de må reise aleine og bli borte fra familien»*. Verdier er ifølge Kluckhohn en spesiell type kultur- oppfatninger om det ettertraktelsesverdige som har en sosial karakter- som igjen er en del av en større sosial helhet (Kluckhohn 1951:395; Seippel 2002: 101). Idrett framstår da i Syria ikke som like ettertraktelsesverdige slik den kanskje gjør blant foreldre i Norge.

5.3.5.3 Oppsummering, alder og livsfase

I moderne samfunn kan man skille mellom tre distinkte faser i livsløpet: en tidlig fase preget av sosialisering, utvikling og utdanning, en midtdel, der etableringen av familie og hjem samt yrkesaktivitet spiller sentrale roller, og en tredje fase etter at eventuelle barn forlater hjemmet, man blir pensjonist og til slutt dør man (Musick & Wilson 2008:221; Wollebæk et al. 2015:59). Fra Norske studier har vi sett at overgangen fra barneskolen til ungdomsskolen, og deretter til videregående og voksen, kan representere brudd i tilknytning både til lokalsamfunn og til etablerte sosiale relasjoner (Ødegård et al. 2016:14). At jentene slutter tidligere enn guttene med idrett, kan som noen foreldre sier være kulturbetinget og at *jenter er mere bundet enn hva guttene er*. Det kan da være et spørsmål om idrett er en verdi som er oppfattet som ettertraktelsesverdige for det sosiale miljøet jentene er i (Kluckhohn 1951:395). Forskning viser at både mangel på tid og helseproblemer også vil kunne være barrierer knyttet til livsfase (Wollebæk m.fl.2015). Også for guttene er mangel på tid en viktig årsak til at en slutter med idrettsaktiviteter i voksen alder. Når fedrene begynner å arbeide så er det vanskelig å kombinere idrett med jobb.

5.3.5.4 Oppsummering, tradisjoner og religion

Kulturelt og politisk dominerer den muslimske befolkningen i Syria, dels på bekostning av minoritetene. Eshal –ML, mor lang tid, forteller at det er mange nasjonaliteter og ulike religioner i Syria. *“Så derfor, klarer folk å leve så fint sammen”.*

I Syrisk lov skilles det ikke mellom menn og kvinner, eller mellom religioner. Diskusjonene om minoritetsbefolkningen og idrett handler ofte om islam, *særlig når det er minoritetsjenter det er snakk om. Kvinnens idrett anses som uforenlig (i bred forstand) i flere land, med de verdier og de konsepter av femininitet som hersker i islam, og som tvinger kvinner til underordnethet, avhengighet og til begrensning av deres roller til hus og familie* (Pfister 2000:511). En del av foreldrene mener at flere forskjeller mellom jenter og gutter kulturbetingede og ikke på grunn av religion. Hadi-PK (pappa kort tid), mener at jenter er mer bundet enn hva guttene er, *selv om Islam sier ingen ting om det, men det er kulturbetinget.* Bahija –ML (mor lang tid), mener det også kan være forskjellig fra familie til familie og at det er forskjell på åpenhet. I forhold til å slutte på aktiviteter så mener hun at det er forskjellig mellom gutter og jenter. Jenter i Syria slutter gjerne når de er ferdig på skolen. I Norge bestemmer jentene selv. Religion skiller ikke gutter og jenter. De er likestilt, men dette kommer kanskje ikke så godt fram mener Damali-ML (mor lang tid).

Religion og tradisjoner kan både begrense og muliggjøre deltagelse i fysisk aktivitet. Flere av foreldrene mener at guttene i deres kultur får mer «*dytting*» til å gå på idrettsaktiviteter enn jentene. *Men at det i Islamsk religion er det helt motsatt, fordi Islam ligger klare bud om å ta vare på kroppen.* Flere av mødrene fra intervjuene på norskskolen mente likevel at religionen begrenset deres deltagelse i idrett. En del av mentaliteten hos dem i Syria, fortalte en far, er også at de ikke vil tillate at jentene skal holde på med idrett og drive med forskjellige ting

Feminister har hjulpet muslimske kvinner til å komme inn i et mer offentlig liv gjennom gjenfortolkning av islamske tekster fra et kvinnelig perspektiv, og å fremme likestilling innenfor et islamsk rammeverk (Wadud 2006; Jawad 2009; Benn et al. 2010:36). Slike studier har også hjulpet muslimske kvinner i idrett til å skille mellom religiøse og kulturelle barrierer gjennom å forstå at ingenting i islam utelukker deltagelse i fysisk aktivitet (Sfeir 1985; Daiman 1994; Al-Ansari 1999; Benn et al. 2010:36). Religiøst og tradisjonelt forankrede bluferdighetsfølelse kan også virke hemmende på kvinners deltagelse i idrett. Det er ulikt hva foreldrene mener om klesplagg. Men noen av mødrene fortalte at det i Syria var vanlig med shorts i barneskolen, og lange ben senere.

Flere av foreldrene mente at tradisjoner var forskjeller i by og land, og at de var *strengere og mer lukket på landsbygda.* Det var forskjell i måten gutter og jenter blir integrert med hverandre på i byen og på landsbygda. Noen foreldre mente at de som kom fra by, hadde høy utdanning, var mer åpne. Men at det finnes både åpne og lukkede kristne og muslimer. Dette er forskjellig.

5.4 Kulturelle prosesser, fysisk aktivitet, og foreldrepraksis

Akkulturasjonsprosessen er den prosessen enkeltindivider og grupper gjennomgår for å tilpasse seg sitt nye miljø- på en meningsfull måte. Prosessen består av to uavhengige, kulturelle dimensjoner. For det første i hvilken grad innvandrere velger å bevare og vedlikeholde egen kultur (cultural maintenance), og for det andre i hvilken utstrekning de ønsker å delta i den kulturen som er rådende i det nye landet (contact and participation). Familietradisjoner og sosialisering er et særlig relevant tema innenfor diskusjonen rundt inkludering av unge med minoritetsbakgrunn. Som tidligere beskrevet i teorikapittelet, kan man tenke seg at denne sammenhengen kan operere gjennom flere mekanismer, gjennom sosialisering til bestemte verdier, overføring av habitus, overføring av status og også gjennom arv (Bekkers 2007; Wollebæk et al.2015:62).

For valg og handlinger er individet avhengig av betingelser og rammer, strukturer, og de mulighetene de gir. I følge Skytte (2008) kan kulturell endring forstås kontekstuell. Den betrakter kultur og kulturelle praksiser som uttrykk for karakteristiske trekk ved grupper skapt under historiske, økonomiske, politiske, og sosiale omstendigheter. I dette perspektivet skjer ikke bare kulturelle endringer gjennom overføring fra en generasjon til en annen, men også gjennom nye erfaringer, for eksempel migrasjon. Immigranter og flyktninger vil i møte med det norske samfunn, møte krav om endring av kulturelle praksiser på flere områder (Alseth et al.2014:14).

Flere norske studier (Ommundsen, 1986; Seippel, 2002; Stefansen et al., 2016b) har vist at foreldre spiller en avgjørende rolle som introduksjonskanal og pådrivere for barn og unges idrettsaktivitet. Flere studier har vist at det blant foreldre med innvandringsbakgrunn er lite kjennskap og fortrolighet med den norske måten å organisere idrett på. Dette, i kombinasjon med manglende tradisjon i foreldrenes opprinnelsesland for at jenter skal drive med idrett, samt ulike kulturelle praksiser for oppdragelse av gutter og jenter, bidrar til at det ikke er like selvfølgelig for foreldre å introdusere døtre til idretten (Strandbu, 2006; Walseth, 2006, Ødegård m.fl., 2014:72). I tillegg har flere pekt på at kulturelle praksiser i deler av innvandremiljøene kan bidra til å begrense handlingsrom og idrettsdeltagelse, særlig blant jentene (Ødegård m.fl. 2014:72).

5.4.1 Egen bakgrunn og erfaring med fysisk aktivitet og barns aktiviteter i Norge

I denne studien stilles respondentene spørsmål om oppvekst og hverdagsliv i hjemlandet og forholdet som de har til idrett og fysisk aktivitet. Den viktigste begrunnelsen for å legge foreldrenes fødeland til grunn, er en antakelse om at vesentlige fellestrekk skiller ungdom med foreldre som er født utenfor Norge fra jevnaldrende med norskfødte foreldre. Det å vokse opp i Norge med innvandrerforeldre, kan gi grunnlag for andre oppvekstbetingelser enn det som er vanlig for barn i majoritetsbefolkningen. I tillegg har våre respondenter forskjellig innvandrerbakgrunn. Den første gruppen med Syriske innvandrere som kom til Norge for ca. 15-20 år siden, kom frivillig og fra et annet Syria enn de som er kommet nylig, fra et land i krig.

I intervjuene av foreldrene ønsket jeg også å få mer informasjon om deres egen bakgrunn og oppvekst i Syria og deres erfaring med fysisk aktivitet. Jeg ønsket også å få rede på deres og barnas aktiviteter her i Norge. For de som har bodd lenge i Norge har det vært ulikt hvor gamle de var når de kom til Norge. Noen har kommet til Norge i relativt voksen alder, mens andre når de var unge og også barn. Erfaringene til respondentene vil derfor variere både i tid

og i kontekst. Flere av mødrene i studien fortalte at de hadde erfaring med fysisk aktivitet og idrett fra Syria. Det meste av dette foregikk i forbindelse med skole. I tillegg så lekte de gjerne ute på fritida i gata der de bodde. De fleste mødrene sluttet med idrett når de var ferdig på skolen. Også når det gjelder fedrene så hadde de fleste erfaring fra idrett gjennom aktiviteter på skolen, det mest vanlige for fedrene var fotball. Flere av fedrene fortalte at de spilte på løkka i fritida. Noen fedre drev også med sykling, svømming og boksing i privat regi, mens noen av guttene drev med fotball. De fleste av fedrene sluttet med aktiviteter da de begynte å arbeide fordi det var vanskelig å kombinere idrett og jobb.

I Norge er det få av de syriske foreldrene som holder på med idrett og fysisk aktivitet. Noen sier at de ikke har tid. I tillegg til at det mangler tilbud. Det finnes ikke like gode muligheter for de voksne som for barn å være aktive i organisert idrett i Norge. Men resultater fra andre studier viser andre tendenser. I følge annen forskning fra Norge når det gjelder treningsaktiviteter i befolkningen 15 år og eldre, er andelen aktive høyere blant innvandrere sammenliknet med ikke-innvandrere innenfor uorganisert trening/mosjon, fitness/kommersiell trening, organisert trening og andre aktiviteter (Breivik og Rafoss 2017: 111).

I Norge ser håndball og fotball, i tillegg til svømming, ut til å være de mest populære idrettsaktivitetene for jenter. For guttene er nok fotball mest populært. Det gjelder både for de som er født i Norge og de som er kommet hit nylig. En del spiller i idrettslag, mens andre bare spiller på skolen og på fritida. De færreste av de syrerne som har kommet for kort tid siden, har erfaring med idrett og idrettslag fra Syria slik vi kjenner det i Norge. Når det gjelder spørsmål om egen utøvelse i idrett og fysisk aktivitet så kunne overføringen her tyde på at det både kunne være i form av overførte verdier, status, habitus og kanskje også genetiske overføringer fra foreldre til barn. Noen ganger så kan flere mekanismer spille inn. Andre ganger vil barnas egne valg, eller sosiale nettverk ha betydning.

5.4.1.1 Verdioverføring

I en del familier foregår sosialiseringen fra foreldre til barn ved at en ønsker å overføre verdier fra foreldre til barn. Dette kan for eksempel være aktiviteter som en mener vil være bra for barnet. FAMILIE B- kom til Norge for ca.15- 20 år siden. Pappa Bager-PL forteller at han elsker sport. Men han har deltatt lite i organisert sport. Han har spilt litt håndball og litt fotball. Mammaen Bahija-ML, forteller at hun var en aktiv jente, men hun sluttet med aktivitet da hun var ferdig med skolen. De var ikke vant med fysisk aktivitet og idrett slik som i Norge. Som ung hadde Bahija-ML spilt piano, og hun forteller at hun ville at dattera hennes også skulle lære å spille piano i Norge. Begge døtrene på 11 og 14 år har vært aktive med både idrett, musikk og kunst. Begge døtrene har sluttet med aktivitet nå, fordi skolen tar for mye tid. Noen ganger fatter vi bevisste handlingsvalg ved hjelp av kostnad-/nyttevurderinger (jf. Teori om Rasjonelle Valg). I dette tilfelle er vurderingen at jenter ikke har samme framtidsmuligheter i idrett som gutter. Bager-PL tenker at jenter og gutter har forskjellige roller. Han vil gjerne at jentungen får en god utdanning og gjør det veldig bra på skolen. Men han sier at guttungen kan gjøre det bra både på skolen eller i idrett. *“Hvis han gjør det veldig bra i idrett, så er det kanskje bedre”. “Men som sagt at gutter er, eller mannfolk er, har en bedre framtid her, hvis en driver med en bra toppidrett. Jeg tror ikke at i hvert fall jenter tjener det samme.”* Bager-PL mener likevel at det ikke spiller noen rolle hva du gjør: *“Det viktigste er at du gjør det bra, og at du er fornøyd med det du gjør”.*

Noen ganger kan også verdioverføring handle om at en ønsker å lære noe og også om de mulighetene som er i Norge. Som Gustavo Ramirez (1990) og Svante Lundberg (1989) mener,

representerer eksiltilværelsen et brudd med fortiden, men også at den representerer noen nye muligheter. Paulo Freire beskriver eksilet som *en læringsprosess* (Ramirez 1990). I dette ligger det en implisitt forståelse av flyktningen som et handlende subjekt og ikke som et passivt offer (Berg 2010:23). FAMILIE K- kom som flyktninger til Norge for kort tid siden. De kommer opprinnelig fra Ensacca-provinsen i Syria, men var 6 måneder i Libanon før de kom til Norge. Familien har 7 barn. Moren Karima-MK forteller at hun i Syria ikke hadde noen annen form for idrett enn det som de hadde på skolen i skoletida. Far Kaysan-PK, forteller at han dreiv med sykling på skolen og også kroppsbygging. Da han var 15 år gammel begynte han med noe som het junioraktiviteter som en del av skoletilbudet. De som var med på dette ble sendt til å delta i forskjellige konkurranser. Men de hadde ikke noen profesjonelle trenere som trente dem. Det var først og fremst basert på egen innsats og trening. Karima-MK og Kaysan-PK er opptatt av de mulighetene som barna får i Norge. Karima-MK, forteller at barna i Syria bare lekte sånn frilek med andre slektninger og venner i gata og at de ikke hadde organisert idrett slik som i Norge. I Syria i hennes generasjon så var det ikke vanlig for jenter å spille fotball, men for hennes datters generasjon er det annerledes. Hun (datter) spiller fotball med jentelag. Det spiller heller ingen rolle for Karima-MK om lagene er blandet med gutter og jenter sammen, men hun sier at det er datteren som ikke vil spille på et sånt blandet lag.

En kan se idrett både som en *egenverdi* eller en *merverdi, altså at idretten har en verdi utover selve idretten*. FAMILIEN M kom til Norge som flyktninger. De var i Libanon 1 og et halvt år før de kom til Norge. Magid-PK, forteller at han har ingen erfaring i forhold til idrett og fysisk aktivitet i fra Syria. Gymtimen forteller han, ble også ofte gjort om til matematikk. Det var ikke idrettsanlegg slik som i Norge. Det var bare en tomt som guttungene hadde gjort om selv til en slags fotballbane. Magid-PK forteller at barna pleide å spille på fritida med venner og kjente. *“Datteren min var liten, krigen har vart i fem år”. “Fem år under krigen har fått oss til å glemme alt som heter idrett”*. Han vil gjerne at ungene hans skal drive med idrett, og at *de har en sunn kropp og et sunt hode. “Idrett er livet”*, sier Magid-PK. Han forteller at han har to sønner som går på videregående. De spiller fotball en gang i uka og sparker fotball med vennene sine. Sønnene spiller ikke på noe fotballag. Han synes at det vil være positivt om barna begynte å spille på et lag. Problemet hans sier han, er at han ikke vet hvordan han får barna sine til å slutte med mobilbruk, “laptopbruk” og komme seg ut av huset og begynne med en aktivitet. Også i norske familier kan det være et problem at barn, kanskje spesielt gutter, er for inaktive og bruker mye tid foran pc-en. Dattera hans er interessert i volleyball og han har ikke noe problem at hun driver med det, men i forhold til det med shorts så vil han gjerne at dattera skal ha *“lange bein”*. Dattera hans var også med på svømmekurs, og hun fikk lov da til å ikke dusje naken. Som tidligere nevnt kan høy synlighet av menns og kvinners kropp i samsvar med den dominerende idrettsverden være en barriere for deltagelse i idrett for noen (Fekete 2008:67). Innenfor en del idretter som beachhåndball, beachvolleyball og svømming mm, kan dette være en utfordring. Noen muslimske kvinner kan delta når kleskoden er fleksibel, men utelukkes når fleksibilitet ikke eksisterer.

5.4.1.2 Habitusoverføring og nettverk

FAMILIE G- er en kristen familie som kom til Norge fra Aleppo for et par år siden. I Syria jobbet mor Gadar-MK og far Gadi-PK med korps/speider i kirke i Syria (ikke offentlig) og underviste ungdommer. I Syria likte de godt å svømme og dro gjerne til svømmehaller eller ut til kysten for å svømme. De pleide å gå på tur i fjellet i Syria. Sønnen Givon spilte fiolin i Syria. Han har fortsatt med musikk i Norge i tillegg har søstrene hans begynt å spille henholdsvis cello og klarinett. De

to jentene har også startet i svømmeklubb i Norge, slik at de på en måte har fortsatt med det de gjorde i Syria, altså en habitus. Familien forteller at de også er glade i å gå tur og at de en gang var på tur til Galdhøpiggen sammen med Røde kors, med det var ikke helt det samme, *“for i Norge er det jo masse snø!”*

Noen ganger vil sosialt nettverk ha betydning for om man begynner med idrett og frivillig arbeid. Personlig kontakt med personer som er aktive innen frivillig arbeid eller idrett øker sannsynligheten for at man selv fatter interesse eller blir rekruttert (Sundeen & Raskoff 2000; Wollebæk et al. 2015:54). Sønnen Givon-GK på 15, år startet med orientering i Norge fordi en jente som han spiller sammen med i musikken tok han med på orientering. Siden har resten familien til Gadar-MK og Gadi-PK begynt å løpe orientering.

5.4.1.3 Habitus eller genetisk, spørsmål om arv eller miljø

I noen tilfeller kan overføringsmekanismer være en habitusmekanisme. En habitusmekanisme på sin side forutsetter at erfaringer i oppveksten gjør at idrett og frivillighet i varierende grad blir del av individers naturlige måte å være på- deres habitus, noe man «bare gjør» (Bourdieu 1994). En overføring mellom generasjoner kan i noen tilfeller være en genetisk overføring, men dette er vanskelig å kunne dokumentere.

FAMILIE E- kom til Norge for over 20 år siden. Mor Eshal -ML kom til Norge på familiegjenforening og far kom fra Syria via Serbia tidligere. Begge hadde høy utdanning før de kom til Norge. Både mor og far i familien har vært ganske aktive i idrett i Syria. Eshal -ML forteller at hun var plukket ut på skolens volleyballag, fordi hun var litt høy og sprek som hun sa. Hun forteller at de spilte kamper med andre skoler også. Men da hun begynte på universitetet sluttet hun. Eshal -ML fortalte at mannen hennes og far til datteren, hadde vært med på et av fotballandslagene i Syria for mange år siden. *“Han var en av de Syriske gutter på den tida, for han var veldig kjent og populær der, så datteren min har arvet beinet til pappa”*. Det at datteren er flink i idrett kan da både være genetisk, at hun har arvet noen egenskaper fra foreldrene, men det kan også være en habitusmekanisme, at hun er vokst opp i et miljø hvor idrett har hatt betydning. Om en egenskap er på grunn av arv eller miljø er ellers en lang og vanskelig diskusjon. Eshal -ML tror at datteren fra hun var liten har hørt mye fotballsakk fra pappaen. *“Så begynte hun og så går hun i all slags vær og er veldig interessert”*. Eshal -ML forteller at hun aldri hadde tenkt at datteren skulle gå og spille fotball fordi hun egentlig synes at det var sånn som gutter går på, men ikke jenter. Hun forteller at hun meldte datteren på dans da hun var 4 år gammel. Datteren spiller nå på Fram hvor hun har vært med i to, tre år.

5.4.1.4 Arv, miljø eller status?

For noen kan en overføring og sosialisering fra foreldre til barn både handle om habitus, status og kanskje også arv. FAMILIE H- fra Homs kom til Norge som flykninger for under 2 år siden. Mammaen Habiba-MK, forteller at hun var glad i idrett og at hun på den tiden hun var i Syria, var i aerobiclag for damer. Pappaen Hadi-PK, forteller at han har drevet mye med svømming og dykking, og også karate. Han forteller at årsaken til at han var med på svømming som ung, var at storebroren hans var trener og at han svømte med han. Hadi-PK forteller at også årsaken til at sønnene hans hadde drevet med fotball i Syria, er på grunn av morfar og onkelen i Syria. Guttene til Hadi -PK fikk være med morfaren og onkelen sin på fotballtrening i Syria. Hadi-PK forteller at han har fettere som spiller fotball på store lag i Syria, enten som spillere eller som trenere, og at to av fetterne hans er proffe, hvor en av dem spiller i utlandet. Begge sønnene deres har fortsatt med fotball i Larvik. Den yngste sønnen spiller med et lag som er delvis

utlendinger, men Hassan-GK spiller med hovedlaget til Fram. Hadi-PK forteller at han har skaffet anledning til at de både er med på fotball og svømming, men det er sønnene som har valgt retningen ut fra det som de er mest interessert i. Når det gjelder datteren på 6 år, så mener han at hun kanskje kan drive med turning eller med ballett hvis hun er interessert i det. Han ser at hun har en myk kropp og at hun driver med disse bevegelsene hjemme.

I dette tilfellet vil det være sannsynlig at en habitusmekanisme spiller en rolle i og med at både far og sønner er vokst opp i et miljø preget av idrett. Arv vil sikkert også spille en rolle her. Det kan også være mulig at overføring av status spiller en rolle som overføringsmekanisme her. Med flere familiemedlemmer som profesjonelle fotballspillere i familien, og at fotball for menn er viktig i Syria, så vil dette kunne føre med seg både stolthet og status for familien. Hadi-PK forteller at eldste sønn Hassan-GK er veldig interessert i fotball, veldig opptatt av å følge med fotball, med "voteringer" og følger med nyhetene og om fotballspillere.

5.4.1.5 Sosiale nettverk

I noen tilfeller vil venner og sosialt nettverk ha mest betydning for om man begynner med idrett eller idrett. FAMILIE D, Mor Damali-ML, kom til Norge da hun var 7 år med sine foreldre for mange år siden. Hun forteller at hun alltid har deltatt på svømming, men at hun aldri har hatt noe interesse av fotball og håndball og at hun ikke kjent med ball. Både sønnen Djamel-GL på 15 år og datteren Dounia-JL på 10 har begynt å spille på grunn av andre klassevenner. Mor Damali-ML er likevel ivrig til å støtte opp om laget og barna.

5.4.2 Erfaring fra dugnad og annet

Frivillighet kan på samme måte som deltagelse i idrett være knyttet primærsosialisering, det vil si erfaringer som er gjort i oppveksten i form av eget engasjement, organisasjonsaktive foreldre eller tilhørighet i et lokalsamfunn preget av dugnadskultur. En rekke studier har vist at slike erfaringer er viktige for å forklare omfang av frivillighet i voksen alder (Astin, Avalos & Sax 1999; Janoski & Wilson 1995; Sundeen & Raskoff 1994; Wollebæk et al. 2015:13).

Flere av de syriske foreldrene mente at det ikke var så vanlig med dugnad slik vi er vant til i Norge. Det var mer vanlig at man betalte for å være med på forskjellige aktiviteter. En del av mødrene er likevel kjent med dugnad fra andre sammenhenger. Gadar -MK (mor kort tid), forteller at det ikke er dugnad slik som i Norge. Loppemarked, slik som det med å lage mat til andre, finnes ikke i Syria. Hun var likevel vant med annen type dugnad i forbindelse med arbeidet i kirken i Syria. Mye av aktiviteten i Syria er også frivillig. Trening og fotball er frivillig. Gadi-PK, pappa kort tid, mener at dersom man for eksempel liker fotball, da kan man hjelpe til på kamper. Han mener også at tid er kostbart i Norge i forhold til i Syria og at det i Syria er billig å gå på for eksempel fotballkamp eller basket.

Bahija – ML (mor lang tid), fortalte at hun flere ganger måtte gjøre dugnad om sommeren i regi av skolen i Syria. Dette kunne vare i opptil 20 dager midt på sommeren. Hun forteller at de midtsommers måtte vaske, rydde og male veier. Cala-ML (mor lang tid) som kommer fra Irak, forteller at hun hadde samme erfaringen fra oppveksten i Irak. Også Damali – ML som kom til Norge da hun var liten, hadde hørt fra slektningene sine når hun var på besøk der i Syria før krigen, at de hadde masse dugnader. "Så, dugnad er noe også fra hjemlandet." Hun mente at de er mest vant med dugnad i store byer. En far poengterte likevel at de også i Syria hadde frivillighet og dugnader.

5.4.3 Utdanning og jobb

Før utbruddet av den sivile konflikten (borgerkrigen) i 2011, var syriske unge blant de mest utdannede i Midtøsten-regionen (Bouchane 2016:76). De fleste av de syrerne som innvandret til Norge for 15-20 år siden er i jobb i Larvik nå. Dette gjelder både for kvinner og menn. Noen er også trygdet eller de tar videreutdanning. De som er kommet til Larvik nylig som flyktninger, er på introduksjonsprogram. Det var også en familie som var ferdig med introduksjonsprogrammet av de som kom for noen få år siden. Flere av de som er blitt intervjuet i denne studien har til dels tatt høyere utdanning i Syria/Irak og har hatt gode jobber. En del av disse har hatt og vil sannsynligvis ha vanskeligheter med å komme i jobb og få en like god jobb som det de hadde i Syria.

Tradisjoner når det gjelder utdanning og jobb i Syria og Norge er på flere områder ulikt. Noen av respondentene mener at jentene i Syria gjerne tok lengre utdanning enn guttene og at guttene avbrøt studiene for å jobbe. Nabila-MK, jobbet som lærer før hun kom som flyktning for kort siden til Norge. Hun mener at i Syria studerer jenter mer enn guttene. Hun mener at grunnen til dette er fordi økonomien i Syria ikke har vært så bra. Mennene måtte ut for å jobbe, mens jentene kunne fortsette å studere. Nabila-MK sier at jentene begynner å jobbe etter at de er ferdige med skolegangen, guttene avbryter studiene for å jobbe og tjene penger. Det er ikke så vanlig at kvinnene jobber i Syria som her. De sluttet ofte å jobbe da de giftet seg. Bahija –ML (mor lang tid), forteller at hun selv studerte økonomi og jobbet i bank i Syria, men at hun sluttet. *“Det er min kultur, det er jentene, at de ikke må jobbe”. “De er, du kan si prinsessa ...”* Men i Larvik har Bahija –ML en vanlig jobb.

Tall fra SSB viser at de som kom tidligere fra Syria hadde litt høyere utdanning enn de som er ankommet etter 2012.⁶⁶ En del foreldre har måttet ta ny utdanning og andre slags jobber i Norge enn det de hadde i Syria fordi utdanningen de har fra Syria ikke er godkjent i Norge. For en del er det en vanskelig situasjon å måtte starte med et nytt studieløp og kanskje måtte begynne å ta opp igjen til og med videregående utdanning. Eshal –ML, som kom til Norge for lengre tid siden, forteller at hun studerte til advokat i Syria, men at hun ikke har faglig utdanning. *“Jeg slutta, for når jeg kom etter mannen min så var jeg til 3. klasse der, så jeg har et år til, og så sende alle papirene mine her når jeg kom hit til Oslo, så de sa at jeg må begynne fra 1. klasse i Oslo. Jeg synes det er litt vanskelig”.* I Norge tok hun utdanning som fagarbeider barne- og ungdomsarbeider og jobber nå i barnehage. En av fedrene Magid –PK, som er en av de nyankomne fedrene, forteller at han jobbet som radiograf på et sykehus i Syria. Han hadde der ofte 16-17 timers arbeidsdag. For at han skal få arbeide som radiograf i Norge så må han ta både videregående skole og videre 3 år på høyskole etter det.

5.4.4 Familietradisjoner, Verdier og oppdragelse i Syria

Økt migrasjon har bidratt til større variasjon i både familiestørrelse og familiekulturer når det gjelder slektsrelasjoner og familiebånd. Migrasjon, på frivillig så vel som ufrivillig basis, innebærer både kreative og smertefulle prosesser, som gjør at migrantene selv og deres situasjon hele tiden er i bevegelse. Det gjelder også både samfunnet de flytter fra og samfunnet de flytter til. Dette bringer med seg uforutsette situasjoner og reaksjoner som en vanligvis ikke

⁶⁶ Gjennomgående så har også mennene en høyere utdanning enn de kvinnelige innvandrerne. Av de nyankomne syriske innvandrerne er det omlag 25 prosent som har utdanning på universitets- eller høghskolenivå. Til sammenligning har befolkningen generelt, 33 prosent høyere utdanning på dette nivået, altså noe høyere prosent (Dzamarija M. T. 2018:4).

er opptatt av. Migrasjon innebærer ofte store forandringer i livsbetingelser- sosioøkonomisk, sosiokulturelt og psykososialt- for dem det gjelder. Den påvirker familiestrukturer, roller, status og relasjoner mennesker imellom samt menneskers forhold til omverdenen (Quareshi 2008:142).

Familiestrukturen i den patriarkalske storfamilien er hierarkisk, der alder og kjønn er avgjørende for ens plass. "Vi" er det mest anvendte begrepet i storfamilien i motsetning til den individorienterte norske kjernefamiliens "jeg"-begrep (Eriksen: 1994:149- 155). Aahil-PL kom fra Irak for rundt 20 år siden. Han forteller at i familien som han vokste opp i, hadde ikke jentene så mange stemmer. Han forteller at han har fire søstre som alle studerer fordi pappaen bestemte det. *"Pappa og familie bestemmer". "Det er sånn religion i Irak".*

Det viktigste aspektet av livet til syrerne er familien. Familien omfatter ikke bare kjernefamilien, men også besteforeldre, tanter, onkler og fettere. I Syria er det ofte tette bånd mellom familiemedlemmer. Hvis foreldrene kan bo hos sine barn eller hvis den ene er gjenlevende, så er det helt naturlig at de bor hos sønnen eller dattera. Nobila-MK (mor kort tid), mener at dette kan være både positivt og negativt. *"Hvis det er en yrkeskvinne som er ute og jobber, så kan det være negativt"- "men hvis man er hjemmeværende og ikke har jobb utenfor hjemmet, da er det greit. Da er man sammen med noen andre i huset. Det kan være positivt".* Men for Nobila-MK som selv jobbet i Syria, så mener hun at det påvirker henne fordi hun ikke hadde nok tid. Hun mener at det skal være orden og system på slike ting når man er ute og jobber, slik det er her i samfunnet.

Mens foreldre i alle samfunn forventes å ha pleie og beskytte barn (Bornstein 2006), påvirker kultur et bredt spekter av familiefunksjoner, inkludert roller, beslutningsprosesser og kognisjoner og praksis knyttet til barneoppdragelse og barns utvikling (Benedict R.1938; Bornstein 2009;Bornstein & Bohr 2011:15). I Syria er menn hovedsakelig ansvarlige for å jobbe og finansielt støtte hele familien. Habiba-MK (mor kort tid), mener at det i deres kultur forventes at guttene har mer ansvar enn jentene. *"Jentene, når de gifter seg så har de ingen ting. Men guttene de må forsørge. Hvis mammaen og pappaen kan ikke, de må passe på, de må spørre, de må hjelpe mer enn jenter".*

Syrerne følger opp barna sine tett. Dette inkluderer å hjelpe barn med skolearbeid og overvåke alle aktiviteter så godt de kan. Tradisjonelt så er det mindre sannsynlig at jenter som har passert puberteten er ute og spiller på fritida. Det er mer sannsynlig for dem å bli hjemme eller hjelpe til med husarbeid (A Guide for Refugee Sponsors). Det er forskjeller i forhold til idrett og verdier i Syria og Norge. Det blir ikke satsset så mye på idrett i Syria som i Norge. Jobb og utdanning blir ofte prioritert høyere blant annet på grunn av økonomi. I tillegg til at jenter har mer fokus på skolearbeid i Syria. Nabila –MK (mor kort tid) sier at *"Jeg var lærer selv og det kunne jeg se hos elevene at jentene var mere fokusert enn guttene."* *"hos oss, jenter studerer mer enn gutter."*

Noen fedre mener også at det er store forskjeller i normene i Syria og Norge og at de er noe strengere i Syria særlig i forhold til døtrene, men at de her i Norge gir mer frihet til barna. Kaysan –PK (pappa kort tid), mener at det er store forskjeller på normer i Norge og Syria, men det kan også være at noen er strenge her på noen områder. *"Men for meg betyr det å bry meg om barna mine at jeg følger dem opp. Jeg følger med hva de gjør, jeg observerer hva de gjør og at jeg bryr meg når det er viktig."*

Når det gjelder overnattingsturer og jenter, er det en del forskjell mellom Syria og Norge. Kaysan –PK, pappa kort tid, forteller at basert på tradisjoner og kultur så tillater man ikke døtrene som er 15 år eller eldre å være med noen andre som man ikke kjenner. Da må enten far

eller bror være med. I Syria overvåker ofte gutter oppførselen til sine søstre, og eldre jenter (og noen ganger gutter) bidrar til å ta vare på yngre søsken (A Guide for Refugee Sponsors). I Syria var det også strengere dersom en ønsket å reise på tur med et lag eller gruppe. Gadi-PK (pappa kort tid), forteller at en da måtte søke om skriftlig tillatelse. Dette var selv om gruppa bare skulle være borte en dag. Her måtte en svare på ulike spørsmål som hva de jobbet med, hva de skulle gjøre der mv. *“Altså staten beskytter når du reiser på tur. Staten beskytter deg også hvis noe skjer, da kommer de og hjelper oss. Derfor sier vi at det er veldig mye trygghet. Det var mye trygghet før. Men nå er det motsatt.”*

5.4.5 Oppdragelse i Norge, roller, sønner og døtre

Foreldre kan bli utsatt for komplekse transformasjoner når familier utvandrer fra et samfunn for å bosette seg i et annet. Flyktingeforeldre og immigranter møter en rekke foreldrerelaterte utfordringer på makro-, meso- og mikronivå når de bosetter seg i en ny kultur med en kryssild av ny kulturell informasjon og samfunnsmessige endringer (Fong 2004; Ong 2018:9). På en rekke områder vil både botid i Norge, opprinnelsesland og om man selv har innvandret til Norge eller er født her, være avgjørende faktorer for integrasjon i norsk samfunnsliv (Ødegård et al. 2014:14). Mennesker er både kulturbærere, formidlere og kulturentreprenører som stadig omformer og omskaper kultur. Så vel stabilitet, fleksibilitet og endring i kulturer har sin rot i menneskers streben for å mestre og eventuelt forbedre livsvilkårene de står i. De fleste mennesker er naturlig opptatt av og streber etter å videreformidle sin kulturarv og sine verdier til etterkommerne (Quareshi 2008; Berit Berg 2010:118).

5.4.5.1 Kulturelle prosesser

Damali –ML, er en mor som kom til Norge som barn med sine foreldre rundt 1990. Hun mener at det var veldig stor forskjell når foreldrene hennes kom til Norge i 1990, spesielt i Larvik fordi det ikke var så mange utenlandske her da. Det var nytt land, nytt språk. *“Alt var nytt, miljø, skikker, alt, alt var nytt i forhold til mine foreldre”*. Damali –ML forteller at hun synes foreldrene var veldig forsiktige med alt, og veldig forsiktige med dem som barn. *“Ikke sånn som nå, som jeg er med mine barn som er vokst opp her. Jeg vet hvordan ting er og ting blir. ... det var en del ting som jeg for eksempel ikke fikk så mye lov til som mine barn nå. De har større frihet.”*

I følge Berry (1997) har både forbindelser til den nye kulturen og forbindelser til opphavskulturen innvirkning på akkulturasjonsprosessen, og det var flere mulige strategier enn å gå fra den gamle kulturen og omfavne den nye (Berry et al.2006; Battin 2013:5). *Eksilet* innebærer å forlate noe, men også å møte noe nytt - nye levesett, normer, verdier, språk, klima osv. (Berg 2010:27). Damali –ML synes at det er masse ved det norske samfunnet, og veldig mange verdier som vi har som hun også har lært av sine foreldre. Så det var ikke nytt for henne. *“Så jeg håper at de kan leve etter norske verdier.”* Hun synes også at det er mye til felles. *“Det er masse jeg har i min religion som er i det norske samfunnet allerede. Og det gjør ting lettere.”* *“Så det er jo også verdier som vi lærer. Vi lærer og lærer dem videre til våre barn og det er veldig bra. Ja, det er ikke store vanskeligheter”*.

Å bryte opp er en del av flyktingetilværelsen, men flyktingetilværelsen innebærer også møter med nye levesett, verdier, normer, språk, klima osv. Farida – ML, som kom til Norge for over 20 år siden, mener at de arabiske foreldrene er litt strengere enn de norske, for de har lært hvordan de skal oppdra barna, hvordan de skal oppføre seg, hvordan de skal være på skolen, hjemme osv. *“Men de bøyer seg her i Norge, de klarer ikke å stå på akkurat som de har stått på nede i Syria”*. Det forandrer seg her på grunn av miljø og på grunn av at de bor i Norge.

“Så de blir mykere eller de er nødt til å bøye seg. Så de har ikke noe valg noen ganger, så de ser de går med norske eller de er i kultursamfunnet. Ja, så det blir forandring”.

5.4.5.2 Omsorg, regler og nye muligheter

Familien har, uansett hvem og hva den rommer, fortsatt stor betydning for barna, og står for hovedtrekkene i verdier og hvordan roller utøves. De fleste foreldre anstrenger seg for å gi barna omsorg og lære dem regler og ritualer for at de kan tilpasse seg sosiale situasjoner de måtte komme i (Berg 2010:118). Når det gjelder normer, så mente noen at det er store forskjeller mellom Norge og Syria, men det kan også være at noen er strenge her på noen områder. Kaysan –PK (pappa kort tid), forteller at de gir mer frihet her. *“Vi gir mere frihet her. Fordi det er forskjellige syn på frihet her. Det er annerledes når det gjelder at man bryr seg på en helt annen måte om barn, om jenter, om skolegangen, om idretten. Hos oss har man et helt annet syn på jenter når de kommer til puberteten og da er det å gifte dem bort.”* Men for Kaysan-PK betyr det å bry seg om barna hans at han følger dem opp. *“Jeg følger med hva de gjør, jeg observerer hva de gjør og at det at jeg bryr meg når det er viktig”.* Om datteren som er 15 nå sier han at: *“Jeg ville ikke godtatt at hun går og overnatter med en ungdom hjemme hos familien hans i den alderen. Når hun oppnår 18 år da er hun fri til å velge”.* Eshal –ML (mor lang tid), forteller at om noen år når dattera blir stor og hvis hun for eksempel velger å studere i London og bo der, så vil hun oppdra henne på en fin måte: *“at sånn er riktig, sånn er ikke riktig, og du bestemmer selv hva skal du gjøre.”* *“Så hvis hun velger en gang en feil vei, vi sier at hun betaler. Jeg lever ikke med henne”.*

Flere av fedrene var også opptatt av mulighetene i Norge. Kaysan-PK (pappa kort tid) sier at: *“Jeg har sagt til jentene mine siden de kom hit at nå bor vi her, må vi bli kjent med hvordan systemet er her, vi blir boende, vi må forholde til det som nordmenn har, dere har jo frihet til å velge å studere, være med på idrett, delta på turer i ferier, men innenfor de rimelige grensene, og jeg vil ikke gå med på at, eller tillate, at dere gjør noe feil, men innenfor de rammene så er dere frie til å drive med hva dere vil.”*

5.4.5.3 Om likestilling

Likestilling er definert som like muligheter, rettigheter og forpliktelser for kvinner og menn på alle områder (Faskunger 2017:103). Flere av foreldrene i studien mente at de har likestilling i Norge. Når det gjelder likestilling, så mener Damali –ML (mor lang tid), at de har likestilling i Norge: *“Jeg tror det med gutt og jente det var lagt vekt på for mange år, men jeg tror ikke det er sånn nå-Jeg synes vi har likestilling, jeg har hatt likestilling hele tida, jeg følte ikke noe som ble tvunget, det var ikke noe sånn..Det blir sagt masse om det, men jeg ser ikke det. Jeg har ikke hørt om noen som jeg kjenner som har det sånn. Men jeg vet ikke.. kanskje de fra Pakistan mest, det kan jo være”.* Flere av fedrene i studien var opptatt av å oppdra sønnene og døtrene likt. Kaysan –PK, pappa kort tid sier at: *“Jeg oppdrar dem likt og jeg gir dem den friheten de skal ha når det gjelder å gå på skolen, være med på idrett, være der de vil”.* På spørsmål sønnene og døtrene hadde ulike roller så mente flere av fedrene at det var det samme for døtrene og sønnene.

Flere undersøkelser viser at kjønnsforskjellene i idrettsdeltakelse er større i minoritetsbefolkningen enn i majoritetsbefolkningen. Flere tidligere studier konkluderer med at minoritetsjenter er i langt mindre grad med i idretten enn andre ungdommer (Strandbu 2007 et al, Ødegård et al. 2014; Ødegård et al.2016). Det kan hende at ikke alle fanges opp i den organiserte idretten i Norge. Når det gjelder likestilling og idrett så var samtlige av de jeg intervjuet egentlig positive til at både sønnene og døtrene skulle holde på med idrett i Norge.

Mange jenter er opptatt med idrett og har talent. Men ikke alle fanges opp av den organiserte idretten. Nabila-MK (mor kort tid), forteller at datteren på 15 år er veldig god i idrett, både fotball og i løping. *“Hun løper på skolen. Jeg sier at hun vinner alltid, og sier at hun skal delta i noe, men hun vil ikke.”*

Foreldre er viktige i kraft av det frivillige arbeidet de legger ned i idretten. Foreldre er i tillegg viktige som inspirasjon, rollemodeller og tilretteleggere for barn og ungdoms idrettsaktiviteter (Fredricks og Eccles 2005; Ødegård et al., 2016:60). På spørsmål om det er like vanlig for jenter å drive med idrett som gutter blant syrere, så var de fleste av fedrene enige i dette. Videre mente de fleste at jentene holdt på med idrett like lenge som guttene. Fedrene virket også interessert i at barna skulle holde på med idrett, men at også barna selv skulle få velge. Noen mener likevel at gutter har bedre framtid i idrett enn jenter og at det er en forskjell.

5.4.5.4 Familieressurser og like muligheter for barna

Famileressurser er den viktigste enkeltdriveren for å forstå hvorfor minoritetsungdommer har lavere deltakelse i idrett enn andre. Dette handler både om foreldrenes utdanning, familieøkonomi og hva slags fokus familien har på fysisk aktivitet og foreldreinvolvering i barnas idrettsaktivitet (Ødegård et al 2016). Det kan være temmelig kostbart å være aktiv i idrett eller andre fritidsaktiviteter med en familie med flere barn. Med aktivitetene følger utgifter både utstyr, reiser og overnattinger. Dersom familier prøver å følge opp alle barna og gi disse like muligheter så kan det bli vanskelig. De blir da nødt til å prioritere hva barna kan få være med på.. Dette kunne være i forhold til å reise på kurs eller på cup mm. Gadar –MK (mor kort tid) og Gadi –PK (pappa kort tid), var opptatt av at barna deres skulle få like muligheter og sjanser: *“Ja, Ikke det samme, men alle får lov til å for eksempel å prøve, å gjøre det beste for dem”*, sier mor Gadar –MK. De fleste av fedrene forventer også det samme av døtrene som av sønnene, både i forhold til hva de gjør hjemme og i forhold til videre utdanning. Noen mente også at døtrene var mer ambisiøse enn sønnene sine. Magid –PK (pappa kort tid), forteller om datteren: *“Dattera mi er flink. Kanskje hun kommer til å gå forbi sønnene mine!”* Men han mente også at det kanskje var enklere for henne fordi hun kom hit da hun var yngre.

5.4.5.5 Skole og hjemmearbeid

Ungdataundersøkelsen Ung i Oslo 2015 viser at minoritetsjentene legger mer vekt på skolearbeid, de er generelt noe mindre opptatt av trening og at det er noe ved idrettslagene som treningsarena som ikke synes å tiltrekke minoritetsjenter i like stor grad som andre ungdommer. Også i denne studien synes det som om jentene bruker mer tid på skolearbeid enn guttene. Når det gjelder skole og utdanning, så mente flere av mødrene at jentene var mer ambisiøse enn guttene. Karima –MK, mor kort tid, mener at jentene er flinkere enn guttene. *«Den ene har søkt på frisørinja, den andre på helse. De vil ha noe praktisk, ikke studier.»* Nabila –MK (mor kort tid), tenker at jentene er mer ambisiøse på skolen. Det å gjøre det bra på skolen var viktig for de aller fleste av jentene som ble intervjuet. I tillegg var de flinke til å hjelpe til hjemme. Flere av jentene mente også at de brukte mye tid på skolearbeid. Basma-JL, som er en jente på 11 år og født i Norge sier at: *“Ja, jeg får alltid beskjed om å gjøre det bra, men kanskje noen ganger hører jeg ikke på hva mamma og pappa sier, men jeg sier hver gang at jeg jobber”*

I det Syriske samfunn har Menn / sønner en tendens til ikke å bidra mye i hjemmet - eller de diskuterer ikke offentlig at de gjør det. Hagearbeid / snømåking ville være mer passende (A Guide for Refugee Sponsors). Men dette endrer seg kanskje i møte med det norske samfunnet hvor kjønnsrollene nok er mer likestilt enn i Syria. Både det med skole og det å hjelpe til hjemme

synes å være viktig i Syriske familier. Nadir-PK (pappa kort tid), forteller om barna sine at: *“Jentene de kommer hjem fra skolen og kanskje hjelper mammaen litt og så sitter de og gjør lekser, og kanskje på kvelden er de hos venninner og på besøk. Det er det samme for guttene.”* Enkelte fedre uttalte også at de forventer det samme av guttene som av jentene, i forhold til hjemme, husarbeid, skole og sånne ting. Hadi –PK (pappa kort tid), mente at han selv også var flink til å hjelpe til: *“Hvis barna mine, hvis guttene gjør som meg, så blir det det samme. For jeg hjelper kona mi veldig mye på kjøkkenet!”*

De Syriske ungdommene var nok også flinkere til å hjelpe til hjemme enn mange norske ungdommer: Komal -JK, en jente på 14 år som innvandret til Norge for kort tid siden forteller at: *“Jeg hjelper mamma, søstrene mine hjelper mamma, broren min hjelper pappa. Jeg hjelper pappa, pappa hjelper mamma, sånne ting. Når mamma er syk, pappa lager mat, søstrene mine lager mat, sånne ting. Alle hjelper alle sammen.”* På ettermiddagen etter at de hadde hjulpet til hjemme og gjort lekser så kunne de reise på besøk til venner. Guttene mener selv at de gjør like mye hjemme som jentene og at det ikke er noe særlig forskjell.

5.4.5.6 Påkledning

Flere har pekt på at kulturelle praksiser i deler av innvandremiljøene kan bidra til å begrense handlingsrom og idrettsdeltagelse, særlig blant jentene (Ødegård m.fl., 2014:72).

Når det gjelder spørsmål om påkledning og bruk av hodeplagget hijab, så hadde de fleste mødrene ganske pragmatisk forhold til dette. Når det gjelder bruk av hodeplagget hijab så er det i de fleste familier valgfritt om de skal bruke dette. Jentene kan bestemme dette selv. Selv om det likevel er noen foreldre som ønsker at jentene dekker seg mer til så uttrykker de likevel at døtrene får velge dette selv. Damali –ML, en mor som kom til Norge som liten, bruker hijab nå selv, men forteller at datteren selv kan velge. *“Hun kan velge selv. Jeg fikk velge selv fra mine foreldre og jeg oppdrar henne sånn som jeg har lært og så får det være opp til henne hvordan hun vil fortsette videre. Jeg kan ikke blande meg opp i det.”* Karima-MK (mor kort tid), som selv bruker hijab, forteller at datteren hennes på 15 år ikke vil bære hijab. Men at de to som er på videregående har det og at de vil det selv. *“Jeg har gjort det siden jeg var liten og det er eget valg. Hun som er på VM, hun er høy og stor, men hun vil ikke. Det er hennes valg. Alle kan velge det de selv ønsker.”* Men Komal -JK, på 14 år, som kom til Norge for kort tid siden, forteller at i Syria nå, så er foreldrene strengere *“-de sier, du må bruke hijab fordi du er muslim, det er ikke lov at du ikke bruker hijab”*. Men i Norge er det annerledes. Hun forteller at far hennes ønsket at de to eldste døtrene heller ikke skulle bruke hijab: *“Pappa sa til storesøstrene mine, hvorfor dere kommer til Norge og hvorfor dere bruker hijab?”* På fotballaget hennes så er det ingen av de syriske jentene som bruker hijab. Det er en jente fra Palestina på laget som bruker hijab, men hun vil dette selv. Najila-JK, en jente på 13 år som nylig kom til Norge, bruker heller ikke hijab selv om moren hennes bruker det, men hun forteller at hun vil begynne å bruke det når hun blir eldre. *“Fordi jeg er muslim og bruker hijab”*. Men søsteren hennes vil ikke bruke hijab.

Det var også et par av de nyankomne fedrene som gjerne ville at døtrene sine skulle dekke til kroppen. Men Hadi-PK (pappa kort tid), sier at det finnes tøy som kvinner kan bruke uten at det hindrer dem i å utøve idrett. *“Vi har jo kvinner som har vært i idretten og har brukt tøy som det har vært akseptabelt. Og så finnes det badetøy som passer også”*. Å vise kroppen er ifølge deres tradisjoner noe som man ikke kan akseptere. *“Jeg ser på det som vanskelig, særlig når man tenker at de er muslimer og, men til syvende og sist er det opp til den personen selv.”* Magid-PK (pappa kort tid), tenker at det er forskjell på hvor streng man er. *«Jeg tenker på*

svømming for eksempel, at alle dusjer nakne og det er jo litt forskjell, det kommer an på hva slags ting man har. Dattera mi var med på svømmekurs, og hun fikk lov da til å ikke dusje naken.»

Det finnes land som gjør hijab obligatorisk og andre som fornekte borgere rett til å bruke hijab i offentlighet. Disse *posisjonene* fjerner enkeltpersoners valgfrihet (Fekete 2008:67). I Norge har debatten gått mye på det med å være streng i forhold til om jenter bruker hijab. Men Kaysan-PK, pappa kort tid, sier at: *“Å bruke hijab vil ikke hindre at jenter gjør noe feil, selv om man er veldig streng og at dattera går med hijab. Men feil kan gjøres av dem som bærer hijab også”*.

5.4.6 Oppsummering og drøfting. Kulturelle prosesser, fysisk aktivitet, og foreldrepraksis

5.4.6.1 Oppsummering. Egen bakgrunn og overføringsmekanismer mellom generasjoner.

Familietradisjoner og sosialisering og er et særlig relevant tema innenfor diskusjonen rundt inkludering av unge med minoritetsbakgrunn. Hvordan sosialisering skjer mellom en generasjon til en annen generasjon kan være vanskelig å vurdere. Noen ganger handler dette om valg i forhold til kostnad og nytteverdi slik som når Bager-PL (pappa lang tid), mener at gutter har mer sjanse i idrett enn jentene. Sosialisering mellom generasjonene kan også handle om verdioverføring. Eksempel her er for eksempel når Bahija-ML, mor lang tid, ønsket at dattera skulle spille piano fordi det hadde hun gjort som barn. Noen ganger kan også en verdioverføring handle om et ønske om å lære noe og også om de mulighetene som er i Norge. En del av flyktningfamiliene som er kommet nylig til Norge, har vist at de griper de mulighetene som er til stede i Norge. En kan også se idrett både som en egenverdi eller en merverdi, altså at idretten har en verdi utover selve idretten.

Studien viser at foreldrene var ivrige til å ta ungene deres med på aktiviteter og gripe de mulighetene som er i Norge. For valg og handlinger er individet avhengig av betingelser og rammer, strukturer, og de mulighetene de gir. I følge Skytte (2008) kan kulturell endring også forstås kontekstuell. Overføring kan også handle om habitusoverføring. Noen ganger kan en overføring fra generasjon til generasjon handle om arv eller miljø. Status kan også være viktig for at barna har begynt med idrett. Som vi skal se senere så har barnas eget sosiale nettverk som venner mm, svært mye å si om de begynner med aktiviteter eller ikke. Eksiltiværelsen representerer et brudd med fortiden, men det representerer også noen nye muligheter. Men det handler også om nye kontekster som kan åpne nye muligheter.

5.4.6.2 Oppsummering, erfaring fra dugnad

Noen av de Syriske innvandrerne hadde erfaring med dugnader fra Syria. Dette var stort sett i forbindelse med skole, eller med frivillig aktivitet i kirke. En far mente at en hadde også frivillighet i Syria, slik som å hjelpe til på kamper mm., men det var likevel ikke slik frivillighet som en hadde i Norge. Aktiviteter var gjerne noe en betalte for.

5.4.6.3 Oppsummering utdanning

Når vi ser at foreldre med innvandrerbakgrunn gjerne har dårligere betalte jobber enn majoritetsbefolkningen, kan dette skape en barriere for deltakelse i idrett. Flere av de som er blitt intervjuet i denne studien har til dels tatt høyere utdanning i Syria/Irak og har hatt gode

jobber. En del av disse har hatt og vil sannsynligvis ha vanskeligheter med å komme i jobb og få en like god jobb som det de hadde i Syria. Det er ikke så vanlig at kvinnene jobber i Syria som her. De sluttet ofte å jobbe da de giftet seg. Flere av foreldrene som innvandret for flere år siden har nå ny jobb. Dette gjelder både menn og kvinner. Noen av kvinnene var også under utdanning. Når det gjelder de nyankomne flyktningene så var disse under introprogrammet. Det var også et foreldrepar som var ferdig med dette programmet. Et godt dokumentert forskningsfunn er at svake sosioøkonomiske ressurser er en sentral barriere for idrettsdeltagelse. Generelt er idrettsdeltakelsen høyere blant folk med høyere utdanning og god økonomi. Dette gjelder også for barn av foreldre som er rike på denne type ressurser (Bakken et al.2016:66). Brochmann-utvalget (NOU 2011:7) slår fast at innvandrere, særlig de med fluktbakgrunn, har en markant høyere fattigdomsrisiko enn andre hvor hovedårsak er manglende yrkesdeltakelse.

5.4.6.4 Oppsummering. Oppdragelse og familietradisjoner i Syria

Som tidligere beskrevet så ble det ikke satset så mye på idrett i Syria som i Norge. Jobb og utdanning ble ofte prioritert høyere blant annet på grunn av økonomi

Familiestrukturen i storfamilien er hierarkisk, der alder og kjønn er avgjørende for ens plass.⁶⁷ I syriske familier er menn hovedsakelig ansvarlige for å jobbe og finansielt støtte hele familien. Det er pappa som bestemmer. Guttene har mer ansvar enn jentene. *Mens* norske jenter får økt handlingsrom i takt med økende alder, synes dette å gå i motsatt vei for jenter i en del muslimske familier. Handlingsrommet er stort fram til tenårene og puberteten- for så å innskrenkes (Ødegård et al 2014: 24). Kaysan –PK (pappa kort tid), mener at det er store forskjellige normer i Norge og Syria. Han sier at han *“følger med hva de gjør, jeg observerer hva de gjør og at jeg bryr meg når det er viktig.”* Basert på tradisjoner og kultur så tillater man ikke døtrene som er 15 år eller eldre å være med noen personer man ikke kjenner. Det var også strengere dersom man skulle ta med seg en gruppe på tur i forbindelse med f.eks. speider. Da måtte man søke på forhånd til staten om tillatelse.

5.4.6.5 Oppsummering. Oppdragelse i Norge, roller, sønner og døtre.

Akkulturasjonsprosessen er beskrevet som den prosessen enkeltindivider og grupper gjennomgår for å tilpasse seg sitt nye miljø- på en meningsfull måte.⁶⁸ Damali –ML (mor lang tid), forteller at alt var forskjellig da foreldrene kom rundt 1990, Det var nytt land, nytt språk. *«Alt var nytt, miljø, skikker»* Hun synes at de var veldig forsiktige og at hennes barn har mer frihet nå. Akkulturasjonsprosessen vil også si i hvilken grad en velger å bevare og vedlikeholde egen kultur. Damali –ML synes at de i det norske samfunn har mange verdier som vi har som hun også har lært av sine foreldre. Men akkulturasjonsprosessen kan også bestå i å sortere hvilke normer og regler fra opphavskulturen en kan gi slipp på, og hvilke som en vil beholde. Farida –

⁶⁷ En idealtypisk storfamilie utgjør en tregenerasjons familie med foreldre, deres sønner og sønnenes koner og barn. Det er ofte tette bånd mellom familiemedlemmer. Det er i storfamilier naturlig at gjenlevende foreldre bor med familie. Dette kan utgjøre en ekstra belastning for kvinnene særlig dersom de også jobber. Den nåværende syriske hjemstrukturen kan ikke generaliseres ettersom mange familier har blitt fragmentert av konflikt og krig. Mange husholdninger opprettholdes for tiden av slektninger som arbeider i andre land og sender penger tilbake. Men når det er mulig, vil flere generasjoner vanligvis leve sammen (Cultural Atlas).

⁶⁸ Prosessen består av to uavhengige, kulturelle dimensjoner. For det første i hvilken grad innvandrere velger å bevare og vedlikeholde egen kultur (cultural maintenance), og for det andre i hvilken utstrekning de ønsker å delta i den kulturen som er rådende i det nye landet (contact and participation).

ML (mor lang tid), forteller at arabiske foreldre er litt strengere enn de norske, men at de bøyer seg her. Integrasjon oppstår når individet eller gruppen balanserer forholdet mellom opprettholdelse av egen kulturell identitet, samtidig som man søker å delta i deler av storsamfunnets nettverk (Berry, Phinnee, Sam, og Vedder 2006; Ødegård et al. 2014:52).

Flyktningeforeldre og immigranter har med seg kontekstuelle modeller på vellykket foreldrepraksis, som inneholder funksjonelle kulturelle verdier og praksis fra deres erfaring og kunnskap om oppvekst i deres opprinnelige kulturelle sammenhenger og fra deres egen individuelle barndom. Men mange foreldre støter på manglende validering og aksept av deres foreldrepraksis og oppdragelseskultur i en ny kulturell sammenheng som Norge, fordi man ikke forstår dem eller er uenige med deres prioriteringer (Hagelund, 2002, Shimoni, Este, & Clarke, 2003; Ong, 2018:4).

Kaysan-PK (pappa kort tid), mener at det er store forskjeller mellom Norge og Syria, men det kan også være at noen er strenge her på noen områder. For Kaysan-PK betyr det å bry seg om barna hans at han følger dem opp. Han sier videre at de gir mere frihet her, fordi det er forskjellige syn på frihet her. Han sier at han ikke ville ha datter som kan overnatte med "hans" familie før hun er fylt 18 år. Det er sikkert også mange norske foreldre som ville ha vært skeptisk til dette. Eshal –ML (mor lang tid), forteller at hun vil oppdra dattera på en fin måte slik at hun vet hva som er rett og galt når hun flytter ut for å studere evt.

Ulike oppdragelsesstiler knyttet til tradisjonelle kjønnsrollemønstre blir tydeliggjort i foreningslivet, særlig på barne- og ungdomsfeltet og innen idretten (Kränge og Strandbu 2004; Friberg og Gautun 2007:80). Damali –ML (mor lang tid), synes de har hatt likestilling hele tiden og ikke har blitt tvunget til noe. Men hun mente at det kanskje var annerledes med de fra Pakistan. Det er interessant at Syrerne selv ser på seg selv som temmelig ulike fra de pakistanske. Det har vært en tendens til generalisere muslimer uansett hvor i verden de kommer fra.

Flere av fedrene og mødrene var opptatt av å oppdra sønnene og døtrene likt. Det var like vanlig for jenter å drive med idrett som gutter blant syrere, men ikke alle jenter fanges opp av den organiserte idretten. De fleste mente at jentene holdt på med idrett like lenge som guttene. De syntes også at det var viktig at barna fikk velge selv. Men flere av de syriske foreldrene, mente likevel at gutter har bedre framtid i idrett enn jenter. Det er kjent at økonomi kan være en barriere for deltagelse i idrett. Dersom alle barna skal ha like muligheter og at en skal kunne følge opp barna likt så kan det være kostbart.

Flere av mødrene i studien mente at jentene brukte mer tid på skolearbeid enn guttene og generelt tok lengre utdanning enn dem. Også når det gjelder husarbeid og å hjelpe til hjemme, så virker det som om jentene gjør mest her, selv om guttene og mennene sier at de gjør like mye hjemme som jentene og mødrene.

Når det gjelder jentene og bruk av hijab, så hadde foreldrene i studien et ganske pragmatisk forhold til dette. Alle de nyankomne mødrene i studien brukte hijab, men døtre får velge. Det var noen fedre som ønsket at døtrene sine skulle dekke seg litt mer til, men at det til sist var døtrene sitt eget valg. Med hensyn til hijaben er det ingen regler som refererer til hodedekning i idrett i Syria. Jenter og kvinner kan velge å bruke den eller ikke. En så riktignok en økning av bruken av dette før krigen i 2011 (Karfoul (2010:220-221). Det at mødrene lar døtrene få velge å bruke hijab eller ikke i Norge, kan derfor henge sammen med konteksten i Norge i forhold til i Syria. I følge den kontekstuelle kulturforståelsen er kultur og kulturelle praksiser skapt under historiske, økonomiske, politiske, og sosiale omstendigheter (Skytte, 2008; Alseth et al., 2014:14). I Norge er de kontekstuelle forholdene annerledes enn det er i Syria nå. Konteksten

i Syria er også annerledes nå enn det den var på den tiden når den første gruppen Syrere kom til Norge.

Eksilet representerer et brudd med fortiden, men det representerer også noen nye muligheter. Det representerer også en læringsprosess. De må bli kjent med nytt system og levesett, men det gir også nye muligheter, både i forhold til studier, aktiviteter og annet. I Norge så foreldrene nye muligheter for barna. Dette vil også henge sammen med den kontekstuelle kulturforståelsen. Samfunnskonteksten i Norge gir andre muligheter for barna enn i Syria nå. Å flytte til et nytt land innebærer også en læringsprosess. Det helt grunnleggende spørsmålet gjelder forholdet om mennesket er fritt til å handle og velge selv, eller om det er bestemt av de vilkår og betingelser det vokser opp med og lever sitt liv under- eller om det er noe tredje som gjelder. I følge Det komplekse/refleksive kulturbegrepet handler Å-gjørredimensjonen basalt sett om de relasjonene som skapes mellom mennesker og omverdenen (Sørensen et al. 2008: 29-35). I følge Sørensen et al. (2008), er kultur noe som skapes i sosiale prosesser og er derfor i kontinuerlig endring (Sørensen et al. 2008: 141).

5.5 Subjektive disposisjoner. Motivasjon og barrierer for idrett

Subjektive disposisjoner viser til folks overveielser, holdninger og verdier. De utgjør egenskaper ved individet som er mindre objektive og permanente enn individuelle utgangsbetingelser (Wollebæk et al. 2015:41). I denne delen tas forhold knyttet til interesse og motivasjon, kostnad-/nyttevurdering opp. Idrettens verdigrunnlag er et tema som stadig dukker opp i forskjellige debatter. Spørsmålet gjelder både hva dette verdigrunnlaget bør være, hva det faktisk er, og hva slags funksjoner ulike verdier kan tenkes å ha i forhold til utviklingen av den moderne idretten. Hva slags motiver har en for å delta, hva slags motiver har en for å slutte, hva er motivet for at man aldri har vært med? En viss motivasjon og interesse for frivillighet og idrett vil naturlig nok være en nødvendig forutsetning for at man begynner med aktiviteten. Motivasjon er et begrep med flere dimensjoner. I studien vil jeg kartlegge hvilke motivasjonskilder foreldre og de unge legger størst vekt på for å drive med idrett og frivillig innsats.

5.5.1 Idrett, verdier og motivasjon.

Idrettsaktivitet har en verdi og en betydning for den som deltar. Vi kan her snakke om idrettens egenverdi – og idrettens merverdi (Faskunger et.al 2017:15). Deltakelse i idrett vil også være avhengig av hva slags verdier og mening som en legger i idretten. Om man tar utgangspunkt i det syn at idrettens verdi ligger i selve aktiviteten, er det to mulige fortolkninger som peker seg ut. *Spørsmål om idrettens mening primært ligger i aktiviteten selv, eller om man driver med idrett for å oppnå et mål som er eksternt i forhold til aktiviteten* (Seippel 2002:39). Idrett og fysisk aktivitet innebærer mer enn bare fysiologi, biologi og fysisk helse. Idrettsaktivitet har også en verdi og en betydning for den som deltar. Fra Ung i Oslo-studien i 2006, løftes det sosiale aspektet, som venner og fellesskap, fram som viktig motivasjon for å trene (Ødegård et al. 2016:17). Denne dimensjonen ser ut til å få økende betydning. At man har venner blant de frivillige var den motivasjonskilden som økte mest mellom 2009 og 2014 (Wollebæk et al, 2015:155).

5.5.1.1 Motivasjon og veien inn i idrett

På hvilken måte er de syriske innvandrerbarna rekruttert inn i idretten? Har venner og bekjente størst betydning for om en begynner, har foreldrenes påvirkning mer betydning for om barna begynner med idrett eller ikke, eller er det andre årsaker? Som tidligere beskrevet så vil også foreldrenes tidligere erfaring med idrett kunne påvirke barns idrettsdeltagelse. En studie av Wollebæk m.fl. viser at majoriteten av de som deltar i frivillige organisasjoner innsats er rekruttert gjennom sosiale nettverk – og ofte svake relasjoner som bekjente snarere enn nære venner og familie (Wollebæk m.fl. 2015: 86). Hvordan er dette i idretten? Er det samme tendensene for våre respondenter? God informasjon og veiledning synes å være viktig for rekruttering til idrettslag.

Utvalget av rapporten *“Kom igjen jenter”* gir det råd at for å bedre rekruttering til idrett må det informeres bedre, og at en koordinert innsats i norsk idrett bør innbefatte utvikling av materiell, nettsider, bruk av sosiale medier, og gjennomføring av utdanningsprogrammer og samarbeidsløsninger som inkluderer skole og lokalsamfunn (Kulturdepartementet 2014:16).

Godt samarbeid med skolene om informasjon synes å ha vært viktig for at barna har startet med idrett. Cala-ML, en mor som har bodd lenge i Norge, forteller at de fikk lapp på skolen. Hun forteller at det var datterens eget valg å spille håndball. Det var også andre

venninner fra klassen som spilte. Barna til Kaysan –PK, en far som kom som flyktninger for kort tid siden, fikk informasjon på skolen om aktiviteten og de kunne da velge imellom fotball og håndball. Det var opp til barna å velge, og de har fått velge det de er interessert i. *“Det var mange fra skolen og klassen som begynte, men det var deres interesse.”*

God informasjon og positive andre voksne i idrettsklubbene synes å ha vært viktig for at flere disse barna har startet med idrett i Larvik. Gamila –JK, en jente på 12 år som kom fra Syria for et par år siden, holdt på med en del svømming i Syria. Hun forteller at pappaen hennes snakket med læreren hennes- *“Og så sa han, vi kan melde oss på Larvik svømmeklubb”. “Og så meldte han på søstera mi og så begynte jeg det året.”* Informasjon på skolen har også vært viktig for at flere av de nyankomne syrerne har begynt med idrett. De fleste av de nyankomne syriske barna starter i Larvik på Mottaksskolen Verdensmesteren, før de går over til ordinære skoler. Skolen har også arabiskspråklige lærere som kan hjelpe til med å oversette informasjon mv.

Alle foreldrene som har kommet fra Syria nylig, har deltatt på Introduksjonsprogrammet på Norskskolen. Norskskolen har også vært flinke til å informere og veilede om forskjellige tilbud som finnes. Nadir-PK, en far som kom nylig som flyktning fra Syria, forteller at han fikk informasjon og hjelp til å melde barna sine på aktiviteter av en som jobber på norskskolen. Det var også noen som oppsøkte idrettsklubben selv uten å ha fått skriv med invitasjon.

Hadi –PK, en far som kom fra Syria for kort tid siden, forteller at det startet med at de gikk til fotballbanen og så på. Etter det så meldte han dem inn i Fram. Sønnen Hassan-GK, på 13 år, har spilt litt fotball i Syria og har ofte vært med bestefaren og onkelen på trening, og alle onklene hans spiller fotball. Han forteller at han bare hadde møtt opp på Fram og begynt å trene. *“Ja, først jeg snakka med trener, og så jeg sa jeg vil begynne, og han sa ja vi har trening sånn og sånn og så han hadde fått min nummer og så det er sånn at vi ser når vi har trening.”* De pleier også å spille i skoletida. Den yngste sønnen spiller med et lag som er delvis utlendinger, mens den eldste spiller med hovedlaget til Fram. Betydningen av familie, venner og sosialt nettverk synes også å øke sannsynligheten for at en begynner med idrett.

Foreldrene forteller at barna også er blitt påvirket av andre familiemedlemmer i valg av fritidsaktivitet. Noen ganger har foreldre gjerne ønsket at de skal begynne å svømme, spille fotball eller f.eks. spille piano fordi en selv har vært opptatt av dette. Som tidligere beskrevet i kapittel 5.4.1, kan barnas deltagelse også påvirkes av sine foreldre gjennom ulike sosialiseringprosesser slik som verdier, habitus, status eller arv. Også andre søsken kan ha innvirkning på at en starter med idrett. Chakra-JL, på 11år, født i Norge, sier at søsteren hennes begynte å spille håndball litt før henne. *“Hun syntes det var kjempekult, så begynte jeg også å gå.”*

En annen viktig årsak til at barn og unge driver med idrett er også på grunn av andre venner og det sosiale. Dounia –JL, en jente på 10 år som er født i Norge, forteller at: *“Jeg hadde mange venner som spilte håndball fra før av og så spurte de om jeg kunne prøve lite grann og så sa jeg ja og så prøvde jeg og syntes det var veldig gøy”.* Broren hennes Djamel -GL, på 15 år, begynte å spille fotball fra 1. klasse sammen med klassekameratene sine og har siden fortsatt å spille fotball. Det at det er andre venner som holder på med en aktivitet synes også å være viktig for å starte med aktiviteten. Magid-PK, en far som kom nylig til Norge som flyktning, tenker at *vennene har en større betydning for hva barn og unge velger av aktiviteter enn voksne, og mener at 60-70% er påvirket av venner.*

Også sosialt nettverk utenfor skole, vil være viktig for å bli tatt med og å begynne med aktiviteter. Givon-GK, en gutt på 14 år som kom til Norge for et par år siden, ble først kjent med orientering av en jente som han spiller sammen med på kulturskolen. Hun spurte om han ville

være med på orientering. *”-så da begynte jeg, så en gang til begynte jeg, så løp jeg i skogen, og så da begynte det å bli kjempegøy, så da begynte jeg på orientering.”* Nå deltar hele familien i denne idretten. Hvordan en blir møtt på skole og i idrettslag av voksne og andre, vil også ha stor betydning for deltagelse i idrett om man ønsker å begynne eller ikke.

Hvordan en blir møtt handler også om kommunikasjon. Farida –ML, en mor som er lærer på mottaksskolen i byen, forteller at de syriske som kommer her, tar alle mulige aktiviteter. De ser at nesten alle foreldrene kommer med barna deres til alt av aktiviteter som de driver med på skolen, *”-og det betyr at de er interessert, de er på en måte, de vil bra for barna deres. Så de er veldig positive.”* _Det er også viktig hvordan disse blir møtt i idrettslaget av de voksne. Komal –JK, en jente på 14 år, hadde sparket fotball i Syria og ville gjerne fortsette å spille her i Larvik. Komal –JK forteller at hun møtte på trening i Fram og at hun kom i kontakt med treneren sin som spurte hvor hun kom fra osv. *”Jeg sa jeg kommer fra Syria og jeg er fjorten år og jeg sparket fotball i Syria, men fordi det er krig, jeg reiste til Libanon, jeg kan ikke sparke fotball der. Men jeg vil sparke fotball. Jeg liker best å spille fotball, og han sa, ja, du kan begynne med de jentene, og sparke fotball”*

Idrett og det å være med i et idrettslag kan også være viktig for å bli kjent med andre på et nytt sted. Manaar-JK, en jente på 12 år, som kom til Norge nylig, skal begynne på en annen skole. Manaar-JK, tenker at det blir bedre å begynne på idrett hvis hun kjenner noen fra før. Hun vil gå sammen med de som går i klasse der på idrett. For at hun skal finne seg til rette i idrettslaget så vil hun gjerne at noen fra idrettslaget kommer og spør om hun vil være med: *”Ja, for hvis noen sa, vil du være med eller sånn, så liker jeg å være der. Men hvis ikke noen bare kommer og bare sitter og snakker, så liker jeg ikke å være der.”* At barn også kan få prøve ut ulike aktiviteter har også vært viktig for noen av respondentene for å begynne med idrett.

Eshal –ML (mor lang tid). forteller at dattera har prøvd ut mange ulike aktiviteter før hun bestemte seg for fotball. Hun forteller at hun søkte datteren inn på danseskolen da hun ble født og at hun etter fire år fikk plass der, men hun likte seg ikke der, så hun slutta. Hun likte også vann og begynte å svømme både i svømmeklubb og å svømme privat. *”Og så begynte noen venner som hun er veldig mye i kontakt med på fotball, siden har det vært helt fotball.”* Gadi–PK (pappa kort tid), og kona, mente at det var best å begynne med en aktivitet. Først begynte de med musikk og etterpå begynte de også med idrett. Karima-MK (mor kort tid), synes at *”Idrett er bra for alt”*, og forteller at barna hennes ikke spilte fotball Syria, men at de spiller fotball nå. Hun mener også at det gikk fint å komme inn i et lag selv om en ikke har spilt før. *”Jeg tror at hvis de har viljen og er interesserte så går det greit”*.

5.5.1.2 Idrettens egenverdi

De aller fleste mennesker angir egenverdien som den hovedsakelige drivkraften til at de er aktive i idrett. Idrettens egenverdi anvendes for å beskrive den betydningen idretten kan ha for de individer som deltar i virksomhetene. Positive egenverdieffekter kan foruten å bli friskere, sterkere og mer utholdende, også være at det er gøy å delta i idrett, at vi får venner når vi holder på med idrett, og/eller at vi får måle våre krefter når vi deltar i idrett (Faskunger et.al 2017:15). For barna er det det ekspressive ved idretten som er det viktigste.

Den viktigste grunnen til at disse jentene og guttene spiller synes å være at det gøy å holde på med idrett. Det gjelder om de har kommet til Norge som flyktninger eller om de er født her. Utsagn fra jentene som er født i Norge var at de syntes det var gøy og kult. Det er mye av de samme utsagnene som går igjen hos jentene som kom til Norge for kort tid siden. Ghada-JK, sier at «når jeg har det gøy så er det helt greit å tape.» Komal –JK, 14 år, jente kort tid, synes det

er kjekt med fotball. Også for guttene er den ekspressive siden av idrett viktig. De uttrykker blant annet at de synes at det er morsomt å spille med alle vennene sine, og at det er gøy å spille fotball. Givon-GK (gutt kort tid), som løper orientering har det "hyggelig" i skogen når han løper. Barna likte også godt å konkurrere. Dette gjaldt både for gutter og jenter.

Flere av jentene likte både å spille kamper og å konkurrere. Det som Dounia –JL, 10 år (født i Norge), synes er gøy med håndball, er at hun lærer ganske mye veldig, veldig fort og hun liker også å konkurrere. Også jentene som har kommet til Norge for kort tid siden syntes at det å konkurrere var greit. Ghada –JK, som er 10 år, har startet med svømming i Norge. Hun sier at når hun har det gøy så er det helt greit å tape. «*Jeg har ikke behov av å vinne, men jeg vil vinne.*» Flere av guttene likte også å konkurrere, men at det ikke var så farlig om man vant eller ikke. Givon –GK, gutt 14 år, kort tid, som er aktiv i orientering, mener at det egentlig ikke er så viktig å vinne i konkurranser. «*Det er bare å ha det hyggelig i skogen.*». «*jeg ser ikke på lista om jeg vinner eller taper egentlig.*»

Flere av barna som ble intervjuet uttrykte at de ville holde på med idrett lenge. Dounia –JL, som er 10 år og født i Norge, vil gjerne fortsette med håndball lenge. Det å føle at en mestrer aktiviteter kan bidra til motivasjon for å fortsette med dette. Djamel-Gutt 15 år født i Norge, sier at han syntes at han selv er god og at han gjerne vil fortsette å spille fotball. Hassan-GK, gutt, 13 år kort tid, forteller at han kan tenke seg å fortsette med fotball til han blir voksen. For noen var det også viktig å spille på et godt lag og være god.

Komal –JK, 14 år, jente kort tid, som har flyttet til en annen del av Larvik ville gjerne fortsette å spille med Fram fordi hun syntes at det er det beste laget. «*Jeg ville spille med de, men jeg skjønner på pappa, han kommer hjem, han kjører til Larvik klokka fire, han kan ikke komme klokka seks tilbake og da det veldig langt, halv time kanskje eller bare kjøre.*» Både mestringsfølelse og at en lærer noe nytt er viktig for flere. Gadar-MK (mor kort tid), forteller at barna begynte å sykle etter at de kom til Norge. De er vant til å sykle nå. «*De skal ikke føle at etter 10 år for eksempel, føle sånn som meg at det er vanskelig.*» Gadar-MK forteller at aktiviteter også er viktig for henne.

5.5.1.3 Idrettens merverdi

Som beskrevet i teorikapittelet viser merverdi til idrettens verdi for samfunnet i stort, som innbefatter effekter også utenfor det som direkte har med idretten å gjøre. Idrett betraktes da som et middel for å oppnå noe annet. Positive merverdieffekter kan for eksempel være at vi blir friskere, sterkere og mer utholdende om vi holder på med idrett. Dette kan da i neste ledd, kunne føre med seg økte skoleprestasjoner og bedret sysselsettingsytelse som i igjen kan føre til økt økonomisk utvikling og så videre (Faskunger et.al 2017:15).

Foreldrene var mest opptatt av *helseaspektet* ved det å holde på med idrett. Mødrene i undersøkelsen var temmelig samstemte i at idrett er bra for kroppen og helsa. Dette gjaldt både de mødrene som kom til Norge for lenge siden og de som kom til Norge nylig. Idrett er også bra for motorisk utvikling. Jaeda-MK (mamma kort tid), sier at "Når man bygger kroppen, da man får bra krefter". Også de nyankomne fedrene i undersøkelsen mente at idrett gir god helse og er bra for kroppen. Komal-JK, 14 år, jente kort tid, var også opptatt av at en blir sprek av å holde på med idrett. Noen av fedrene er mer opptatt av *utvikling av talent og også av mulighetene i Norge* i forhold til idrett

Bager-PL (pappa lang tid), mener at alt er bra med idrett. "Får du suksess så kommer du langt med idrett, både økonomisk, popularitet, alt mulig." Kaysan –PK (pappa kort tid), mener at det er viktig at de kan bli gode, "at de kan utvikles som talenter, de kan nå langt, de kan

komme på viktige lag og kanskje landslaget i Norge.” At kvaliteten på treningen er god er også viktig. Hadi –PK (pappa kort tid), forteller at: *“Når det gjelder Hassan-GK så har jeg observert at han skiller seg ut og det er på grunn av den treneren som de har, trening med kvalitet.”* Å få oppmerksomhet og bli oppdaget av trenere og lærere på skolen har vært viktig for at en del av barna har fått utviklet seg her i Norge. Hadi –PK forteller at *“Den yngste sønnen min svømte litt da vi kom fra Syria, men så fikk han oppmerksomheten fra skolen og anledningen og nå har han begynt å svømme bra.”* Idrett kan og fungere som en læringsarena.

Flere av de nyankomne mødre og jentene, mener også at de lærer mye med å drive på med idrett og at en blir bedre i å beherske det norske språket. Karima-MK (mor kort tid) og mor til Komal –JK, 14 år, forteller at: *“Etter at hun begynte å spille og er mye der og fram og tilbake, så er hun blitt mye sterkere i språket og hun er egentlig den som snakker best av alle”.* Komal –JK, 14 år (jente kort tid), sier hun liker godt å gå på skolen og å gjøre lekser. Hun sier også at hun vil lære å snakke norsk fort og at hun vil gå med norske jenter. Hun synes at det går fint både å spille fotball og å gå på skole. *“Det er veldig gøy fordi du skal kjenne norske jenter og du skal snakke norsk bedre på skole,”* *“jeg lærte mye norsk i fotball.”* Eshal-ML, mor lang tid, forteller om datteren at: *“Jeg ser at hun er interessert for noen ting, da er det fint for da er hun sosial, det er lærerikt, hun lærer nye ting og er aktiv. Så jeg er kjempeglad, og hun har bestemt det selv. Jeg var med henne på mange aktiviteter, men til slutt har hun bestemt at hun vil spille fotball. Det er veldig greit.”* Noen av respondentene mener at ved fylle fritida så vil også hjernen fungerer bedre.

Kaysan –PK (pappa kort tid) sier at: *“Man sier at frisk hode er i frisk kropp. Idrett er noe av det viktigste i livet”.* Noen av mødre mente også at barna ved å drive med idrett og fysisk aktivitet, blir flinkere til å organisere tiden. Nabila-MK (mamma kort tid) var lærer i Syria. Hun mener om idrett at: *“Først og fremst så er det god helse, og det er bra for kroppen, og for barn er det en måte å ta ut energien på, de fyller ut tida og fritida, samtidig som de kan bruke energien på en god måte”.* *«Og hjernen fungerer bedre hvis man deler tida mellom litt aktivitet og skole”.* Det vil også kunne være en fordel for skolearbeidet at man fordeler tida mellom skole og aktivitet. Nabila-MK mener at barna er mere interesserte i skolen her i Norge fordi de har lagt inn pauser og pusterom mellom øktene. Det gjør at barna er mer interessert i skolen og lærer bedre. Det blir ikke så mye press og stress for eleven. Det er bedre med variasjon, og det er idrettsaktivitet.

Nabila-MK mener også at barna kan bli flinkere til å organisere dagen sin ved å holde på med idrett fordi man fordeler tida og aktivitet. Det vil også være positivt for skolearbeidet. Også flere av barna i studien mener at idrett er bra for skolearbeidet. Chakra-JL, en jente på 11 år som er født i Norge, synes at det fint går å kombinere håndball og skole: *“Ja fordi liksom nesten alle jentene i klassen min de går jo på håndball og sånn. Vi pleier å snakke om det og jeg følte jeg har mere energi av det.”* Djamel-GL, gutt 15 år født i Norge, forteller at ved å holde på med idrett så har han litt fritid. *“Da sitter jeg liksom ikke hjemme en hel dag og gjør lekser og så drar på skolen neste morgen”.* Flere av foreldrene mente at det var viktig å organisere dagen sin rundt noe positivt.

Gadar –MK (mor kort tid) spør: *“Hvis de ikke har aktiviteter, barn har mye tid, hvis de ikke går i aktiviteter eller de ikke har aktiviteter, så hva skal de bruke tid på?”* Hun mener at det viktigste er å trives. *“Det er ikke bare å flytte. En kan flytte mange steder, men det viktigste er å trives.”* Eshal-ML (mor lang tid), mener at idrettsaktivitet holder barna borte fra andre negative påvirkninger. *“Og så for meg, at selv om hun blir litt sliten, at hun har skole, hun er opptatt med*

fotball, hun blir ikke opptatt med andre ting". Bahija –ML, mor lang tid, mener at det var viktig å holde på med noe *"for det er vinter hele tida, ikke ordentlig sommer."*

5.5.1.4 Idrett, venner og nettverk

Det sosiale aspektet, som venner og fellesskap løftes fram som viktig motivasjon for å trene i Ung i Oslo-studien 2006.⁶⁹ Ett antall studier kretser rundt foreldrenes syn på sine barns idrettsdeltakelse og deres rapporter om dels sosiale fordeler med idrettsdeltagelse – positive relasjoner med trenere og nye venner samt utvikling av lagarbeid og sosial kompetanse og personlige fordeler (Eime et al. 2013; Faskunger et al. 2017:87-97). Flere av barna i undersøkelsen mente at de hadde fått venner gjennom å holde på med idrett, men alle var ikke med i organisert idrett.

Ikke alle jentene var interessert i å trene i idrettslag, men ville heller trene privat eller på skolen. Abeer –JL, 11 år, en jente som er født i Norge, vil helst turne hjemme eller et annet sted sammen med andre og ikke i idrettslag. For flere av jentene var det viktig å spille med venner. Basma-JL, 11 år, en annen jente som er født i Norge, mente at hun hadde fått med seg mange i klassen til å spille fotball. *«Jeg liksom fikk de fleste jentene til å begynne på fotballbanen, fordi det er ikke så mange jenter som begynte, så jeg tok flere og flere. Så nå er det mange»*. Det var også gutter som spilte på fritida med kompiser uten at de trente i noe idrettslag. Magid-PK, (pappa kort tid), forteller at han har to sønner som går på videregående. De spiller fotball en gang i uka og sparker fotball med vennene sine. Men de spiller ikke på noe fotballag. Flere av guttene og jentene syntes at det var morsomt, at en er med vennene sine, og at de hadde fått venner utenom skolen gjennom idretten.

Djamel-GL, en gutt på 15 år som er født i Norge, synes at det er morsomt med fotball er at man er med alle vennene sine, at han gjerne vil fortsette med fotball. Givon-GK, en gutt på 14 år som kom til Norge for et par år siden, forteller at han har blitt kjent med mange gjennom å drive med orientering, men at han ikke har fått med seg noen fra klassen *«Nei, de spiller PlayStation»*. Baraka-JL, en jente på 14 år som er født i Norge, forteller at dersom hun skulle ha fortsatt med håndball, så ville hun finne noe som hun var litt interessert i, og så ville hun ha engasjert seg i det og prøvd å være sosial med de som er på laget så det på en måte blir gøyere. For datteren til Eshal-ML (mor lang tid), som er enebarn, blir fotballen nesten som en del av familien. *"Jeg tenker at det er kjempebra for datteren min fordi hun har en i familien, hun har ikke noen søsken. Det er kjempeviktig for meg og mannen min at hun har en aktivitet."* Å holde på med idrett kan bidra til at en føler seg inkludert i et fellesskap.

Farida-ML, mor lang tid, mener at det å drive med idrett gir en god opplevelse. De føler seg inkludert, de er en del av en gruppa som både er venner og klassekamerater. *"Så særlig når de reiser for eksempel på turne eller spiller kamp og vinner, og så er de sammen i et fellesskap, så de er med på alt."* Å samles om noe de liker og ha samme mål er en viktig del av idretten. Damali-ML, mor lang tid, sier at: *"Alle er samlet seg til noe de liker, de er på et lag, de har samme mål. Det er veldig mye fint"*. *"Ja, det er den sosiale biten, som jeg er ute etter egentlig"*. Hadi-PK, pappa kort tid, mener at det å drive med aktiviteter med andre kan være med på å utvikle relasjoner og nettverk. *"For eksempel fotball er med på å gjøre samarbeidet litt bedre med andre"*. Nadir-PK mener at: *"Bare at barna er ute, gutt eller jente er sammen med andre og så driver man med idrett som er bra for seg selv og så er man igjennom idretten sammen med andre"*

⁶⁹ Denne dimensjonen ser ut til å få økende betydning. At man har venner blant de frivillige var den motivasjonskilden som økte mest mellom 2009 og 2014 (Wollebæk et al, 2015:155).

og blir kjent med noen andre personer.” Å delta i idrett kan også bidra til å treffe folk og å lære norsk

Karima-MK, mor kort tid, synes om idrett at: *“det er bra for at man går ut, at man er litt mere åpen mot folk, at man treffer andre, for norskspråket”*. Flere av de nyankomne syriske barna sier at de har fått norske venner gjennom idretten. Khalif-GK, 12 år, gutt kort tid, har også fått noen venner som ikke snakker arabisk som han må snakke norsk med. Hassan-GK, 13 år, gutt kort tid, trener også på fritida med vennene sine på Fram. Han forteller at han noen ganger er ute til kl. halv ni, åtte. Da hender det at foreldrene blir litt redde for han. Komal-JK, 14 år, jente kort tid, synes at fotball er gøy. *“Det er veldig gøy fordi du skal kjenne mye norske jenter og du skal snakke norsk bedre på skole - og de er veldig snille og sånne ting og alle skal bli snille med deg”*. Annet nettverk utenfor familie kan være til stor hjelp når det gjelder barnas aktiviteter.

Gadar-MK, mor kort tid og mannen Gadi-PK, pappa kort tid, forteller hvordan musikk læreren til barna, som er en habil skiløper, hadde vært med på loppemarked og hjulpet til med å finne passende godt skiutstyr til barna. De fortalte også at en nabo hadde hjulpet dem i forhold til musikkaktiviteten til barna. Gadi-PK, mener at det er viktig å ha gode hjelpere. *“Vi er litt heldig, for vi har truffet mange nordmenn her som hjelper oss, hjelper oss med økonomi, med språk. For det er veldig vanskelig for oss”*.

De nyankomne syrerne er svært interesserte i å være med på aktiviteter. Farida-ML, som er lærer på mottaksskolen forteller at de syriske som kommer er svært interessert i å delta på aktiviteter på skolen. Nesten alle foreldrene møter opp med barna sine sier hun, *“så det betyr at de er veldig interesserte og at de vil det beste for barna deres. De er veldig positive.”*

5.5.2 Idretten som sosialt fenomen

Det finnes etterhvert en del studier av unges motiver for å drive med idrett innenfor idretts- og ungdomsforskning. Når unge oppga manglende motivasjon, var dette oftest begrunnet manglende kompetanse, manglende vilje til å forplikte seg til faste treninger, i tillegg til manglende interesse for trening (Ødegård et al. 2016:17). At deltakelse i idrettsaktiviteter kan forstås i lys av sosial ulikhet er ikke nytt, og det er også rimelig å anta at det finnes gjennomgående og interessante forskjeller knyttet til alder og kjønn (Seippel 2002:43).

5.5.2.1 Verdier og prioriteringer

Det kan være mange grunner til at barn deltar i idrett eller ikke. En del handler om prioriteringer og hva de bruker tiden til, noe handler om interesse og noe handler også om hva foreldrene er vant med fra hjemlandet i forhold til det å delta på idrett. De aller fleste av respondentene i studien mente at alt var bra med idrett. Kaysan-PK (far kort tid), forteller at uansett hvor vanskelig det blir, så kommer han til å stå på for at barna hans kan delta i idrett og at de kan utvikle seg. Flere av foreldrene mente også at barna deres kom til å fortsette med idrett lenge, men at det var opp til dem selv. Når barna sluttet så var det gjerne fordi de syntes at det var kjedelig, at de ikke er så interessert i idrett eller at de føler at de ikke er gode nok, eller at det ikke var andre venner med.

Som med Norske barn, så er det barn og unge som ikke er så interessert i idrett. Najila-JK, 13 år, som nylig er kommet til Norge, forteller at hun ikke holder på med noe sport eller idrett i Norge. Hun har heller ikke hatt lyst til å gjøre noe på fritida. Noen av jentene synes ikke det var så gøy med idrett fordi det var få, eller ingen andre venner som var med i idrettslaget. Abeer-JL, jente 12 år født i Norge, forteller at de fleste andre jentene i klassen gikk på Larvik Turn. Det

var bare 8 jenter på Fram. Hun forteller at hun sluttet på håndball fordi hun syntes det var kjedelig, men hun sier at hun kanskje ville ha fortsatt om det var flere jenter. Om man ikke føler seg god nok kan være avgjørende for deltagelse i idrett. Basma-JL, 11 år, som er født i Norge, forteller at hun spilte håndball, men at hun sluttet. *“Det var ikke akkurat så interessant for meg. Jeg er ikke så veldig god til sport og idrett.”* For noen barn kan også terskelen bli for stor til å begynne i idrett dersom de ikke har andre arabisktalende- eller andre venner i idrettslaget.

Nettverk utenfor egen familie har også vært viktig for deltakelse i idrett og andre fritidsaktiviteter. Flere av de nyankomne Syriske mødrene fortalte også at barna deres hadde fått flere norske venner på idrettslaget de var med i. For noen kan det likevel være en for høy terskel å begynne som ny i et idrettslag dersom det bare er norske barn der. Karima-MK (mor kort tid) forteller om sønnen at: *“Han synes det er vanskelig å gå der fordi det er ingen andre arabere, så det er litt vanskelig for han å komme i gang med det. Det var lettere når han gikk til Fram fordi det var mange arabiske der”*.

Det kan for noen også være litt slitsomt å være med i idrettslag. Komal-JK, jente kort tid, forteller at: *“Ja, noen ganger det er vanskelig, noen ganger det er ikke vanskelig. Når du går på trening hver dag, og du går på trening ikke, du sier ikke, du må si ikke i dag, jeg er syk, når jeg er syk jeg går på trening, når jeg kan ikke, jeg går på trening, jeg trente, det går bedre, det bli ikke vanskelig.”*

Hvilken livsfase man er i har vist seg å ha betydning for motivasjonen for deltagelse og frafall i frivillige organisasjoner (Ødegård et al. 2016:16). Som tidligere beskrevet, kan alder og livsfase være en barriere for deltagelse i idrett. Nye nettverk og nye interesser kan føre til at idretten erstattes av andre fellesskap og nye arenaer for samhandling, også når det gjelder fysisk aktivitet (Ødegård et al. 2016:14). At noen jenter slutter tidligere enn guttene mener noen av mødrene (jmf. Kap. 5.4.5), kan ha med at jenter gjerne tar høyere utdanning enn guttene, tradisjoner, familieforpliktelser og hva de er vant med i fra Syria. Aazeen-ML, (mor lang tid) sier at *“Noen er opptatt med trening, noen er opptatt med å studere.”* Damali-ML (mor lang tid), tror at grunnen til at syriske jenter gjerne slutter tidligere enn gutter på idrett har noe med studier å gjøre at jentene tar høyere utdanning enn guttene. Baraka-JL, på 14 år, som nå går på ungdomsskolen, forteller at hun vil begynne på videregående og fortsette med å studere på universitet eller høyskole. Hun spilte både piano og håndball tidligere, men hun sluttet fordi det var så stort program på skolen. Damali-ML ser at datteren Dounia-JL på 10 år, jobber mye mer enn sønnen Djamel-GK, på 15 år. *“Og han hos meg, han har gjort seg klar, han skal ta fagbrev”*. Hun forteller at datteren Dounia-JL vil ta generell studiekompetanse. Hun vil inn på universitetet og flytte til Oslo. Hun har andre planer. *“Og jeg tror, det er stor forskjell når man bruker tid på studie enn når man bare vil stå for å komme inn på noe fagbrev”*. *“Jeg ønsker så klart at barna mine skal få seg høyere utdanning. Det må jeg bare leve med”*. Som beskrevet under kapittelet om idrett og verdier, så mente likevel flere av foreldrene og barna at det fint går an å kombinere skole og idrett, men dette er ulikt. Hadi-PK, pappa kort tid, mener at det er fint mulig å kombinere skolearbeid med idrett. *“Hvis man kan sørge for at man gjør skolearbeid en til to timer om dagen, så vil det ikke gå ut over skolen. Og idretten vil jo selvfølgelig være til hjelp for å styrke elevene i skolearbeidet”*.

Flere av foreldrene oppgir også mangel på tid som en barriere for deltakelse. Når det gjelder egne aktiviteter så synes flere av fedrene at det er vanskelig å få tid til dette og at det sosialt sett var litt vanskelig. Gadi-PK (pappa kort tid), mener at det kan være vanskelig å kombinere med andre studier. *“Hvis de skal ta utdanning, du er ikke sosial”*. En del av fedrene kunne godt tenke seg å drive litt med idrett, men sier at de ikke har tid. Kaysan-PK (pappa kort

tid) sier at: *“Jeg kunne tenkt meg å spille fotball og sånne ting og å bidra til å hjelpe barna mine og de andre barna som spiller. Jeg skulle ønske og gjerne det, men jeg har ikke tid. Når jeg kommer hjem så er jeg helt ferdig”*. Om man er aktiv i idrett vil også avhenge av hva slags type jobb en har. Tidsklemma er alminnelig i dag også blant andre foreldre i Norge. At barn og unge ikke holder på med idrett i Norge, kan også ha med tradisjoner å gjøre, at en del av foreldrene fra Syria selv ikke var vant til idrett.

Farida-ML (mor lang tid), mener at det her både er snakk om at foreldrene ikke er vant til det, og at det ikke var vanlig at barna holdt på med det. *“Jeg har ikke gjort det i Syria, hvorfor skal jeg gjøre det her i Norge? Ikke sant, så det blir ikke noen motivasjon”*. *“Men hvis de har venninner som går, så vil dette kunne påvirke positivt”*. Som belyst i kapittel 5.3 og 5.4, så kan tradisjoner i Syria være ulike, og foreldrene kan ha ulikt syn på det med å drive med aktiviteter for sine barn og om barna for lov til dette. Farida-ML mener at dette også handler om foreldrenes sin bakgrunn i Syria. Foreldrenes syn vil kunne være forskjellig ut fra om de kommer fra landsbygda eller fra by, om de har utdannet seg, eller om de har vært i aktivitet selv. *“Vi kan ikke si alle, vi kan ikke skjære alle over en kam. Så det blir litt forskjellig”*. Flere av foreldrene er opptatt av at barna har valgfrihet i Norge, men at det kunne være annerledes i Syria.

5.5.2.2 Idrett og likestilling.

En rekke studier bekrefter vår daglige kunnskap om at idrett spiller en viktig rolle i mange mannlige innvandrers liv. Men er sport attraktivt for innvandrerjenter og kvinner? Og hva vet vi om idrettsaktiviteter for kvinnelige innvandrere (Pfister,2000:497)? *Flere undersøkelsene viser at kjønnsforskjellene i idrettsdeltakelse er større i minoritetsbefolkningen enn i majoritetsbefolkningen*. Flere tidligere studier konkluderer med at minoritetsjenter er i langt mindre grad med i idretten enn andre ungdommer (Strandbu 2007 et al, Ødegård et al. 2014 og Ødegård et al.2016). Foreldrene i studien mente stort sett at det ikke var stor forskjell på jenter og gutter i Norge i forhold til idrett og mer. Magid-PK, en far som kom til Norge for kort tid siden, mener at det ikke er noen særlig forskjell mellom gutter og jenter. *“Hun (datteren) kan være ute og drive med idrett og aktiviteter på samme måte som guttene”*. Grunnen til at jenter ikke deltar like mye i idrett som guttene kan ha ulike årsaker, som at de selv ikke har lyst, at de ikke ser verdien, eller at det har med foreldrenes bakgrunn og tradisjoner å gjøre. Damali-ML, mor lang tid, sier at hun ikke er en slik som sier at barna skal starte på noe eller slutte med noe. Barna går på norsk skole. Der lærer de bestandig om rettighetene deres. Og hjemme er det heller ikke noe forskjell mellom døtre og sønner. Noen av foreldrene mente likevel at guttene kunne nå lengre enn jentene innenfor idrett.

Nabila-MK (mor kort tid), mener at det kan være litt ulike grunner for hvorfor gutter begynner og hvorfor jenter begynner med idrett. *“Først så oppnår guttene mer enn jentene, men jeg tror at hvis jentene også er interessert, så kan de nå like langt som guttene”*. Hun tenker også at gutter mener at de kan ha fotball som jobb. *“Hvis man har talent eller så, i hvert fall sann tenker guttene..”*

Som beskrevet i kapittel 5.4.4, så var det i Syria slik at noen familier ikke tillot døtrene å være med på noe. Kaysan-PK (pappa kort tid) sier at: *“Hvis man er streng og har et kompleks da ville de ikke kunnet bidra til at datteren deltar i noe, eller er produktiv på noe som helst måte. Da ville man heller ikke tillat at dattera går på overnatting og aktiviteter med klubben og er med på diverse aktiviteter”*.

Noen av mødrene mente også at noen aktiviteter var mer maskuline, mens andre aktiviteter var mer feminine. Det vil være mye nytt for de som kommer. I Syria var de ikke så

vant til at jenter spiller fotball. Faradi –ML (mor lang tid), forteller at *“det er veldig rart for oss at jenter spiller fotball, kanskje håndball er mer for jenter enn gutter, men her blir det mer åpent og masse muligheter for dem, det tar litt tid, men jeg ser de er med ”*. Eshal-ML mor lang tid, forteller at hun aldri hadde tenkt at dattera skulle spille fotball fordi hun egentlig synes at det er litt sånn gutteting, at det er gutter som går på fotball, men ikke jenter. Farida-ML tror kanskje at syriske jenter deltar mindre i idrett enn guttene fordi de ikke er vant til det å være i idrettslag, og at de ikke blir involvert. *“Det er på grunn av systemet i arabiske land, hvis jeg sier om Syria. “Vi er ikke vant til å ha så mye fotballag og håndballag, eller det blir bare privat, og ikke skole som styrer det. “Hvis det var gjennom skole, kanskje det blir bedre ”*. Men Karima (mor kort tid), mener at jentene her i Norge egentlig er mer aktive enn guttene. Hun forteller at datteren drar på kamper og vil delta på de kampene som arrangeres rundt omkring. Hun mener også at jentene er flinkere enn guttene.

De fleste av de syriske foreldrene mener også at det er helt greit å blande gutter og jenter sammen i aktiviteter. Men at noen av de nyankomne mødrene som synes at det er problematisk når det er begge kjønn til stede, men at dette har sammenheng med tradisjoner. Damali-ML, mor lang tid, sier at: *“Altså hadde det vært gutter på laget til dattera mi så hadde det vært veldig greit. Jeg hadde ikke sagt at hun skal være hjemme fordi det er gutter på laget, det er ikke sånn ”*. Men for noen handler dette også om at guttene er større og sterkere enn jentene. Karima, MK, mor kort tid, forteller at datteren hennes kan være litt redd hvis jentene er mye større og tøffere enn henne. *“Så det kan være vanskelig at hun spiller med gutter ”*. Her er det jo også litt interessant i Norge at jentene og gutter har kroppsøving i sammen, men at det ikke er vanlig å blande idrettslag i idrett.

Når det gjelder spørsmål om påkledning for muslimske jenter, så virker ikke dette, som belyst i kapittel 5.4.5, å være noen stor utfordring. Men som tidligere beskrevet, så var det likevel noen av de nyankomne fedrene som ønsket at døtrene skulle ha *“lange bein”* under shortsene og være litt mer tildekket, men at dette til sist var jentene selv som bestemte. Det var også vanligere at de nyankomne syriske mødrene brukte hijab enn de som har bodd lenge i Norge. I media har det vært mye diskusjoner i forhold til muslimske jenter og påkledning. Farida-ML (mor lang tid), mener at det ikke er noen utfordringer med påkledning for jenter. *“Jeg ser det er mange jenter som går på videregående skole og de spiller fotball eller håndball ”*. Hun mener også at de nye som kommer nå er mer åpne nå enn da hun kom for mange år siden. *“Så de er åpne for å lære noe nytt og så være med ”*. Det med påkledning og muslimske innvandrerjenter kan også bli praktisert ulikt ut fra hvor de kommer fra. Eshal-ML forteller at noen av jentene, spesielt fra Somalia, som datteren spiller sammen med i fotball, bruker sjal og *“lange ben”* under shortsene. *“De går med noen ting, det er helt greit. Det er opp til de, bare at de spiller“*. Aazeen –ML (mor lang tid), sier at når det gjelder påkledning i Norge så kan jentene gå med shorts, men noen har fritak pga. religion. *“Dette har med tradisjoner å gjøre. Men i forhold til tradisjoner er det også vanlig å drive med fysisk aktivitet ”*.

Når det gjelder svømming sier Hadi-PK (pappa kort tid) at det er naturlig når man skal i bassenget at man skal være kledd i svømmeklær. Men det problematiske, når det gjelder utøvelse av svømming i svømmehall, er at når man dusjer så er man totalt naken. *“Jeg merker at det ligner på sånn dyr. Men et minimum av sånn anstendighet er kanskje greit, litt som mennesker“*.

5.5.2.3 Sosiale ulikheter i idrett. Økonomi og ressurser

Svake sosioøkonomiske ressurser er en sentral barriere for idrettsdeltagelse viser flere forskningsfunn. Idrettsdeltakelsen er høyere generelt blant folk med høyere utdanning og god økonomi. Dette gjelder også for barn av foreldre som er rike på denne type ressurser (Bakken et al. 2016:66). Sivesind sin studie (2012:19) tyder på at dette skjevfordelte mønsteret starter allerede tidlig i livsløpet, og viser en sterk underrepresentasjon av medlemmer i idrettsorganisasjoner fra husstander med lav inntekt. En del av de Syriske familiene vil jevnt over ha svakere økonomi enn majoritetsbefolkningen. Men det er en forskjell mellom de som kom før og de som kommer nå. Det er mange grunner til dette. En del av de som er kommet har hatt vanskeligheter med å få godt betalte jobber i Norge, en del opplever at de ikke får godkjent utdanningen sin fra hjemlandet og må ta ny utdanning i Norge, videre er det også noen som får sin inntekt fra trygd eller at de bare får støtte fra NAV til livsopphold. Idrettsaktivitet vil være kostbart for de som deltar. Som belyst under kapittel 5.4.5, var det flere av de syriske foreldrene, spesielt de nyankomne, som syntest at det var dyrt med idrettsaktiviteter.

Farida-ML (mor lang tid), mener at det er en forskjell mellom de som kom før og de som kommer nå. De som har bodd her lenge har gjerne god råd. Farida-ML sier at det her er snakk om to forskjellige, de som har råd og som ikke har råd. *“For eksempel de som får sosialhjelp, de har ikke råd å sende barna deres til aktiviteter, særlig hvis de har fire, fem barn”. “Hvordan skal de skaffe idrettsklær, fotballsko, pluss, pluss, pluss? Men det er en del foreldre som sender barna sine og er veldig engasjert og er med barna sine også”. Farida-ML forteller at de som ikke har råd, ikke klarer å sende barna sine på aktiviteter. “Fotballsko, idrett det koster også, pluss, pluss”. Er tilbudet gratis sier hun, så blir de med.*

Gadar-MK (mor kort tid) synes det kan være vanskelig å prioritere hva en skal bruke pengene på. *“Og hvis jeg skal kjøpe, skal jeg kjøpe til skole, eller skal jeg kjøpe ting til hjemme, eller skal jeg kjøpe utstyr for aktiviteter? Det er ikke mange som prioriterer aktiviteter.”* Hun forteller at hvis sønnen skal drive med orientering, så trenger han mye utstyr og det er veldig dyrt. Hun kan ikke kjøpe noe som er billig til ham fordi det blir ødelagt. Gadi-PK (pappa kort tid), mener at en løsning kunne være å kjøpe brukte klær og utstyr, men det er ikke så enkelt for ungdom å bruke brukt utstyr. For de nyankomne syrerne som har mange barn, kan det bli særlig kostbart med idrettsaktiviteter. Karima-MK (mor kort tid), forteller at hun har syv barn. *“Hvis alle skal spille håndball og fotball. Det koster masse”.*

Også foreldre som har bodd lenge i Norge mener også at kostnadene forbundet med idrett kan være et hinder for deltakelse. Bager-PL (pappa lang tid), synes at det å drive med idrett i Norge er dyrt. *“-i hvert fall sånn idrett som her i Norge som vinteridrett, er utrolig dyrt”.* Han mener at for de som kommer fra utlandet så er det ikke populært for dem å drive med vinteridrett. *“Hver gang beina vokser, så må du kjøpe nye ski og nye støvler”.* For noen kan transportsituasjonen være en barriere for deltagelse i idrettslaget.

I enkelte deler av kommunen er det dårlig med bussforbindelser. Noen foreldre har ikke bil, og da kan det bli en utfordring med transport. For noen foreldre blir det også slitsomt å frakte barna rundt omkring. Men Nadir-PK, mener at det ikke er noen hindringer for å drive med idrett, kanskje bare litt i forhold til økonomi. *«Nå har jeg selv skaffet bil. Det gjør det lettere å hente og bringe og kjøre»*

5.5.3 Oppsummering og drøfting, subjektive disposisjoner

5.5.3.1 Oppsummering og drøfting. Idrettens verdier

Oppsummering, motivasjon og veien inn i idrett

I rapporten "Kom igjen jenter" poengteres det at det kan være krevende å inkludere nye grupper inn i den norske idrettskulturen, og at derfor godt informasjonsarbeid stadig blir viktigere (Kulturdepartementet 2014). Dette synes også å ha vært viktig for respondentene i denne studien. Godt samarbeid med skolene om informasjon og god informasjon og positive andre voksne i idrettsklubbene synes å ha vært viktig for at disse barna har begynt med idrett også i denne studien. For de nyankomne Syriske barna har informasjon på mottaksskolen vært viktig for at flere av disse barna har begynt med idrett. Der er det også arabisktalende lærere som kan oversette og informere på arabisk. Noen av de nyankomne syriske foreldrene har også fått informasjon via introduksjonsprogrammet på Norskskolen.

Som tidligere beskrevet så kan også det tenkes at man begynner med idrett på grunn av ulike mekanismer, som habitusmekanisme, at en har erfaring med den type aktivitet fra før (Bourdieu 1994). At en har holdt på med idretten tidligere, interesse og eget initiativ, synes å ha hatt en betydning for at flere har begynt med idrett i Norge for de nyankomne syriske barna.

Wollebæk et al. (2015:55) fremhever betydningen av sosiale nettverk for sannsynlighet av frivillig arbeid i rapporten "*Betingelser for frivillig innsats. Motivasjon og kontekst*". Brede sosiale nettverk øker sannsynligheten for frivillig arbeid (Forbes & Zampelli 2014; Wollebæk et al. 2015:55). Personlig kontakt med personer som er aktive innen frivillig arbeid øker sannsynligheten for at man selv fatter interesse eller blir rekruttert (Sundeen & Raskoff 2000; Wollebæk et al. 2015:56). Dette synes også å være tilfelle for deltagelse i idrett. Familie, venner og sosialt nettverk har hatt betydning for å begynne med idrett for barna i studien. Dette gjelder både de nyankomne barna og de syrerne som er født i Norge. Noen har begynt pga. medlemmer i egen familie søsken og andre p.ga. venner.

Sivilsamfunnet har også en viktig funksjon når det gjelder å bygge lokalsamfunn og å inkludere barn og unge som ny inn i lokalmiljø. For å begynne med idrett så tenker Manar-JK, jente 12år, at det blir bedre å begynne på idrett hvis hun kjenner noen fra før. Sosialt nettverk utenfor skole, gjennom andre aktiviteter mm. kan også være en døråpner inn i idretten. I denne studien er det de nære båndene, slik som familie og venner, som har vært den viktigste motivasjonsfaktoren for å begynne med idrett.

Rapporten Levende drabantbyer (Eriksen et al. (2017:9) viser viktigheten av kompetanse om integrering når det gjelder å rekruttere barn og unge inn i frivillige organisasjoner og at det er viktig med relasjonsbygging. En slik kompetanse gjelder også i forhold til kommunikasjon. Hvordan en blir møtt i idrettslag, hvordan en blir møtt i skole og blir ønsket velkommen, har vært viktig for at flere av barna har begynt med idrett.

Noen av foreldrene, mente at det var viktig å få prøve ut ulike idretter og at det går fint å komme inn i idrett selv om du ikke har spilt før. Dette skiller seg litt fra rapporten "Idrettsdeltakelse og trening blant ungdom i Oslo" (Ødegård et al. 2016:17). Når unge oppga manglende motivasjon her, var dette oftest begrunnet med manglende kompetanse.

Idrettens egenverdi

I Seippel (2002) sin rapport om Idrett og sosial integrasjon, fant han at de yngre (16-20 år) er mer opptatt av glede, det sosiale, prestasjonen og den ekspressive siden av idretten. Dette stemmer også godt overens med funnene i denne studien. For de unge som ble intervjuet var

egenverdien og den ekspressive delen av idretten viktig. Det å ha det gøy var den viktigste motivasjonen for å holde på med idrett. De unge likte også godt å konkurrere. Det var blant respondentene ikke forskjell her i forhold til om man var gutt eller jente eller nyankommet flyktning eller var født i Norge. Å spille på gode lag var også viktig. Da er vi også inne på felles mestringsfølelse. Å lære mye og å mestre nye aktiviteter var viktig både for barn og voksne.

Idrettens merverdi

Funn fra Seippel (2002) sin rapport viste også at jenter/kvinner er mer opptatt av fysisk form, mental rekreasjon. I denne studien var også flere av de nyankomne fedrene opptatt av dette. Å bygge kroppen og at idrett var bra for helsa, var viktig både for fedre, mødre og også noen av jentene. Flere av fedrene mente at det var viktig at barna kunne utvikle talent og få suksess i idretten. De var litt opptatt av at sønnene hadde bedre mulighet for å oppnå suksess enn det jentene har i det norske samfunn. Idrett kan også fungere som en læringsarena.

Idrett kan også være læringsarena fordi en lærer nye aktiviteter og utvikler egenskaper gjennom å holde på med idrett. Komal-JK, 14 år (jente kort tid) vil bl.a. lære norsk fordi hun bare snakker norsk med de andre jentene på laget. Spørsmål om eventuelle sammenheng mellom idrettsdeltagelse og sosial utvikling blant barn og unge, har interessert forskere i mange land. Forskningen er omfattende og peker i ulike retninger: At idrett kan bidra til sosial utvikling, at det ikke finnes noen slik sammenheng og at idrett i blant kan være negativ for barn og unges utvikling (Faskunger et al.2017:87-97). Sosial utvikling handler for eksempel om selvfølelse, selvtillit, sosiale ferdigheter. Også det å prestere bra på skolen, ha kontroll på vekten og rent allment være sysselsatt (kept busy), løfter foreldre fram som betydningsfullt for sine barn (Eime et al. 2013, Faskunger et al. 2017:87-97).

Flere foreldre mente at ved å holde på med idrett så ble man flinkere til å organisere tiden, og også at idrettsaktivitet holder barna borte fra andre negative påvirkninger. Idrettsaktiviteter vil kunne bidra til bedre skoleprestasjoner fordi en organiserte dagen bedre og fikk pusterom mellom skole og aktivitet. Chakra-JK, 11år (jente født i Norge), mente at idrett var bra for skole fordi hun syntes at hun fikk energi av å spille. En far mente at et friskt hode er i en frisk kropp, og at idrett er noe av det viktigste i livet. Gadar-MK, mor kort tid, synes at det viktigste er at barna trives på et nytt sted.

Oppsummering. Idrett, venner og nettverk

Sosial integrasjon beskrives her som deltakelse i ulike nettverk, opplevelse av fellesskap, og tilhørighet og sosiale relasjoner mellom mennesker. Flere av barna, mest gutter, fortalte at de spilte sammen med venner på fritida. Idretten får da mer form av spontan lek enn den mer formelt organiserte idretten. Noen barn spilte med andre venner på skolen. Opplevelse av fellesskap synes å være en viktig positiv egenskap ved idretten. Flere av barna syntes at det er morsomt at en er sammen med venner. Ved å holde på med idrett så får barna også et bredere nettverk. Barna forteller at de får venner også utenom skolen. En familie forteller at de har fått nettverk utenom familien som hjelper dem med forskjellige ting slik som økonomi mm.

Foreldrene mente at det var viktig at barna, gjennom å holde på med idrett, ble mer sosiale. Opplevelse av tilhørighet er også viktig for sosiale relasjoner. En mor forteller at for datteren som er enebarn, blir fotballen nesten som en del av familien hennes. En annen mor påpeker at det å drive med idrett gir en god opplevelse, en føler seg inkludert og blir en del av gruppa. Flere av foreldrene mente også at barna gjennom å holde på med idrett ville utvikle relasjoner med andre og at de ville bli bedre på å samarbeide med andre. *Opplevelse av*

fellesskap kan også være at barn, som en mor forteller, samler seg til noe de liker, at de er på et lag og at de har samme mål. Flere av respondentene mente også at ved å drive med idrett ble mer åpen, at man treffer andre, og at man får trent seg på å snakke norsk.

I følge Deth og Scarbrough (1995) er verdier en oppfatning om det ettertraktelsesverdige; dvs. de inneholder eller bygger ofte opp under moralske betraktninger. For det andre understreker van Deth og Scarbrough at verdier er sosiale, de oppstår og fungerer i relasjonene mellom individer og deres sosiale omgivelser, og finnes ikke som utelukkende individuelle erfaringer eller uttrykk. I følge dette empiriske materialet så tyder det på at idrett for respondentene i studien er ettertraktelsesverdig, både når vi ser på idrettens betydning som egenverdi og som merverdi. Idrettens verdier er også sosiale fordi relasjonene mellom individer og deres sosiale omgivelser var viktige for respondentene.

Gjennomgangen av det empiriske materialet viser at deltagelse i idrett kan bidra til sosial integrasjon. Idrett kan også bidra til kulturell integrasjon, som handler her om endringer knyttet til språk, væremåter, verdier og verdifellesskap mv. (Eriksen, 2010:75). Det kan være vanskelig å svare på om idrett er en direkte årsak til at et individ gjennomgår en kulturell integrasjon, fordi de gjerne deltar i flere fellesskap, og personer vil kunne påvirkes i flere ulike miljøer og situasjoner. At flere av respondentene ser verdien av idrett og at barna starter med dette i Norge, kan også dreie seg om forholdet mellom struktur og aktør, dvs. at de i Norge har mulighet til dette i motsetning til i Syria.

5.5.3.2 Oppsummering og drøfting. Idretten som sosialt fenomen

Oppsummering: Verdier og prioriteringer

Når det gjelder spørsmålet om hvorfor noen barn ikke holdt på med idrett så var det ulike begrunnelser for dette. Noen av jentene fortalte at de ikke hadde lyst til å drive med idrett. Because they dont want to (Berry). Flere av jentene spesielt, sluttet fordi det var få andre venner på laget og at de syntes at det var kjedelig. Det at det er ingen andre som snakker arabisk synes også å være et hinder for å begynne. Det kan da synes som om at det er viktig med sosiale relasjoner for å drive med idrett. Dersom dette ikke er til stede, så kan det få negativ effekt for deltagelse. Dårlig språkforståelse kan da også være en barriere for deltakelse.

Forskning viser en generell nedgang i idrettsdeltagelse gjennom tenårene og over i alderen som ung voksen (Ødegård et al. 2016:14). Her var tid den viktigste barrieren for deltagelse. Dette var i forhold til at en sluttet fordi skole tar for mye tid, da gjerne når en begynner på ungdomsskolen. Damali-ML, en mor som er vokst opp i Norge, mener at jenter tar høyere utdanning enn guttene. Unge med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn er også langt mer orientert mot familieforpliktelser enn majoriteten – og disse familieforpliktelsene henger igjen direkte sammen med høy innsats og høye ambisjoner i skolen (Friberg,2016:7). Overgang til studier og jobb er også en barriere for deltakelse. Studier har vist at unge mennesker i alderen 16-24 år oppgir tidsmangel og flytting som de viktigste årsakene til at de ikke lenger bidrar i frivillige organisasjoner (Ødegård et al. 2016:16). Skole er viktig for flere av de syriske respondentene. Flere av jentene i studien, prioriterte skole framfor andre fritidsaktiviteter. Men det var både foreldre og barn som mente at det fint gikk å kombinere skole og idrett. Noen mente også at det var positivt for skolearbeidet at en holdt på med idrett. Da fikk en energi og overskudd til skole.

Familietradisjoner og sosialisering er et særlig relevant tema i diskusjonen rundt inkludering av unge med minoritetsbakgrunn. For noen kan foreldrenes ulike tradisjoner være

en barriere for deltakelse dersom man ikke selv er vant til å drive med idrett eller at barna heller ikke drev med idrett i Syria.

Oppsummering: Idrett og likestilling

Flere av foreldrene i studien, både nyankomne og de som kom for lenge siden, mente at det stort sett ikke var stor forskjell på jenter og gutter i Norge i forhold til idrett, men at det kunne være annerledes i hjemlandet deres. Noen av foreldrene mente at guttene ble mer oppmuntret enn jentene til å holde på med idrett. I noen familier i Syria var det og strengere for døtre med å få delta på ulike aktiviteter, og det var mer slik at det var far i familien som bestemte. Damali-ML, en mor som er oppvokst i Norge, sier at barn lærer om rettighetene sine i Norge, foreldre bestemmer ikke om de skal begynne eller slutte på noe. Det kan her tyde på at foreldrene har gjennomgått en kulturell integrasjon. Men dette kan også handle om perspektivet vedrørende struktur og aktør.

For valg og handlinger er individet avhengig av betingelser og rammer, strukturer, og de mulighetene de gir (Sørensen et al. 2008:123-124). Rammene og betingelsene i Norge vil være annerledes enn i Syria. Eksilprosessen representerer et brudd med fortiden, men det representerer også noen nye muligheter (Ramirez 1990). I Syria var de ikke vant til at jentene spiller og de var ikke vant til å være med i idrettslag. I Norge er det masse muligheter for dem. En av de nyankomne mødre mener at jenter er mer aktive enn guttene. Det var likevel flere av de syriske foreldrene som mente at guttene hadde bedre mulighet enn jentene innenfor idrett. En rapport om likestilling i norsk idrett viser at kvinner fremdeles er underrepresentert som utøvere, trenere og ledere i Norge (Fasting m.fl., 2008; Ødegård et al. 2016:17). Dette viser seg også å være tilfelle i Syria (Benn et al. 2010:211-225).

Foreldrene, både nyankomne og de som har bodd her lenge mente at det var greit å blande gutter og jenter. Men noen av de nyankomne mødre, mente likevel at det var problematisk at også gutter var til stede. Dette handler da mer om tradisjon enn om religion. Det var i utgangspunktet i Syria (før 2011) ingen ting som formelt hindret å blande kjønn. Kjønnsegregering i idrett ble i Syria (før 2011) ikke praktisert utenfor det videregående skolesystemet. Sosiale hindringer er hovedsakelig knyttet til syrernes kultur og lokale tradisjoner, som fortsatt praktiseres, spesielt i landlige områder (Karfoul (2010:220-223).

Idrett er og har vært preget av en utpreget maskulin kultur som vektlegger prestasjon, ytelse, utholdenhet og styrke, noe som har gjort at kvinner i mindre grad har funnet seg til rette innen idretten, eventuelt at de finner sin plass innen bestemte deler av idretten (Abraham 1998; Theberge 2000; Ulseth 2000; Seippel 2002:43). Karima-MK (mor kort tid), mener at gutter er større og sterkere enn jentene og at det finnes både maskuline og feminine aktiviteter. Også i Norge er det ikke vanlig at jenter og gutter konkurrerer mot hverandre. Dette har mye med fysiologisk utvikling hos jenter og gutter som særlig gjør seg gjeldende i puberteten. I Norge var undervisning i kroppsøving skilt mellom jenter og gutter til langt ut på 80-tallet.

Som tidligere beskrevet, har syrerne et ganske pragmatisk forhold til det med påkledning. Eshal-ML, mamma lang tid, kommenterte at hun ser at noen av jentene som datteren hennes går sammen med spesielt fra Somalia, bruker sjal og lange ben under shortsene. Men at det er opp til dem, bare at de spiller. Det kan likevel virke som om dette praktiseres noe strengere blant noen av de nyankomne syrerne. Som tidligere nevnt så var det et par av de nyankomne fedrene som ville at døtrene skulle ha "lange ben" under shortsene. Dette viser at det med tildekking for jenter praktiseres ulikt strengt ut fra hvilket land de kommer fra og hvilken tid de er kommet fra Syria, og evt. miljø/by/land. For et par av de nyankomne fedrene var det

litt problematisk at en dusjer naken sammen med andre i svømmehaller. Hadi-PK: *"Jeg merker at det ligner på sånn dyr. Men et minimum av sånn anstendighet er kanskje greit, litt som mennesker"* Vi har her med taus kommunikasjon å gjøre. Konteksten kan inkludere uformelle, usagte og implisitte regler, som kan ha med verbal stil, klesdrakt og kroppsspråk å gjøre. Konteksten er en del av omgivelsene og er med på å gi nøkler til hvordan vi skal forstå de tegn vi sender verbalt eller ikke-verbalt (Eriksen 1994 s. 125).

Oppsummering, sosioøkonomiske ressurser

Det er i denne studien en forskjell på innvandrerbakgrunn, og en forskjell på de som kom før og de som er kommet nylig. Det er ikke minst forskjell i familieressurser og økonomi. Farida-ML, som er lærer på mottaksskolen, sier at det her er snakk om to forskjellige, de som har råd og som ikke har råd. Mange av de nyankomne har ikke råd til å sende barna sine på aktiviteter, men dersom det er gratis så kommer de. Flere av respondentene mener at det koster mye å delta i idrett. For ungdom er det ikke enkelt å bruke brukt utstyr. Barna trenger også klær og utstyr med kvalitet. Noen av de nyankomne har mange barn, en av de nyankomne familiene hadde 7 barn. Det blir da svært dyrt med både treningsavgift og klær og utstyr. For en del er også transport til og fra trening en utfordring. Det er ofte dårlige bussforbindelser. Det er mange av de nyankomne syrerne som ikke har bil. Brochmann-utvalget (NOU 2011:7) slår fast at innvandrere, særlig de med fluktbakgrunn, har en markant høyere fattigdomsrisiko enn andre hvor hovedårsak er manglende yrkesdeltakelse. Utvalget mener ulikhetene i levekår skyldes samspill av tre ulike faktorer; (1) individuelle ressurser, (2) strukturelle forutsetninger og (3) valg og verdier.

5.6 Foreldresamarbeid, nettverk og tillit

Det lokale foreningslivet kan ha potensiale til å bygge nettverk, normer for samhandling og tillit mellom individer og grupper. Men samtidig kan nettverk basert på frivillig deltagelse også ha mekanismer som kan virke ekskluderende. Dette er særlig viktig å synliggjøre når målet er å forstå og forklare integrasjon og nettverksbygging i flerkulturelle samfunn (Ødegård et al. 2014:8). Frivillighet som verdi står sterkt blant foreldre til barn som driver med organiserte aktiviteter. Nesten ni av ti foreldre med barn som deltar i organiserte fritidsaktiviteter oppgir å ha gjort frivillig foreldreinnsats. Noen foreldre gjør det fordi de opplever det som en naturlig del av det å være foreldre, noen stiller opp fordi de synes det er morsomt og at det gir god erfaring, andre foreldre gjør det mer av plikt (Saglie et al. 2013).

5.6.1 Foreldredeltakelse og dugnad

En tendens i dag er at relasjonen mellom organisasjon og person ser ut til å bli svakere, og at lojaliteten til organisasjoner har minket (Wollebæk, Selle og Strømsnes 2008; Wollebæk og Sivesind 2010). Nordmenn vil gjerne delta i frivillige organisasjoner, men mest dersom de kan gjøre det på egne premisser, og med en forventning om at andre gjør det samme (Tranvik og Selle 2007). De færreste av foreldrene i denne studien har erfaring med frivillig innsats og dugnad i fra Syria slik det praktiseres i Norge. Idrett var gjerne noe man betalte for i Syria. Men de fleste av foreldrene er positive til «dugnad» i Norge. Av de syriske foreldrene som har bodd lenge i Norge så har de fleste deltatt i forbindelse med kamper, både transport og annet under kampene slik som å stå i kiosk osv. under kamper. Foreldrene er også ivrige til å følge opp barna sine. Men ingen av disse foreldrene har tatt på seg tyngre verv i laget slik som treneroppgaver eller styreverv.

Når det gjelder de nyankomne foreldrene, så er det litt ulikt hvor mye de deltar på dugnad. Noen deltar mye, mens andre foreldre og familier aldri har blitt spurt om å delta. De norske er ikke alltid veldig flinke til å inkludere de nye heller. Noen av mødrene har også deltatt på dugnad i andre sammenhenger, men ikke med idrettslag. Jaeda-MK, en mor som kom til Norge nylig, forteller at hun ikke var vant med dugnad i fra Syria. De betalte for at barna skulle få spille. Det foreldrene har bidratt med i Norge er gjerne at de har vært med på kamper og slikt, og hjulpet til med diverse under kampene. Det er også noen av fedrene som kjører til kamper. Det var flere av mødrene som hadde sertifikat i fra Syria, men som nå må kjøre opp på nytt i Norge slik at de foreløpig ikke kan kjøre bil i Norge. Karima-MK, mamma kort tid, forteller at det er mannen hennes som er med dattera hennes og som kjører og henter. *“Vi hjelper til med matlagingen, tar med ballene fram og tilbake, men dugnad er en bra ting.»* «Ja, de sender meldinger og sier i dag kan dere komme og se på barna hvordan de spiller og hvordan de også bidrar”. De er positive til dugnader o.l.

Flere av de nyankomne syrerne er positive til å dugnad og ser på dette som en måte å bli integrert på. Kaysan-PK, pappa kort tid, forteller at de ikke er vant med dette fra Syria. Men han er positiv til å være med på dugnad i Norge. *“Det er en måte å bli integrert på, bli kjent med nye mennesker, forstå bedre hvordan ting fungerer, hvordan tradisjoner er her”*. Noen av de nyankomne syrerne ser også på dugnad som en mulighet til å snakke med nordmenn. Gadi-PK, pappa kort tid, forteller at de er vant med dugnader gjennom kirken i Syria. De har deltatt mange ganger på dugnad etter at de kom til Norge, både med loppemarked, kakelotteri, parkeringsvakt mm. Han forteller at for dem er dette veldig viktig. *“For der kan en snakke med Nordmenn. Du vet man forstår hva tenker”*. Hadi-PK, pappa kort tid, mener også at det å delta på dugnad er

positivt og kan bidra til å knytte bånd mellom familiene, *“ikke minst for oss innvandrere. Det er med på å hjelpe oss med å lære bedre språk”*. Han forteller at de en gang hadde cup for barna og at de da grilla. *“Det var gøy å være med og bli kjent med andre foreldre og vi hadde det hyggelig sammen”*.

Farida-ML, som er lærer på mottaksskolen, mener også at *norske ikke er veldig flinke til å inkludere de nye*, dessverre. Dette er noe hun selv har opplevd. Hun mener at de ikke blir tatt på alvor. Det er dessverre norske som ikke kan forstå hvorfor de ikke kommer på dugnad. Grunnen til at en del av de nyankomne syrerne ikke deltar så mye på dugnad kan ha ulike årsaker, som at de er sjenerte og snakker feil norsk. Noen ganger får de også brev og meldinger som de ikke forstår. *“De norske forventer at det skal være likt, de forventer ikke det er helt nyankomne ikke sant, så de kan ikke norsk”*. *“Idrettslagene kan være litt for strenge”*. For noen av de nyankomne syrerne kan det være vanskelig å forstå at de må være med på dugnad. Farida-ML forteller at ikke alle de nyankomne syriske foreldrene forstår at de må være med på dugnad og det kan være et dilemma der. For noen av de nyankomne syrerne kan dårlig språkforståelse være en barriere for deltakelse, i tillegg til at de ikke er vant til å være med de norske.

Noen av syrerne er heller ikke begeistret for dugnad. De mener at Norge skal dekke alle utgiftene. Bager-PL, en pappa som har bodd lenge i Norge, forteller at han har et inntrykk av at en del innvandrere ikke er veldig begeistret for dugnad og at de ikke liker det. *“Det er ikke vår kultur på en måte, vi er ikke vokst opp med det”*. Han forteller at mange innvandrere tenker at Norge er et rikt land og derfor skal dekke alle utgiftene. *“De tror at alt er gratis, men det er ikke sånn det fungerer”*. I følge Tranvik og Selle (2007) er den tradisjonelle formen for frivillig deltaking i Norge under press. En ser en utvikling mot en egalitær individualisme der nordmenn i større grad unngår aspekt ved frivillig deltaking som blir sett på som å ikke å gi gevinst (Eimhjellen og Ødegård 2016:12).

Barna i undersøkelsen forteller at de ikke har vært med på så mye dugnad selv, men at foreldrene både har stilt opp på treninger, kamper og dugnader. Noen av guttene i undersøkelsen har selv vært med på dugnad. De forteller også at foreldrene har vært med på dugnader og kjørt til kamper osv. Khalif-GK 12 år, gutt kort tid, forteller at begge foreldrene gjerne er med på kamper og heier på han.

5.6.2 Informasjon og tillit

Norge er blant de land i verden der befolkningen har høyest tillit, uavhengig av hvilke mål en benytter (Barstad og Sandvik 2015). I tidligere studier i forskning på nordiske forhold vektlegges det at frivillige organisasjoner utgjør sosiale nettverk som hver for seg, og sammen, bidrar til å produsere tillit, men i tillegg vil det i en nordisk sammenheng også være relevant å fremheve betydningen av offentlige institusjoners funksjon i relasjon til organisasjonslandskapet (Ødegård et al 2014:47). Tidligere studier har vist en negativ sammenheng mellom etnisk segregering og tillit (Wollebæk og Selle 2007). En analyse av data fra *“Frivillig innsats-undersøkninga”* i 2009 viste at frivillig arbeid blant innvandrere fra ikke-vestlige land hadde en positiv virkning på generalisert tillit (Segaard 2011).

Kulturelle praksiser i deler av innvandrer miljøene kan bidra til å begrense handlingsrom og idrettsdeltagelse, særlig blant jentene (Ødegård m.fl., 2014:72). Farida-ML (mor lang tid), forteller at på grunn av den kulturen de har, så sender de ikke jenter på overnatting ute med fremmede. De kan kun overnatte med familie og slektninger, men at dette selvfølgelig ikke er låst. *“Overnatting er for oss, særlig for jentene bør en være litt obs på, for vi er ikke vant til overnatting for jenter. Så det kanskje det vi må jobbe med”*. For noen vil det ta lang tid å tilpasse

seg det norske samfunnet. Farida-ML mener at det vil ta tid å føle trygghet. *“Det tar litt tid å bli kjent for eksempel og sende dem”*. Det handler også om kontakt og å kjenne de voksne, i tillegg til god informasjon.

Damali-ML (mor lang tid), forteller at barna hennes får lov til alt, men det var ikke slik med foreldrene hennes. Hun sier at det handler om at de er vokst opp her og er veldig kjent med samfunnet. *“Men det var ikke foreldrene mine. De var ikke så trygge, de manglet den tryggheten”*. *“Utryggheten den er ikke her. Jeg møter ikke den”*. Damali –ML forteller at da foreldrene begynte på Norskskolen og slikt, så begynte de å føle seg trygge i Norge. *“De begynte å lære seg norsk, de begynte å skjønne hvordan ting er. Det er ikke så lett vet du når du kommer flyttende til et land hvor du ikke skjønner noen ting. De vet ikke hva hei betyr en gang”*. *“Så det tok tid og så kom de seg inn i samfunnet og ting gikk og årene gikk”*. Damali-ML mener at det er annerledes med de som kommer nå fra Syria. *“Jeg synes ikke de har så mye problemer som for eksempel da mine foreldre kom til Norge. Den utryggheten finnes ikke. Det er mye mindre skremmende. Ja, og jeg føler også av deres barn er mye på aktiviteter og sånn også mye mer enn når jeg var liten og andre på den tida liksom”*.

I Norge er atskillelsen mellom kjønnene ikke så iøynefallende blant muslimer som i mange av de landene migrantene kommer fra. Likevel er det mange, men langt fra alle, som både i det private og delvis i det offentlige praktiserer former for avstand mellom kjønnene (Eriksen & Sajjad 1994 (2015:174). Eshal-ML, mor lang tid, mener at for nordmenn er masse ting er helt naturlig. Nordmenn sitt syn på jenter er helt naturlig. For en del syrere er det ikke naturlig. Eshal-ML tenker at: *“Når det gjelder at gutter skal være med jenter i en alder eller sånn, er dere noen ganger mer åpne enn oss, men vi er litt lukka når det gjelder sånne ting”*. *“Så hvis du går på feil vei, da aksepterer vi ikke det. Det er derfor det er mange familier som sliter, og at jenter ikke skal sove ute, fordi de ikke er trygge for hva som skjer ute”*. *“De føler trygghet når barna sover hjemme”*.

I stor grad oppleves foreldrepraksiser som hovedbarrierer for minoritetsungdoms deltagelse og innsatsen som nå gjøres på dette feltet. Dette fokuset reflekteres i organisasjonene og myndighetenes strategier. Den sentrale dimensjonen som framkommer, er betydningen av å skape tillit hos foreldrene (Eriksen e& Frøyland al 2017:72). En del av foreldre liker ikke at barna sover borte. Noe av utryggheten går på at de ikke helt stoler på de voksne som er med barna. Noen av mødrene er engstelige for at det skal skje noe med jentene, og at gutter for eksempel skal komme inn på rommet der jentene sover. Eshal-ML, mor lang tid, forteller at hun hører masse forskjellige historier om at det ikke er trygt. *“De har sett noen vakter,- de sier at jentene skal være alene og gutter skal være alene, men de har sett sånn gutter som kommer midt på natta til jenter, mens voksne sover”* *“Det er ikke så mye kontroll som de viser”*.

Språk og kommunikasjon kan føre til misforståelse og utrygghet selv for de som har bodd lenge i Norge. Bager-PL som har bodd i Norge i mange år, sier at han ikke føler seg helt trygg. Det gjelder ikke bare jentene, men også for guttene. *“Du hører mye som ikke stemmer om nordmenn”*. *“Jeg har mer angst for jenter og det er ofte de som på en måte blir misbrukt”*. *“Jeg sier ikke den norske kulturen er feil, det er ikke det jeg sier, men for oss. Det kan hende det er noe annet for jentungen på ni i alder, lærer og de som passer på pusher, hvem er kjæresten din og hvem er du sammen med?”* *“Jeg mener atte barn skal være barn og de skal oppføre seg som barn, ikke sant, ikke noe mer”*. Mennesker har en tendens til å oppfatte egne verdier og livsanskuelser som universelle noe som lett fører til at andre vurderes ut fra ens egen kulturelle målestokk (Bjørng Østby, foredrag). Kommunikasjon skjer aldri i et vakuum (tomrom). Jo lenger

vi oppholder oss i et annet kulturelt fellesskap, og jo mer vi kommuniserer, desto mer vil vi forstå at vi trenger å vite noe mer om omgivelsene (Øyvind Dahl 2001).

En annen utfordring for syrere i Norge er utfordringer i forhold til alkohol, hasj og rus. Gadi-PK (pappa kort tid), forteller at noe av det første de hørte når de kom til Norge, var at det var narkotika på skolen der barna går. I Syria drikker de lite eller ingen ting og ikke sammen med barna. Gadi-PK synes at de drikker mye alkohol i Norge. Spørsmålet blir da om han kan sende barna på tur eller ikke, og om han kan stole på de voksne at de ikke drikker noe alkohol på turene, og selvfølgelig ikke sammen med barna.

For noen foreldre er det helt greit å sende barna på overnatting. Men det hender da at barna selv ikke har lyst. Cala-ML (mor lang tid), sier at det ikke er noe problem hvis barna skal overnatte borte og at hun føler at det er trygt, men at hun pleier å være med noen ganger. *“Men det er litt vanskelig også, fordi jeg er ikke vant til dattera mi er ute, uten å sove hjemme.”* Cala-ML forteller at hun er litt bekymret: *“Ja, jeg føler jeg stoler på andre egentlig, men jeg kan ikke stole på de andre egentlig, jeg gir henne alltid noe å passe på.”* Eshal-ML (mor lang tid), mener at en del vil kunne føle seg tryggere dersom noen av dem ble med på overnattingsturene. Hun forteller at datteren aldri har sovet en dag ute og at hun ikke vil selv. *“Hun sier: at mamma jeg vil sove hjemme, jeg føler meg mer trygg når jeg sover hjemme”*. En del innvandrerjenter deltar heller ikke på leirskole i regi av skolen. Eshal-ML, forteller at da klassen skulle på leirskolen så ville ikke datteren hennes og venninnene hennes være med. *“Hun ville ikke gå. Jeg var på møte sammen med skolen og vi var veldig åpne vi to og snakka med dem, men hun hadde bestemt seg for å ikke gå.”* Eshal-ML forteller at da ikke dattera ville være med, så ville ikke venninnene hennes heller være med. *“Det er sånn med jenter”* Relasjonsbygging, både overfor ungdommene selv og foreldrene deres er viktige oppgaver.

For å føle trygghet vil det være viktig med god kommunikasjon og informasjon. Til en viss grad innebærer dette at dette ikke kan formaliseres, fordi det nettopp handler om personlige relasjoner til folk på skolen, i klubben eller idrettslaget, som foreldrene kan stole på og oppleve at de går god for i de ulike aktivitetene. Men manglende formalisering av samarbeidsrelasjoner er en potensiell snubletråd-samarbeidet blir sårbart om mye avhenger av få nøkkelpersoner (Eriksen og Frøyland, 2017:88). Gadar-MK (mor kort tid), mener at det er normalt å være skeptisk til andre ting hvis man flytter til et nytt sted. Hun mener at informasjon og personlig støtte kan hjelpe familier slik at de blir tryggere og slik at de vil sende barna sine til aktiviteter. *“Jeg liker bedre at det er noen voksne som skal passe på.”* *“Det er viktig å kunne stole på de voksne”*.

Det er viktig å ta seg tid til å snakke med foreldrene når det gjelder deltagelse på turer og overnattinger. Informasjon her handler ikke bare om et informasjonsskriv, men at en bruker tid til å snakke med foreldrene. Farida-ML, som er lærer på mottaksskolen, forteller om erfaring i forbindelse med tur med skolen, hvor hun reiste til foreldrene og fortalt dem om dette kurset og hvor viktig det var for barna deres. Hun fortalte også at hun skulle være med dem. Jentene mente etterpå at dette var den beste turen som de hadde vært med på. Skolen bruker nå erfaringene fra dette for lignende opplegg. Det er også viktig at de bruker ressurspersoner som foreldrene kan være trygge med.

Å få god informasjon fra idrettslaget, vil kunne bidra til at foreldrene føler trygghet. For en del av de nye som er kommet fra Syria nå, virker det likevel som om det er greit å la barna reise på overnatting. Kaysan-PK (pappa kort tid), synes at han får god informasjon fra idrettslaget når barna skal på overnattingstur. *“Ja. Hvor de overnatter, hvordan de gjør det, hva de spiser, hvem de overnatter sammen med.”* Hadi-PK, (pappa kort tid), forteller at de i Syria også pleide å

reise på idrettstur, og at de måtte være borte og drive med dykking i flere dager. Han mener at det vil være greit å la døtrene overnatte på tur. *“Når dattera mi vet hva som er rett og galt, da er det ikke noe problem”*. Han forteller at det i starten er litt usikkerhet knyttet til personer man møter, men at etter hvert så vil den usikkerheten forsvinne. Flere av foreldrene føler helt trygghet med de voksne i idrettslaget, men noen foreldre har ment at de kanskje vil føle mer trygghet dersom noen av “sine” var med på turene, i tillegg kan disse foreldrene også fungere som døråpnere for andre.

5.6.3 Oppsummering og drøfting. Foreldresamarbeid, nettverk og tillit

5.6.3.1 Oppsummering dugnad

De færreste av foreldrene har erfaring med frivillig innsats og dugnad i fra Syria slik det praktiseres i Norge. Men noen foreldre har erfaring med dugnad i fra andre sammenhenger i Syria. I europeisk sammenheng har de skandinaviske landene et høyt nivå på frivillig innsats (Eurostat 2016), men undersøkelsene fra rapporten viser at nivået er betydelig høyere i Norge og Sverige enn i Danmark.

De fleste av foreldrene forteller at de har deltatt med dugnad på en eller annen måte i idrettslag og at de er flinke til å følge opp barna sine på trening og kamper. Når det gjelder dugnad, så deltar de for det meste i forbindelse med kamper med for eksempel kjøring til og fra kamper, matlaging, rydde bord og stoler og slike ting. Andre foreldre har deltatt på loppemarked, solgte lodd og bidratt på annen måte i forbindelse med arrangementer. Noen foreldre er heller aldri blitt spurt om å delta på dugnad. Det er ingen av fedrene eller mødrene som har treneroppgaver ol. Fra tidligere studier kan en se lignende tendenser. I en rapport om foreldredeltakelse i flerkulturelle idrettslag rapporteres det at når foreldre med minoritetsbakgrunn gjennom personlige henvendelser får seg tildelt klart avgrensede og lett forståelige dugnadsoppgaver, gjør de en stor og synlig innsats. Kartleggingen viste at det var svært få med minoritetsbakgrunn som hadde tatt på seg de mest tidkrevende oppgavene som lagleder og trener (Carlsson et al.2006:132). Barna i studien forteller at de har gjort lite dugnad selv, men at de synes at foreldrene er flinke og at de følger dem opp på trening og kamper osv. Dette er i tråd med tidligere beskrivelse av syriske foreldre og deres ønske om å følge opp barna sine tett.

Brady og kolleger (1995:271) oppsummerer tre intuitive årsaker til at folk ikke deltar i frivillig arbeid: *«Because they can't, because they don't want to, or because nobody asked.»* Noen deltar mye, mens andre foreldre og familier aldri har blitt spurt om å delta. En rapport om betingelse for frivillig innsats viser at sosiale nettverk er svært viktige i rekrutteringsprosessen for frivillig arbeid. Dersom en befinner seg utenfor rekrutteringsnettverkene som bringer folk inn i frivillighet kan dette virke som en barriere for deltagelse (Wollebæk et al.2015:7).

Frivillige motiveres særlig av å kunne lære noe, samt å handle i tråd med sine verdier (Wollebæk et al.2015). For de syriske familiene kan det å delta i frivillig arbeid både bidra til kulturell integrasjon og sosial integrasjon. Flere av de nyankomne syrerne er positive til dugnad og ser på dette som en måte å bli integrert på. Noen av de nyankomne syrerne ser også på dugnad som en mulighet til å snakke med nordmenn, lære hvordan de tenker og lære språket. I dette tilfelle handler det også kulturell integrasjon om både læring om normer, nytt språk og hvordan nordmenn tenker. Det å delta på dugnad kan også bidra til å knytte bånd mellom familier. Dugnad kan også bidra til sosial integrasjon ved at en deltar i ulike nettverk, og at en opplever fellesskap med andre (Eriksen, 2010:75).

Farrida- ML (mor lang tid) mener at de norske ikke er veldig flinke til å inkludere de nye. Barrierer på organisasjonsnivå handler i stor grad om ulike organisasjoners ressurser, kompetanse, kultur og legitimitet i forhold til å rekruttere barn og unge med minoritetsbakgrunn (Enjolras et al.2012: 97). Mye handler også om kommunikasjon i møte med de nye i fra Syria. Kommunikasjonsstil, kulturell og etnisk identitet påvirker kommunikasjonen og det er vanskelig å oppnå gjensidig forståelse i interkulturell kommunikasjon uten å ha en viss kjennskap til slike forskjeller (Bjørge Østby, foredrag om interkulturell kommunikasjon). Flere av de nyinnflyttede syrerne har dårlig norsk språk og kan være litt sjenerte overfor nordmenn. Noen er også uvant med å være sammen med norske. Når vi etter hvert får øye på de mange nyansene og kommunikasjonsnivåene som ligger i språket, blir det også lettere å forstå nøyaktig hvor handikappet innvandrere av og til må føle seg fordi de mangler evnen til å uttrykke seg presist og nyanserikt på norsk. Innvandrere som snakker dårlig norsk, blir dels sett på som dumme fordi de uttrykker seg upresist, dels som kravstore fordi de ikke kjenner norske høflighetsformer (Eriksen 1994:129).

For noen av de nyankomne syrerne kan det være vanskelig å forstå at de må være med på dugnad. Det kan være flere grunner til dette. Som tidligere nevnt så kan dette ha sammenheng med at de ikke er vant til dugnad fra hjemlandet, men det kan også henge sammen med manglende språkforståelse og manglende interkulturell kompetanse også i idrettslagene. Noen idrettslag er kanskje ikke nok bevisst på at det finnes kulturforskjeller på ulike områder. God kommunikasjon vil her være svært viktig. Noen av syrerne er ikke begeistra for dugnad. Dette er også en tendens blant syrere som har bodd lenge i Norge. De mener at Norge skal dekke alle utgiftene. Dessverre er ikke dette enestående for syrere. Vi ser disse tendensene blant andre innvandrere også og også blant nordmenn. Vi har f.eks. sett at foreldre betaler andre personer for å gjøre i stand til 17. mai i barnehagen. Carlsson et al. (2006) sine rapport viser også at når barn og unge med minoritetsbakgrunn utgjør et *betydelig flertall* i et idrettslags nedslagsfelt, vil situasjonen for eksisterende enkeltlag kunne bli kritisk (Carlsson et al.2006:132).

5.6.3.2 Oppsummering Informasjon og tillit

Tilliten settes på prøve i forbindelse med overnattingsturer for barna. Flere av foreldrene mener at det er store forskjeller mellom Syria og Norge hvordan tradisjonene er på dette området. Noen foreldre opplever også utfordringer i Norge i forhold til alkohol, hasj, rus. Frivillige organisasjoner vil innebære direkte interaksjon mellom ulike menneske og vil kunne skape samhandling, på tvers av ulik kulturell, politisk og verdimesig ståsted. Sosial kapital blir her forstått som tillit, sosiale nettverk og normer for gjensidighet.

Studien viser at en del av de syriske foreldrene føler utrygghet ved å sende barna sine på overnatting andre steder. Mye av dette kan henge sammen med forskjellige tradisjoner i Norge og i Syria. Som tidligere nevnt så er det strengere for jentene når de kommer i puberteten i Syria, mens norske jenter gjerne får *mer* frihet etter puberteten. I Syria måtte man også søke om tillatelse for å dra på tur med grupper. Dette var også om det bare var en dag. Det kan ta lang tid å føle trygghet og bygge opp tillit for syriske foreldre som er kommet til Norge. Gjennom de sosiale ansikt- til-ansikt møtene individet inngår i, skapes det sosiale bånd av tillit. Sosial kapital viser sånn sett til den *mengde* sosiale nettverk individet inngår i, og dermed den *mengde* tillit individet kan nyttiggjøre seg av (Ødegård et al 2014:39). En mor mente at det var vanskeligere for de som kom før å føle trygghet og at de som kommer nå ikke har de samme problemene.

Norge er som tidligere nevnt blant de land i verden der befolkningen har høyest tillit, uavhengig av hvilke mål en benytter. Utrygghet og tillit kan også handle om generalisert og partikulær form for tillit. Flere syriske foreldre føler utrygghet med å la barna sove ute, og at de ikke stoler på de andre voksne. De er engstelig for at det skal skje noe med barna. Utrygghet for noen foreldre gjelder både for gutter og jenter. Det kan derfor være at en del syriske foreldre har mindre generalisert tillit som handler om i hvilken grad en stoler på andre menneske mer generelt, uten å måtte kjenne de personlig.

En del av de syriske barna vil selv ikke sove borte. På samme måte som med de voksne så kan dette tyde mangel på generalisert tillit. En mor mente kanskje at det var bedre dersom en av deres kunne være med og at det da ble tryggere for barna. Dette handler derfor om at barna og de voksne kan ha større partikulær tillit, som handler om i hvilken grad en stoler på menneske en kjenner personlig, at en for eksempel stoler på personer i sin egen familie. Vi kan altså ha tillit til andre mennesker, både de vi kjenner og de vi ikke kjenner, og til mennesker som har like kjennetegn (sammenbindende) og til mennesker som har ulike kjennetegn (brobyggende) som oss selv (Delhey og Newton 2005, Wollebæk og Selle2007; Eimhjellen 2016:49).

En del utrygghet og usikkerhet i møte mellom syrere og nordmenn kan også handle om *kommunikasjon*. Misforståelse oppstår når du tror du forstår, men har koblet feil. Når læreren spør datteren til Bager-PL (pappa lang tid), hvem som er kjæresten til datteren hans på 10 år, så kan det være at læreren legger noe helt annet og uskyldig i dette spørsmålet enn det datteren på 10 år eller faren hennes tror. *Våre kulturfiltre er farget av oppvekst og erfaring, våre foreldre, søsken, venner, og de mennesker vi har møtt like til i dag*. Kulturfiltrene kan føre til at den mening mottakeren til slutt tilskriver avsenderens melding, er helt annerledes enn det avsenderen hadde til intensjon å sende (Dahl 2001:66). Det er ikke sikkert at samtalepartene er bevisst på kulturforskjellene.

God informasjon handler også mye om kommunikasjon og trygghet. Det vil være viktig med god informasjon for at foreldrene skal føle trygghet. Dette handler mye om at informasjonen må være konkret, at informasjonen gis personlig og gjerne at foreldrene inviteres med. Å bruke ressurspersoner fra det syriske miljøet som døråpnere vil også kunne være viktig.

5.7 Integrering og sosialt nettverk gjennom idrett

Frivillige organisasjoner blir sett på som å være sosiale møtesteder, der mennesker kan bli integrert i sosiale fellesskap lokalt og i samfunnet mer generelt. Deltagelse i frivillige organisasjoner kan være med på å bryte ned fordommer og skape tillit til andre mennesker, noe som er en viktig forutsetning for all kollektiv handling (Eimhjellen, I. og G. Ødegård 2016:19). I integrasjonsperspektivet er også begrepet sosial kapital sentralt. Aktiv deltakelse i fellesskap og i frivillige organisasjoner, slik som idrett med møter ansikt til ansikt, kan utvikle tillit og sosiale nettverk (Bourdieu 1993; Coleman 1988; Putnam 2000; Eimhjellen og Ødegård 2016:19). Integrering blir sett på som en toveisprosess hvor minoritet og majoritet tilpasser hverandre og hvor det åpnes for en viss veridipluralisme gjennom tilrettelegging av flere ulike kulturer i utformingen og organiseringen av samfunnsinstitusjoner. Både botid i Norge, opprinnelsesland og om man selv har innvandret til Norge eller er født her, vil være avgjørende faktorer for integrasjon i norsk samfunnsliv (Ødegård et al 2014:14).

5.7.1 Barn, unge og integrering

Flere av foreldrene mener at barna gjennom idrett og aktiviteter vil få et utvidet nettverk. At barna integrerer med andre, får venner og lærer noe er også viktig. For de nye barna som er kommet vil slike aktiviteter bidra til at de raskere får venner og blir integrert. Det vil også bidra til at de kan glemme krig og problemer. Å være med på aktiviteter kan bidra til at barna får venner og "erstatte" familien fra Syria som en ikke har i Norge, og bidra til at integreringen går raskere.

Damali-ML (mor lang tid), mener at de som ikke er med i idrett, ikke har så god kontakt med andre barn. Forskning fra fortrinnsvis USA og Australia viser at barn som deltar i idrett utvikler større sosial kapasitet enn barn som ikke gjør det (Eime et al., 2013, Faskunger et al. 2017:87-97). Eshal-ML (mor lang tid), forteller at dattera ved å holde på med idrett blir sosial, hun integrerer med de andre, hun får venner, hun lærer. *"Noen ganger blir hun litt sliten ser jeg, men jeg ser at hun liker det". "Å gjøre noen ting med andre, gjøre noen ting som hun er glad i, er veldig sunt og veldig bra"*. Flere av barna i studien forteller at de har fått nye venner på grunn av at de er med på aktiviteter. De forteller at de har både fått norske og utenlandske venner. Andre sier at de ikke er så sosiale og fokuserer mest på skole.

Noen av barna som er født og oppvokst i Norge vil kunne føle seg både norske, syriske eller kanskje en blanding. Damali-ML som kom til Norge da hun var 7 år, tror at barna hennes føler seg mest som norske. Norskspråket er det språket de bruker i hverdagen, ikke bare på skole, men også hjemme sammen med hverandre. *"For meg så er det lettere å formulere setninger på norsk enn på arabisk."* Eshal-ML (mor lang tid), synes at dattera er en litt blanding og miks mellom syrisk og norsk, men at hun nå ser at hun er mer norsk: *"Vi er litt lite hjemme og etter skole er hun på fotball."* *"Jeg kan si at tanken hennes noen ganger er helt norsk"* *"På alt, jeg syns, hvordan hun ser på ting, hvordan hun, ja hun er integrert, jeg tror 100% i det samfunnet hun er"*. Baraka-JL 14 år, som selv er født i Norge, forteller at hun har fått venner, også andre norske, gjennom aktivitetene. Baraka-JL sier at hun tenker seg selv som syrisk. *"Ja, jeg blir sånn, liksom jeg er ikke akkurat lik som norske og jeg er ikke akkurat lik som syrere, et eller annet midt i mellom"*. *"På en måte kan det være positivt, fordi jeg lærer så mye mer, og så ser jeg ting fra så mange forskjellige vinkler. Noe som kan være negativt er at man føler at man ikke hører hjemme noen sted."*

For barn som kommer fra krig vil være det positivt å få være med på forskjellige idrettsaktiviteter. Eshal-ML (mor lang tid), mener at å holde på med idrettsaktiviteter er positivt fordi det er lærerikt og at folk også er med hverandre. *“Når folk går på aktivitet eller er opptatt med noen ting, de lærer, de ser og sånn, det som folk tenker, og som nordmenn tenker.”* Eshal-ML mener at det er kjempepositivt, og at de slipper å ha konflikter. *“Når de går på all aktivitet, du glemmer noen ting, og du glemmer de problemene som du har”. “Du begynner å tenke litt positivt, ser livet helt annerledes”. “Det hjelper folk, fordi folk trenger å glemme masse ting.”*

Farida-ML (mor lang tid), mener at å holde på med fotball eller håndball med klassekamerater kan bidra til at de barna som kommer nå, kan komme inn i miljøer på nærskolen. *“For det blir kanskje du skal være i samme klasse og de er mange i samme klasse som spiller fotball, jentene spiller håndball, ikke sant så, det blir smittsomt noen ganger, ikke sant, de er venner, i klasse altså det går over hobby eller fritids noe som de gjøres og de gjør det samme.”* For noen kan den uorganiserte idretten også fungere sosialt integrerende. Magid-PK (pappa kort tid) forteller at sønnene har blitt kjent med andre norske på videregående og at de sparker fotball med andre syrere på fritida.

Gadar-MK (mor kort tid), forteller at de flyttet til Norge på grunn av barna. Hun sier at de kunne valgt å bo slik de gjorde i Syria, men at de må la barna integrere i det norske samfunnet. *“Vi må, og hvor kan vi finne barn. Det er gjennom aktiviteter”*. Gadi-PK (pappa kort tid), forteller at de hadde en stor familie i Syria og at de pleide å besøke hverandre. I Larvik vil det at de er med på aktiviteter kunne bidra til at de får flere venner. Sønnen Givon-GK 14 år, forteller at han har fått mange nye venner gjennom orientering. Han forteller at han er litt sammen med de på fritiden, men ikke så mye. Han har nesten bare norske venner og ikke mange syriske venner i Larvik.

Integrering og naboskap i by og på landet kan også være forskjellig. Kaysan-PK (pappa kort tid), forteller at da de bodde i Larvik by i nærheten av skolen, så kunne noen barn komme over og hoppe på trampoline sammen med dem, på den måten så kunne de få besøk. Men nå er de flyttet til et mindre sted utenfor byen. Der har de ikke fått noe særlig kontakt med noen andre. Kaysan-PK ønsker nå at de skal begynne i et idrettslag der de bor nå. *“Jeg skulle ønske at de begynner der for der er det bare nordmenn som bor, og ikke noen arabere, og det vil gjøre integreringen raskere og bedre”*. Men sønnen synes det er vanskelig å begynne der fordi det ikke er noen andre arabere der slik det var i Fram. Datteren Komala-JK 14 år (jente kort tid), forteller at hun har fått mange nye venner på fotballen i Fram. *“Jeg har lært å snakke norsk, jeg har nye venner, norske jenter, og noen kommer i fra Syria og de snakker bare norsk.”* Hun forteller at det er så lenge siden de andre arabiske kom til Norge at de ikke lenger kan arabisk, de snakker bedre norsk og kan ikke snakke mye arabisk.

5.7.2 Foreldres integrering

I media og i andre sammenhenger er det blitt diskutert mye om innvandrerbarn som vokser opp med to kulturer. Damali –ML, en mor som kom til Norge som barn, forteller at hun alltid syntes at hun hadde valg siden hun var liten. *“På skolen lærte jeg og hjemme lærte jeg”*. *“Jeg hadde to forskjellige kulturer og jeg syntes at jeg tok det beste fra de to til at jeg ble slik som jeg er nå.”* Damali-ML mener at når de som foreldre møter opp til dugnader og sånne ting, så bidrar det til at du blir mer kjent med andre. Du blir mer og mer integrert. Du kommer deg mer inn sammen med andre, både du og barna dine. *“Og idrett er jo en del av hverdagen nå, både for store og små”*. Hun forteller at hun ikke har mye kontakt med andre arabiske familier. De møtes når det er fester og høytider og sånn. *“Jeg bryr meg ikke om de er fra Syria eller hvor de kommer fra. Så*

lenge jeg trives sammen med en person så spiller det ikke noe rolle hvilket land eller hvilket språk eller religion eller hvordan hun ser ut. Det handler om menneske, så bryr jeg meg ikke om alt annet.”

Noen av fedrene sier at de kjenner flere, men at de ikke blir venner. Bager-PL, (pappa lang tid), forteller at han ofte prater med de andre foreldrene når han er på trening til barna. *“Det er ofte vi prater om barna, hvordan de har det og hvordan de har det på skolen og trening og sånn.”* Eshal-ML (mor lang tid) forteller at hun begynner å kjenne litt foreldre. Men hun sier at når hun begynner å snakke med dem så er det som om folk ikke vil ha så mye kontakt med deg, enten de er opptatt eller noe. *“Ja, så når du føler at de, ikke sant, så du trekker deg tilbake, så.”* *“-akkurat som de har ikke tid, den tida jeg vil bruke med venner, med de som jeg kjenner, med familien”.* Eshal-ML forteller at hun nå er blitt like opptatt som disse norske. *“Jeg jobber åtte timer om dagen og er noen ganger på møte, så jeg har ikke tid nå.”* Hun forteller at etter 26 år i Norge så føler hun seg som en miks av arabisk og norsk. *“Så det er ikke at jeg har ønsket det, men jeg har blitt det”.*

Når det gjelder integrering tror Gadar-MK (mor kort tid) at man trenger to ting: *“en som vil integrere, og andre som vil hjelpe”.* Hun sier at hun ikke bare kan sitte å vente på å bli integrert, hun må ville det og prøve det selv, men at det skal også være andre som hjelper henne med integrering. Gadar-MK forteller at da dattera begynte i korpset så kom det en mor fra korpset, en nabo, hjem til dem mange ganger og forklarte for dem hva dette gikk ut på. Til slutt følte de seg trygge. *“Når vi føler at vi er trygge, så føler vi at barna skal være trygge”.*

Av de mødrene som jeg intervjuet på Norskskolen så var det få som hadde blitt kjent med andre norske. Noen av mødrene mener at det er litt problemer med språket. Men at barna har blitt bedre kjent med hverandre. Karima-MK (mor kort tid), forteller at de ikke er blitt kjent med så mange norske gjennom fotballen til barna.... *“ikke så mye, vi er der med barna, men vi ser ikke norske foreldre.”* *“Det var en gang, hvor mannen min og fetteren har grilla og satt i stand med grilling og sånn, vi så arabere, men ikke de andre foreldrene”.*

Kommunikasjon og dårlig språkforståelse hos de nyankomne foreldrene kan være et hinder for kontakt med andre “norske” foreldre. Magid-PK (pappa kort tid), forteller at: *“Noen ganger stoler jeg på hva jeg kan si, men jeg forstår ikke hva den andre sier til meg. Livet hadde vært noe helt annet om vi hadde klart språket.”* Det finnes få naturlige møteplasser hvor innvandrere og norske møtes på lik linje slik som f.eks. deltagelse i idrett. Nadir-PK (pappa kort tid), forteller at det er et sted i byen der det samles av og til noen eldre norske mennesker. Han forteller at han kan sitte der og prate. Han drar dit noen ganger, men ikke veldig ofte.

5.7.3 Integrering før og nå

Gruppen med syriske innvandrere i Norge har økt kraftig de seneste årene. Før 2010 bare en liten gruppe med syrere i Norge med litt over 1000 personer. Ved inngangen til 2018 har denne gruppen steget til over 27 000 personer. På en rekke områder vil både botid i Norge, opprinnelsesland og om man selv har innvandret til Norge eller er født her, være avgjørende faktorer for integrasjon i norsk samfunnsniv (Ødegård et al. 2014:14). Tilpasninger til et nytt miljø er sterkt påvirket av flyktningenes og immigrantenes erfaringer før og under migrasjonen (Williams, 2010; Ong,2018:9). Vanlige akkulturasjons- og integreringsproblemer inkluderer mangel på arbeid, språkproblemer og andre tap. En del sliter med rollekonflikter i forhold til ektefeller og barn. Andre utfordringer kan være opplevd fattigdom, rasisme og diskriminering.

Overgangsprosessen fra hjemlandet til å bli fortrolig med livet i Norge tar lang tid og kan være svært krevende. *Migrasjonsprosessen* kan ifølge Dahl (s. 198-201) foregå i ulike faser.

Fasene er beskrevet som *turistfasen*, *sjokkfasen*, *reaksjons- og bearbeidingsfasen* og *nyorienteringsfasen*. Våre respondenter vil befinne seg i ulike faser i migrasjonsprosessen. Noen av de nye immigrantene fra Syria vil kanskje enda befinne seg i turistfasen, mens andre kanskje vil befinne seg i sjokkfasen etter at Introprogrammet er ferdig og de opplever at de ikke har jobb mm. Noen av immigrantene som kom til Norge for lenge siden vil kanskje enda være i bearbeidingsfasen, mens andre syriske migranter er over i nyorienteringsfasen. De har da kanskje fått jobb, ny utdanning, nye venner mm.

Tidligere var det bare noen få syrere i Larvik, men nå er det kommet relativt mange nye syrere. Noen mødre tenker at det er vanskeligere nå. De som kom før, kom fordi de selv ville det. De som kommer nå, kommer fordi det er krig og at de må. Andre mødre mener at det også kan være enklere nå fordi mer blir lagt til rette nå enn før. I den tida som det er introduksjonsprogram er det hele tiden mye aktiviteter, når dette er ferdig etter to år da blir det på en måte stopp. Noen av mødrene som kom for en stund siden mener at de norske er litt forsiktige og vanskelige å få kontakt med, og at også de norske burde være mer nysgjerrige på de nye.

De fleste av de mødrene som kom tidligere, kom til Norge på grunn av familieetablering. En del av fedrene kom på grunn av arbeid og andre årsaker. De familiene som er kommet nå nylig kommer alle på grunn av flukt fra krig i hjemlandet. Farida-ML (mor lang tid), mener at det er stor forskjell på de gruppene som kom før og de som kommer nå. De som kom på 90-tallet eller rundt 2000, kom på en måte i *“gulltida”* i Syria. Det var fred. De kom ikke fra elendighet. *“Folk kom ikke fra fattigdom eller krig eller sult. De kom kanskje på grunn av politisk uenighet i landet-vi har ikke demokrati, eller de kom på grunn av jobb”*. *“Mens de som kommer nå til Norge etter 2013, etter revolusjon i Syria, de rømmer fra krigen, altså de har flykta til mange, mange land, før de kommer til Norge. De har opplevd masse lidelse, de har vært i krig, de hadde traumer, de hadde masse i bagasje som de sliter med, både med de voksne og med barna.”* Bahija-ML (mor lang tid) mener at det er litt vanskelig å tenke på aktivitet for de som kommer nå. *“De tenker på familie, på hvordan de er kommet hit og hvorfor de kommet hit.”*

Aahil-PL (pappa lang tid), forteller at da de kom til Norge, så var det bare 10-20 mennesker som kom. Han forteller at de ikke har kontakt med de nye som kommer nå. Cala-ML (mor lang tid), forteller at det ikke var mange fra Irak da hun kom. Hun var den eneste, aleine og uten familie. Hun forteller at hun ble kjent med norske veldig fort. *“Vi ble kontaktet og kjent med norske.”* *“Så de var kjempeglad i vårs når vi kom.”* Cala-ML mener at det er vanskeligere for de som kommer nå fordi de er så mange. *“De bare prater eget språk sammen. Og de besøker hverandre og det blir litt vanskelig å komme inn på vei med de norske.”*

Eshal-ML (mor lang tid), forteller at da hun kom til Norge for 19 år siden så likte hun ikke Norge. Hun kom fra en storby, Damaskus, med mange millioner mennesker. Hun hadde jobb, et veldig bra sosialt liv med venner og alt rundt henne. Hun forteller at hun ville reise tilbake mange ganger på grunn av at hun savnet folk. *“Her er kaldt og her er ikke noe sosialt i det hele tatt”*. *“Så jeg venta på nabo at de kommer og hilser på meg og sånn. Det var ikke mer enn hei og ikke mer”*. Hun hadde inntrykk av at folk på den tida var litt redde for å snakke med utenlandske. *“I den tida hørte jeg av mange venner at nordmenn er litt opptatt med idrett og med barn og mer, og at de ikke har tid og at de har eget liv og litt sånn. Men, men jeg savner til nå den sosiale biten”*. *“Jeg syns at nordmenn er blitt mer flinke og litt mere åpne nå når det gjelder utenlandske og har kontakt og litt sånn, men nordmenn til nå er litt forsiktig”*.

Damali-ML (mor lang tid), synes at de som kommer nå har bedre sjanse til å bli integrert enn da foreldrene hennes kom til Larvik. Kommunen har blitt flinkere til å ta tak i folk, til

opplæring og introprogrammet, mener hun. Det er også viktig at det stilles krav. Damali-ML synes at de nye som kommer nå er flinkere og mer åpne og tør mer enn hennes egne foreldre. *“De får veldig bra hjelp, de får veldig bra informasjon, noe som ikke var før.” “På skolen så blir barn informert hvilke aktiviteter og rettigheter de har, og barna mine kom hjem med papirer hvor det sto om svømmekurs, om fotball om håndball og fiolin.”*

Farida-ML (mor lang tid), mener at de som kommer nå på en måte er mere ivrige etter å ta del i samfunnet. De som er kommet til Norge og særlig de som kommer med FN-kvoten (overføringsflyktninger), har fått mye informasjon før de kom til Norge. De har fått informasjon om for eksempel aktiviteter og andre ting som de må gjøre på skolen. De fikk en del forkunnskap før de kom til Norge, slik at det blir enklere for dem. Hun forteller at den nye gruppa virker svært motivert.

Alle foreldrene som er innvandret nylig til Norge har deltatt på, eller deltar på Introduksjonsprogrammet. Introduksjonsprogrammet tar sikte på å gi grunnleggende ferdigheter i norsk, gi grunnleggende innsikt i norsk samfunnsliv, og forberede for deltagelse i yrkeslivet. Farida-ML som er lærer på mottaksskolen, forteller at Introduksjonsprogrammet varer i to år. Da er det masse aktiviteter og det er bestandig bevegelse. De lærer norsk, de er ute, de er på tur. Men når de er ferdig med programmet, da er det på en måte stopp, altså ingen ting og ingen som veileder dem, ingen som tar dem i handa for å gjøre forskjellige ting. Hun forteller at det er frivillige som jobber og tilbyr aktiviteter, slik som Røde kors, Norsk folkehjelp og Frivillighetscenteret i Larvik. De gjør noen aktiviteter, men det er ikke alle som deltar fordi det er ikke noen veiledning til dem. Men dersom det blir en veileder for disse innvandrerne så blir det veldig bra, sier Farida-ML.

Farida-ML mener at de nye syriske etter hvert kommer til å integrere seg, men at de norske også må være litt nysgjerrig, og at det ikke bare er de som skal være nysgjerrig. *“Det vi tenker om gjensidig, jo vi er nysgjerrig, kanskje mer enn norske, å bli kjent med norske, men dessverre det ikke noen som vil kjenne oss og bli kjent med oss”*. Hun forteller også om sitt eget nabolag at hun aldri har vært inne hos dem, eller de har vært hos henne. *“Vi er nye, vi kan ikke språket, kanskje særlig de som er kommet nylig. De kan ikke språket, de tør ikke kanskje. Ja eller så er de veldig nysgjerrige”*.

Enkelte av de nyankomne syrerne synes at situasjonen er blitt vanskeligere etter at de er ferdig med introprogrammet. Gadi-PK, (pappa kort tid), som er ferdig med introprogrammet synes at det er vanskelig å gå uten å ha jobb, og å ikke ha så mye kontakt med andre mennesker.

5.7.4 Oppsummering og drøfting. Integrering og sosialt nettverk gjennom idrett

5.7.4.1 Oppsummering. Barn, unge og integrering

Som tidligere beskrevet i Innledningskapittelet kan idretten forstås som et godt møtested. Vi snakker da om integrering i idretten. Idrettsdeltakelse beskrives også som en vei til større samfunnsmessig integrasjon, altså integrering gjennom idretten (Strandbu 2002; Strandbu & Bakken, 2007:14)

Flere av mødrene til de barna som er født i Norge mener at barna ved å holde på med idrett blir sosiale, og integrerer med de andre. En mor som innvandret til Norge da hun var liten, mener at de som driver med idrett har bedre kontakt med andre barn enn de som ikke er med i idrett. Å være integrert betyr å oppleve tilhørighet til, og anerkjennelse fra, et fellesskap. Barna som er vokst opp i Norge og de som har kommet til Norge for kort tid siden, forteller at de

gjennom idretten både har norske og utenlandske venner, og at de har fått venner utenom skolen. Idrett fører til sosial integrasjon ved at barna ved å holde på med idrett opplever fellesskap, tilhørighet og sosiale relasjoner mellom mennesker. Djamel-GL 15 år, gutt lang tid, synes også at det er morsomt å spille med alle vennene sine. Idrett kan da også fungere som brobyggende nettverk (jmf. Robert Putman (2000)) og bidra til å kople enkeltindivider sammen på tvers av ulik forskjellighet som klasse og etnisitet.

Kulturell integrasjon handler om endringer knyttet til språk, væremåter, verdier og verdifellesskap mv. Noen av mødrene mente at barna deres følte seg helt norske, eller en blanding mellom syrisk og norsk. Det kan derfor tyde på at ved deltagelse i idrett og andre aktiviteter så har det også skjedd en kulturell integrasjon. Men det kan være vanskelig å vise om dette er på grunn av deltagelse i idrett eller i andre miljøer. Påvirkning vil skje i interaksjon med de ulike miljøene som en ferdes i. Forskning om barn og barnebarn av innvandrere har overveiende vært fokusert på problemer. Ikke minst har forskere vært interessert i identitetsproblemer: *Hvem er jeg, har to morsmål, «lever i to verdener»* Eriksen et al.1994 (2015:97). Baraka-JL 14 år, som er født i Norge, mente at hun *ikke akkurat er lik som norske og ikke akkurat er lik som syrere, men et eller annet midt i mellom*. Hun sier selv at det kan være positivt, fordi hun lærer så mye mer og ser ting fra forskjellige vinkler. Hun sier også at det kan være negativt fordi hun ikke føler seg hjemme noe sted. Kulturell identifikasjon er knyttet til forestillinger om at fellesskap er forankret i felles arv, særegne tradisjoner og felles skjebne. Men slike fellesskap er i praksis sjelden homogene eller eksklusive. De fleste medlemmer av slike forestilte fellesskap har overlappende tilknytning til en rekke andre fellesskap (Sørensen et al, 2008:141).

De frivillige organisasjonene er viktige arenaer for integrering, gjennom å være åpne også for nye medborgere. Lokale idrettslag har bidratt med å invitere inn frivillige og flyktinger til en fellesmøteplass, og en arena hvor de kan knytte kontakter ansikt til ansikt (Aasen et al 2017:102). For barn som er kommet nylig fra Syria og for de som har vært i krig, kan det være positivt å få være med på forskjellige idrettsaktiviteter. Vi snakker da om idrett som en merverdi. Å være med i idrettslag kan bidra til at de kan komme inn i miljøer på nærskolen og komme i kontakt med andre barn. *Flyktingene har forlatt sine hjemland, familier er splittet, og de har brutt med både mennesker og institusjoner der de kom fra. Å bryte opp er en del av flykningetilværelsen, men flykningetilværelsen innebærer også møter med nye levesett, verdier, normer, språk, klima osv.*

En familie, kristen, som nettopp er kommet til Norge, fortalte at de i Syria hadde stor familie som de kunne besøke. I Norge har de og barna funnet venner gjennom idrett og aktiviteter. Det har hjulpet til med integrering til det Norske samfunnet. Også andre barn som er kommet til Norge for kort tid siden forteller at de har fått venner også utenfor skolen, også fra andre land. En annen far forteller at sønnene hans sparker fotball på fritida med andre syrere. Det kan da være et spørsmål om den organiserte idretten fungerer mer som brobyggende kapital, mens når det gjelder uorganisert idrett at dette fungerer mer som sammenbindende kapital, at en finner sammen med de en er sammen med fra før, som en føler samhørighet med.

En familie som tidligere har flyttet fra sentrum til et mindre sted ønsket at barna skulle begynne i idrettslag der det bare bor nordmenn, fordi det da var lettere å integrere. Men de forteller at de hadde flere på besøk i byen enn på landet og at de ikke har så mye kontakt med naboer. Det er også vanskeligere for sønnen å begynne fordi det ikke er andre arabere der. For datteren går det bra å bli kjent med andre norske. Det kan da synes som om noen lokalsamfunn

kan være mer lukkede enn andre og at man trenger døråpnere i form av noen en kjenner for å begynne i idrettslag, og for å *“trå over terskelen”*.

5.7.4.2 Oppsummering. Foreldres integrering

Damali –ML som kom til Norge som liten, sier at hun alltid hadde valg når hun var liten og tok det beste fra de kulturene til at hun ble slik hun er nå. Hun forteller at hun ikke bryr seg om de er fra Syria eller hvor de kommer fra. *“Det handler om mennesker, så bryr jeg meg ikke om alt annet.”* Salman Rushdie har slått fast at det er trær, og ikke mennesker som har røtter. Det er fullt mulig å være trygg på seg selv og sine verdier, normer osv., uten at man knytter dem til en etnisk merkelapp (Eriksen 1994:97).

De mødrene som har bodd lenge i Norge mener at de gjennom barns aktiviteter har blitt kjent med mange andre. På den måten kan man si at deltagelse i forbindelse med barnas idrett kan føre til sosial integrasjon. Å være integrert betyr å oppleve tilhørighet til, og anerkjennelse fra, et fellesskap. Noen av fedrene sier at de kjenner flere ved å delta i barnas idrett, men at de ikke blir venner. Det vil si at det ikke dannes nettverk av sterke bånd som nære venner og familie, men heller nettverk av svake sosiale bånd (Jf. Granovetter 1973; Ødegård et al. 2016:21).

Det har vært en uttalt målsetting at de som får bli i Norge, må bli integrert så raskt og så godt som mulig. Men majoritetsbefolkningens tilpasning har man vært lite opptatt av (Østby 2016:7). Eshal-ML, som har bodd lenge i Norge, forteller at hun nå begynner å kjenne litt foreldre, men hun sier at når hun begynner å snakke med dem så er det som om folk ikke vil ha så mye kontakt med deg. For at en integreringsprosess skal finne sted, så fordrer dette en toveisprosess hvor minoritet og majoritet tilpasser hverandre. Dette vil her si at majoriteten også må ha ønske om kontakt med de nye, og ikke bare at det er de nye som skal ha kontakt med de *“norske”*. Flere av de nyankomne syrerne sier at de har lite kontakt med de norske, at de stort sett bare kjenner andre utlendinger. Karima-MK (mor kort tid), forteller at de ikke er blitt kjent med så mange norske gjennom fotballen til barna. De sier at de er på trening med barna, men at de ikke ser andre norske. For mange er også språket et problem. Forskning på idrett som middel til integrasjon har i stor grad fokusert på innvandrernes kultur som barriere for idrettsdeltagelse. Nyere forskning på idrett som middel til integrasjon har i større grad fokusert på integrasjon som en toveis prosess. Dette innebærer at det i dag også rettes fokus på majoriteten og hvordan de skaper barrierer for integrasjon (Walseth 2004). For at integrering skal finne sted så er det et viktig poeng som Gadar-MK (mor kort tid) uttrykker. Hun sier at man trenger to ting: *“en som vil integrere, og andre som vil hjelpe”*.

5.7.4.3 Oppsummering. De som kom før og de som kommer nå.

Integreringsprosesser kan påvirkes av innvandrernes innvandringsbakgrunn. I mange kontekster er innvandringsgrunnen viktig. Personer med flyktningebakgrunn vil ha generelt større utfordringer siden mange sliter med belastninger fra krig og flukt. Dette kan medføre at tilpasningen til det norske samfunnet blir mer krevende. Noen mødre tenker at det er vanskeligere nå. *De som kom før kom fordi de selv ville det. De som kommer nå kommer fordi det er krig og at de må.* Integrasjon er som tidligere beskrevet en toveisprosess hvor både minoritet og majoritet tilpasser seg hverandre. For å oppnå integrasjon er det viktig med kommunikasjon mellom minoritet og majoritet. Før var det bare noen få Syrere i Larvik, men nå kommer det mange. Cala-ML (mor lang tid), mener at de som kom tidligere ble lettere kjent med norske, og at de norske var mer interessert. Men Eshal-ML (mor lang tid), synes at folk er blitt

flinkere til å ta kontakt nå. Farida-ML, som kom for en stund siden, mener at de norske burde være mer nysgjerrige på de nye.

I følge Eriksen og Sørheim vil menneskers kulturelle ballast være preget av den kontekst de opplever tilhørighet til og identifiserer seg med. Eriksen og Sørheim omtaler kontekst som "de ytre kulturelle rammer som definerer de kommunikative fellesskap". (Eriksen og Sørheim 2006, s.127; Alseth et al. 2014). Flere av de syrerne som har bodd lenge i Norge forteller at de ikke har mye kontakt med de nyankomne syrerne. Dette tyder da på at for disse så er det kommunikative fellesskapet sterkere med majoritetssamfunnet, andre kollegaer osv. enn med det fellesskapet som de nyankomne syrerne representerer.

Andre mødre mener at det også kan være enklere nå fordi mer blir lagt til rette nå enn før. Damali-ML (mor lang tid), synes at de nye som kommer nå er flinkere og mer åpne og tør mer enn sine egne foreldre. *"De får veldig bra informasjon, noe som ikke var før"*. Farida-ML (mor lang tid), mener at de som kommer nå på en måte er mer ivrige etter å ta del i samfunnet. De nye som kommer nå har deltatt på Introduksjonsprogrammet. Flere er kommet som overføringsflyktninger og er dessuten blitt forberedt gjennom «FN-kvoten». For en del blir situasjonen vanskeligere etter at Introduksjonsprogrammet er over. I tiden etter introduksjonsprogrammet står mange på egne ben og er økonomisk selvhjulpne, mens andre trenger mer tid til kvalifisering. En del står da også uten arbeid. Når flyktningene er nye og på introprogrammet vil det meste være nytt og positivt. Etter Dahl 2001(s. 198-201) beskrivelse av migrasjonsprosessen befinner de fleste seg da i turistfasen, men etter at introduksjonsprogrammet er ferdig, vil en del oppleve kultursjokket og befinne seg i sjokkfasen. En del opplever da for eksempel å ikke å få arbeid og har kanskje heller ikke den samme kontakten med andre mennesker. Vi ser også at de som har kommet til Norge for lenge siden, har gått igjennom lignende faser. De fleste av disse er nå over i nyorienteringsfasen. En del har funnet seg vel til rette og deltar i det norske samfunnet både i sivilsamfunnet, jobb og utdanning.

5.8 Avsluttende kommentarer

I denne avsluttende kommentaren ønsket jeg å få kunnskap om hva respondentene selv mener at de kan gjøre for å inkludere flere nye innvandrere inn i aktiviteter, og hvordan de selv kan bidra i denne prosessen. Det andre spørsmålet var hvordan de mente at kommune og idrettslag kunne legge til rette for deltagelse. Det siste temaet omhandler et prosjekt som NAV-Intro har i samarbeid med en lokal idrettsklubb i byen.

5.8.1 Forslag til hvordan de selv kan bidra til deltagelse i idrett.

Aahil-PL, en far som kom fra Irak for mange år siden, mener at det er vanskelig for han å gjøre noe, fordi det nå kommer så mange. *“Før, kommune gjør alt, for få år siden, det var veldig lite folk her, kanskje hundre mennesker jeg være sammen med, men nå et tusen. Hva kan vi gjøre til et tusen?”*

Noen ganger kan andre innvandrere fra egen bakgrunn som er kommet tidligere, bidra til at integreringen og tilpasningen til det nye landet blir enklere. Eshal-ML (mor lang tid), forteller at hun har hjulpet og besøkt noen av de nye syrerne som er kommet fordi hun har tenkt at noen har slitt mye og at de har kommet fra Syria. Hun og mannen har hjulpet dem med ulike ting og også hjulpet til med å oversette papirer. Hun forteller at noen var veldig avhengig av dem. *“Ja, fordi de kjenner ingen her, de kjenner bare oss. Så hvis de åpner døra og går ut, da er det bare NAV som kommer til dem, - og de fant ikke tolk og det var så vanskelig å kommunisere med dem.”* Hun forteller at i begynnelsen så ringte de flere ganger om dagen, men at det nå sjeldent. De har nå fått flere venner og er selvhjulpne.

Flere av mødrene som har bodd i Norge en stund, mener at det å lære språket er meget viktig for integreringen. Eshal-ML forteller at hun ser at en gruppe er sammen, men at når de lærer språket og når de blir kjent med andre, så velger de hvem de er sammen med. Bahija-ML (mor lang tid), mener for det første at de må lære norsk og at de må være skikkelig aktiv sammen med barna sine. De må alltid lese de lappene som blir sendt til og fra skolen med barna, og de må høre hva de vil og hva som de bestemmer.

Farida-ML, som er lærer på mottaksskolen, tror at en ordning med faddere kan være til hjelp for å løse transportproblemet for en del familier. En del familier har ikke bil, det er ofte dårlige bussforbindelser og en del familier har heller ikke råd til busskort. Da vil en ordning hvor en kan få hjelp til å bringe og hente barna på forskjellige aktiviteter være til stor hjelp. Farida-ML forteller at hun selv har startet opp med prosjekt med syriske kvinner og familier som har dårlig råd. Dette er både Zumba og svømmeopplæring for kvinner og barna deres. Hun forteller at de også lager noen aktiviteter for ungdommer. – *“for hvis vi ikke gjøre sjøl, tror jeg noen ganger ingen bryr seg om oss”*. Farida-ML forteller at hun samarbeider med Norsk folkehjelp, og at det kan hende at de også kan samarbeide med andre fotballag og håndballag, slik at de kanskje kan spille damer mot damer neste gang.

5.8.2 Hvordan kommune og idrettslag kan legge til rette for deltagelse

Barrierer på organisasjonsnivå handler i stor grad om ulike organisasjoners ressurser, kompetanse, kultur og legitimitet i forhold til å rekruttere barn og unge med minoritetsbakgrunn. Mye handler om å utvikle en organisasjonskultur som legger til rette for nye former for inkluderingsstrategier, både når det gjelder intern kompetanse og koblinger til nettverk i lokalmiljøet (Enjolras et al.2012: 97).

Flere av mødrene mente at kommunen og idrettslagene allerede gjorde mye bra. Damali-ML, mor lang tid, synes at det allerede gjøres mye bra både fra det frivillige og kommunen. Hun forteller at idrettslaget har søkt og fått støtte som innvandrerslag av UDI. Dette bidrar til at klubben kan utvide treningen for barna og at flere barn har mulighet til å delta i aktiviteten. Hun forteller at hun er med på både på bading i regi av Norsk folkehjelp og Zumba, Aktiv Larvik, som er i regi av Larvik kommune. Eshal-ML (mor lang tid) mener at NAV og Norskskolen (introprogrammet) er flinke til å aktivisere de nye som kommer.

Noen av de nye mødrene ønsket mer fokus på utvikling i idrettslagene. Karima-MK, mor kort tid, mente også at organisert idrett innenfor klubber er det beste innenfor et system og at det var bra med trening etter skoletid. Jaeda-MK, mor kort tid, forteller at hun har en gutt som ønsker å spille fotball hver dag, men han er stor, men spiser ikke veldig mye. Hun spør om hvem som kan hjelpe, om det er skolen, kommunen, eller idrettslaget.

Farida-ML, mor lang tid, ønsker å lage forskjellige lag for innvandrere på skolen, og så blande med andre norske barn også, slik at disse kan motivere og også fungere som faddere. *“Som fadder til «innvandregutten» så kan han hente han og hjelpe han med å være oppdatert på kamper og treninger mm.* “Farida-ML sier at det er fellesskap som vi snakker om. Hun mener også at det er veldig positivt at innvandrerbarn kommer inn i ordinære idrettslag

Nabila-MK, mor kort tid, tror også at det kan være lettere for barna å velge aktivitet og å begynne i idrettslag dersom de kan komme på besøk og se de andre som driver med idrett. Hun mener også at venner er viktigere for å begynne enn at man får en lapp hjem? *“Vi er kanskje litt tilbakeholdne som arabere, litt generte og det kan være også den andre, og da ender man jo med å være hjemme “.*

Gadar-MK (mor kort tid) mener at familier trenger informasjon. Det er normalt dersom man flytter til et annet sted å være litt redd og skeptisk til andre ting. Informasjon og personlig støtte kan hjelpe familier til å bli flinkere til å sende barna sine til aktiviteter. Det er viktig å kunne stole på de voksne. Gadar-MK mener at det er viktig å ha gode hjelpere og venner som kan hjelpe dem med ulike ting. Farida-ML mener at dilemmaet ikke er hos dem, men at de norske også må være åpne. Hun mener at de i det minste må si velkommen. De må vise at de er åpne for de andre. Hun sier også at det kan være at foreldre kvier seg for å spørre.

Farida-ML (mor lang tid) mener at det kan være viktig å gi foreldrene litt ansvar, *“- for eksempel at de kan få definerte ansvarsområder og at deltakelsen deres er viktig for dem, og ikke bare om du kommer eller ikke “.* *“Inviter dem og ja, engasjere dem som foreldre “.* Det er også svært viktig hvordan en blir møtt av idrettslaget og hvordan idrettslaget kommuniserer med foreldrene for eksempel når det er snakk om deltakelse på dugnad. Farida-ML har selv erfart å få rasende mail hjem fordi de ikke kunne møte en gang på dugnad.

Flere av mødrene i studien ønsker mer støtte til de som har mange barn og støtte til aktiviteter og utstyr. Farida-ML, mor lang tid, mener at kommunen bør bevilge mer penger til organisasjonene som driver frivillig slik at de kan gjennomføre de tiltakene som de klarer, og også ha bedre kontakt med organisasjonene. Det er når de bevilger penger og gir økonomisk støtte at foreldrene har mulighet til å sende barna deres til idrett. *“Når den barriera er vekke så vil folk møte opp. De kommer til å delta aktivt. “*

Noen av fedrene var opptatt av at idrettslagene bør fokusere på kvalitet og talentutvikling. Bager-PL, en far som har bodd lenge i Norge sier at: *“Jeg vil gjerne endre hele det norske, norske sport, at alle vinner, det stemmer ikke.* “Han mener at lagene heller bør satse mer på talentutvikling. Han mener også at det ikke alltid er riktig at alle skal få spille, men lagene bør heller spille med spissede lag og at det kan være demotiverende dersom laget taper fordi de

ikke bruker de beste spillerne. *“Jeg mener at man burde pushe opp litte grann mere og få de unge utøverne at de skal satse mer, tenke på seg sjøl litte grann, tenke på sin egen fremtid, jeg kan bli Messi, så hvorfor ikke, jeg må satse mer, ikke sant? Men i Norge, vi er jamn som alle, alle er Messi, da er det greit.”* Kaysan-PK, pappa kort tid, forteller at det ikke er noe å si på det bidraget idrettslaget gjør og at de gjør så godt de kan for å få både familier og barn til å ha det bra og at de også lager aktiviteter. *“Men det idrettslaget også bør gjøre er å sette inn mere profesjonelle trenere, slik at det er noen som klarer å se talentene”*. Det var også noen av fedrene som mente at kommunen bør bidra økonomisk i større grad, både i forhold til de beste lagene slik at de ikke lekker spillere til andre klubber, og for at tilbudene skal bli billigere.

Bager-PL (pappa lang tid) mener også at de gode lagene (Fram) bør få økonomisk støtte av kommunen slik at ikke de beste spillerne lekker til andre lag i andre kommuner. Han mener ellers at en ikke skal satse mer på gutter enn på jenter. Han mener det er lite forskjell, og at jentene i Norge faktisk har større suksess enn guttene. Hadi-PK, (pappa kort tid), mener idrettslagene og kommunen kan tilrettelegge for mer deltakelse ved å gjøre tilbudene gratis, og så publisere mer informasjon gjennom Facebook, på skolene og annonsere godt. Det er en del familier som man ikke når fram til, folk som en ikke vet om.

Det var også et ønske om mer obligatorisk gym på skolen fordi idrett er så viktig. Magid-PK, (pappa kort tid), ønsker at det er mer gym som er i regi av skolen og at det er obligatorisk, og at skolene gjorde mer for viktigheten av idrett. Han ønsker obligatoriske gymtimer om ettermiddagen. *“Vi må forberede de små barna for at de skal bli vant til å vokse opp med det”*.

En annen familie hadde ønske om en kontaktperson som kunne hjelpe dem i startfasen. Gadi-PK, (pappa kort tid) og Gadar-MK, mor kort tid, vil gjerne ha en kontaktperson som er offentlig godkjent som kan hjelpe dem i startfasen. De forteller at det er et lignende system i Nederland og Tyskland. Det kan også være viktig å ha andre i nettverket eller venner som kan hjelpe dem med informasjon og veiledning mm. Han mener også at det er viktig at de får mulighet til å bruke tolk når de er i kontakt med det offentlige slik som NAV osv.

Når det gjaldt egen aktivitet, så mente fedrene at det var lite tilbud til dem i Larvik. Det var flere av fedrene som ytret ønske om at de godt kunne tenke seg å spille litt fotball eller bordtennis, men at det ikke er tilbud for dem i Larvik. Noen av mødrene ønsket et lokale hvor de kunne drive med forskjellige aktiviteter. Aazeen, mor lang tid, fortalte de i Sverige hadde tilgjengelig festlokale som var åpent og gratis og hvor en kan treffe venner. Barna var opptatt av at det var viktig å reklamere og informere om idrettsaktiviteter. Det var også viktig hvordan en ble tatt imot i idrettslaget og at det skal være billigere å delta.

Gamila-JK 12 år, mener at det er viktig å reklamere for idrettsaktiviteten og gjøre det billigere for at flere skal delta. Manaar-JK 12 år vil gjerne at noen fra idrettslaget kommer og sier hei, og vil du være med å spille. Hvis noen sa til henne, *«hei, vil du være med»* så ville hun like å være der. Men hvis ikke noen bare kommer og bare sitter og snakker, så jeg liker ikke å være der. Givon-GK 14 år, mener at god reklame er viktig. *«Før hun Ida sa det, så visste jeg ingen ting om hva, om at det fantes noe som var orientering.»*

5.8.3 Prosjektet til NAV, for familier på introduksjonsprogrammet

Bjarne som er veileder på NAV forteller at NAV intro har et prosjekt hvor de lager heldagsprogram til introduksjonsdeltakere når Larvik Læringscenteret har fri. Det er fordi at introduksjonsdeltakerne har rett og plikt til å være i program. Det lages program, seks uker i året, høstferie, vinterferie og fire uker på sommeren, Av de 150 som møter opp så er det 70-80 arabisktalende og hovedgruppa der er jo syrere.

NAV intro har valgt å bruke en idrettsklubb i Larvik som hovedsamarbeidspartner i dette prosjektet. NAV har hatt et veldig bra samarbeid med Fram som er et lokalt idrettslag i Larvik. Som en introduksjon til foreldrene på intro har de brukt 2 dager nede på Fram. Nede på idrettslaget Fram hadde de noen timer hvor de forklarte hvordan det var å være foreldre i et idrettsmiljø, om dugnader og hvordan en skal følge opp som foreldre. Dette har gitt veldig positive resultater på Fram. Idrettslaget Fram sier at de har hatt en økning i deltakergruppa si på rundt 30% etter den aktiviteten. Det vil si at det er barn som er kommet til i alle aldersklasser, og det er også jenter. Men så sier de at når det nærmer seg puberteten, så blir jentene borte. Bjarne mener at dette kan komme av at det ikke er vanlig for jenter å være i organisert fritidsaktivitet, men at det også kan handle om sosial kontroll.

Bjarne tenker at samfunnet vårt også er i endring hele tida, uavhengig av innvandring, og at det beste er om de som kommer går inn i de miljøene som er her, og det har med språk og kultur å gjøre, sånn at vi virkelig får gode møteplasser. I tillegg så vil tilbudet i Larvik kanskje endre seg etter hvert fordi det kommer mennesker med andre ønsker om aktiviteter.

Bjarne forteller at NAV intro lager så lite egne opplegg for innvandrere som mulig. Det er så mange gode tilbud via svømmeforeninger og Aktiv Larvik at de tenker at det er nok. Men så kommer jo det elementet med at hvis foreldrene skal våge å sende barna på svømming, så må de kanskje få mulighet til å være trygge i det elementet sjøl, og da kan det være positivt å lage opplegg for utenlandske kvinner og mødre for at de skal kunne bli trygge. Nav ønsker ikke å lage egne opplegg som kan hindre folk i å trå over en terskel, tvert imot. De vil by fram og fortelle om det vi har i byen, og så er det en del av utfordringa med å ha flytta til noe som er nytt at de må tråkke over en terskel.

NAV har et samarbeid med idrettslaget Fram som fungerer som en mottaksklubb i byen. Folk kan med letthet gå kjapt inn i en klubb, bare for å spille og for å ha det moro, og så kan de bli slusa videre i forhold til nivå, alder og hvor de bor. At NAV har en form for mottaksklubb gjør det enklere og de kan da raskt føre folk ned dit. Fram har også fått midler av NAV til å gjennomføre dette. De har fått noen trenerressurser med innvandrerbakgrunn og de har fått bra økning i deltakergruppa i klubben.

Når det gjelder overgang til andre lokallag så har de registrert at noen klubber er veldig positive til å ta imot. Så har de opplevd at det ikke er alle klubber som er like positive. Det handler ikke nødvendigvis om en negativ fremmedfrykt, men kanskje at folk kjenner seg utrygge. Dette kan være litt personavhengig om de blir tatt godt imot eller om en kanskje møter litt reserverte holdninger. De ønsker aller fremst at folk skal komme i aktivitet, og så må det være en dialog mellom klubbene for å få den koblinga til å fungere. Det nytter ikke å dytte folk inn i klubber. Det må være velvillighet til å ta imot folk. Det trengs kanskje også en organisering rundt dette. NAV ønsker informasjon ut til klubbene for å fortelle litt om hvorfor folk kommer hit og normalisere dette og få fram at Norge og klubbene er avhengig av innvandring for å holde befolkningstallet oppe. At det blir et fellesskap rundt dette og at klubbene kan lære av hverandre. De har også hatt møter med klubbene, og spesielt fotballkretsen ønsker å gjøre mer med dette.

Bjarne synes også at kommunen gjør enormt mye for denne gruppen og at det jobbes veldig mye med tilrettelegging og at det brukes masse ressurser på det. Det er mange møter og settinger med tolk for eksempel. Han mener at Larvik kommune og klubbene gjør veldig mye og at det er stor aktivitet også av gratis tilbud. Han mener at det er viktig å være i dialog rundt faget og at de som jobber med dette kan få kontakt med klubbene, og forklare hva som skjer i verden. Det er mange som blir informert om fakta på en dårlig måte gjennom facebook at det

er svært lite informasjon og at det finnes en del fordommer. Det vil være viktig med gode møter klubbene imellom, kultur- og idrettsvirksomheten i kommunen, og de som ellers jobber med dette. En kan nok oppleve at noen stengte dører kanskje handler om at folk bare er usikre. Dette kan både gjelde klubbene og flyktingene selv. Det er også klart at det kommer idrettstalent i den flyktningsgruppa som kommer. Disse bør idrettsklubbene være interessert i å få tak i.

I noen tilfeller så kan også være vanskelig for de nye som kommer å forstå hvordan den organiserte idretten fungerer og at det eksisterer kjøreregler for hvordan diverse idrettsanlegg skal brukes. Bjarne forteller om en situasjon med en ballbinge som på en måte ble okkupert litt av enslige mindreårige. Klubben kjente at dette var vanskelig å håndtere på grunn av språk og at en ikke kjente disse. Bjarne hadde da en dialog med ungdommene slik at de fikk forklart hva en ballbinge er, og at det er noen kjøreregler for bruk av disse. Det som er med nordmenn er at vi lever så organisert. *«Vi har ikke den der spontane løkkefotballen lenger som en del andre har. Så da ønsker vi at de skal komme i aktivitet og så kommer de i aktivitet. De oppsøker plasser og finner fram til baner og anlegg og så er det et regelverk rundt det også som må forklares.»*

Når det gjelder egne tiltak, så tror Bjarne at dette begrenser seg til fotball og at de har vært flinke til å finne løkker å spille fotball på, men samtidig sier Bjarne at han er nysgjerrig på innvandrereforeningene i byen om hva de gjør, hvordan de også tar imot og om de hjelper folk inn i organiserte idretten. Disse miljøene burde også ta imot de som kommer og vise de en vei inn til det norske samfunnet, ikke bare ta de opp i sitt eget, men hjelpe folk inn til aktivitet der også.

De nye som kommer vil gjerne få jobb, men dette må de gjerne vente lenge på. De må også lære språket. Det er blitt en stor gruppe i byen med arabisktalende. Bjarne sier at han har inntrykk av at det kanskje er et miljø som er prega mer av sosial kontroll nå enn det var for noen år tilbake. Han sier også at de vet lite om hva som skjer etter at introprogrammet for disse er ferdig. *«Men vi vet at der hvor mor på en måte lykkes med sin integrering da, der skjer det noe med barna også. Så mor har en nøkkelrolle i forhold til arbeid med integrering.»*

5.8.4 Oppsummering og drøfting. Avsluttende kommentarer

5.8.4.1 Oppsummering: Forslag til hvordan de selv kan bidra til deltagelse i idrett.

En far mener at kommunen før gjorde alt for dem, men at det nå er vanskeligere fordi det kommer så mange.

Et mye brukt begrep omkring fellesskap, integrering og frivillig deltagelse er sosial kapital (Putnam 2000; Eimhjellen 2016:49). En mor forteller at de har hjulpet nyankomne syrere med forskjellige ting. De nyankomne blir selvhjulpne. På denne måten kan syrere som er innvandret tidligere til Norge bidra til sosial kapital hos de nyankomne syrerne. På individnivå er dette kapital enkeltindivid kan erverve seg i form av flere nettverksforbindelser som gir innpass, og strukturer som åpner for nye muligheter (Ødegård et al 2014:39).

Språkbeherskelse dreier seg ikke bare om å lære seg uttale, grammatikk og ordforråd, det dreier seg i høy grad om å mestre en hel *livsverden* (Eriksen 1994(2015):129). Noen av foreldrene mener at det er viktig at en lærer norsk og er aktiv med barna. Det er viktig å være klar over at språkbeherskelse kan være en barriere for enkelte av syrerne. Dette gjelder ikke bare de nyankomne syrerne, men også de som er innvandret for flere år siden fra Syria.

Som tidligere beskrevet så kan manglende familieressurser være en barriere for deltagelse i idrett. Dette gjelder både i forhold til økonomi, men også i forhold til transport. En fadderordning hvor andre foreldre bidrar til å bringe og hente andre barn vil kunne løse transportproblemet for enkelte familier.

I forbindelse med samfunnsintegrasjon er det to aspekt ved sosial kapital som har fått mye oppmerksomhet, nemlig *sammenbindende (bonding) og brobyggende (bridging) sosial kapital* (Putnam 2000; Eimhjellen 2016:49). En syrisk mor og lærer på mottaksskolen forteller at hun har startet ulike prosjekter for syriske kvinner med familie som har dårlig råd. Dette er både Zumba og svømmeopplæring for kvinner og barna deres. Vi snakker her om grupper med sammenbindende sosial kapital. En slik sammenbindende sosial kapital kan fungere integrerende for individ i avgrensede grupper, og den kan også føre til en større tillit til menneske mer generelt (Putnam 2000; Eimhjellen 2016:49). Gode samarbeidspartnere her kan være andre frivillige lag og andre idrettslag mm. Frivillige sammenslutninger kan være med på å skape, vedlikeholde og styrke sosiale fellesskap og fungere som møtesteder der sosial tilhørighet kan oppstå på tvers av sosiale skiller, alder og kjønn (Putnam 2000, Eimhjellen og Loga 2017).

5.8.4.2 Oppsummering. Hvordan kommune og idrettslag kan legge til rette for deltagelse

Noen av foreldrene ønsket tilgang til lokaler hvor de kunne drive ulike aktiviteter og møtes. Det er ofte lite tilgang til dette i kommunene selv om det finnes mulighet på skoler mv. Mangel på felles møteplasser mellom grupper med forskjellig kulturell-, religiøs- og/eller landbakgrunn, bidrar til å svekke innbyggernes identitet og tilhørighet til lokalsamfunnet (Ødegård et al. 2014:9). Flere av mødrene mener at det gjøres mye bra fra kommune og de frivillige og at introprogrammet var bra for de nyankomne.

En av mødrene hadde også en ide om å utvikle et tilbud med en slags fadderordning, hvor en blander innvandrere på skolen med andre norske barn og hvor de norske hjelper innvandrerbarna med diverse. I møtet mellom idrett og jenter og gutter med ulik bakgrunn og erfaringer kan idrett bidra til positiv sosial utvikling og til sosial integrasjon (Blomdahl & Elofsson, 2006; Engström, 1989; Larsson 2008; Faskunger et al.2017:87-97). Det er også viktig å gi innvandrerforeldre ansvar og engasjere dem. Etablering av tillitsfulle relasjoner hvor ulike aktører møtes med gjensidig respekt og likhet i status- til tross for ulikhet i autoritets- og maktposisjoner, vil muliggjøre byggingen av sosial kapital i samfunn hvor «bridging» ikke gjør seg selv (Ødegård et al 2014:44).

Flere av mødrene mente at det var viktig med god informasjon og personlig støtte og det å kunne være med på trening vil være viktig. Det bør legges vekt på å rekruttere flyktninger og innvandrere som nye medlemmer, og invitere inn innvandrere i aktiviteter. Flere av barna mente at god reklame, informasjon og hvordan en ble tatt imot i idrettslaget var viktig for å begynne i idrett. En annen familie hadde ønske om en kontaktperson som kunne hjelpe dem i startfasen. Studier viser at de systembetingede barrierene kanskje utgjør de viktigste hindrene for lokalt rekrutteringsarbeid. Det vil være nødvendig med koordinerende tiltak og ressurser i form av faglig kompetanse, økonomi og nettverk (Enjolras et al.2012: 97,98).

Noen mødre mener også at kommunen bør bidra med økonomisk støtte til aktiviteter. Sosioøkonomiske faktorer og familieressurser kan være en barriere for deltakelse i idretts- og treningsaktiviteter viser flere studier (Enjolras et al 2012; Ødegård et al 2016). Det bør derfor være en viktig oppgave for kommunene å støtte idrettslagene og utsatte familier slik at ikke økonomi blir en barriere for deltagelse i idrett.

Noen av de nye mødrene ønsket mer fokus på utvikling i idrettslagene. Flere av fedrene var også opptatt av at idrettslagene bør fokusere på kvalitet og talentutvikling. Det bør derfor satses på ulike former for aktiviteter. I Norge preges barneidretten gjerne mer av allidrett, lek og moro, mens fokus på prestasjoner og konkurranse blir sterkere i ungdomsidretten. Det har

kanskje vært en tendens til i Norge at en tilbyr lavterskeltilbud til innvandrere og familier med svakere økonomi istedenfor tilbud som bidrar til utvikling av talent og kompetanse i idrett.

Noen av fedrene mener også at kommunene bør bidra økonomisk i større grad både i forhold til de beste lagene slik at de ikke lekker spillere til andre klubber og for at tilbudene skal bli billigere. En av de nyankomne fedrene ønsket mer obligatorisk gym på skolen fordi han mente at idrett var så viktig. De fleste av de nyankomne foreldrene mente likevel at organisert idrett i idrettslag var det beste. Når det gjaldt egen aktivitet så mente fedrene at det var lite tilbud til dem i Larvik.

5.8.4.3 Oppsummering. Prosjektet til NAV, for familier på introduksjonsprogrammet.

NAV intro har et prosjekt hvor de lager heldagsprogram til introduksjonsdeltakere når Larvik Læringscenteret har fri.

NAV intro har valgt å bruke en idrettsklubb i Larvik som hovedsamarbeidspartner i dette prosjektet. NAV har hatt et veldig bra samarbeid med Fram som er et lokalt idrettslag i Larvik. Folk kan med letthet gå kjapt inn i en klubb, bare for å spille og for å ha det moro, og så kan de bli slusa videre i forhold til nivå, alder og hvor de bor. Det vil være viktig med gode møter klubbene imellom, kultur og idrett i kommunen, og de som jobber med det. Han sier at det beste er om de som kommer går inn i de miljøene som er her, og det har med språk og kultur å gjøre, slik at vi virkelig får gode møteplasser. Idrettsklubben Fram blir derfor nærmest en læringsarena og en døråpner til andre idrettsaktiviteter og klubber. Dette er en klubb hvor flere av de syriske innvanderne føler seg hjemme.

NAV intro lager så lite egne opplegg for innvandrere som mulig. De mener at det er mange gode tilbud i Larvik fra før. Men hvis foreldrene skal våge å sende barna på svømming, så må de få mulighet til å være trygge i det elementet sjøl, og da kan det være positivt å lage egne opplegg for utenlandske kvinner og mødre for at de skal kunne bli trygge. Nav ønsker ikke å lage egne opplegg som kan hindre folk i å trå over en terskel, tvert imot. En slik gruppe vil bestå av deltakere med det som Putman (2000) betegner som sammenbindende kapital. Men dersom disse mødrene føler seg trygge så vil de kanskje senere ville være med i svømmegrupper hvor det er flere nasjonaliteter, altså grupper med brobyggende kapital. Et sentralt element i Putnam sin sosial kapital-teori er altså at de frivillige organisasjonene kan skape overlappende arenaer for aktivitet og for sosiale nettverk der en kan erfare at andre er til å stole på (Wollebæk et al. 2011).

6 Sammendrag, konklusjon og forslag til tiltak

I dette avsluttende kapittelet vil jeg samle trådene av temaene i analysen. I. del er et sammendrag av analysen. Andre del er selve konklusjonen av analysen og inneholder også forslag til tiltak.

6.1 Sammendrag av analysen

6.1.1 Konteksten og forholdet mellom individ og samfunn

6.1.1.1 Kontekst for idrett og fysisk aktivitet i Syria

Studien viser at organiseringen rundt idretten i Syria kan være en barriere i og med at organisert idrett ikke er så tilgjengelig. Det mangler f.eks. organisering rundt idrettslagene slik at disse kan bidra til utvikling av talenter mm. Deltaking i idrett var gjerne noe en betalte for. Mesteparten av idrettsaktivitetene for barn foregikk i regi av skole og var gratis. Mye av idrettsaktiviteten foregikk også "på løkka". Det var også relativt dyrt å besøke svømmehaller og idrettshaller. Når det gjelder kontekst og arenaer, så var dette lite utbygd i Syria. Det fantes spesielle svømmeanlegg og idrettshaller som var separat for menn og kvinner. Dette kunne bidra til at kvinner i større grad kunne svømme eller holde på med annen idrettsaktivitet.

6.1.1.2 Idrettens kontekst og deltagelse i idrett i Norge

De fleste syriske barna i studien barna holdt på med organisert idrett i Norge. Jentene og guttene var ikke så forskjellige i valg av aktiviteter. De fleste av barna holdt på med lagidrett, men noen holdt også på med individuelle idretter slik som svømming og orientering. Flere av guttene fortalte også at de pleide å spille fotball på fritida med andre venner. For jentene foregikk denne aktiviteten mest i forbindelse med skole i friminuttene.

6.1.2 Kultur, tradisjoner og religion i Syria

Når det gjelder kjønnsforskjeller, mener flere av foreldrene i studien at det ikke er mye ulikheter mellom gutter og jenter i Syria i forhold til det å drive med idrett og fritidsaktiviteter. Når det gjelder kjønnssegregering så hadde de blandet gym i barneskole med både gutter og jenter, men at på ungdomsskolen var det separate skoler for gutter og jenter. Det kom fram meninger om at idrett i Syria er mannsdominert og at guttene i deres kultur får mer «*dytting*» til å gå på idrettsaktiviteter enn jentene. Idrett for muslimske kvinner er heller ikke så populært da de må reise mye og være borte fra familien. Når det gjelder idrettens status i Syria, så er det mye som tyder på at idrett ikke har samme status i Syria som i Norge. Det blir ikke satset på like mye som i Norge. I forhold til alder og livsfase i Syria, så slutter gjerne jentene med idrettsaktiviteter når de er ferdig med skolegang eller når de gifter seg, guttene slutter gjerne når de begynner å jobbe. Når det gjelder forholdet mellom tradisjon og religion, så mener flere av foreldrene at flere av forskjeller mellom jenter og gutter er kulturbetingede og ikke på grunn av religion. Religion og tradisjoner kan både begrense og muliggjøre deltagelse i fysisk aktivitet. I Islam ligger klare bud om å ta vare på kroppen. Flere av mødrene fra intervjuene på norskskolen mente likevel at religionen begrenset deres deltakelse i idrett. En del av mentaliteten hos dem i Syria, er også at de ikke vil tillate at jentene skal holde på med idrett og drive med forskjellige ting. Flere av foreldrene mente at tradisjoner var forskjellig, og at det var forskjeller i by og land, og at de var strengere og mer lukket på landsbygda.

6.1.3 Kulturelle prosesser, fysisk aktivitet og foreldrepraksis

Når det gjelder foreldrenes egen bakgrunn og *overføringsmekanismer* mellom generasjoner, så har det foregått på ulike måter. Overføring når det gjelder idrett og fysisk aktivitet fra foreldre til barn har både vært som en *verdi*overføring, i form av *habitus*overføring og i form av *status*. Men i andre tilfeller har oppstart av aktiviteter også skjedd i en *sosial relasjon* som nettverk, venner osv. Studien viser at foreldrene var ivrige til å ta ungene deres med på aktiviteter og gripe de mulighetene som er i Norge. Noen mener også at gutter har mer sjanse i idrett enn jenter i Norge. De færreste respondentene hadde erfaring med dugnad i fra Syria slik det praktiseres i Norge.

Når det gjelder *utdanning og jobb*, så hadde flere av foreldrene i denne studien til dels tatt høyere utdanning i Syria/Irak og har hatt gode jobber. En del av disse har hatt og vil sannsynligvis ha vanskeligheter med å komme i jobb og få en like god jobb som det de hadde i Syria. Dette vil ha økonomiske konsekvenser for disse familiene. Det er ikke så vanlig at kvinnene jobber i Syria som her. De sluttet ofte å jobbe da de giftet seg. Flere av foreldrene som innvandret for flere år siden har nå ny jobb. Dette gjelder både menn og kvinner. Noen av kvinnene var også under utdanning. Når det gjelder de nyankomne syrerne, så var disse under introprogrammet. Det var også et foreldrepar i studien som var ferdig med dette programmet.

Når det gjelder *oppdragelse og familietradisjoner* i Syria, så kan dette være ulikt i Syria ut fra om man for eksempel kom fra by eller land, eller om man hadde høy eller lav utdanning. Når det gjelder normer så mente noen foreldre at det er store forskjeller mellom Norge og Syria, men at det kan være strengere her på noen områder. *Mens* norske jenter får økt handlingsrom i takt med økende alder, synes dette å gå i motsatt vei for jenter i en del muslimske familier. Basert på tradisjoner og kultur så tillater man ikke døtrene som er 15 år eller eldre å være med noen man ikke kjenner. Det var også strengere i Syria dersom man skulle ta med seg en gruppe på tur i forbindelse med f.eks. speider. Da måtte man søke på forhånd til staten om tillatelse. Noen av foreldrene mente at de gir mere frihet her, fordi det er forskjellige syn på frihet her i Norge. Arabiske foreldre kan være litt strengere enn de norske, men at de bøyer seg her. Oppsummering når det gjelder kulturelle prosesser, fysisk aktivitet og foreldrepraksis, viser at flere av foreldrene i studien var opptatt av å oppdra sønnene og døtrene likt i Norge. Både det med skole og det med å hjelpe til hjemme synes å være viktig i Syriske familier. Noen av foreldrene mente at jentene brukte mer tid på skolearbeid og at de tok lengre utdanning enn guttene. Foreldrene virket også interessert i at barna skulle holde på med idrett, men at også barna selv skulle få velge. Videre mente de fleste at jentene holdt på med idrett like lenge som guttene. Når det gjelder jentene og bruk av hijab, så hadde foreldrene i studien et ganske pragmatisk forhold til dette. Det var likevel noen av fedrene som ønsket at jentene skulle bruke «lange ben» under shortsene, men til sist så var det jentene som selv bestemte dette.

6.1.4 Subjektive disposisjoner, motivasjon og barrierer for idrett

6.1.4.1 Idrett og verdier

Når det gjelder rekruttering og *veien inn i idrett*, så viser studien at god informasjon og godt samarbeid med skolene om informasjon er viktig. Hvordan en blir møtt i idrettslag, hvordan en blir møtt i skole og blir ønsket velkommen, har vært viktig for at flere av barna har begynt med idrett. Familie, venner og sosialt nettverk har hatt betydning for å begynne med idrett for barna i studien. At en har holdt på med idretten tidligere, interesse og eget initiativ, synes å ha hatt en

betydning for at flere har begynt med idrett i Norge for de nyankomne syriske barna. I noen tilfeller har også foreldrene bidratt til at barna har begynt med aktiviteter.

For de unge var *egenverdien* og *den ekspressive* delen av idretten viktig. Slik som det å ha det gøy og det å konkurrere. Dette gjaldt både gutter og jenter, eller nyankommet flyktning eller var født i Norge. Å lære mye og å mestre nye aktiviteter var viktig både for barn og voksne. Flere av respondentene, både barn og voksne, mente at idrettens *merverdi* var viktig. Viktige verdier for dem var i forhold til å bygge kroppen og at idrett var bra for helsa, utvikle talent og få suksess i idretten (særlig guttene). Mødrene og jentene, mener at de lærer mye med å drive på med idrett og at de lærer norsk. Flere av respondentene, både barn og voksne mente at ved å organisere dagen og å fylle fritida, så vil også hjernen fungerer bedre og at idrett er bra for skolearbeidet, og flere foreldre mente at idrettsaktiviteter holder barna borte fra andre negative påvirkninger. De var litt opptatt av at sønnene hadde bedre mulighet for å oppnå suksess enn det jentene har i det norske samfunn.

Venner og nettverk var for mange en viktig del av å holde på med idrett. Opplevelse av fellesskap synes å være en viktig positiv egenskap ved idretten. En føler seg inkludert og blir en del av en gruppa. Flere av barna syntes at det er morsom at en er sammen med venner. Ved å holde på med idrett så får barna også et bredere nettverk. Foreldrene mente at det var viktig at barna gjennom å holde på med idrett ble mer sosiale. Idretten kan også være som en familie for de som ikke har stor familie eller søsken i Norge. Opplevelse av tilhørighet er også viktig for sosial relasjon. Flere av foreldrene mente også at barna gjennom å holde på med idrett ville utvikle relasjoner med andre og at de ville bli bedre på å samarbeide med andre. Flere av respondentene mente også at å drive med idrett, *at man treffer andre, og at man får trent seg på å snakke norsk*. En familie forteller at de har fått nettverk utenom familien som hjelper dem med forskjellige ting slik som økonomi mm.

Gjennomgangen av det empiriske materialet viser at deltagelse i idrett kan bidra til sosial integrasjon. Idrett kan også bidra til kulturell integrasjon, som handler her om endringer knyttet til språk, væremåter, verdier og verdifellesskap mv. (Eriksen, 2010:75). Det kan være vanskelig å svare på om idrett er en direkte årsak til at et individ gjennomgår en kulturell integrasjon, fordi de gjerne deltar i flere fellesskap, og personer vil kunne påvirkes i flere ulike miljøer og situasjoner. At flere av respondentene ser verdien av idrett og at barna starter med dette i Norge, kan også dreie seg om forholdet mellom struktur og aktør, dvs. at i Norge så har de mulighet til dette i motsetning til i Syria.

6.1.4.2 Idretten som sosialt fenomen

Om en deltar i idrettsaktiviteter eller ikke kan handle om *verdier og prioritering*. Noen av barna sier at de sluttet med idrett fordi de syntes at det var kjedelig eller fordi det var ingen andre venner med, eller at de ikke syntes de var gode nok. For noen av de nyankomne barna kan terskelen bli for høy til å begynne dersom de ikke har andre arabiske venner på idrettslaget. For en del av barna, særlig døtre er det viktig å gjøre det bra på skolen. Noen slutter da gjerne når en begynner på ungdomsskolen fordi skole tar for mye *tid*. Flere av foreldrene oppgir også mangel på tid som en barriere for deltakelse. En del av fedrene kunne godt tenke seg å drive litt med idrett, men sier at de ikke har tid. For noen kan foreldrenes ulike tradisjoner være en barriere for deltakelse dersom man ikke selv er vant til å drive med idrett eller at barna heller ikke drev med idrett i Syria.

Når det gjelder *idrett og likestilling*, mente flere av fedrene i studien, både nyankomne og de som kom for lenge siden, at det stort sett ikke var stor forskjell på jenter og gutter i Norge

i forhold til idrett og mer, men at det kunne være annerledes i hjemlandet deres. I Norge lærer barn om rettighetene sine, foreldre bestemmer ikke om de skal begynne eller slutte på noe.

Sosiale ulikheter i idrett og foreldrenes økonomi og ressurser, kan være en barriere for deltagelse i idrett. Flere av respondentene mener at det koster mye å delta i idrett. Det blir da svært dyrt med både treningsavgift og klær og utstyr. For en del er også transport til og fra trening en utfordring. De nyankomne syrerne vil ha svakere økonomiske ressurser enn de familiene som kom for mange år siden.

6.1.5 Foreldresamarbeid, nettverk og tillit

6.1.5.1 Foreldredeltakelse og dugnad

De færreste av foreldrene i studien har erfaring med frivillig innsats og dugnad fra Syria slik det praktiseres i Norge. De fleste av foreldrene er positive til dugnad i Norge. Av de syriske foreldrene som har bodd lenge i Norge, har de fleste deltatt i forbindelse med kamper, både transport og annet under kampene slik som å stå i kiosk osv. under kamper. Foreldrene er også ivrige til å følge opp barna sine. Men ingen av disse foreldrene har tatt på seg tyngre verv i laget slik som treneroppgaver eller styreverv. Når det gjelder de nyankomne foreldrene er det litt ulikt hvor mye de deltar på dugnad. Noen deltar mye, mens andre foreldre og familier aldri har blitt spurt om å delta. De norske er heller ikke alltid flinke til å inkludere de nye. Det foreldrene har bidratt med er gjerne at de har vært med på kamper og slikt, og hjulpet til med diverse under kampene. Det er også noen av fedrene som kjører til kamper. Barna selv har i liten grad deltatt på dugnad i idrettslaga.

Flere av de nyankomne syrerne er positive til dugnad og ser på dette som en måte å bli integrert på. Noen av de nyankomne syrerne ser også på dugnad som en mulighet til å snakke med nordmenn, lære hvordan de tenker og lære språket. I dette tilfellet handler det også kulturell integrasjon om både læring om normer, nytt språk og hvordan nordmenn tenker. Dugnad kan også bidra til sosial integrasjon ved at en deltar i ulike nettverk, at en opplever fellesskap med andre. For noen av de nyankomne syrerne kan det likevel være vanskelig å forstå at de må være med på dugnad. Dette ha sammenheng med at de ikke er vant til dugnad fra hjemlandet, men det kan også henge sammen med språkforståelse og interkulturell kompetanse også i idrettslagene. Noen av syrerne er ikke begeistra for dugnad. En del innvandrere tenker at Norge er et rikt land og derfor skal dekke alle utgiftene.

6.1.5.2 Informasjon og tillit

Det kan ta lang tid å føle trygghet og bygge opp tillit for syriske foreldre som er kommet til Norge. Flere Syriske foreldre føler utrygghet med å la barna sove borte, og at de ikke stoler på de andre voksne. Dette gjelder spesielt for jenter, men også for guttene. Det kan derfor være at en del syriske foreldre har mindre generalisert tillit som handler om i hvilken grad en stoler på andre menneske mer generelt, uten å måtte kjenne de personlig. En del av de syriske barna vil selv ikke sove borte. En mor mente kanskje at det var bedre dersom en av deres kunne være med og at det da ble tryggere for barna. Dette handler derfor om at barna og de voksne kan ha større partikulær tillit, som handler om i hvilken grad en stoler på menneske en kjenner personlig, at en for eksempel stoler på personer i sin egen familie. Dette får følger for skolens leirskoler og for deltagelse med cup mv. med idrettslaget. En del utrygghet og usikkerhet i møte mellom syrere og nordmenn kan også handle om kommunikasjon. Det vil være viktig med god informasjon for at foreldrene skal føle trygghet. Dette handler mye om at informasjonen må

være konkret, at informasjonen gis personlig og gjerne at foreldrene inviteres med. Å bruke ressurspersoner fra det syriske miljøet som døråpnere vil også kunne være viktig. For noen foreldre er det helt greit å sende barna på overnatting. En annen utfordring for syrere i Norge er også utfordringer i forhold til alkohol, hasj, rus. Spørsmålet blir da om en kan sende barna på tur eller ikke og om han kan stole på de voksne at de ikke drikker noe alkohol på turene og selvfølgelig ikke sammen med barna.

6.1.6 Integrering og sosialt nettverk gjennom idrett

6.1.6.1 Barnas integrering

Flere av mødrene til de barna som er født i Norge, mener at barna ved å holde på med idrett blir sosiale, og integrerer med de andre. En mor som innvandret til Norge da hun var liten, mener at de som driver med idrett har bedre kontakt med andre barn enn de som ikke deltar i idrett. Å være integrert betyr å oppleve tilhørighet til, og anerkjennelse fra, et fellesskap. Barna som er vokst opp i Norge forteller at de gjennom idretten både har norske og utenlandske venner, og at de har fått venner utenom skolen. Idrett fører til sosial integrasjon ved at barna ved å holde på med idrett opplever fellesskap, tilhørighet og sosiale relasjoner mellom mennesker. Også andre barn som er kommet til Norge for kort tid siden forteller at de har fått venner også utenfor skolen, også fra andre land. Det kan synes som om noen lokalsamfunn kan være mer lukkede enn andre og at man trenger døråpnere i form av noen en kjenner for å begynne i idrettslag og for å trå over "terskelen". Noen av mødrene mente at barna deres følte seg helt norske, eller blanding mellom blanding mellom syrisk og norsk. Det kan derfor tyde på at ved deltagelse i idrett og andre aktiviteter så har det også skjedd en kulturell integrasjon.

6.1.6.2 Foreldrenes integrering

Studien viser at de mødrene som har bodd lenge i Norge mener at de gjennom barns aktiviteter har blitt kjent med mange andre. På den måten kan man si at deltagelse i forbindelse med barnas idrett kan føre til sosial integrasjon. Flere av de nyankomne syrerne sier at de har lite kontakt med de norske, at de stort sett bare kjenner andre utlendinger. For at en integreringsprosess skal finne sted så fordrer dette en toveisprosess hvor minoritet og majoritet tilpasser hverandre. Dette vil her si at majoriteten også må ha ønske om kontakt med de nye og ikke bare at det er de nye som skal ha kontakt med de «norske». Noen av mødrene av de som kom for lenge siden, forteller at det virker som om "de norske" ikke vil ha så mye kontakt med dem. En mor som er kommet til Norge for kort tid siden forteller at de ikke er blitt kjent med så mange norske gjennom fotballen til barna. De er på trening med barna, men at de ikke ser andre norske. For mange er også språket et problem. Det handler da om interkulturell kommunikasjon. Når det gjelder integrering tror Gadgar-MK at man trenger to ting: «*en som vil integrere, og andre som vil hjelpe*». Her er den personlige kontakten viktig.

6.1.6.3 Integrering for de de som kom før og de som kommer nå

Noen mødre tenker at det er vanskeligere nå. De som kom før, kom fordi de selv ville det. De som kommer nå, kommer fordi det er krig og at de må. De som kom tidligere ble lettere kjent med norske, og at de norske var mer interessert. En mor som kom for mange år siden mener at de norske burde være mer nysgjerrige på de nye. Men en annen mor synes at folk er blitt flinkere til å ta kontakt nå. Andre mødre mener at det også kan være enklere nå fordi mer blir lagt til rette nå enn før. De nye som kommer nå er flinkere, mer åpne og tør mer. *De får veldig bra*

informasjon, noe som ikke var før. De som kommer nå er på en måte mer ivrige etter å ta del i samfunnet. Flere av de nyankomne er kommet som overføringsflyktninger, og er dessuten blitt forberedt gjennom «FN-kvoten». For en del blir situasjonen vanskeligere etter at Introduksjonsprogrammet er over.

6.1.7 Avsluttende kommentarer

6.1.7.1 Forslag til hvordan de selv kan bidra

En far mener at kommunen før gjorde alt for dem, men at det nå er vanskeligere fordi det kommer så mange. Det er også viktig at en lærer norsk og er aktiv med barna. Når det gjelder hvordan de selv kan bidra så forteller en mor at de har hjulpet nyankomne syrere med forskjellige ting. En fadderordning hvor andre foreldre bidrar til å bringe og hente andre barn vil kunne løse transportproblemet for enkelte familier. En mor har også startet ulike prosjekter for syriske kvinner for familier som har dårlig råd. Gode samarbeidspartnere her kan være andre frivillige lag og andre idrettslag mm.

6.1.7.2 Hvordan kommune og idrettslag kan legge til rette for deltagelse

Flere av mødrene i studien mener at det gjøres mye bra fra kommune og de frivillige og at introprogrammet var bra for de nyankomne. God informasjon, personlig støtte, og det å kunne være med på trening vil være viktig var det flere mødre som mente. Flere av barna mente at god reklame, informasjon og hvordan en ble tatt imot i idrettslaget var viktig for å begynne i idrett. Det bør legges vekt på å rekruttere flyktninger og innvandrere som nye medlemmer, og invitere inn innvandrere i aktiviteter. En familie hadde ønske om en kontaktperson som kunne hjelpe dem i startfasen. En av mødrene hadde også en ide om å utvikle et tilbud med en slags fadderordning, hvor en blander innvandrere på skolen med andre norske barn og hvor de norske hjelper innvandrerbarna med diverse. Det er også viktig å gi innvandrerforeldre ansvar og engasjere dem.

Noen av de nye mødrene ønsket mer fokus på utvikling i idrettslagene. Flere av fedrene var også opptatt av at idrettslagene bør fokusere på kvalitet og talentutvikling. Det bør derfor satses på ulike former for aktiviteter. Noen mødre mener at kommunen bør bidra med økonomisk støtte til aktiviteter. Noen av fedrene mener også at kommunene bør bidra økonomisk i større grad både i forhold til de beste lagene slik at de ikke lekker spillere til andre klubber og for at tilbudene skal bli billigere. En av de nyankomne fedrene ønsket mer obligatorisk gym på skolen fordi han mente at idrett var så viktig. De fleste av de nyankomne foreldrene mente at organisert drett i idrettslag var det beste. Når det gjaldt egen aktivitet så mente fedrene at det var lite tilbud til dem i Larvik. Noen av foreldrene ønsket tilgang til lokaler hvor de kunne drive ulike aktiviteter og møtes.

6.1.7.3 Prosjektet til NAV, for familier på introduksjonsprogrammet

NAV intro har valgt å bruke en idrettsklubb, idrettsklubben Fram i Larvik, som hovedsamarbeidspartner som en introduksjonsklubb for foreldre og deres barn på Introduksjonsprogrammet. NAV har hatt et veldig bra samarbeid med Fram som er et lokalt idrettslag i Larvik. Fram blir derfor nærmest en læringsarena og en døråpner til andre idrettsaktiviteter og klubber. Barn og unge kan med letthet gå kjapt inn i en klubb og bare for å spille for å ha det moro, og så kan de bli slusa videre i forhold til nivå, alder og hvor de bor. Det vil være viktig med gode møter klubbene imellom, kultur- og idrettsvirksomheten i kommunen, og andre som jobber med dette. NAV intro lager så lite egne opplegg for innvandrere som mulig.

Det er så mange gode tilbud i Larvik. Men hvis foreldrene skal våge å sende barna på svømming, så må de få mulighet til å være trygge i det elementet sjøl, og da kan det være positivt å lage opplegg for utenlandske kvinner og mødre for at de skal kunne bli trygge. Vi ser da et eksempel på sammenbindende sosial kapital som kan gli over i brobyggende sosial kapital dersom de trår over terskelen og begynner sammen med andre med annen kulturell bakgrunn.

6.2 Konklusjon

Problemstillingen i denne studien er:

Idretten som en arena for integrering av etniske minoriteter.

- *Kan deltakelse i idrett bidra til kulturell- og sosial integrasjon?*
- *Hvordan påvirker ulike betingelsesfaktorer deltakelse og integrering i idrett for innvandrere med syrisk bakgrunn?*
- *I hvilken grad og på hvilke måter har kjønn betydning for tilrettelegging og integrering av innvandrere med syrisk bakgrunn?*

6.2.1.1 Om deltakelse i idrett kan bidra til kulturell- og sosial integrasjon.

Gjennomgangen av det empiriske materialet viser at deltagelse i idrett kan bidra både til sosial- og kulturell integrasjon.

Sosial integrasjon

- For barn fører idrettsdeltakelse til sosial integrasjon ved at barna ved å holde på med idrett får venner, opplever fellesskap og tilhørighet med andre barn. Mangel på andre venner i idrettslaget kan derimot ha en negativ effekt på deltagelse i idrett.
- For at en integreringsprosess skal finne sted så fordrer dette en toveisprosess hvor minoritet og majoritet tilpasser seg hverandre. Det er for foreldrene ikke like opplagt at deltagelse i idrettsaktiviteter fører til sosial integrering i like stor grad som hos barna. Flere av de nyankomne syrerne sier at de har lite kontakt med de norske, og at de ikke er blitt kjent med så mange norske gjennom idretten til barna.

Kulturell integrasjon:

- Idrett kan også bidra til kulturell integrasjon, som handler om endringer knyttet til språk, væremåter, verdier og verdifellesskap mv. Det kan være vanskelig å svare på om idrett er en direkte årsak til at et individ gjennomgår en kulturell integrasjon, fordi de gjerne deltar i flere fellesskap, og personer vil kunne påvirkes i flere ulike miljøer og situasjoner. At flere av respondentene ser verdien av idrett og at barna starter med dette i Norge, kan også dreie seg om forholdet mellom struktur og aktør, dvs. at i Norge så har de mulighet til dette i motsetning til i Syria.

6.2.1.2 Hvordan ulike betingelsesfaktorer påvirker deltakelse og integrering i idrett for innvandrere med syrisk bakgrunn.

Konteksten:

Analysen viser at endring i kontekst muliggjør nye muligheter for de syriske innvandrerne i Norge. Flere av respondentene ser verdien av idrett i Norge og ønsker at barna starter med idrett i Norge.

Individuelle utgangsbetingelser:

Det empiriske materialet viser at innvandrerbakgrunn, tradisjon, religion og ulike foreldrepraksiser fra Syria, kan føre til barrierer for deltagelse.

- Når det gjelder innvandrerbakgrunn så vil spesielt de med flyktningebakgrunn ha svakere familieressurser, og også svakere språkforståelse. Noe som kan være en barriere for deltagelse i idrett.
- Når det gjelder tradisjon, religion og foreldrepraksis, kan dette ha en negativ effekt på deltagelse i idrett. I Syria hadde ikke idrett samme status som i Norge og det var ikke tradisjon for å holde på med idrett.

Subjektive disposisjoner

Det empiriske materialet viser at idretten i Norge har større ettertraktelsesverdi for syrerne enn det idretten hadde i Syria.

- Når det gjelder motivasjon for å starte med idrett, så var andre venner, andre familiemedlemmer og nettverk den viktigste årsaken til at barn har startet med idrett. Foreldrenes ønske om at barna skulle begynne med idrett, har også vært viktig.
- Når det gjelder idrett og verdier, er idrettens *egenverdi* viktig for barna. Idrettens *merverdi* var særlig viktig for foreldrene. Dette var spesielt i forhold til helseaspektet, læringsaspektet, mulighet for utvikling i idrett og at barna organiserer tiden til noe positivt. Opplevelse av tilhørighet og sosiale relasjoner i idretten, synes å være viktig både for barn og foreldre.
- Når det gjelder idretten som sosialt fenomen, så viser studien at både familieressurser, kjønn, alder og livsfase kan ha betydning for deltagelse i idrett. Mye handler også om prioriteringer.

6.2.1.3 I hvilken grad og på hvilke måter kjønn har betydning for tilrettelegging og integrering av innvandrere med syrisk bakgrunn.

Det empiriske materialet viser at respondentene mente at det ikke var stor forskjell på jenter og gutter i Norge i forhold til idrett. Men studien viser likevel at det er forskjeller vedrørende kjønn og det kan være en barriere for deltagelse i idrett.

- Det er forhold ved syriske tradisjoner som særlig kan påvirke jenters deltagelse i idrett. I Syria var det ikke så vanlig at jenter holdt på med idrett og det vil da for noen ikke være naturlig at jenter holder på med idrett i Norge. I Syria var det i noen familier strengere for døtrene å få delta på ulike aktiviteter, men foreldrene gir mer frihet her. Når det gjelder Islam og syrisk tradisjon og kvinners tildekking, kan muslimske kvinner delta i idrettsaktiviteter når kleskoden er fleksibel.
- Flere syriske foreldre føler utrygghet med å la barna, spesielt jentene, sove borte i forbindelse med cup og stevner mm., og at de ikke stoler på de andre voksne. God informasjon og andre kjente voksne, vil kunne gjøre at det føles tryggere for disse.
- En del foreldre mente at guttene hadde bedre mulighet i idrett i Norge. Når det gjaldt jentene så sluttet noen med idrett på grunn av tid og skolearbeid.

Når det gjelder kulturelle prosesser, fysisk aktivitet, og foreldrepraksis, så er det viktig å være klar over at individuelle forskjeller kan forklare mye angående adferd- ikke bare kulturelt og etnisk opphav, på samme måte som med oss innfødte nordmenn.

6.3 Forslag til tiltak og tilrettelegging

Ut fra svar og forslag fra respondentene foreslås følgende tiltak og tilrettelegging for å bedre innvandrers deltagelse og integrering i idrett:

Ansvar kommune:

- Kommunene bør opprette en ordning med en offentlig kontaktperson som kan hjelpe flyktingene i startfasen. Det vil også være et behov for hjelp også etter at introprogrammet er fullført.
- Opprette fadderordning for å hjelpe nyankomne syrere og innvandrere med tilrettelegging ulike ting i oppstartsfasen, slik som informasjon og transport mm.
- Utvikle tilbud med en fadderordning, hvor en blander innvandrere på skolen med andre norske barn og hvor de norske hjelper innvandrerbarna med diverse.

Ansvar idrettsorganisasjonene:

- Det bør arbeides for å rekruttere foreldre med innvandrerbakgrunn og særlig foreldre med muslimsk bakgrunn inn i «styre og stell av idrettslagene». Det er også viktig å gi innvandrerforeldre mer ansvar og engasjere disse foreldrene.
- Å rekruttere foreldre, særlig kvinner med *muslimsk* bakgrunn inn i idrettslag, som kan være med på kamper og overnattingsturer mm., og slik at de kan være døråpnere for andre foreldre, og for å bidra med trygghet.

Informasjon og hvordan bli tatt imot i idrettslagene:

- Det er viktig med god informasjon og personlig støtte og det å kunne være med på trening
- Idrettslagene bør ha fokus på hvordan innvandrere blir tatt imot i idrettslagene.
- Det bør legges vekt på å rekruttere med flyktinger og innvandrere som nye medlemmer, og invitere inn innvandrere inn i aktiviteter. Andre skolekamerater og venner vil være en viktig nøkkel.

Ulike idrettstilbud, ansvar både kommune og idrettslag mm.

- Det bør satses på ulike former for idrettsaktiviteter. Dette vil være tilbud med fokus på kvalitet og talentutvikling, og mer lavterskeltilbud.
- Det bør satses på mer obligatorisk gym og fysisk aktivitet på skolene.
- Kommunen og NAV kan utvikle samarbeid med enkelte idrettsklubber som kan fungere som introduksjonsklubber for foreldre og deres barn på Introduksjonsprogrammet.
- Utvide tilbudet for voksne og foreldre:
 - Starte ulike prosjekter for syriske kvinner med familie som har dårlig råd. Gode samarbeidspartnere her kan være andre frivillige lag og andre idrettslag mm.
 - Lage tilbud og opplegg for utenlandske kvinner og andre mødre for at disse skal bli trygge. Dette kan for eksempel være svømmetrening.
 - Utvikle gode aktivitets- og idrettstilbud også til utenlandske menn og andre norske menn.

- Det bør være bedre tilgang til lokaler, helst gratis, hvor en kan drive ulike aktiviteter og hvor en kan møtes med andre.
- Det bør sørges for gode områder og «løkker» hvor det kan utøves ulike aktiviteter.

Økonomi:

- Kommunen bør i større grad bidra med økonomisk støtte til aktiviteter.
 - Dette kan foregå ved at kommunen i større grad organiserer og drifter ulike aktiviteter og tiltak, gjerne i samarbeid med frivillige organisasjoner.
 - I områder av kommunen hvor fattigdomsproblematikken og tettheten av nyankomne flyktninger er spesielt stort, kan kommunen bidra med ekstra økonomisk kompensasjon til klubbene ut fra ulike kriterier.
 - Kommunen kan bidra med direkte kulturtilskudd til familier og barn av flyktningfamilier og andre innvandrerfamilier med svak økonomi, slik som for eksempel «opplevelseskortet».

Annet:

- Påkledning for jenter. Ta hensyn til dette og tillate mer tildekning for de jentene som vil dette. Dette gjelder både for skole, idrettslag og for idrett på nasjonalt/internasjonalt nivå.
- Ta større hensyn til spesielt muslimske jenter når det gjelder overnatting osv.

Samarbeid og kompetanseheving

- Det vil være viktig med gode møter klubbene imellom, kultur og idrett, og de som jobber med innvandrere.
- Det bør utvikles kompetanseprogrammer for idrettslag og idrettsledere for bedre å kunne møte foreldre og barn med en annen kulturbakgrunn enn den Norske.

7 Forslag til videre forskning

På bakgrunn av funn i studien så kan det være interessant med videre forskning på følgende temaer:

- Følge på med en kvantitativ undersøkelse på en del av temaene som er belyst i denne studien for å få en mer statistisk oversikt over temaene
- Gjennomføre longitudinale studier hvor en følger innvandrerbarn som er idrettsaktive og innvandrerbarn som ikke er aktive, for å undersøke om det er forskjeller i kulturell og sosial integrasjon mellom disse gruppene, og om det er kjønnsmessige forskjeller for eksempel.
- Studere mer spesifikt på kjønnsforskjeller i idrett, både for innvandrerbarn og «norske» barn, og studere om det er kulturmessige forskjeller for eksempel med hensyn til landbakgrunn
- Det vil også være interessant å studere videre temaer i forhold til motivasjon og verdier for idrett i forhold til kjønnsforskjeller og aldersforskjeller, kulturforskjeller og landbakgrunn mm.
- Å studere ulike organisasjonsmodeller hvor inkludering i idrettslag er sentralt tema.
- Foreldrenes egen aktivitet i idrett. Aktive og mindre aktive foreldre. Forskjeller lande- og kulturbakgrunn, kjønnsmessige forskjeller.

8. Litteratur

- Aakvaag, G.C. (1998). *Moderne sosiologiske teori*. Oslo: Abstrakt Forlag AS.
- Aasen, Berit, Haug, Marit og Brit Lynnebakke: Rapport: *Frivillighetens ressurser langs Asylsøkerkjeden. En studie av frivillige organisasjoners innsats under og i etterkant av de store ankomstene i 2015*, NIBR-rapport 2017:3, Rapport | Dato: 28.04.2017
https://www.regjeringen.no/contentassets/6cbf38c6b3fa4004b2901cb05b5b402c/nibr-rapport_frivillighetens-ressurser_-2017-3.pdf (lastet ned 30.12 2018)
- Abraham, Anke. (1998) "*Geschlecht*" als *Strukturdimension sozialer Ungleichheit- auch im Sport*. I Cachay, K. og Hartmann-Tews, I. (red.) *Sport und soziale Ungleichheit*. Stuttgart: Verlag Staphanie Naglscmid.
- Abu Nauwar, M. (1983) *Olympic Games: Ancient and Present, Olympic Review*, Jordan: NOC.
- Al-Ansari, M (1999) *Women, Sport and Islam. Historical and Future Implications for the New Millennium*, Unpublished paper, Department of Physical Education, University of Bahrain.
- Allen, C. and Nielsen, J.S. (2002) *Summary Report on Islamophobia in the EU after 11 September 2001*, European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia, Centre for the Study of Islam and Christian-Muslim Relations, Department of Theology, University of Birmingham, England.
- Alseth Ann Kristin, Dalby Lise, Flem Aina Lian og Lysestøl Peder Martin: «Alt var forskjellig i Norge». Høgskolen i Sør – Trøndelag, Program for sosionomutdanning, Trondheim april 2014.
<https://samforsk.no/Publikasjoner/Ferdig%20transforskrappport%2011%2004%202014%20PDF%20fil.pdf>
- Andersen P. Lie og Dæhlen M.: *Sosiale relasjoner i ungdomstida: Identifisering og beskrivelse av ungdom med svake relasjoner til foreldre, skole og venner* NOVA Rapport 8/17
- Andersen, M. (2008). *Flerfarget idrett. Nasjonalitet, migrasjon og minoritet*. Bergen: Fagbokforlaget
- Anderssen S. A., Kolle E., Steene-Johannessen J., Ommundsen Y, Andersen L.Bo: *Fysisk aktivitet blant barn og unge i Norge. En kartlegging av aktivitetsnivå og fysisk form hos 9- og 15-åringer*, Oslo Helsedirektoratet 2008
- Archetti, E. P. (2003). "Den norske «idrettsmodellen: Et kritisk blikk på sivil samfunn i Norge." *Norsk antropologisk tidsskrift* 14(1), 8-15.
- Astin, A. W., Avalos, J. & Sax, L.J. (1999). *Long-term effects of volunteerism during the undergraduate years*. *The Review of Higher Education*, 22(2), 187-202.
- Bailey R., Armour K., Kirk D., Jess M., Pickup I., Sandford R. & BERA *Physical Education and Sport Pedagogy Special Interest Group* (2009). The educational benefits claimed for physical education and school sport: an academic review. *Research Papers in Education*, 24(1), 1–27.
- Bakken, A., Frøyland, L.R. og Sletten. M. (2016). *Sosiale forskjeller i unges liv. Hva sier Ungdata undersøkelsene?* Oslo: NOVA/Høgskolen i Oslo og Akershus
<file:///C:/Users/henri2203/Downloads/Sosiale-forskjeller-i-unges-liv-NOVA-Rapport-3-2016-18-april-.pdf>
- Bakken A.: *Ungdata 2017: Nasjonale resultater*. NOVA Rapport 10/17
- Barker, Chris: (2000). *Cultural Studies*, 3. utgave (2008:481) Sage Publications Ltd.

- Barstad, Anders og Lene Sandvik: *Deltaking, støtte, tillit og tilhørighet. En analyse av ulikhet i sosiale relasjoner med utgangspunkt i levekårsundersøkelsene*.
 Statistisk sentralbyrå • Statistics Norway Oslo–Kongsvinger, Rapporter 2015/51
https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/2445446/RAPP2015-51_web.pdf?sequence=1
- Bashour, W (1999) *A History of the Sport Movement in Syria*, vols 1 and 2,
 Damaskus: General Sports Federation, Media and Education Department (in Arabic).
- Battin, Gudrun Songøygard (2013): *Faktorer som fremmer deltakelse i organisert fysisk aktivitet blant barn og unge med innvandrerbakgrunn*. En kvalitativ intervjuundersøkelse om aktivitetslederens erfaringer. Masteroppgave Masterprogram i helsefag Studieretning helsefremmende arbeid og helsepsykologi. HEMIL – senteret. Universitetet i Bergen Vår 2013.
<http://bora.uib.no/bitstream/handle/1956/7329/108573021.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Bekkers, R. (2007). Intergenerational transmission of volunteering. *Acta Sociologica*. 50(2), 99-114.
- Benedict R. (1938) *Continuities and discontinuities in cultural conditioning*. *Psychiatry* 1938; 1:161-167. Bornstein MH, Lansford JE. Parenting. In: Bornstein MH, ed. New York, NY: Psychology Press; 2009:259-277. *Handbook of cultural developmental science*. Whiting BB, ed. Six cultures: Studies of child rearing. New York, NY: Wiley; 1963
- Benn Tansin, Gertrud Pfister and Haifaa Jawad (2010) *Muslim Woman and Sport International Studies in Physical Education and Youth Sport, Series*. This edition published in the Taylor Francis Group e-Library, 2010. Side 32-37 og side: 209-225 (Nour El-Houda Karfoul) https://play.google.com/books?feature=gp_receipt&pli=1
- Berg, Berit (2010) *Eksilets stoppesteder. Fra flukt og asyl til integrering og transnasjonale liv*. Avhandling for graden philosophiae doctor, Trondheim, juni 2010. Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse Institutt for sosialt arbeid og helsevitenskap.
https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/267700/359477_FULLTEXT01.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Berry, J. (1997). *Immigration, acculturation, and adaptation*. *Applied Psychology: An International Review*, 46, 5-34
- Berry, J. W. (1997). Lead article. Immigration, acculturation and adaptation. *Applied Psychology*, 46, 5-34
- Berry, John W. (2003). *Conceptual approaches to understanding acculturation* i Chun, Organista, G. Marín (red.), *Acculturation: Advances in theory, measurement, and applied research* (s. 17–38) American Psychological Association
- Berry, J. W., Phinney, J. S., Sam, D. L., & Vedder, P. (2006). *Immigrant youth in cultural transition: Acculturation, identity, and adaptation*. *Applied Psychology-an International Review/ Psychologie Appliquée- Revue Internationale*, 55(3), 303-332. doi: DOI 10.1111/j.1464-0597.2006.00256.x
- Borchgrevink, T (2002b). *Likestilling. Det flerkulturelle demokratiets hodepine*, I G. Brochmann, T. Borchgrevink og J. Rogstad (red.) *Sand I maskineriet. Makt og demokrati I det flerkulturelle Norge*. Oslo: Gyldendal Akademisk
- Bornstein MH (2006). *Parenting infants*. In: Bornstein MH, ed. *Children and parenting*. 2nd ed.

Mahwah, NJ: Erlbaum; 2002: 3-43; Handbook of parenting; vol 1. 3. Bornstein MH. Parenting science and practice. In: Sigel IE, Renninger KA, eds. 6th ed. New York, NY: Wiley; 2006: 893-949. Damon W, Lerner RM, gen eds. Handbook of child psychology; vol. 4.

- Bornstein MH, Lansford JE. *Parenting*. In: Bornstein MH, ed. *Handbook of cultural developmental science*. New York, NY: Psychology Press; 2009:259-277.
- Bornstein, M. & Bohr, Y. (2011). *Immigration, Acculturation and Parenting*. Encyclopedia on early Childhood Development.
<http://www.child-encyclopedia.com/sites/default/files/dossiers-complets/en/immigration.pdf#page=15> (Lastet ned 02.01 2019)
- Bouchane, K. (2016, June 24). *Syria's \$10 billion hidden education crisis*. Harvard International Review.: Vol. 37, Iss. 4, side 76-80
<https://search.proquest.com/openview/781dc2886b5cbbcab1050410667d5fa1/1?pq-origsite=gscholar&cbl=32013>
- Bourdieu, Pierre. (1978). *Sport and Social Class*. *Social Science Information* Vol.17, 6:819-840. 1984. Distinction. London: Routledge & Kegan Paul.
- Bourdieu, Pierre & Waquant, Loïc. *Den kritiske ettertanke: grunnlag for samfunnsanalyse*. Oslo: Det Norske Samlaget, 1993
- Bourdieu, P. (1995). *Distinksjonen. En sosiologisk kritikk av dømmekraften*. Oslo: Pax
- Bourdieu (1994). *Structures, habitus, power: Basis for a theory of symbolic power*. Culture/power/history: *A reader in contemporary social theory*, 155-199
- Bonfenbrenner, U. (1980): *Opvækst og miljø*. København: Gyldendals pædagogiske bibliotek.
- Brady, H. E., Verba, S. & Schlozman, K.L. (1995). "Beyond Ses: A Resource Model of Political Participation." *The American Political Science Review* 89(2), 271-94.
- Breivik G. og Rafoss K.: *Fysisk aktivitet; omfang, tilrettelegging og sosial ulikhet* 2017: Norges idrettshøgskole, Norges arktiske universitet, Helsedirektoratet, Publikasjonsnummer: IS-0613 ISBN 978-82-8081-493-7
[https://helsedirektoratet.no/Lists/Publikasjoner/Attachments/1343/IS-0613%20Rapport%20Helsedirektoratet%20\(3a\).pdf](https://helsedirektoratet.no/Lists/Publikasjoner/Attachments/1343/IS-0613%20Rapport%20Helsedirektoratet%20(3a).pdf) Lastet 11.03 2019
- Brochmann, G. (2003). "Del 2 1975-2000", K. Kjeldstadli (red.) *Norsk innvandringshistorie. I Globaliseringens tid 1940-2000*, bind 3. Oslo: Pax Forlag.
- Brochmann, G. (2014). *Integrering*. Store norske leksikon. Hentet fra <https://snl.no/integrering> (lastet ned 30.12 2018)
- Cachay, Klaus og Hartmann-Tews, Ilse (red.) (1998). *Sport und soziale Ungleichheit*. Stuttgart: Verlag Staphanie Naglschmid.
- Carlsson, Y. & Haaland, T. (2006). *Foreldredeltakelse i flerkulturelle idrettslag : en kartlegging* Vol. 2006.
<http://www.hioa.no/extension/hioa/design/hioa/images/nibr/files/filer/2006-132.pdf>
- Chouliaraki, L. & Zaborowski, R. (2017). *Voice and community in the 2015 refugee crisis: A content analysis of news coverage in eight European countries*. *International Communication Gazette*, 79(6-7), 613-635.
- Clark, James: 2002: *Comparative Studies of South Asia, Africa and the Middle East* Duke University Press, Volume 22, Number 1&2, 2002, pp. 36-42, ARTICLE
<https://www.deepdyve.com/lp/duke-university-press/frequent-incompatibilities-ethnic-and-religious-diversity-and-the-0knloj3vgj?key=projectmuse>
- Clucas, C., Skar, A-M. S., Sherr, L., & von Tetzchner, S. (2014). *Mothers and fathers attending*

- the International Child Development Programme in Norway*. *The Family Journal*, 22(4), 409–418.
- Cohen, Jean L. (1999). *Does Voluntary Association Make Democracy Work?* I Smelser, N. og Alexander, J (red.) *Diversity and Its Discontents*. Princeton NJ.: Princeton University Press.
- Commission on British Muslims and Islamophobia, Issues, Challenges and Action. A report by the Commission on British Muslims and Islamophobia. Stoke-on-Trent, Trentham Books.
- Conell, R.(1987) *Gender and power: Society. Issues and controversies* (2.ed.) London: Mc Graw Hill Education.
- Daiman, S. (1994) *Women, Sport and Islam*. *Sport 2*, May/June 1994: 14-15.
- Dahl Øyvind: 2001: *Møter mellom mennesker: interkulturell kommunikasjon*. Gyldendahl akademiske.
- Dahl, Hans Fredrik sitert etter Arne Martin Klausen, *Kultur: Mønster og kaos*, s. 202).
- Delhey, J. og Newton, K (2005). *Predicting cross-national levels of social trust. Global patterns or Nordic exceptionalism?* *European Sociological Review*, 21 (4): 211-328.
- Dzamarija, Minja Tea (red.)2018: *Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Syria*. SSB, Rapporter 2018/24 Statistisk sentralbyrå • Statistics Norway Oslo–Kongsvinger <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/attachment/355170?ts=1645efbce30>
- Dzamarija, Minja Tea (red.)2018: *Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Syria*. SSB, Rapporter 2018/24 Statistisk sentralbyrå • Statistics Norway Oslo–Kongsvinger <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/attachment/355170?ts=1645efbce30>
- Dølvik, Jon Erik;Danielsen, Øivind;Hernes, Gudmund. 1988. *Kluss I vekslina. Fritid, idrett og organisering*. Oslo: FAFO-rapport nr. 80.
- Eime, R.M., Young, J.A., Harvey, J.T., Charity, M.J., & Payne, W.R. (2013). *A systematic review of the psychological and social benefits of participation in sport for children and adolescents: informing development of a conceptual model of health through sport*. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 10(98), 1–21.
- Eimhjellen, I og G. Ødegård (2016). *Klima og migrasjon: To casestudier av sivilsamsfunnsorganisering i ei ny tid*. Rapport 2/2016. Bergen/Oslo: Senter for forskning på sivilsamsfunn og frivillig sektor. https://www.regjeringen.no/contentassets/13beafbd4a2f4faaab59437e75855572/rapport_vr_02_2016_v5_klima_og_migrasjon.pdf
- Eimhjellen, I. (2016). *Innvandrarar si deltaking i norsk frivilligliv. Nye tal og metodiske utfordringar*. Rapport 3/2016. Bergen/Oslo: Senter for forskning på sivilsamsfunn og frivillig sektor. https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/2445375/Rapport_VR_03_2016_V6.pdf?sequence=2
- Eimhjellen I. og Loga J.: *Nye samarbeidsrelasjoner mellom kommuner og frivillige aktører- Samskaping i nye samarbeidsforhold?* Rapport 2017:9 Senter for forskning på sivilsamsfunn og frivillig sektor, Bergen/Oslo 2017
- Ellingsen, A. (2009). *Multiculturalism and the Nordic State*. Unpublished manuscript, paper to reassess conference, Oslo 18-20 May 2009
- Enjolras B. og Wollebæk, D (2010). *Frivillige organisasjoner, sosial utjevning og inkludering*.

- Rapport 2/2010. Oslo/Bergen: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.
- Enjolras B., Steen-Johnsen K. og Ødegård G. (red) (2012): *Deltagelse i frivillige organisasjoner, Forutsetninger og effekter*. Rapport 4/2012. Bergen Oslo: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor
- Enjolras, B., og Wollebæk, D. (2010). *Frivillige organisasjoner, sosial utjevning og inkludering*. Rapport 2/2010. Oslo: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.
- Enjolras B. et al. *NORSK FRIVILLIGHET: Utviklingstrender og samfunnseffekter*. Avslutningsrapport for Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor 2013–2017
- Elnashar Adel M., March L. Krotee and Shahizah Daiman, (1996 “*Keeping in Stride with the Games: An Islamic Impression*,” ICHPER Journal 32(4): 19 (1996)
- Eriksen, Ingunn og Frøyland, Lars Roar (2017): *Levende drabantbyer. Ungdomsdeltakelse i organiserte fritidsaktiviteter i flerkulturelle lokalsamfunn*. Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor Bergen/Oslo 2017
https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/2442812/VR_2017_1_V3_netts-1.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Eriksen & Frøyland, *Frivillige organisasjoner, sosial utjevning og inkludering*, 2017
- Eriksen, Thomas Hylland. (1997) *Flerkulturell forståelse* (redaktør), ISBN 8251835755 TANO Aschehoug.
- Eriksen, Thomas H. (2004). *Røtter og føtter: identitet i en omskiftelig tid*. Publisher: Aschehoug
- Eriksen, Thomas Hylland (2007): *Mangfold versus forskjellighet*. I Engebrigtsen, A og Ø. Fuglerud (red.): *Ekteskap, slektskap og vennskap. Nettverksanalyse som inntak til kulturelle prosesser*. Oslo: Pax forlag.
- Eriksen, Thomas Hylland (2010). *Samfunn*. Oslo: Universitetsforlaget.
<http://hyllanderiksen.net/Samfunn.html>
- Eriksen, T.H. (2013). *Immigration and National Identity in Norway*. Transatlantic Council on Migration. Migration Policy Institute.
- Eriksen, Thomas Hylland og Sajjad(Sørensen), Torunn Arntsen. (1994). *Kulturforskjeller i praksis, Perspektiver på det flerkulturelle Norge*, Gyldendal Norsk forlag 1994 (2015) 6. utgave
- Eriksen, Thomas Hylland & Sørheim, Torunn Arntsen (2006): *Kulturforskjeller i praksis. Perspektiver på det flerkulturelle Norge*. Oslo: Gyldendal Norsk forlag AS.
- Esposito, J.L. and Mogahed, D. (2007) *Who Speaks for Islam? What a Billion Muslims Really Think*. New York: Gallup Press
- Faskunger J. og Sjöblom P. (red): *Idrottens samhällsnytta: En vetenskaplig översikt av idrottsrörelsens mervärden för individ och samhälle*
FoU-rapport 2017:1, Riksidrottsförbundet:
https://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/idrottens-samhallsnytta/rapport-2017_1.pdf
- Fasting m.fl., 2008: FoU-rapport 2017:1, Riksidrottsförbundet
- Fekete, L. (2008) *Integration, Islamophobia and Civil Rights in Europe*. London: Institute of Race Relations. <http://s3-eu-west-2.amazonaws.com/wpmedia.outlandish.com/irr/2017/04/26154809/Integrationreport.pdf>
- Folkestad, B., Christensen, D.A., Strømsnes K., og Selle, P. (2015). *Frivillig innsats i Noreg*

- 1998- 2014. *Kva kjenneteikner dei frivillig og kva har endra seg?* Bergen/Oslo: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.
https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/2445372/Frivillig%2binnsats%2bi%2bNoreg%2b1998-2015_4_V5.pdf?sequence=2&isAllowed=y (lastet ned 30.12 2018)
- Folkestad B., Fladmoe A., Sivesind K. H. og Eimhjellen I.: *Endringer i frivillig innsats, Norge i et skandinavisk perspektiv*
 Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor, Bergen/Oslo 2018
- Fong, R. (ed.) (2004). *Culturally Competent Practice with Immigrant and Refugee Children and Families*. New York: The Guildford Press
- Forbes, K.F. & Zampelli, E.M. (2014). *Voluntarism: The influencec of Social, Religious, and Human Capital*. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*. 43(2), 227-253.
- Fougli, J. (1952). *De unges idrett*. [Oslo], Norges idrettsforbund Utvalget for barne og ungdomsidrett.
- Frederiksen, M.&Møberg, R.J.(2014). Alder, kohrto og livsfase i frivilligt arbejde. I Friberg, T & Skov Henriksen, L.(red.): *Udviklingen i frivilligt arbejde 2004-2012*. Rapport 14:09. København: Det nationale Forskningscenter for velfærd.
- Friberg, J. H. (2005). *Ungdom, fritid og deltakelse i det flerkulturelle*. Oslo: Fafo.
- Friberg, J.H. og H. Gautun. (2007). *Inkludering av etniske minoriteter I frivillige organisasjoner og fotballag for barn og ungdom I Oslo* (s.80). Oslo: Fafo.
- Friberg, Jon Horgen: (2016) *Assimilering på norsk Sosial mobilitet og kulturell tilpasning blant ungdom med innvandrerbakgrunn*. Fafo-rapport 2016:43
- Fridberg T. & Henriksen, L. S. (red.). (2014). *Udviklingen i frivilligt arbejde*. Rapport 09/2014. København: Det nationale forskningscenter for velfærd.
- Frivillighet Norge: *Sivilsamfunnets bidrag i flyktnings situasjonen*
<http://www.frivillighetnorge.no/filestore/Dokumenter/FrivillighetNorgeRapportSivilsamfunnetFlyktningssituasjon.pdf>
- Fuglerud, Øivind (2001): *Migrasjonsforståelse*. Oslo: Universitetsforlaget.
- General Sports Federation, Syria (2007) *Annual Report*,
- Georgiou, M. & Zaborowski, R. (2017). *Media coverage of the "refugee crisis": A crossEuropean perspective*. DG1 (2017)03. Council of Europe report
- Gibson, M. (2001). *Immigrant adaptation and patterns of acculturation*. *Human Development*, 44, 1923
- Gilje Nils: (2006). *Fenomenologi, konstruktivisme og kulturforskning, En vitenskapsteoretisk diskusjon*. *Tidsskrift kulturforskning* Volum 5, nr. 1 2006, s. 5-22 (Kompendium 2, Innføringsemnet s. 89-97)
- Giorgi, A. (1985). *Phenomenologi and Psychological Research*. Pittsburg, PA: Duquesne University Press.
- Glaser, B.G.&Strauss, A.L. (1967). *The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research*. Chicago: Aldine
- Gogsøy, M. Og F. Olstad (2002). *Fotball! Norges fotballforbund 100 år*. Oslo: Norges Fotballforbund.
- Gordon, M. (1964). *Assimilation in American Life*. New York: Oxford University Press
- Granovetter, M.(1973). "The Strength of Weak Ties". *American Journal of Sociology* 78 (3), 1360, 1380.

- Gressgård, Randi, 2005, Hva mener regjeringen med flerkulturelt mangfold?
in *Nytt Norsk Tidsskrift*, no. 1, Oslo.--, 2010, *Multicultural Dialogue: dilemmas, paradoxes, conflicts*. New York: Berghahn Books.
- Gruneau, Richard. (1999). *Class, Sports and Social Development*. Champaign, 111 (3): Human Kinetics
- Gullestad, Marianne (2002) *Det norske sett med nye øyne*. Oslo. Universitetsforlaget
- Habermas, Jürgen. (1996). *Between Facts and Norms*. Cambridge, Mass.: MIT Press.Hagelund, A. (2002). *Problematizing culture: discourses on integration in Norway*. *Journal of International Migration and Integration*, 3(3-4), 401-415
- Hall, Edward T: *The silent Language*. New York: Doubleday and Co 1959.
- Handy F. og Grennspar, I (2009). «*Immigrant volunteering. A stepping stone to integration*». *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 38 (6): 956-982.
- Hermansen, A.S. (2017). Et egalitært og velferdsstatlig integreringsparadoks?
Norsk sosiologisk tidsskrift, 1, 15-34:
https://www.idunn.no/norsk_sosiologisk_tidsskrift/2017/01/et_egalitaert_og_velferdsstatlig_integreringsparadoks
- HL-senteret. (2011, 06.10.). Integrasjon. Hentet fra
<http://www.hlsenteret.no/kunnskapsbasen/livssyn/integrasjon/integrasjon.html>
(lastet ned 30.12 2018)
- Holt Maria and Haifaa Jawad (2013): *Women, Islam, and Resistance in the Arab World*:
1800 30th Street, Ste. 314 Boulder, CO 80301 USA telephone 303.444.6684 fax
303.444.0824
<https://www.rienner.com/uploads/525322f547b56.pdf>
- Immerstein, S. & Al-Shaikhly, S. (2016). *Education in Syria*. *World Education News + Reviews*. WES.
- Jacobsen, Dag Ingvar. *Hvordan gjennomføre undersøkelser*
Høyskoleforlaget AS- Norwegian Academic Press 2000, 2.utgave 2005
- Janoski, T. & Wilson, J.(1995). *Pathways to Voluntarism: Family Socialization and status Transmission Models*. *Social Forces*, 74(1), 271-292
- Janoski, T., Musick, M. & Wilson, J. (1998). *Being volunteered? The impact of social participation and pro-social attitudes on volunteering*. Paper presentert på Sociological Forum.
- Jawad, H.(2009) *Islamic Feminism: Leadership Roles and Public Representation*, *HAWWA Journal of Women of the Middle East and the Islamic World*, 1:1-24.
- Jensen, Iben. (1998). *Interkulturel kommunikation i komplekse samfund*. Publisher: Roskilde universitetsforlag
- Johansen, Anders i Peter Larsen og Liv Hausken (red.): *Medievitenskap. Bind 4: Medier – kultur og samfunn*, s. 24).
- Justis- og beredskapsdepartementet (2016), St.meld. 30 (2015-16). *Fra mottak til arbeidsliv en effektiv integreringspolitikk*. Oslo: Justis- og beredskapsdepartementet.
- Karfoul, Nour El-Houda (2011): *Women and sport in Syria*. I: Benn Tansin, Gertrud Pfister and Haifaa Jawad (2010) *Muslim Woman and Sport*
International Studies in Physical Education and Youth Sport, Series. This edition published in the Taylor Francis Group e-Library, 2010. Side 32-37 og side: 209-225 (Nour El-Houda Karfoul) https://play.google.com/books?feature=gp_receipt&pli=1
- Klausen, Arne Martin_(forfatter). (1992). *Kultur mønster og kaos*. Ad Notam Gyldendal 1992

Heftet

- Kluckhohn, Clyde et al. (1951). *Value-orientation in the Theory of Action*. I Parsons, T and Shils, E (red.) *Toward a General Theory of Action*. Cambridge MA: Harvard University Press.
- Knoke, D.&Thomson, R.(1977). *Voluntary association membership trends and the family life cycle*. *Social forces*, 56(1), 48-65.
- Kraglund K O. og Enjolras B. (Red): *Norsk frivillighet, Utviklingstrender og Samfunnseffekter*. Avslutningsrapport for Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor 2013–2017, Senter for forskning på sivilsamfunn
- Krange, O. og Å.Strandbu (2004). *Ungdom, idrett og friluftsliv. Skillelinjer i ungdomsbefolkningen og endringer fra 1992 til 2002*. I Nova rapport, 16/2004. Oslo: Norsk institutt for forskning om Oppvekst velferd og aldring.
- Kristoffersen Ragnar (1997): *Antropologi og menneskesyn*. Previously published in Hammerlin, Yngve & Larsen, Egil. Eds. *Menneskesyn i teorier om mennesket*. Oslo: Ad notam Gyldendal. Oslo: Ad Notam, 1997. http://www.anthrobase.com/Txt/K/Kristoffersen_R_01.htm
- Kulturdepartementet, 2014: *Kom inn jenter. Jenter med minoritetsbakgrunn og deltakelse i organisert idrett*. https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kud/idrett/rapporter_utredninger/rapport_minoritetsutvalg_kom-igjen-jenter-01april2014.pdf
- Kulturdepartementet (2016): *Delrapport 1: Statlig idrettspolitik inn i en ny tid: Rapport fra Strategiutvalget for idrett*. Avlevert 8. juni 2016 til Kulturdepartementet <https://www.regjeringen.no/contentassets/3ab984dc671847bebe9a1cd2ec11f0ec/statlig-idrettspolitik-inn-i-en-ny-tid.-rapport-fra-strategiutvalg-for-idrett.pdf>
- Kumlin, S og Rothstein B (2010). «*Questioning the New Liberal Dilemma: Immigrants, Social Networks and Institutional Fairness*». *Comparative Politics*, 43 (63-80).
- Kyllingstad, J.R. (2017). *The Absence of Race in Norway? Journal of Anthropological Sciences*, 95,1-9 <http://www.isita-org.com/jass/Contents/2017vol95/Kyllingstad/28708062.pdf>
- Larsson, H., & Svender, J. (2015). *Att utveckla idrott med ett genusperspektiv*. I J. Fahlén & S.Karp (red,) *Ideer för idrottsutveckling*. (s.77-92). Stockholm: SISU Idrottsböcker.
- Levi, Margaret. (1996). *Social and Unsocial Capital: A Review Essay of Robert Putnams Making Democracy Work*. *Politics & Society* Vol 24, 1:45-55.
- Loga, J. (2012). *Trossamfunn, innvandring, integrasjon*. En kunnskapsoversikt. Vedlegg til NOU 2013:1
- Lorentzen, H. (2001). *Frivillighet i forandring. Om forholdet mellom sivile fellesskap og moderniteten. Frivillighedens utfordringer* : nordisk forskning om frivilligt arbejde og frivillige organisationer. B. Ibsen og L. Skov Henriksen. Odense, Odense Universitetsforlag.
- Lundberg, Svante (1989): *Flyktingskap. Chilensk exil i Sverige*. Lund: Studentlitteratur
- Mahmoud, R. & Rosiny, S. (2015). *Opposition Visions for Preserving Syria's Ethnic-Sectarian Mosaic*. Working Paper No. 279. German Institute of Global and Area Studies. Oktober 2015. <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/121907/1/83855735X.pdf>
- Marshall, C. & Rossmann, G. B. *Designing qualitative research*. (4th ed.). Thousand Oaks: Sage. 2006.
- Megheirkouni, Majd 2014: *Syrian Sport on an International Stage: Evaluating the Sports*

- Movement between 1970 and 2013*. Sport Leadership Department, Faculty of Physical Education, Tishreen University, Latakia, Syria. Publisert 01.08 2014 S. 1820-1830 : <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09523367.2014.940907>
- Megheirkouni, Majd 2017: *Arab sport between Islamic fundamentalism and Arab Spring* Business School, University of Bedfordshire Luton, UK
Pages 1487-1499 | Published online: 10 Feb 2017
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17430437.2017.1284801?src=recsys>
- Meland, Ingmar: *Forelesningsnotater*
- Morgan, William J. & Meier, Klaus V. (red.) (1995). *Philosophic Inquiry in Sport*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Morelli GA, Rothbaum F. (2007). *Situating the child in context: Attachment relationships and selfregulation in different cultures*. In: Kitayama S, Cohen D, eds. *Handbook of cultural psychology*. New York: Guilford Press; 2007: 500-527).
- Moustakas, C. (1994). *Phenomenological Research Methods*. Thousand Oaks: SAGE Publications.
- Musick, M.A. & Wilson, J. (2008). *Volunteers: A social profile*: Indiana University Press.
- Norges idrettsforbund: <https://www.idrettsforbundet.no/#> (lastet ned 30.12 2018)
- Norges Idrettsforbund: Idrettspolitisk dokument 2015-2019,
https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/idrett/idrettsforbundet/om-nif/idrettspolitisk-dokument-2015-2019/57_15_nif_idrettspolitisk-dokument-2015-2019_lr_0909.pdf
- Norges Idrettsforbund: Idrettens holdning til alkohol - Vedtatt av Idrettstyret 16. mars 2004, sak 54) (NIF) <https://www.idrettsforbundet.no/tema/retningslinjer/alkohol/>
- NOU 2011: *Velferd og migrasjon. Den norske modellens framtid*, Norges offentlige utredninger 2011. <https://www.regjeringen.no/contentassets/7a375420185844a1bfacbbd7698bf13e/no/pdfs/nou201120110007000dddpdfs.pdf>
- Nødland, S. I. og Vassenden, A. (2011). *Inkludering i idrettslag. Gjennomgang av en tilskuddsordning*. Stavanger: IRIS.
- Nørgaard Elisabeth et al. 2016: *Samfunnsspeilet. Tidsskrift for levekår og livsstil*. 4/2016. Statistisk Sentralbyrå
- Ocholla-Ayayo, A.B.C. (2002) *Culture as a Lived Experience*. Unpublished manuscript, Population Studies and Research Institute, University of Nairobi.
- Olstad, Finn og Stein Tønnesen. (1986). *Norsk idretts historie. Folkehelse, trim, stjerner. 1939 1986*.
- Ommundsen, Y. (1986). *Idrettsforeldre og frafall fra idrett*. Oslo: Norges idrettshøgskole
- Ong, Siok Hui : (2018) *"Norwegian people think we come from behind cows" - From Syria to Norway: A study of Parenting in a Different Socio-cultural Context*, NTNU 2018
<https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/2569343/Siok%20Hui%20Ong.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (lastet ned 30.12 2018)
- Patton, M.Q.(2002). *Qualitativ Research . Evaluation Methods*. 3.utgave. Thousand Oaks: SAGE Publications.
- Pechter, C. (2007). *Being boys, being girls. Learning masculinities and femities*. Berkshire: McGraw Hill.
- Pfister, G. (2000). *"Doing Sport in a Headscarf? German Sport & Turkish Females."* *Journal of Sport History* 27(3), 401-29.

<https://pdfs.semanticscholar.org/7fc2/871e62b10773a61484953058065f321b3531.pdf>

- Portes, Alejandro. (1998). *Social Capital: Its Origins and Applications in Modern Sociology*. Annual Review of Sociology, Vol.24:1-24
- Postholm, May Britt 2005 (2010): *Kvalitativ metode: En innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier* 2. utgave. 2010. Universitetsforlaget
- Prieur, A (2007): *Ulykkespunkter i kulturtrafikken* i Engebrigtsen, A og Ø. Fuglerud: Ekteskap, slektskap og vennskap. Nettverksanalyse som inntak til kulturelle prosesser. Oslo: Pax forlag.
- Putnam, Robert D. (1992). *Making Democracy Work*. Princeton: Princeton University Press
- Putnam, R. D. (2000): *Bowling alone. The collapse og revival of American community*. New York, Simon & Schuster.
https://books.google.no/books?hl=no&lr=&id=cettawwJwxsC&oi=fnd&pg=PA13&dq=bowling+alone+putnam&ots=kUMD90o_gX&sig=62ECJe-mNb8kZvyE-nFth4VFL0U&redir_esc=y#v=onepage&q=bowling%20alone%20putnam&f=false
- Quareshi, Naushad (2008): *Beskrivelser av oppdragelse: utslag av definisjonsmakt og eurosentrisme?* i Otterstad, Ann Merete (red) (2008): *Profesjonsutøvelse og kulturelt mangfold- fra utsikt til innsikt*. Universitetsforlaget
- Ramirez, Gustavo (1990): "Återvändandet: En dröm för eller mot livet?" i: Tor Birkeland m fl: *Asyl i Norden*. København: Dansk Flygtningehjælp
- Redfield, R., Linton, R. & Herskovits, M. (1936). *Memorandum for the study of Acculturation*. American Anthropologist, New Series, 38(1), 149-152
- Repstad, Pål, 1987(2007): *Mellom nærhet og distanse. Kvalitative metoder i samfunnsfag*. Universitetsforlaget. 4. reviderte utgave 2007.
- Richardson, R (2004) *Islamophobia: Issues, Challenges and Action*. Stoke-on-Trent: Trentham Books.
https://www.researchgate.net/publication/313673444_Islamophobia_issues_challenges_and_action
- Riksidrottsförbundet: *Idrott och integration- en statistisk undersökning 2010: Resultaten från denna studie, utförd av Statistiska centralbyrån på uppdrag av Riksidrottsförbundet*
- Runnymede Trust (1997.) *Islamophobia, A Challenge For Us All*. Report of the Runnymede Trust Commission on British Muslims and Islamophobia. London: The Runnymede Trust.
<https://www.runnymedetrust.org/uploads/Islamophobia%20Report%202018%20FINAL.pdf>
- Saglie J. og Seggaard S. Bock: *Grenseløs frivillig foreldreinnsett. En dokumentasjonsrapport* Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. Bergen/Oslo 2013
- Schermerhorn, R.A. (1978). *Comparative Ethnic Relations*. New York: Random House
- Sfeir, L. (1985) *The Status of Muslim Women in Sport: Conflict Between Cultural Tradition and Modernization*, International Review for the Sociology of Sport 30: 283-306.
- Seggaard, S. B (2011). «*Sosial kapital og organisasjonstilknytning blant etniske minoriteter*» I: Wollebæk, Dag og Signe Seegard (red.). *Sosial kapital i Norge*. Oslo: Cappelen Damm.
- Seggaard S. Bock: *Frivillig sektor og innvandrere* Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. Oslo/Bergen 2011

- Seippel, Ørnulf (2002).: *Idrett og sosial integrasjon*. Rapport 2002: Institutt for samfunnsforskning, Oslo,
- Seippel, Ø., Strandbu, Å. og Sletten, M.A. (2011). Ungdom og trening. Endring over tid og sosiale skillelinjer. Oslo: NOVA
- Sherr L., Skar A.-M. S., Clucas C., von Tetzchner S. & Hundeide K. (2014). *Evaluation of the International Child Development Programme (ICDP) as a community-wide parenting programme*. *European Journal of Developmental Psychology*, 11(1), 1–17.
- Shimoni, R., Este, D., & Clark, D.E. (2003). *Paternal engagement in immigrant and refugee families*. *Journal of Comparative Family Studies*, 34, 555-568
- Simmel, Georg. (1903). *American Journal of Sociology* 9: 490-525
- Sirkeci, I., Cohen, H., & Yazgan, P. (eds.) (2016). *Conflict, Insecurity and Mobility*. London:Transnational Press
- Sisjord Mari Kristin, Kari Fasting og Trond Sveta Sand: Inkludering av ungdom med minoritetsbakgrunn i NIF-organisert idrett (1)(Tidskrift for ungdomsforskning Nr.2-2011, Fagbokforlaget)
<https://journals.hioa.no/index.php/ungdomsforskning/article/view/1033/900>
- Sivesind, K.H.(2012). "Hvilken betydning har personlig bakgrunn og økonomi for barn og unges medlemskap i frivillige organisasjoner?" I: B. Enjolras, K. Steen-Johnsen og G. Ødegård (red.). Deltagelse i frivillige organisasjoner. Forutsetninger og effekter. Rapport 4/2012. Oslo/Bergen: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kud/samfunn_og_frivillighet/rapporter/deltagelse_i_frivillige_organisasjoner_forutsetninger_og_effekter_2012.pdf
- Skar, A-M. S., Bjørnstad, S., & Davidsen, H. (2014). *ICDP-foreldreveiledning i Oslo Voksenopplæring som en del av Introduksjonsprogrammet for innvandrere og flyktninger: Et pilotprosjekt*. Report to the Health Department, Oslo
- Skytte, M (2008): Etniske minoritetsfamilier og sosialt arbeid. Oslo: Gyldendal Akademiske.
- Sletten, M. A., & Engebrigtsen, A. I. (2011). *Kartlegging av opplæringstilbudet til enslige mindreårige asylsøkere og barn av asylsøkere*. NOVA rapport 20/2011: file:///C:/Users/henri2203/Downloads/4915_1.pdf
- Smith, D.H. (1994). *Determinants of voluntary association participation and volunteering: A literature review*. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*. 23(3), 243-263
- Solheim, Jorunn. (2012). *Den nordvesteuropæiske modellen: I: Anne Lise Ellingsæter og Karin Widerberg. Velferdsstatens familier. Nye sosiologiske perspektiver*. Gyldendal Akademisk Oslo
- Stanton, Andrea L. (2014): Syria and the Olympics: National Identity on an International Stage The International Journal of the History of Sport, Volume 31, 2014 - Issue 3 (s. 290-305)
Published Online: 05 Feb 2014
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09523367.2013.865018>
- Stefansen, K., Smette, I. og Strandbu. Å. (2016b). "Understanding the increase in parents' involvement in organized youth sports." *Sport, Education & Society* (<http://dx.doi.org/10.1080/13573322.2016.1150834>)
- Stokke, C. (2012). *A Multicultural society in the Making: How Norwegian Muslims challenge a white nation*. Doctoral thesis. NTNU Open.
https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/271411/578955_FULLTEXT02.pdf?sequence=2

- Strandbu Åse og Mira Aaboen Sletten (2011): Nye tall om ungdom «Du skal se en vakker dag hun gutten når». Kjønnsforskjeller i norske ungdommers treningsvaner og idrettsdeltakelse. Tidsskrift for ungdomsforskning Nr.2-2011, Fagbokforlaget) <https://journals.hioa.no/index.php/ungdomsforskning/article/view/1034/901>
- Strandbu, Å. (2002). *Idrettens betydning som flerkulturell integrasjonsarena. Idrettens bevegelser: sosiologiske studier av idrett i et moderne samfunn*. Ø. Seippel. Oslo, Novus forl.: 123–153.
- Strandbu, Å. (2005). "Identity, embodied culture & physical exercise - stories from Muslim girls in Oslo with immigrant background." *Young. Nordic Journal of Youth Research* 13(1), 27-45.
- Strandbu, Å. (2006). *Idrett, kjønn, kropp og kultur: minoritetsjenters møte med norsk idrett*. Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst velferd og aldring. *NOVA Rapport 10/06*
- Strandbu Åse, Anders Bakken: (2007) *Aktiv Oslo-ungdom. En studie av idrett, minoritetsbakgrunn og kjønn*, NOVA Rapport 2/07 file:///C:/Users/henri2203/Downloads/2546_1.pdf (lastet ned 30.12 2018)
- Strandbu, Å., Stefansen, K. og Smette, I. (2016). "En plass i jevnalderfellesskapet. Idrettens betydning i ungdomstida." I: Ø. Seippel, M. K. Sisjord, og Å. Strandbu (red) *Ungdom og idrett*. Oslo: Cappelen Damm.
- Sugden, John og Alan Tomlinson. (2000). *Theorizing Sport, Social Class and Status*. I Coakley, J. & Dunning E. (red.). *Handbook of Sport Studies*. London: Sage
- Sundeen, R.A. & Raskoff, S.A. (1994). *Volunteering among teenagers in the United States*. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 23(4), 383-403
- Sundeen, R.A. & Raskoff, S.A. (2000). *Ports of Entry and Obstacles: Teenagers' Access to Volunteer Activities*. *Nonprofit Management and Leadership*, 11(2), 179-197
- Sørensen Anna Scott, Høystad Ole Martin, Bjurstrøm Erling, Vike Halvard. (2008). *Nye Kulturstudier. En innføring*. Spartacus Forlag AS,
- Thagaard, Tove. *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitativ metode*. Bergen: Fagbokforlaget, 2013
- Theberge, Nancy. (2000). *Gender and Sport*. I Coakley, J. og Dunning E. (red.) *Handbook of Sport Studies*. London Sage.
- Ulseth, Anne-Lene Bakken. (2002). *Prestasjon eller rekreasjon?* I Seippel, Ø. (red.) *Idrettens bevegelser*. Oslo: Novus
- Van Dam, N. (1979). *The Struggle for Power in Syria: Sectarianism, Regionalism, and Tribalism in Politics, 1961-1978*. New York: St. Martin's Press.
- Veblen, Torstein. (1976). *Den arbeidsfrie klasse*. Oslo: Gyldendal
- Verba, S., Sclozman, K. L. & Brady, H.E. (1995). *Voice and Equality. Civic Voluntarism in American Politics* (4 opplag, 2002). Cambridge, Massachusetts/London: Harvard University Press.
- Wadud, A. (2006) *Inside the Gender Jihad: Women's Reform in Islam*. Oxford: Oneworld Publications.
- Wagnsson, S. (2009). *Föreningsidrott som socialisationsmiljö. En studie av idrottens betydelse för barns och ungdomars psykosociala utveckling*. Doktorsavhandling. Karlstad: Karlstads universitet.
- Waljee, A. (2008) *Researching Transitions: Gendered Education, Marketisation and Islam in*

- Tajikistan. In S. Fennell and M. Arnot (eds). *Gender Education and Equality in a Global Context*. London: Routledge: 87-101.
<http://ceid.educ.cam.ac.uk/publications/FennellandArnotBook08.pdf>
- Walseth, Kristin: *En problematisering av idretten som arena for integrasjon av etniske minoriteter*. Norges Idrettshøgskole, Oslo 2004
- Walseth, K. (2006). *Sport and integration: the experience of young Muslim women*. Oslo: Norwegian School of Sport Sciences.
- Weinberg, Robert et al. (2000). *Motivation for Youth Participation in Sport and Psycal Activity: Relationships to Culture, Self-Reported Activity Levels, and Gender*. International Journal of Sport Psychology. Vol.31, 3:321-346
- Wilson, John. (2001). *Dr. Putnam's Social Lubricant*. Contemporary Sociology Vol. 30, 3:225-227
- Williams, N. (2010). *Establishing the boundaries and building bridges: a literature review on ecological theory: implications for research into the refugee parenting experience*. Journal of Child Health Care, 14(1), 35-51
- Wollebæk, D., Selle, P. & Lorenzen, H (2000). *Frivillig innsats*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Wollebæk, D og Selle P (2007). «*The Origins of Social Capital. Socialisation and Institutionalisation Approaches Compared*». Journal of Civil Society, 3 (1): 1-14.
- Wollebæk, D. & Sivesind, K.H. (2010). *Fra folkebevegelse til filantropi. Frivillig innsats i Norge (1997-2009)*. Rapport 3/2010. Oslo/Bergen: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.
- Wollebæk D. og Seegaard S.B (red.) (2011): *Sosial kapital i Norge*. Oslo: Cappelen Damm
- Wollebæk Dag, Synne Sætrang og Audun Fladmoe: *Betingelser for frivillig innsats: Motivasjon og kontekst*. Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. Bergen/Oslo 2015.
https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/2442819/VR_2015_1_V8_Nett.pdf?sequence=1&isAllowed=y (lastet ned 30.12 2018)
- Zahavi, Dan. (2003). *Fænomenologi*, Roskilde Universitetsforlag, s. 7-9, 13-15, 25-33, 53-60, 76-79)
- Ødegård, G., Loga, J., Steen-Johnsen, K. og Ravneberg, B. (2014). *Fellesskap og forskjellighet. Integrasjon og nettverksbygging i flerkulturelle lokalsamfunn*. Oslo: Abstrakt forlag.
- Ødegård, G., Steen-Johansen, K. og Ravneberg, B. 2012. *Rekruttering av barn og unge til frivillige organisasjoner- Barrierer, tiltak og institusjonelt samarbeid*, I: B Ivar Eimhjellen og Signe Bock Seggaard: *Etniske minoriteter og frivillige organisasjoner* Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor, Bergen/Oslo 2010
- Ødegård Guro, Anders Bakken og Åse Strandbu (2016): *Idrettsdeltakelse og trening blant ungdom I Oslo, Barrierer, frafall og endringer over tid*. Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor Bergen/Oslo 2016
https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/2445378/VR_2016_7_Rapport_V5.pdf?sequence=1&isAllowed=y (lastet ned 30.12 2018)
- Ødegård, Trude (2013): *Samfunnsforståelse, integrering & psykisk helse. En kvalitativ Undersøkelse om samfunnskunnskapsopplæring for voksne innvandrere i introduksjonsprogrammet*. Høgskolen i Hedmark, Avdeling for folkehelse, 2013
<https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/193194/Ødegård.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Østerberg, Dag. (1977). *Sosiologiens nøkkelbegreper og deres opprinnelse*. Oslo: Cappelen.

Østby, Lars 2016: Samfunnsspeilet: *Tidsskrift for levekår og livsstil*: 4/2016
(<https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/ssp/attachment/288230?ts=15907ad6810>) (lastet ned 30.12 2018)
Utgiver: Statistisk sentralbyrå. ISSN 0809-4713 Elektronisk versjon

Østby, Lars. (2017, 2 February). From asylum seeker to refugee – before and after the crisis of 2015. Statistics Norway. Retrieved from: <https://www.ssb.no/en/befolkning/artikler-og-publikasjoner/from-asylum-seeker-to-refugee-before-and-after-the-crisis-of-2015>

8.1 **Nedlastninger:**

A Guide for Refugee Sponsors: *Syrian Cultural Practices. A Guide for Refugee Sponsors*: Dokument Date: February 23rd, 2016)

<http://bhasinconsulting.com/wp-content/uploads/2016/02/bci-Syrian-Cultural-Practices-Guide.pdf>(lastet opp 18.11 2018)

Aarnes Helle & Halvorsen Bjørn Egil: *Hvem var du Syria*: Aftenposten: Publisert 24.september 2017, oppdatert 23.januar 2017: *Kilder: Rania Maktabi, forsker ved Senter for islam— og midtøstenstudier ved Universitetet i Oslo, Frida Nome, Midtøsten-forsker ved NUPI, Angie Hussami Finvold, Unicef, Worldbank.org, World Almanac and Book of Facts (2012).* https://www.aftenposten.no/amagasinet/i/drdX/Hvem-var-du_-Syria

Brochmann, Grete: *Integrering*. Store norske leksikon: Integrering- (18.08. 2018)
<https://snl.no/integrering>

Central Intelligence Agency: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html>

Conway, Richard & Lockwood, David: *Syria: Football on the frontline*. BBC NEWS: 22 March 2017: <https://www.bbc.co.uk/news/resources/1d7-sh/syria-football-on-the-frontline>

Court, Alex: Syrian swimmer Yusra Mardini appointed UNHCR Goodwill Ambassador. 27 April 2017. The UN Refugee Agency: UNHCR
<https://www.unhcr.org/news/latest/2017/4/5901cc554/syrian-swimmer-yusra-mardini-appointed-unhcr-goodwill-ambassador.html> (lastet opp 20.12 2018)

Crabtree, Philip: Dødstallene høyere enn på flere år i Syria. 12.03 2018: Redd barna: (<https://www.reddbarna.no/nyheter/doedstallene-hoeyere-enn-paa-flere-aar-i-syria>) lastet 4. Des. 2018

Crabtree, Philip: Ingen drømmer lenger om å bli noe: Redd Barna: (09.03 2017)
<https://www.reddbarna.no/nyheter/-ingen-droemmer-lenger-om-aa-bli-noe>

Cultural Atlas: Syrian Culture: The World Factbook. <https://culturalatlas.sbs.com.au/syrian-culture/syrian-culture-family> (lastet opp 16.12 2018)

Cultural Orientation Resource Center: Refugees from Syria
<http://www.culturalorientation.net/learning/backgrounders> (lastet opp 1.des. 2018)

De nasjonale Forskningsetiske komiteene:
<https://www.etikkom.no/FBIB/Introduksjon/Metoder-og-tilnarminger/Kvalitativ-metode/#Datainnsamling>

Encyclopædia Britannica: Daily life and social customs.
<https://www.britannica.com/place/Syria/Daily-life-and-social-customs>
lastet ned 10.11 2018

FN-sambandet: <https://www.fn.no/view/content/343/full/1/328>, (lastet ned 11.11 2018)

FN-sambandet: <https://www.fn.no/Konflikter/Syria> (lastet opp 05.12 2018)

Hestvik, Håkon (2018): Synet på kvinner i islam og kristendom. <https://www.xn--slvberget>

l8a.no/Laering/Nord-Soer-Biblioteket/Spoersmaal-og-svar/Synet-paa-kvinner-i-islam-og-kristendom

Karasapan, Omer: *The war and Syria's families*. Publisert March 22, 2017. The Brookings Institution: <https://www.brookings.edu/blog/future-development/2017/03/22/the-war-and-syrias-families/>

Kolstad, Kristine Over to millioner barn får ikke utdanning: mai 2018 i NRC: Flyktningehjelpen, Norwegian Refugee Council: Syria <https://www.flyktninghjelpen.no/nyheter/2018/mai/over-to-millioner-barn-far-ikke-utdanning-i-syria/>

Leraand, Dag: *Den arabiske våren*. Store norske leksikon: https://snl.no/Den_arabiske_varen (lastet ned 16.11 2018)

Leraand, Dag: Syria: Store norske leksikon: <https://snl.no/Syria>, (lastet ned 10.11 2018)

Leraand, Dag: Syrias samtidshistorie: Store Norske leksikon: https://snl.no/Syrias_samtidshistorie (lastet ned 11.11 2018)

Lovdata: *Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven)* (Lastet opp 09.03 2019)

Muqdad, Omar Al: Targeted by Assad, Syrian athletes fight to keep sport alive - The National World. Oppdatert 08.02 2017: <https://www.thenational.ae/world/targeted-by-assad-syrian-athletes-fight-to-keep-sport-alive-1.62267> (lastet opp 21.12 2018)

NRC. Norwegian Refugee Council: Annual report 2017.

https://www.nrc.no/globalassets/pdf/annual-reports/2018/nrc-annual-report-2017/nrc_annual-report-2017.pdf (lastet opp 09.03 2019)

NRC. Norwegian Refugee Council: NRC in Syria <https://www.nrc.no/countries/middle-east/syria/>

NRC. Norwegian Refugee Council: Dangerous ground - Syria's refugees face an uncertain future.

Publisert 05.02 2018

<https://www.nrc.no/resources/reports/dangerous-ground---syrias-refugees-face-an-uncertain-future/>

NRC. Norwegian Refugee Council: NRC Middle East Annual Newsletter 2016 in review: https://www.nrc.no/globalassets/pdf/newsletters/nrc-me-newsletter_2016-in-review.pdf

NRC. Norwegian Refugee Council: 10 things to know about the crisis in Yemen. <https://www.nrc.no/> (lastet opp 20.12 2018)

Salvesen, Ingerid & Leganger, Sindre: En gang var Bashar al Assad Syrias håp: Aftenposten: Publisert 24. september 2015: (<https://www.aftenposten.no/amagasinet/i/G1jWB/En-gang-var-Bashar-al-Assad-Syrias-hap>) (lastet ned 2. desember 2018)

Save the Children (2017): Invisible Wounds, The impact of six years of war on the mental health

of Syria's children. Published by Save the Children savethechildren.net

<file:///C:/Users/henri2203/Downloads/Invisible%20Wounds.pdf>

Save the Children: VOICES FROM SYRIA'S DANGER ZONES – Final120318

<https://campaigns.savethechildren.net/sites/campaigns.savethechildren.net/files/Voices%20from%20Syria's%20Danger%20Zones%20-%20FINAL%20120318.pdf>) lastet 4. Des. 2018)

Schembri, Karl: The Middle East: Civilians bear the brunt of international power play. 19. Juni 2018. NRC Flyktninghjelpen, Norwegian Refugee Council:
<http://www.nrcstories.no/the-middle-east/> (lastet ned 17.12 2018).

Topend sports: *Sport in Syria*: <https://www.topendsports.com/world/countries/syria.htm>
(lastet 10.11 2018)

Topend Sports: *Syria at the Olympics*.
<https://www.topendsports.com/events/summer/countries/syria.htm>

UDI regelverk: Familieinnvandring for borgere av Syria: Dokumentdato: 22.12.2017
<https://www.udiregelverk.no/no/rettskilder/udi-praksisnotater/pn-2017-006/> (lastet opp 18. desember 2018)

UDI: Utlendingsdirektoratet: <https://www.udi.no/skal-soke/beskyttelse/?c=syr> lastet opp 18. desember 2018.

UNHCR: The UN Refugee Agency: Sport Programmes and Partnerships:
<https://www.unhcr.org/sport-partnerships.html> (lastet opp 20.12 2018)

UNHCR: The UN Refugee Agency (<https://data2.unhcr.org/en/situations/syria> (lastet opp 4. desember 2018).

UNDP: United Nations Development Program 2014 18. desember 2014
<http://www.undp.org/content/undp/en/home/presscenter/articles/2014/12/18/development-high-on-the-agenda-for-syria-response.html> (lastet ned 4. desember 2018)

UNDP (2018). Human Development Reports. 2018 Statistical Update. United Nations Development Programme.
http://www.hdr.undp.org/sites/default/files/2018_human_development_statistical_update.pdf (lastet opp 18. des. 2018)

Utlendingsnemnda UNE: Beskyttelse/asyl. Oppdatert 25.01 2019
<https://www.une.no/sakstyper/beskyttelseasy/> lastet opp 21.12 2018

Wikipedia: Etnisitet. <https://no.wikipedia.org/wiki/Etnisitet> (lastet opp 20.01 2018)

Wikipedia: Syria: <https://no.wikipedia.org/wiki/Syria> lastet ned 15/12 2018

Wikipedia: Syria national football team.
https://en.wikipedia.org/wiki/Syria_national_football_team Lastet opp 9. Des. 2018:

World Culture Encyclopedia: Syria. <https://www.everyculture.com/Sa-Th/Syria.html> (1/12 2018)

9 Vedlegg

Intervjuguide

Idretten som arena for integrering og inkludering av etniske minoriteter.

Presentasjon

Som masterstudent ved Høgskolen i Sørøst-Norge skal jeg skrive en masteroppgave om Idretten som arena for integrering og inkludering av etniske minoriteter. Studien vil ha særlig fokus på jenter med minoritetsbakgrunn sin deltakelse i idrett.

I studien ønsker vi å intervjuere dere som er foreldre til barn og unge med etnisk minoritetsbakgrunn

Vi ønsker i studien å intervjuere både foreldre til barn og unge med minoritetsetnisk bakgrunn som er ganske nyankommet til Norge og dere som har vært i Norge en stund.

Studien vil ha fokus på barrierer og motivasjon for deltagelse i idrett og fysisk aktivitet blant barn og unge med minoritetsetnisk bakgrunn. Studien vil ha særlig fokus på jenter med minoritetsbakgrunn sin deltakelse i idrett og fysisk aktivitet.

Spørreundersøkelse/intervju vil foregå som intervju og intervjuer og diskusjoner i gruppe

- *Spørsmål og tema vil omhandle:*
 - *Egen bakgrunn og erfaring*
 - *Barrierer og motivasjon for deltagelse i idrett og fysisk aktivitet.*
 - *Nettverk og inkludering gjennom idrett og fysisk aktivitet.*

Data som samles inn under intervjuet vil registreres i form av notater og lyd/filmopptak slik at det blir lettere å huske samtalen i ettertid. Men alt jeg kommer til å bruke i oppgaven av sitater og opplysninger vil bli anonymisert. Ingen skal kunne gjenkjennes som person i teksten - og opptaket vil bli slettet når oppgaven er levert.

Prosjektet er også meldt til og godkjent av Personvernombudet for forskning, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste.

Dersom det er foreldre som samtykker for barn, så kan en på forespørsel få se spørreskjema/intervjuguide.

Sture Kvarv
Fakultet for humaniora, - idrett og utdanningsvitenskap Høgskolen i Sørøst-Norge

3045 DRAMMEN

Vår dato: 21.06.2017

Vår ref: 54461 / 3 / UJ

Deres dato:

Deres ref:

TILBAKEMELDING PÅ MELDING OM BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 18.05.2017. Meldingen gjelder prosjektet:

<i>54461</i>	<i>Idretten som arena for integrering og inkludering av etniske minoriteter</i>
<i>Behandlingsansvarlig</i>	<i>Høgskolen i Sørøst-Norge, ved institusjonens øverste leder</i>
<i>Daglig ansvarlig</i>	<i>Sture Kvarv</i>
<i>Student</i>	<i>Rigmor Henriksen</i>

Personvernombudet har vurdert prosjektet, og finner at behandlingen av personopplysninger vil være regulert av § 7-27 i personopplysningsforskriften. Personvernombudet tilrår at prosjektet gjennomføres.

Personvernombudets tilråding forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i meldeskjemaet, korrespondanse med ombudet, ombudets kommentarer samt personopplysningsloven og helseregisterloven med forskrifter. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, http://www.nsd.uib.no/personvernombud/meld_prosjekt/meld_endringer.html. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database, <http://pvo.nsd.no/prosjekt>.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 31.12.2017, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Vennlig hilsen

Katrine Utaaker Segadal

Ida Jansen Jondahl

Kontaktperson: Ida Jansen Jondahl tlf: 55 58 30 19

Vedlegg: Prosjektvurdering

Dokumentet er elektronisk produsert og godkjent ved NSDs rutiner for elektronisk godkjenning.